27.10.76 ג' חשון תשל"ז
41 שנה

העולם הזה

המישטרה חוקרת
עוד ידידה של אשר ידלין
בטעיין

פרשת
הצירים
הגנובים

עדה
מלכה
הרצברג

תשקיף

סיוע ארטילרי

לנוצרים בדרום־לבנון

הכוח המשוריין הנוצרי, המנהל בימים אלה מתקפה נגד כוחות אש"ף והשמאל בדרום־לבנון, נהנה מסיוע ארטילרי חסר־תקדים, המסייע לו להשתלט על כל האיזור שלאורך הגבול עם ישראל.

אש"ף טוען כי הסיוע הארטילרי לנוצרים ניתן על־ידי ישראל.

תנועת החרות תובעת

חסינות בטלוויזיה

צפוייה התקפה נזעמת של תנועת החרות על כתב־הטלוויזיה דן רביב, בשל כתבתו על חובות תנועת־החרות, ששודרה ביום השישי שעבר.

ראשי התנועה עומדים להגיש תלונה רשמית על כך לוועד־המנהל של רשות־השידור, שאחד מחבריו הוא נציג תנועת־החרות, אלי תבין, שהוא גם ממנהלי קרן תל־חי, האחראית לשעוריית הרמאויות של חרות.

חרות זועמת במיוחד על עיתוי הגילויים, מאחר שהם באו בדיוק בשעה שהיא התכוננה לתקוף את מיפלגת־העבודה על רקע פרשת ידלין. עתה סבורים רבים בצמרת חרות שכדאי לה לשתוק בעניין ידלין, תמורת הבטחה של מיפלגת־העבודה שלא להבליט את השערורייה בחרות, שגרמה להתרוששותם של מאות אזרחים, ביניהם הורים שכולים, זקנים, נשים ונתמכי־סעד.

כיוון שיצא מנחם בגין לסיבוב נוסף שהוגדר כ„מסע למען המגבית היהודית", אך שנועד למעשה לאיסוף תרומות למען התנועה, השקיעה בחובות של 75 מיליון ל"י.

נידחה כינוס

מרכז המפד"ל

כינוס מרכז המפד"ל, שנועד להיערך ב־28 בחודש, במטרה להחליט אם לקיים בחירות לוועידת המיפלגה, נידחה במטרה לאפשר לסיעות

האמנים היורדים

מציגים מחזמר

בעוד שבועיים עומדת להיערך באולם ה„פייהאום איסט" שבברודווי, הצגת־הבכורה של המחזמר „אז תדרוך על ענף־הזית שלי!", שנכתב, בויים ומשוחק בידי ישראלים שירדו לארצות־הברית. מחבר המוסיקה למחזמר הוא חזמר רן אלירן, שיהיה גם אחד מחמשת כוכבי ההצגה, שאותה מביים יהונתן כרמון. לצידו של אלירן יופיעו ריבקה רז, ריקי גל, רותי נבון וחנן גולדבלט.

המחזמר, שיוצג בשפה האנגלית, הוא בעל נטיות שוביניסטיות מובהקות ומיועד לכבוש בעיקר את ליבם של תושבי ניויורק היהודים. קהילת חיורדים הישראלים בניויורק היא גם הממנת את הפקת המחזמר.

עצרת־זיכרון לחללים. הוועד להנצחת זכר החללים הכין כרזת־זיכרון, שנמסרה לעיריית תל־אביב להדבקה על לוחות־המודעות העירוניים.

פקידי מחלקת־המודעות סירבו לקבל את המודעות להדבקה על דעת עצמם, ביקשו להתייעץ עם ראש־העיר. ישראל גרבינסקי, עוזרו של צ'יצ', אסר על פירסום הכרזה, אולם סירב לנמק את סירובו בכתב.

בעצרת הזיכרון, שתיערך בשבת הקרובה, ישתתפו אורי אבנרי, ח"כ מאיר פעיל, ח"כ מאיר וילנר, פרופסור אריה זקס, אליקים ירון, עמוס קינן, המשורר יבי וראשי מועצות מקומיות ערביות.

נמוע סילוק לווינגר

מגוש־אמונים

מזכירות גוש־אמונים שהתכנסה בשבוע שעבר, עמדה לקבל החלטה שלפיה מנתקת התנועה את קשריה עם הרב לווינגר מקריית־ארבע. כמה מחברי המזכירות טענו, כי פעולותיו הקיצוניות של הרב יוצרות דימוי פאשיסטי לתנועה ומרחיקות ממנה אוהדים.

ההצעה נפלה אחרי שנודע כי המורה הרוחני של גוש־אמונים, הרב צבי יהודה קוק, איים לנטוש את גוש־אמונים ולהצטרף לרב לווינגר, אם זה יסולק.

חובעים למכור את

בויין הקסטל

קבוצה של כלכלנים וסטודנטים לכלכלה, חברי המפד"ל, עורכת בימים אלה סקר על המיבנה הכלכלי של המפד"ל ומוסדותיה הכלכליים. מגמת הסקר היא להוכיח כי המפד"ל, השקועה במשבר כספי קשה, עשוייה להיחלץ ממנו אם יימכר בניין הקסטל בתל־אביב, המשמש כבית מרכז המיפלגה.

למענת הכלכלנים עשוייה מכירת בניין הקסטל לחלץ את ביטאון המיפלגה, „הצופה", מן החובות הכבדים שבהם שקע, המאיימים על קיומו, ולסייע להחזרת הפעילות לסניפי המיפלגה.

עת"א מנעה פירסום

כרזת־זיכרון

עיריית תל־אביב סירבה להתיר לפרסם באיזור שיפוטה מודעות־זיכרון לחללי הטבח בכפר־קאסם, שאירע לפני עשרים שנה. לרגל יום השנה העשרים לטבח, עומדת להיערך בכפר־קאסם

כתבי־חוץ מוחים

על צנזורה פוליטית

איגוד כתבי־החוץ בישראל עומד למחות רישמית בפני ממשלת ישראל על כך שהצנזורה הצבאית בישראל הפכה צנזורה פוליטית, המונעת מכתבי־החוץ לדווח לעיתוניהם ידיעות וכתבות שיש בהן כדי להביך את ממשלת־ישראל מבחינה פוליטית, ללא כל קשר לענייני ביטחון.

בין השאר קובלים כתבי־החוץ כי שירותי־הביטחון החלו גם הם להפעיל צנזורה משלהם, נוסף על הצנזורה הצבאית.

לדוגמה מביאים כתבי־החוץ פרשה שבה הורידו אנשי שירותי־הביטחון ממטוס אל־על ראיון מצולם עם דובר מישרד־החוץ שאושר, בידי הצנזורה הצבאית.

למענת כתבי־החוץ, „אין זאת צנזורה לפי המסורת שעיתונאים בישראל יכולים

גניבות מכספות

בבתי־מלון

המישטרה מנסה לפענח גל של גניבות מתוך כספות בבתי־המלון הגדולים במדינה. המדובר אינו בפריצות של הכספות, אלא בסכומי־כסף גדולים הנעלמים מתוך הכספות, אחרי שאינה נפתחו ככל הנראה בידי פקידי־קבלה שהצליחו להשיג מפתחות לכספות, שבהן מפקידים אורחי המלון את המזומנים שלהם.

לאחכבר נעלמו סכומים המגיעים לכמיליון ל"י, מכספות באחד מבתי־המלון הגדולים בתל־אביב. הנהלת המלון פיצתה את התיירים שניזוקו, כדי להשתיק את הפרשה. עתה חוקרים מיקרה דומה שאירע במלון „גולדאר" בנתניה, שגם בו נעלמו סכומי־כסף מתוך כספות, מבלי שאיש נפרצו.

להשלים עימה. זוהי צנזורה בסיגנון המישטר של אינדירה גאנדי."

סיוע לחפיסת

נאצים בארה"ב

המחלקה לאיתור פושעי־מילחמה נאצים של מישטרת ישראל, מספקת בימים אלה למישטרת ארצות־הברית את כל המידע המצוי ביריה ביחס לפושעי־מילחמה נאציים שמצאו מיקלט בארה"ב למן תום מילחמת־העולם השנייה.

התעוררות מפתיעה מצד האמריקאים, שהיו עד כה אדישים לעניין זה, כבר הביאה לתוצאות חיוביות.

העלאת שכר לעובדי

חברת־החשמל

עובדי חברת־החשמל, שרק באחרונה נהנו מהעלאת־שכר בשיעור של 6%, בהתאם להחלטת הממשלה על העלאה בשיעור זה לעובדי־הייצור עומדים לקבל העלאת משכורת נוספת, רטרואקטיבית מחודש ינואר 1976.

לא תהיה זו העלאה ישירה, אלא עקיפה, של החלטת הממשלה. העובדים יועדו רטרואקטיבית בדרגה אחת או שתיים בסולם הדרגות, דבר שיעניק להם העלאה במשכורתם בשיעורים נוספים של בין עשרה לעשרים אחוזים.

SONY®

HMK-20
מגבר 20 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו
טייפ קסטות סטריאו
זוג רמקולים

שאל כל אחד...

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה
באולמי התצוגה של סוני, ת"א, מגדל שלום, אחר-העם 9. טל. 52431

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אבי־גדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קו אופי.

לא לעיתים קרובות זוכה העולם הזה לעמוד במרכזה של כתבה טלוויזיונית, כפי שזכה לה בכתבת הטלוויזיה של חיים גיל, במבט שני, אשר שודרה בתחילת השבוע שעבר, יומיים בלבד לפני מעצרו של אשר ידלין.

הפעם, לא יכלה גם הטלוויזיה להתעלם מהחלק המכריע שהיה להעולם הזה בחשיפת הפרשה ובהתייצבות נגד הניסיונות שנעשו, תחילה, לטשטשה, להפחית מערכה ולהסירה מסדר־היום הציבורי.

אינני רוצה לעסוק בביקורת טלוויזיה ולהתייחס למידת האובייקטיביות של אותה כתבה. הצופים יכלו לחוש בעצמם כי חיים גיל אינו „מפרגן" להעולם הזה, שהאשמות שפורסמו בו כלפי אשר ידלין, אכן תחגלנה כנכונות ובדוקות. תוך הצגת הכתבות והשערים על פרשת ידלין, שפורסמו בהעולם הזה בשבועות האחרונים, חזר חיים גיל וצילם, שוב ושוב, כמה תמונות עירום מהצגת תיאטרון, שנאסרה על ידי המישטרה, שהופיעו באחד הגיליונות אשר על שערו התנוסס דיוקנו של המועמד לנגיד בנק־ישראל.

ייתכן, כך קורצים לי כמה ידידים בטלויזיה, שחיים גיל פשוט ניסה להתחכם ולהכניס בדרך זו, בדלת האחורית, קצת עירום מרענן לטלוויזיה. אני מצידי חושד בו, שהתכוון לרמוז לציפה: „תראו מה מידת הרצינות של הגילויים על ידלין, אם התפרסמו באותו גיליון בו מודפסות גם תמונות עירום." אבל זו, באמת, כבר היא בעיה שלו.

נניח לתוכנה של אותה כתבת טלוויזיה, שבדומה לבלעם נמצאה לבסוף מברכת, שכן, שעות ספורות אחרי שהוצגה כבר עצרה המישטרה את אשר ידלין, ומתמיד הותיו וחששותיו של חיים גיל באשר ל־מידת המוסריות של „השפיטה על ידי העיתונות", לא נותר דבר.

מה שמסקרן יותר היא אנליזה של הגישה שהיתה מונחת ביסודה של אותה כתבה. גישה זו לא היתה נחלת הטלוויזיה בלבד.

חיים גיל
איפה התחילה הפרשה?

וויזיה, שחיים גיל פשוט ניסה להתחכם ולהכניס בדרך זו, בדלת האחורית, קצת עירום מרענן לטלוויזיה. אני מצידי חושד בו, שהתכוון לרמוז לציפה: „תראו מה מידת הרצינות של הגילויים על ידלין, אם התפרסמו באותו גיליון בו מודפסות גם תמונות עירום." אבל זו, באמת, כבר היא בעיה שלו.

נניח לתוכנה של אותה כתבת טלוויזיה, שבדומה לבלעם נמצאה לבסוף מברכת, שכן, שעות ספורות אחרי שהוצגה כבר עצרה המישטרה את אשר ידלין, ומתמיד הותיו וחששותיו של חיים גיל באשר ל־מידת המוסריות של „השפיטה על ידי העיתונות", לא נותר דבר.

מה שמסקרן יותר היא אנליזה של הגישה שהיתה מונחת ביסודה של אותה כתבה. גישה זו לא היתה נחלת הטלוויזיה בלבד.

היא באה לידי ביטוי בכל כלי־התיקשורת במדינה, בצורה זו או אחרת, במידות משתנות של הדגשה.

■ ■ ■

התירוץ, שנטל לעצמו חיים גיל, להכנת כתבת־תסקיר על התפתחות פרשת ידלין, היה ניסיון־כביכול, לברר „איך נולדת פרשה?"

הוא ניסה לתמוה, כיצד, עוד לפני שאדם מואשם רשמית בבית־משפט, ובטרם חרצה עליו בית־המשפט את דינו, כבר משוכנע האיש־ברחוב כי הוא אשם בכל ההאשמות המיוחסות לו?

גיל שאל וגם נתן את התשובה: העיתונות, ביצר רדיפת הסנסציה שלה, בתאוות עריפת־הראשים הבלתי מרוסנת שלה, בלהט התחרות בין העיתונים, היא היוצרת פרשות, חדשים לבקרים, יש מאין.

גישה זו תאמה להפליא את התפרצותו של שר־השיכון, אברהם עופר, אותו יום בישיבת־הממשלה, בעת שהאשים את כלי־התיקשורת ביצירת „אווירת לינץ'" וב־„השתוללות".

בהמשך לכך אף הירשה לעצמו גיל ו־שידר בכתבתו קטע מראיון קודם שערכה הטלוויזיה עם אשר ידלין, ושלא שודר. היה זה הקטע בו הטיח אשר ידלין — עוד בטרם פורטו החשדות נגדו במיסמך היועץ־המישפטי ועוד לפני שהגיעה המישטרה למסקנה כי יש סיבות טובות לעצרו — האשמות אישיות חריפות ביותר כנגד כתבו הכלכלי של העולם הזה, יגאל לביב, שתרם יותר מכל אדם בודד אחר לפיצוץ פרשת ידלין.

הרושם שהצופה ההדיוט היה צריך לקבל מהדברים שהוצגו לפניו, היה צריך להיות אחד מהשניים:

● עיתונאים משועממים וחסרי־עבודה יושבים ומבטלים את זמנם בבתי־קפה ובחדרי מערכת ומנסים לחפש: על מי נעלה השבוע? על מי נטפס? את מי אפשר להעלות על המוקד עכשיו? ואז נופלת ההחלטה על אישיות X, הנמצאת במקרה אותו שבוע במרכז ההתעניינות. וכך נופל האיש קורבן, על לא עוול בכפו, למעשה לינץ' עתונאי.

● תככים פוליטיים של מיפלגה יריבה, או של סיעה יריבה במיפלגתה של האישיות שנבחרה כקורבן, מתקנאים בתפקיד שעומדים להעניק לאותה אישיות. הם מחטטים ומחפשים פרשיות מעברו ומחייו הפרטיים של האיש, כדי להכפישו ולהלבין את פניו בסומבי. הם מחפשים קשרים אל עיתונאים „מושחתים", מסיתים אותם, לפעמים בעזרת „שלמונים", לפרסם „גילויים" על דמותו של האיש בחדשות.

שתי ההתרשמויות הן מסולפות ומופרכות מעיקרן. הניסיון ליצור אותן נובע מטיפשות או רוע־לב. את פרשת ידלין לא יצרה העיתונות. גם לא העולם הזה. אשר ידלין בעצמו יצר אותה.

העולם הזה, ואחריו שאר אמצעי־התיקשורת, רק חשפו אותה ומיקדו אל הפרשה את תשומת־לב הציבור והמישטרה.

■ ■ ■

חיים גיל לא היה בודד בהטעייה אופטית זו. העיתונות כולה, למן על ה־משמר ועד הג'רוזלם פוסט, ניסתה, במידה רבה של צרות־עין מקצועית, להטיל ספק במהימנותם ובמניעיהם של כמה מספקי המידע שהביאו לפיצוץ פרשת ידלין.

הדברים אינם רלוונטים כלל לפרשה. אין זה משנה מדוע מסר פלוני עדות מרשיעה נגד ידלין או מדוע נכון אלמוני לשמש כעד־המדינה נגדו. מה שחשוב בעת בירור העובדות היא רק מידת נכונותן וביסוסן.

הגדיל לעשות מכולם, אחד מחכמי־השבת של ידיעות אחרונות, אהרון ביכר. באומץ־לב נדיר לגביו הסתער על „החושפים ב־וצורת פעולתה של עיתונות־חוקרת מאשר הסרט כל אנשי הנשיא, המוצג בימים אלה בארץ. זהו הסרט בו מגלמים רוברט רדפורד ודאסטין הופמן את דמויותיהם של שני כתבים הצעירים של הוושינגטון־פוסט, וורד וברנשטיין, שחקירתם העתונאית העקבית והבלתי נלאית, היא שגרמה בסופו של דבר לסילוקו של ריצ'ארד ניכסון מהבית־הלבן, אחרי שהוכחה מעורבותו בפרשת ווטרגייט.

כל מי שאינו תופס עדיין את התפקיד המכריע שיש לעיתונות, ביחוד בתחום חשיפת השחיתות בצמרת החסינה־כביכול, מן הראוי שיצפה בסרט זה. וודוורד ו־ברנשטיין לא היו סופרמנים בתחום העיתונות ולא בעלי חוש בלשי נדיר. הם עשו עבודה שיגרתית ואפורה, שהיא מנת חלקו של כל עיתונאי־חוקר. הם לא הניחו לפרשה

יגאל לביב
מי עושה לינץ'?

גם כשירדה מסדר־היום, גם כשפירסומיהם הוכחשו וגם כאשר הואשמו, הם ועורכיהם במגיעים פסולים לחקירתם.

זה מה שקרה גם לעיתונות הישראלית בפרשת ידלין.

■ ■ ■

העיתונות, כמובן, אינה בית־מישפט. אולם יש בכוחה לגרום שנושאים ואנשים יגיעו לבירור בפני בית־המישפט. צריך אדם להיות שוטה או מתחסד כדי לטעון שיש בכוחה של עיתונות לבצע לינץ' באנשים חפים מפשע. אין שום חסינות לעיתונות. במידה שהיא מפרסמת שקרים או עלילות־שוא, היא עלולה להגיע בעצמה אל בית־המישפט. יותר מזה — היא תעמוד למישפט ציבור קוראיה, שיחדל לתת בה אמון ולאפשר את קיומה.

משום כך, כל הטענות שהועלו השבוע, מפי ידלין והמחפים עליו, על „רצח אופי", „קנוניות" ו„תככים" שהוא נפל להם, כביכול, קורבן, אינם אלא קישקושים, מהסוג שהשמיעו דוברי הבית־הלבן בעת שניסו להציל את ניכסון.

עיתון, כל עיתון, יכול כמובן לטעות — אם כי בפרשות גדולות ומקיפות דוגמת פרשת ידלין, שאלפי פרטים מעשרות מקורות־מידע מאמתים אותן, הסיכויים לכך קרובים לאפס. אבל הבה נניח לצורך תרגיל תיאורטי בילבד, שאפילו בפרשת ידלין יסתבר, שכל מה שנכתב ופורסם עליו עד כה הוא חסר ביסוס ואחיזה במציאות, ואשר ידלין יתגלה כצדיק הדור ולא יועמד כלל לדין. או יועמד למישפט ויימצא זכאי. וכבר היו דברים מעולם.

במקרה כזה, הנזק האישי שנגרם לאשר ידלין הוא בלתי ניתן לתיקון.

אולם צריך להעריך אותו כאשר על כפות המאזניים, בצד השני, נמצאת האפשרות השניה, שהיתה קרובה יותר להתממשות: שאשר ידלין, שההאשמות הויחוסות לו, תתגלינה כנכונות, מתמנה אומנם למישרת נגיד בנק־ישראל, מבלי שנחשפו מעלליו ומעשיו.

מעבר לכל שאר ההיבטים — החברתיים, המוסריים והמיקצועיים — כשמציבים שתי אפשרויות אלה זו מול זו, הכף נוטה להזבתו של הפרט, שהוא במקרה זה אשר ידלין.

רוברט רדפורד ודאסטין הופמן ב„כל אנשי הנשיא"
איך נחשפת האמת?

צרית." הוא כמובן לא היה אמיץ דיו כדי לנקוב שמות, אבל בחכמולוגיה כוללנית שלו את זכותם של עיתונאים לחשוף שחיתותיות, כיוון שיש לו, כך מסתבר, טענות נגד יושרם שלהם.

מן הראוי היה להזכיר לאותו בכר, שאם יש לו האשמות מפורטות לגבי עיתונאי כלשהו, הנוגעות לטוהר המידות או לעניינים פליליים — הכתובת למסירת המידע היא המישטרה. זו כבר הוכיחה שהיא מסוגלת לחקור, ללא משוא פנים, גם אנשים מיוחסים מעיתונאים. מי שאינו מוכן להתייצב בגלוי מאחרי ההאשמות שהוא מטיח אנונימית מוטב לו שישתוק.

העיתונות החוקרת, בניגוד לבתי־המישפט, אינה יכולה לפעול לפי כללי הפרוצדורה המשפטית. היא אינה יכולה לזמן עדים ולחייב אותם להעיד. היא אינה יכולה לצוות על תפיסת מיסמכים שיש בהם כדי לשמש הוכחות בכתב.

אם היה מישהו מנסה להתנות פירסום האשמות בעיתונות בהימצאות ראיות משפטיות בדוקות ומוכחות, לא היתה העיתונות יכולה למלא את התפקיד שנועד לה במערכת הדמוקרטית.

עיתונות חוקרת מגיעה למסקנות תוך איסוף מידע מירבי, ככל שביכולתה, תוך אישור ואימות ידיעות מכמה מקורות־מידע, תוך הסתמכות על תחושותיהם וחושיהם של העיתונאים החוקרים. בין השאר, נאסף המידע גם מאינטרסנטים או בעלי מגיעים אחרים. מה שקובע אינו מוסר המידע אלא טיב המידע, אחרי שנבדק.

אין שיעור טוב יותר, וגם מהנה, לאופיה

חשוף את תשומת לבך

לה ולי

הסבון לאוהבים להיות יחד

לה ולי–הסבון לאוהבים להיות יחד.
ב-3 צבעים ובניחוח מיוחד
חדש מעץ הזית

מכתבים

חושך בעיניים

אין חולק על חשיבות גילוייכם. אבל יורשה לי לשאול, בכל הרצינות: מדוע בקול תרועות ושימחה־לאיד? הלא כבר נאמר: „בנפול אויבך אל תשמח, ובהי־כשלו אל ייגל ליבך.“ כך אוייבך — קל וחומר מי שאינו אוייב.

ואם אפשר להציע — תנו פעם הסבר שיאיר את עיני הקורא הנבוך — על שי־רשי ופשר התופעה — דהיינו השחיתות שאחזה בנו משורת ועד צמרת. האם העם בציון מושחת יותר מהמיניממום ההכרחי, או ש„סתם כך“, „באין חזון יפרע עם“?

אתם לא מתארים לכם מה זה עושה לנו לפתוח כל שבוע, כל שבוע, כל שבוע, שנים רבות, את העולם הזה. ממש — חושך בעיניים. עלו והצליחו.

קיץ, קיבוץ שריד

מדוע אינכם מגיבים על מישדר הטל־ויזיה מבט שני של חיים גיל, שבו ניסה להציג את העולם הזה כמי שנטפל סתם כך לאנשי־צמרת, מסיבות קטנוניות וכדי לח־פש סנסציות ולנפח שערוריות?

אני סבור שעליכם לתבוע עתה, אחרי מעצרו של אשר ידלין, שהטלוויזיה תקרין אותו מישדר במבט שלישי, ואז ייראה בעיני הציבור באור אחר לגמרי. חבל שחיים גיל לא הלך לראות את הסרט כל אנשי הנשיא, על העיתונאים שחקרו את פרשת ווטרגייט. הוא היה צריך לפחות לק־רוא את הספר. ייתכן שאז לא היה מזלזל בחשיבותה של העיתונות כאמצעי לחשיפת שחיתות בצמרת השילטון.

שמח הכנען, תל־אביב

איך אומרים לאותם עיתונאים בסרט על פרשת ווטרגייט: "Follow the Money!" לכו בעיקבות הכסף, ואז תגלו גם אתם מי הם המושחתים במדינה.

אליעזר קופר, תל־אביב

תפילין — באיזו יד?

בעיתונכם (העולם הזה 2040), במדור „קורא יקר“, הבאתם את הערתו של הקו־רא הצעיר אופיר גורן מחיפה כי מניחים תפילין ביד שמאל. ובכן — אפשר גם להניח ביד ימין, לפי שולחן ערוך, איש איטר אשר כותב ביד שמאל, יניח תפילין על יד ימינו. מניחים ביד ההפוכה לזו שבה כותבים, כלומר על יד קהה ותשה. אימלא כן, ודאי שציבור הקוראים הדתי היה מציף את המערכת במיכתבים בנושא זה. הביאו זאת לידיעת הילד, ואחלו לו מזל־טוב לבר־מיצווה שלו.

י. קומרניק, ניו־יורק, ארצות־הברית

נפל לידי גליון עיתונכם מיספר 2040. פתחתי ודפדפתי בו והנה — תפילין על יד ימין המחזיקה כלי־משחית. אני מתחיל

לקרוא. ומגיע ל„שבח“ לילד שלומד לבר־מיצווה ושהוא בעל „עין חדה“ ומבין ב־עניין זה. יש לו חוש־הומור והוא „בלמ־דנותו ופיקחותו“, מבקש להסביר לו תמו־נה יוצאת־דופן זו. טוב, ילד רוצה לדעת — ברכה על ראשו.

אבל ההסבר שנתן לו אלי תבור הוא פשוט... וכו'.

אני מקווה שאלי תבור עבר כבר את גיל הבר־מיצווה, ולמד את פירטי כריכת התפ־פילין „בדייקנות“, כפי שנכתב בתשובה לקורא אופיר. אלא אני מתפלא שלא אלי תבור ולא הילד הקורא אופיר למדו הילכות שולחן ערוך בהקשר עם הנחת תפילין.

מלמדנו שולחן ערוך: אמנם הנחת תפי־לין של יד נעשית אל מול הלב, בצד שמאל, אך לאלה הגברים, שמשתמשים ב־יתר נוחיות ביד שמאל, מותר להניח הת־פילין של יד גם עבור היד הימנית. על כן, בית־המלאכה המייצר תפילין, מוציא לתפילה תפילין של יד גם עבור היד ה־ימנית.

חזן צבי בן־שלום,
עובד מלון „הילטון“ ירושלים

פרק מרשים

אם כי באיחור, רציתי להביע את תו־דתי והתפעלותי למר אורי אבנרי על גיתוח „איש־השנה“ ועל ההשלכות. פרק מרשים בהיסטוריה של העם היהודי וה־הווה גלום היה במאמרו הארוך והמעניין בגיליון השנה. אפשר היה לחוש אמת מה היא, כאשר שמענו וקראנו על ההתפר־עויות ועל חילול סיפרי־הקודש בחברון. אין תימה מה ההקשר. כל הכבוד.

בני אנקורי, כפר־סבא

אזרי גלר ציוני

סיימתי באחרונה מסע מוצלח מאד ב־בראזיל. כתוצאה מהפירסומת שבה זכיתי שם, ביקשו מיספר עיתונים וכתבי־עת ראיונות וסיפורים וכל דבר אחר ש־עשוי היה לסייע להם למכור את פירסומיהם. אחד מאלה היה שבועון בשם ורסה. כפי ש־נמסר לי, זה אמור היה להיות שבועון מכובד ומהימן. רק אחרי שהסכמתי ל־העניק להם ראיון, הסתבר לי כי ורסה הוא עיתון בעל נטיות אנטי־שמיות.

גלר

במהלך הראיון נשאלתי מיספר שאלות המתייחסות ליהדות ולציונות. בכל אופן, בשל חופש־העיתונות סולפו דברי בעת שנערכו, והוצאו מהקשרם. כמה עיתונים ישראליים העתיקו ציטטות בלתי־מדוייקות אלה, והגישו אותן לציבור הישראלי. מא־חר שהובנתי שלא־כראוי ופורשתי לא־נכונה, הייתי רוצה להבהיר לציבור הישראלי מה בדיוק אמרתי.

מעולם לא אמרתי שאני נגד הציונות, וגם לא שהציונות נועדה לאנשים שעבר זמנם וכי הדור הצעיר בישראל איננו עוד ציוני. להיפך, כישראלי שגולד בישראל וכיהודי, אני תומך בציונות.

נוסף לכך, לא הובנתי כראוי בהתייחס להצהרה שבה אמרתי כי אני מעריץ את גולדה מאיר, משה רבנו וישו. נכון שאני מעריץ את גולדה, משה רבנו וישו, שאחרי הכל גולד גם הוא יהודי ועדיין מיסתורין הוא לגבי מניין שאב את כוחותיו. זה ב־דיוק מה שאמרתי. הייתי רוצה שהדברים יהיו ברורים לציבור בישראל.

אזרי גלר, הפקות „קדימה“,
ניו־יורק, ארצות־הברית

לחשוף את השליחים!

נכון שלפעמים, המרחק מהווה גורם מש־פיע על חוסר־האפשרות לכיסויו של אי־רוע או מיקרה חד־פעמי. אבל, לגבי התו־פעה ששמה שליחים ישראליים בארצות־הברית, אין לדעתי שום סיבה והצדקה לחוסר־ההתייחסות מצידו של העולם הזה, המתיימר להיות עיתון לוחם.

התופעה כשלעצמה מבישה ומעוררת כעס ורוגז. גם רחמים על שלכך הגענו. הסרת הלוט מעל אותם מאות „נציגים“ של מדינת־ישראל שעשייתם מסתכמת ב־כלום, ואחזקתם עולה עשרות אלפי דו־לרים בחודש, היא חובה! בלי שום מאמץ ניתן לגלות ולחשוף את האמת. העובדות מנקרות את העין, ואיש אינו מנסה להס־תירן.

חישפו את כל אותם ה„פאטריוטים“ לכ־אורה, שדואגים לטובתם האישית (כמו השלמת לימודים ועבודות צדדיות) — וייצאו כולם נשכרים. כבר אמרו חכמים: „האמת כבדה, על כן נושאיה מעטים.“ לפחות נדע שאתם לא הותשתם.

יריב עמית, ניו־יורק, ארצות־הברית

צעדות ועמידות־ראש

בכתבתכם לירידי מחבט (העולם הזה 2040) כתבתם, משום־מה, כי „לראשונה

גברים אוהבים... בבקר

הגברים האוהבים בבקר
הם הגברים המשתמשים
ב־**Men's Club**
תכשירי גילוח וטיפוח לגבר
המודרני, בניחוח גברי מרענן
Men's Club
קצף גילוח באיכות מעולה
המרכך את זיפי הזקן והופך את
גילוח הבוקר לתענוג הבוקר

Men's Club
מי רענון לאחר הגילוח
מרגיע את העור, מרענן ומעדן.

חני לבנטין אילון

הלנה רובינשטיין/מדע היופי

העיוורון הלאומי - אות לאסון הבא

בסיפרו האחרון של ארתור קסטלר „השבט ה־13", שהופיע בחודשים האחרונים והטוען טענות המבוססות על מחקרו, גורם לתסיסה עזה בקרב חוגים שונים — ואגב, אינו זוכה בשום תגובה ממקורות יהודיים או ישראליים.

קסטלר טוען, ש־14 מיליוני יהודים בעולם היום אינם בני שם, ושרוב יהודי אמריקה ואירופה אינם צריכים לייחס את עצמם לבני אברהם יצחק ויעקב, כי אם לשבטים הקווקאזים של המאה ה־13, הכוזרים, בעלי שיער אדום ועיניים כחולות, והם לא היו יהודים כבני שם. הם היוו את ה„כוח השלישי" של אז בעולם בין האיסלם ונצרות, בחרו בדת היהודית ואימצו אותה, והתגיירו בהמוניהם, בטענם שהיהדות היא מקור כל הדתות אשר שלטו אז.

כאשר ג'ינגיס חאן וצבאותיו נעו מערבה במאה ה־13, גלו רבים מהכוזרים היהודיים למיזרח־אירופה, והפכו ברבות הימים למה שקוראים היום „היהדות האשכנזית", או יהודי מיזרח־אירופה, רוסיה ופולין. היהודים בני־שם האמיתיים, טוען קסטלר, הם צאצאי היהודים אשר שמרו על ייחודם, ויכולים לייחס את נדודיהם ושלשלת אבותם למיזרח־התיכון, צפון־אפריקה, ספרד ופורטוגל.

הוא מביע דאגה רבה על כך שהעובדות המובאות בסיפרו יזעזעו את אושיות הבסיס של ישראל. הוא טוען: אם רוב הישראלים הם צאצאי הכוזרים המת־גיירים שחתמו את עצמם „כשרים" לפני 1200 שנה, איך מתבססת הטענה שלהם שיש להם זכויות על ארץ־ישראל כמדינה שלהם? ויחד עם זה הוא ממהר לומר, שאותם ישראלים הכריזו כחוק על הקמת מדינתם באו"ם ב־'47.

■ ■ ■

ואכן, כל זה מעורר למחשבה מעמיקה, ויש בו כדי לזעזע את יסודות היהדות האשכנזית, אשר מתוכה קם אותו „מתבולל ויצאני" וייסד את תורת הציונות, שבניה שולטים היום בארץ ומדכאים אותו חלק של העם, הספרדים, המהווים כיום רוב בארץ.

בימי שהותי הראשונים בארץ חשתי זאת בפנימיותי, אך לא העזתי לתת ביטוי למחשבה זו אפילו בחלום. הסיסמה „טוב למות בעד ארצנו" היתה זרה לאוזני, וידיעותי בהיסטוריה היו אפסיות. אין איפוא להתפלא על כך, שצאצאי הכוזרים מדכאים את החלק השמי בארץ, וקל וחומר את הפלסטינים. אנו, בתפוצה ה־ספרדית, לא גדלנו על „מצדה", ו„סיפרי המקבים" לא היו בין סיפרי־הלימוד שהפולחן הדתי היה רק סמל בעיניהם.

רק צאצאיהם של הכוזרים המתגיירים יכלו לקלוט בתודעתם את „תורה עם דרך־ארץ" של „גזע ואדמה" הנאצית, ל„תורה עם דרך־ארץ־ישראל" של האורתו־דוכסיה הגרמנית־יהודית, אשר מאותה תורה עצמה צמחו ונולדו הקנאים של גוש־אמונים המאיימים על כליית ישראל בשלישית. אפשר יהיה לראות את החוט ההגיוני המקשר את התהליך הטראגי הזה, אם נישאר מפוכחים וצלולי־דעת במחשבתנו, ומבלי שניסחף ב־„משיחיות המיסטית", שתורגמה על־ידי מוח מעוות למעשיהם היום, וכמיעוט המכתיב למימסד הישראלי חסר־האונים את קו־ההתאבדות הלאומי המסוכן ל־קיום המדינה הישראלית.

ברור, איפוא, שהמיעוט הזה הקורא לעצמו גוש־אמונים, המתייהר ללבוש איצטלא של „יהדות" כ־קרדום לחפור בו, הם אכן נטע זר, וסרטן מאיים בגוף העם המתחדש כביכול, הפועל בשיטות ידועות לכפות את רצונו על העם והממשלה כדי לומר לנו מה זה „תרבות יהודית".

והרי כל חינוכם ותרבותם של קנאים אלה, בנויים וסמוכים על רעיונות לאומניים של מעטים הסוחפים איתם את העם להתאבדות שלישית. בגלל „קנאים" אלה באו עלינו החורבנות של העם, שמהם עדיין לא קמנו. התנהגות זו היא, איפוא, זרה לרוח היהודית האוניברסלית, שהתפתחה במשך הדורות, ו„קנאים" אלה לא מודעים לזרות המכרסמת בתת־הכרתם, אשר מקורה באותם גרים־כוזרים, אבות־אבותיהם. „קשים גרים לישראל" כספחת, נאמר לנו, ויחד עם זה מצווים אנו להתייחס לגר ולאלמנה בהבנה ואנושיות, אבל עד כדי שהגר יקח את האבוקה להשמידנו?! לא ולא. פתגם ערבי אומר שהבית הוא בית אבותינו, ובני־כלבים יגרשונו. וזה מתאים למצבנו היום.

■ ■ ■

כל הפעילות ה„קנאית" הזו נעשית לאור היום, העם לא מגיב, חוץ מכמה בעלי דיעה צלולה הנובחים ברוח. העם שיכור מ„נצחונות" הצבא, ריקבון המימסד עוזר לתרדמה הלאומית של האוכלוסיה, כמו אותו קוסם המסב את תשומת־ליבם לדברים של סרק, בעוד הוא מכין בשקט את סם־המוות האיום אשר ממנו אין תקומה עוד. שוטפים את מוחו ברעל, ואין נביא בשער.

אזהרותיו החוזרות־ונישנות של אורי אבנרי („איך משתגע עם", „העולם הזה" 1953; „דם ואדמה", ו„משיחי השקר" בגליון ראש־השנה, 2038), צריכים לעורר בלב כל מי שהשכל עוד בראשו, ודעתו צלולה, חרדה עמוקה למה שמתרחש לנגד עינינו ממש. אבנרי גם מזכיר לנו השכם והערב במאמריו („איך משתגע עם"), שהיהודים החיים היום הם בני־בניהם של גרים מתקופות שונות, וכי הטלית לא כולה תכלת. וראה זה פלא, בני־בניהם של הכוזרים הגרים באיצטלה ציונית־דתית־קיצונית־קנאית, מחישים את האבדון של העם, ואין מתריע, ואין פוצה פה ומצפצף.

הצד המעניין בדבריו של קסטלר הוא, שהיות ש־הכוזרים המתגיירים אינם בני־שם, הרי טענת האנטי־שמיים מתרוקנת מכל תוכן, כי הרי למעשה אינם יהודים. ובצדק.

המצב מתבהר כאשר בוחנים את ה„קנאות" של גוש־אמונים מצד אחד, ואת המימסד הרקוב, שתילת רעיון „מצדה שנייה" עמוק יותר בתודעת העם, העיוורון השאנן של העם הנרדם, הפער החברתי המעמיק מיום ליום, מצד שני. אלה הם גורמים ראשונים־במעלה לעזיבה ההמונית מהארץ. מציאות זו דוחקת את רגליהם של כישרונות מעולים, והם קרואים בפי ה„גדולים" „יורדים" או „נמושות" ועוד שמות־גנאי אחרים, המפ־נים כביכול את גבם לעם המדכא אותם. אותם יורדים־כביכול הם, למעשה, העתודה העתידה לשמש כ„שארית הפליטה" לאחר האסון המתקרב. עזיבתם של אלה היא סימן לבאות, אם־כי בהכרתם, עזיבתם היא מסיבות כלכליות. אבל בתת־תודעתם הם לא יעזו לבטא את הכאב הנורא, וחסרון־הלב של הריקבון השולט בכל זירמי החיים בארץ. כבר היום מתחילים יהודי התפוצות המפוכחים להשמיע דיעות בקורתיות על דרכה המדינית של ישראל, שמוליכה לאפיקים מסוכנים.

תאזהרות הרבות הבאות מצד אנשים בעלי דעת שפוייה, צריכות לעורר ולהעיר את כל עוד נשמה באפו, והקריאה לפעול בטרם הסתערותו של הדרקון המאיים על כולנו, לחנך ולהכין הלבבות, לדעת ולהתבונן, אולי יתעשת האלהים לנו, וכי אז לא נבוא בטענות לאלהי ישראל בעת צרה, אלא נדע שלמעשינו המטומטמים ואוזלת־ידינו גרמנו בעצמנו, וכי שמענו את האזהרות ולא פעלנו. צריכים לשלם את התמורה במלואה, ולשתות את כוס־התרעלה כולה, כי כך נאמר לנו ולא שמענו, „מהרסייך ומחריבייך ממך יצאו". אז נבכה ונקונן בנהרי דמעות, והמישחק ייקח כיוון אשר לא נדע מהו. והמתלונן בעת החיא, יידום.

שמואל בן־טלאור,
קולדר, קולורדו, ארה"ב

ציונות בלי מרכאות

בחירתו של הרב לוויגר כאיש־השנה של „העולם הזה" לוותה בהתקפה חריפה על גוש־אמונים ועל דרך ההגשמה של תנועה זו, כשההגדרה החריפה הניתנת לאנשי גוש־אמונים היא „משיחי שקר" או „קנאים וקבוצת מיעוט".

אין בדעתי לחלוק על הדרך המדיניות־אידיאולוגית של אורי אבנרי וחבריו־לדיעה, מאחר שכל תמימות־דעים בין אנשי ארץ־ישראל השלמה לבין המצדדים בדיעותיו של מר אבנרי לא תיתכן, אולם מעניין היה לבדוק את התופעה הקרויה גוש־אמונים מנקודת־מבט אובייקטיבית, בצמוד לעובדות בשטח בלבד, ומהן להגיע למסקנות המתחייבות מכך, בלא להידרש לנבואה וצפייה לעתיד, כפי שניסה כותב הרשימה „משיחי שקר" לעשות, ולהימנע מספקולציות בדבר חורבן־בית־שלישי ויתר תחזיות, שאין להן כל ביסוס עובדתי.

אין חולק על כך שאנשי גוש־אמונים הם התנועה הפוליטית האקטיוויסטית ביותר על המפה הפוליטית בישראל, ועל כן זוהי התנועה היחידה בארץ המסוגלת להוציא רבבות לרחובות להפגנת הזדהות או אי־הזדו־הות (תלוי בהקשר ובמטרה), ואין לה כל צורך לארגן היסעים כפויים ומאולצים מן הקיבוצים והמושבים — פעולה האופיינית לחוגי השמאל, אשר שעה שרוצים הם לארגן הפגנה פוליטית מביאים הם את חבריהם מהקיבוץ אל העיר, ומיספרם המגוחך מבטל את אפקט ההפגנתיות שרצו מארגני ההפגנה להשיג. אנשי אמונים באים מכל רבדי החברה הישראלית, דתיים וחילוניים כאחת, ומכנה־משותף אחד להם — אי־רצון לוותר על שטחים מארץ־ישראל! המימון לפעולות גוש־אמונים בא מתרומות של חברי ואוהדי התנועה, ואין תנועה זו נזקקת לחוקק חוקים דוגמת הניסיון לחוקק את חוק־מימון־מיפלגות, המעמיד את האזרח בפני עובדה מוגמרת גם שלא ברצונו. תנועת גוש־אמונים פועלת על בסיס הרצון החופשי של חבריה, ועל כן מועט הוא בה (אם בכלל) מיספרם של הפונקציונרים והעסקנים־בשכר האופייניים לכל מיפלגה ומיפלגה במיגזר הפוליטי הישראלי. אין לה צורך, לתנועה זו, לארגן רשימת אוהדים או למיין ולקטלג אותה; האוהדים באים אל הדגל שעה שנקראים הם, ובלא כל היסוס.

מעניין לבחון את ההרכב האנושי האופייני לגוש־אמונים. ברי לכל, כי גוף אקטיווי חייב לפעול בעזרת שני כוחות המשלימים זה את זה, והכוונה לכוח־האידיאי המניע ולכוח־הפועל המונע, הוא מוציאי הרעיון מן הכוח אל הפועל. שני כוחות אלה, החסרים בכל התנועות הפוליטיות הקיימות בארץ, מצויים בקרב אנשי גוש־אמונים. האידיאולוגיה של ארץ־ישראל השל־מה, שאינה שואבת את תוכנה מרעיונות חילוניים, אלא הבנויה על רקע דתי־לאומי (תרצו לאומני, ואין כל רע להיקרא לאומני בשל אהבת הארץ), היא־היא שהצ־מיחה את ההצלחה העצומה של גוש־אמונים.

בעוד שלשני הפלגים, השמאל והימין, אין נוער שימשיך בדרכו למעט מיעוט רועש (צאו ובידקו פעם אל־נכון מה מסתתר מאחרי השמות הבומבסטיים צעירי־הליכוד או דור ההמשך בתנועת־העבודה, ותמצא מתחת למעטה עבה של מלל אפסות אידיאולוגית וריקנות, ה־מלוות בשאיפת שילטון ושררה מצד שני המחנות), הרי בקרב תנועת אמונים צמח דור־המשך בעל שורשים ולאו־מיות שופעת. צעירים ששירתו בצה"ל כקצינים ובעמדות־פיקוד, בוגרי ישיבות ה„הסדר" ששירתו בחיילות קר־ביים דוגמת הצנחנים בעבר ובהווה בשיריון, תלמידי־ישיבות המודעים לחשיבותה של הארץ ומיקומה במרכז החיים היהודיים — הם הכוח המניע השופך שמן על גלגלי תנועת אמונים, שהיא תנועת־המחאה האמי־תית שקמה לנו לאחר מילחמת יום־הכיפורים. נוער זה, הנמנה עם שורות גוש־אמונים, אינו רץ רק אחר החיים הקלים. אמת, איש אינו מכחיש כי נוח וטוב לחיות חיי־מותרות, אולם בשומן הכלכלי טובעת האי־דיאולוגיה ונחנקת למוות, וסופה גלות בחוצות ני־יורק או בשאר ארצות העולם.

■ ■ ■

אין אני שותף לתחזיתו הפסימית של פרופסור ישעיהו לייבוביץ, כי גוש־אמונים הינו תנועה של משי־חיות־שקר וסופם של אנשיה, לאחר שיתייאשו מחשגת מטרותיהם, לרדת מן הארץ. טיבעה של תנועה משיחית, כי שעה שמגעת ההתלהבות של אנשיה לשיא, מתפכחים הם מאשליותיהם ומוצאים עצמם לפני שוקת שבורה. מצב־עניינים זה אינו מאפיין את גוש־אמונים. תנועה זו הגיעה מכבר לשיאה, ואין כל סימנים כי דועכת היא ונעלמת מעל פני המפה הפוליטית. אדרבה, אנשיה חיים, קיימים ופעילים, וממשים כצל מאיים על מי־שלת־בובות נוכחית זו. עצם העובדה שראש־הממשלה טרח וכינה תנועה זו בשמות־גנאי חמורים, מראה בעליל על עוצמת כוחה של תנועה ספונטנית זו.

גוש־אמונים אינו קומץ, כפי שמנסים רבים לציירם, ואין הוא מדינת־ישראל כולה מגדל, כפי שטוענים אחרים, אולם כוחה של תנועה זו חזק דיו כדי להפיל ממשלה ולקבוע עובדות של ממש — ופרשיות קריית־ארבע, עופרה, קדום, חברון ועוד יוכיחו. נכון חדבר, כי בין המגשימים מצויים מעטים, אולם בדיקה קצרה בהיסטוריה קצרת־השנים של הציונות המגשימה תוכיח, כי המגשימים־בפועל היו תמיד המיעוט, ואילו הרוב עמד מאחריהם והעניק להם גיבוי ומישען כלכלי ואידיאולוגי, ובזכות גיבוי זה עמדו תנועות רבות במיבחן השנים חרף הבלייה והכירסום.

כל הנסיונות לצייר את החינוך המוקנה לנוער הדתי כחינוך שוביניסטי וקנאי שאינו מתאים למציאות ימינו עקב צרות אופקיו, סופם כישלון נוכח המציאות העכ־שווית, והיא — כישלונו של דור־מחנכים שלם לחנך נוער להקרבה־עצמית למען ארצו־שלו. איך תוסבר הנהירה ההמונית לחו"ל מצד אלפי צעירים המסיימים את שירותם הצבאי? ברצון להתפרקות מן המתח? ייתכן. אך סופו של רצון עז להתפרק מן המתח השתקעות מוחלטת בארץ זרה, תוך ויתור על בניין הארץ (מלים הנשמעות כלקוחות מתוך אלבומי ארץ־ישראל הישנה, שאינה עוד לגבי מרבית הנוער כיום) בשל רדיפה אחר חיים נוחים בלא חובות, דוגמת שירות־מילואים ומצב כלכלי מעורפל.

הכל מסכימים, כי דרכו של צעיר ישראלי ממוצע אינה סוגה בשושנים, וכי שעה שנפטר הוא מחובת שלוש שנות שירותו הצבאי ממתינות לו עוד 34 שנות מילואים, שבמהלכן עשוי הוא להיתקל בסכנות אין־ספור ואולי ליהרג, שלא לתת את הדעת כלל על אי־הנוחות הנגרמת לאדם צעיר השואף לבנות את עתידו הכלכלי־חברתי במיסחר או בלימודים, ואלו הן שנותיו הפוריות ביותר לאחר ששלוש מהן כבר נלקחו ממנו. במצב עגום זה נדרשת מצעיר ממוצע הקרבה רבה, ורצון להקרבה מושג רק שעה שיש לאותו צעיר מיטען חינוכי אידיאולוגי בעל משקעים.

דומה, כי הנוער הדתי הוא־הוא הנוער בעל מיש־קעים אלה, ועל־כן מובנת נהירתם הפתאומית של אנשי ארץ־ישראל הישנה כלפי גוש־אמונים. הם גילו בהם את נעוריהם, את הימים שחונכו על ברכי ברל כצנלסון, ולהבדיל אנשי התנועה הרוויזיוניסטית שחונכו על תורת זאב ז'בוטינסקי. הנוער של היום חונך על ברכי הדולר, וסופו של הדולר שחוזר הוא אל צור־מחצבתו, אל ארה"ב, מקום בו מצויים בגדולה שבעריה — כ־300 אלף ישראליים — פאר חייצוא ויכולת.

מקווה אני כי הפעם ניתנה תמונה נאמנה לדרך המנחה את גוש־אמונים פחות קנאי אחד או קנאי אחד יותר. זוהי הדרך שהנחתה אותנו בתקופת המדינה־שבדרך, שעה שצו־הקיום מנע קיומם של יסודות מיני־מליסטיים דוגמת אלה שפרו ורבו באחרונה בפוליטיקה הישראלית, וזוהי הדרך שתמנע מאיתנו תבוסה בעתיד. אנשי „שתי גדות לירקון" ימצאו לבסוף את עצמם על גדה אחרת, על גדת נהר ההדסון, ולא על גדת הירדן — שלהם אין הוא אומר דבר.

חיים שטנגר, תל־אביב

הטמפון שיותר נשים נותנות בו אמון!

הרי לפניכם מספר שאלות ותשובות בענין ההגנה שנותנים טמפוני "טמפקס". בדרך זו תבינו מדוע המלים "אמון" וטמפוני "טמפקס", מתקשרות בצורה כה הדוקה, בתודעתן של נשים ממאה ארצות ויותר.

מה הן העובדות בענין החדרת הטמפון?

מיכל ההחדרה של טמפון "טמפקס" מאפשר החדרה נוחה והגיינית. המיכל הדק, החלק והמשומן - מנחה את הטמפון למקומו הנכון-במהירות ובקלות. שלא כמיכלי פלסטיק, ניתן לשטוף את מיכל ההחדרה באסלה ותוך שניות יתפרק המיכל לרצועות נייר, שגודלן בדיוק כשני מגבוני נייר ("טשיוס"). גם את טמפוני "טמפקס" עצמם אפשר לשטוף באסלה באותה צורה, ביוון שגם הם מתפרקים מעצמם.

האם "כושר ספיגה" פירושו הגנה?

לא בהכרח. טמפון יכול להיות סופגני וזה עדיין אינו עשוי למנוע תקלות. "הוכחת כוס המים" אינה מצביעה על הגנה נאותה. מים אינם דומים להפרשות המחזור החודשי וכן אין דפנות הכוס דומות לשכבות הרקמה בתעלת הנרתיק (ווגינה) ולמידתה. טמפוני "טמפקס" בנויים משכבות לחוצות ברכות של צמר גפן סופגני ביותר. כאשר הטמפון מוכנס למקומו המדויק, באמצעות מיכל ההחדרה שלו - הוא מעניק הגנה מעל ומעבר למה שדורשים הצרכים הנורמליים. שלא כטמפונים שונים אחרים - הרי טמפוני "טמפקס" מתפשטים בכל שלושת הממדים - אורך, רוחב, עובי - ומתאימים עצמם לממדים ולמצבים השונים של הנרתיק (ווגינה) כך שהסיכוי לדליפה או לחריגה מהמקום - הם כמעט אפסיים. עם ההרחקה - מחליק הטמפון, כך ששליפתו קלה ופשוטה ממש כמו החדרתו. חוט המשיכה תפור היטב לכל אורכו של הטמפון.

האם יש צורך בדיאודורנט?

שימוש בטמפון מונע הווצרות ריחות בלתי נעימים. יתר על כן, דיאודורנט עלול לגרום לגירוי או תגובות אלרגיות - ואפילו לגרום נזק לרקמות עדינות. הטמפונים של "טמפקס" אינם מכילים דיאודורנט. לשם-מה להסתכן בחומר שאינו נחוץ כלל.

האם טמפוני "טמפקס" חסכוניים יותר?

כמובן. טמפוני "טמפקס" נמכרים בארזיזות של 10 יחידות ושל 40 יחידות, שעולות פחות או שוות במחירן לארזיזות של 8 יחידות ו-30 יחידות מתוצרת אחרת.

מהם הטמפונים הנפוצים ביותר בעולם?

טמפוני "טמפקס". יותר נשים קונות טמפונים של "טמפקס" מכל הטמפונים האחרים ביחד! כי הן נותנות בהם אמון. האינך סבורה שגם את יכולה לבטוח בהם?

TAMPAX
tampons

ההגנה הפנימית שיותר נשים בוטחות בה.

מיוצרים רק על ידי חברת טמפקס בע"מ הוונט, אנגליה.
היבואנים: אינווסט אימפקס בע"מ. רח' ירמיהו 38 ת"א.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

בתולדותיה יש לישראל ראש־ממשלה ש־מתמצא קצת בספורט ואפילו עוסק בכך ב־עצמו." בעצם קביעה זו, שאין לה על מה לסמוך, גרמתם עוול לזיכרו של דויד בן־גוריון, ראש־ממשלתה הראשון של יש־ראל. אומנם הוא לא היה כדורגלן וגם לא טניסאי, דוגמת יצחק רבין, אבל הוא עסק בספורט מ־על ומעבר לכל מדינאי ישראלי אחר.

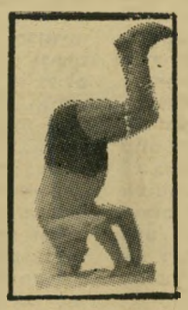

בן־גוריון

עדיין זכורים ל־כל תרגילי ההתי־עמלות והיוגה ש־עשה בן־גוריון, ב־הדרכת הפרופסור פלדנקריין. עמי־דת־הראש שלו, למשל, לא היתה פחות ספורטאית ממישחקי הטניס של יצחק רבין. גם את צעדותיו הממושכות של בן־גוריון ניתן ב־החלט להגדיר ב־תור ספורט, ואני מסופק אם היה יצחק רבין, בגילו, מסוגל לצעוד קילומטרים כה רבים מבלי להתעייף, כשם שעשה דויד בן־גוריון בזמנו.

יהושע אונגר, ירושלים

משה דיין בראש הממשלה

אולי זה יישמע כאבסורד, אבל נחיה ונתראה ביום שלאחר הבחירות. בכל אופן, זה התשקיף הפרטי שלי.

ראש־הממשלה הבא של ישראל לא יהיה יצחק רבין, וגם לא שמעון פרס. כמו־כן, זה לא יהיה אבן וכן גם לא מנחם בגין. אז מי? קשה, אולי, להאמין שאחרי המחדל אצביע עליו. אבל כפי שאני רואה את הד־ברים בשטח: ראש־הממשלה הבא יהיה משה דיין, ואם מישהו אוהב להמר, זה ההימור הבטוח ביותר.

משה דיין יודע שאם לא עכשיו, אז אולי בעולם הבא יש לו סיכוי כלשהו. דיין תיכנן את תפיסת השילטון מאל"ף עד ת"ו, בעזרת הגייס־החמישי שיש לו בכל המיפלגות. ניצים ויונים עיוורות יעלו אותו לשילטון. עשו את החשבון. חלום־בלהות? אם אתם רוצים למנוע שדיין־מבטש ינהלו את חייכם, עיצרו בעדם!

יוסף גיזיר, רמת־גן

העיקר שהמנכ"ל משתלם

שמענו בחדשות על כך ששר־האוצר תרבע ממישרד־החינוך לקצץ את תקציבו לשנה הבאה בכמה עשרות מיליוני לירות. שר־החינוך, אהרון ידלין, כבר עשה את החישוב שהקיצוץ הנתבע ממנו מתבטא בביטול עשרות כיתות־לימוד. תוך כדי כך גילה שר־החינוך, שאחזקת כיתה אחת בבית־ספר עממי עולה למדינה — 60 אלף ל"י בשנה.

עכשיו צאו ועשו חשבון. השתלמותו של מנכ"ל מישרד־החינוך, אלעד פלד, באר־צות־הברית, עולה סכום של חצי מיליון ל"י בשנה. חישוב פשוט מראה, שבסכום זה ניתן היה לקיים לפחות 8 כיתות לימוד שבהן 250 תלמידים לפחות. נכון שהש־תלמותו של פלד אינה על חשבון מישרד־החינוך, אלא על חשבון מילגות של קרנות זרות. אבל אם היה מנכ"ל נאמן לתפקידו היה אולי מצליח, באותו כוח־שיכנוע, לה־שיג חצי־מיליון ל"י לשם קיום 8 כיתות לימוד השנה.

מזעזע לחשוב על כך שכמה עשרות תלמידים לא יזכו בחינוך השנה, מפני שלא נמצאו עבורם הכספים, שמנכ"ל מישר־דר־החינוך הצליח לגייס עבור השתלמותו שלו. אם זאת לא שערוריה, אני לא יו־דעת שערוריה מהי.

כרוריה שדיו, תל־אביב

מי התלונן?

הייתי נחוש בהחלטתי שלא להגיב על רשימתכם אודות מנחם גולן (העולם הזה 2036, במדינה — "הקוסם מתל־אביב"), שבה תירץ את ה־סיבה לכך שהוצא מרשימת איגוד־התסריטאים האמ־ריקאי, בתלונתי אליהם. לא רציתי להעניק לו את ה־כבוד בתשובתי, מ־תוך הערכה שה־קוראים הישראלים מכירים את אנשי־הם. על כל פנים, כמי שביקר בישר־אל פעמים רבות וכמי שקרוב לתע־שיית־הסרטים שלה. שוכנעתי על־ידי ידידים טובים ל־הגיב.

רבין

מעולם לא התלו־ננתי בפני איגוד־התסריטאים האמ־ריקאי נגד גולן. לא בעל־פה ולא בכתב. אין לי מושג למה מתייחס גולן בטענתו כי התלוננתי נגד ה־חוזה שלי. העובדה היא שאני הוא שיזמתי את הפרוייקט של הקוסס מלובלין, השגתי את הזכויות מהסופר יצחק שביס־זינגר, ורק מאוחר יותר נכנס מנחם גולן לתמונה, תוך הבטחת תפקידי כמפיק־מישנה של ה־סרט וככותב התסריט. תוך זמן קצת הגעתי למסקנה שגולן עצמו סירב להכיר בחוזה של ההפקה המשותפת בינינו, וביקש לבט־לו. רק אז, ולא לפי בקשתי אלא לפי בקשתו, בוטל החוזה המקורי שלנו ואני מכרתי את התסריט לגולן.

אם איגוד־התסריטאים מחק את שמו של גולן מרשימת המפיקים שחברי האי־גוד רשאים לעבוד עימם, זה נעשה כנראה מסיבות שהוא יודע עליהן, כולל תלונות מספרים אחרים, ולא בגללי. אני השלמתי מאז עם העובדה שלו ולי יש ערכים שו־נים, ואין אנו יכולים לעבוד יחד. לרוע המזל, הגעתי למסקנה שתסריט רגיש זה לא יוכל להיות ממומש בצורה אמנותית על־ידי גולן.

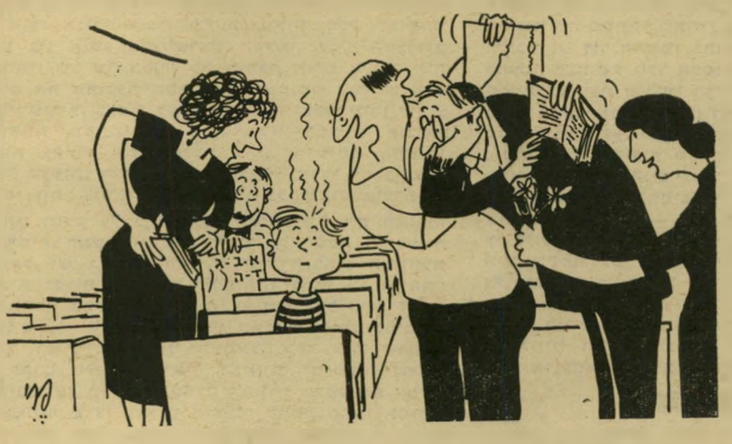

אייריוינג ס. וויט,
לוס אנג'לס, ארצות־הברית

● מתרגמי כתבת „העולם הזה" מעיב־רית לאנגלית עבור התסריטאי וויט, טעו כנראה. גולן לא האשים את וייט כאילו התלונן נגד גולן בפני איגוד־התסריטאים. כפי שצויין בכתבה המאוזכרת במיכתבו של התסריטאי, טען גולן כי האיגוד ביקש ממנו לחתום על חוזה שתנאיו עמדו בני־גוד לתנאים של החוזה שהיה לו עם וייט. באותה כתבה לא התייחס גולן כלל לביטול החוזה שלו עם וייט.

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת־שער מצולמת כת שלושה עמודים. הכתבה עסקה בניתוח שקיעת הליווד כמרכז הקולנוע העולמי, ופירטה את תפקיד ברית־הסרטים כמכשיר לפילוח האמת ולטיפוח חלומות מוויימים. בסיכום הכתבה היעלו מסקנות עבור הקולנוע הישראלי, מסקנות שהשפל את השפל שבו שרוי קולנוע זה.

בגיליון „העולם הזה", לפני 25 שנה, פורסמה כתבת־אמצע מצולמת, שעסקה בראשית מיבצע ו„הדרת פני זקן" שעריית חיפה החלה בי. היו בתכות שעסק, במצבו של הריקוד הישראלי, העידוד התעשייתי המגבל, מיפעל־הפיס, מצבם של עבריינים במיסך לעבריינים צעירים, ופירוט התפוררותה הפוליטית של מצריים המלוכנית.

בשער הגיליון תמונת ויוויאן לי וקלארק גייבל, המכמלים את ראשית שקיעתה של הוליווד.

„העולם הזה" 730
תאריך 25.10.51

מדוע אסר בן־גוריון את העישון בישיבות־הממשלה ✶

הזו־לילה הגדולה של מאו צה־טונג ✶ הצרידות של שלונסקי ✶ ברטראנד ראסל על פיקחות ועסקי־מדיניות

העם

המעטים משפיעים הרבה

אחרי חודש ימים של חגים, חגים־למחצה וחגים־לרביע (הפסקות־חשמל) התמתח ה־אזרח, נאנח אנחה של צער, העיף מבט עצוב בלוח המראה לו כי במשך כמה חדשים לא יהיו חגים רישמיים. שנת־העבודה החלה.

האזרח הממוצע אינו מתלהב, ביותר, לעבודה מאומצת בסתיו 1951. אף כי מצ־ליף־מפא"י, מאיר ארגוב, הח"כ בן ה־47, השביע קהל מאזינים באסיפה תל־אביבית כי עליהם לעבוד יותר, אם רוצים הם כי המדינה תוסיף להתקיים, הרי קיימת רק המרצה מעטה לפועל. החשבון פשוט: אם יעבוד יתר, יצטרך לשלם מס־הכנסה רב יותר, לא יוכל לקנות בכסף ולא־כלום: הבגדים קצובים, חופשה בחוץ־לארץ אינה אפשרית, דיור עולה בהון־תועפות שאין הוא יכול לחוסכו מעולם, והוא הדין לגבי מכונית, שעבורה לא יקבל רשיון־רכישה.

החגים אישרו לו למעט בעבודה, אף כי הרקע הדתי לא עניין אותו ביותר. כי בשנה שבה הפכו החגים הדתיים ה־מאורגנים שותף־יחיד של מפא"י בממ־שלה, נתרופף עוד יותר הציבון הדתי של עונת־החגים. בערים הגדולות לא נראו כימעט סוכות, שוק האתרוגים היה זעיר (ונפל קורבן להתקפות המישטרה הכל־כלית, שפעלה נגד עסקים שחורים), ב־כבישים ניראו מכוניות לא מעטות ב־יו־כיפורים — דבר שהיה בלתי־אפשרי עוד לפני כמה שנים.

הסיבה: אף כי הדור הישראלי יליד־הארץ הולך וקטן בחשבון האחוזים (ראה להלן) הרי השפעתו על הצביון הרוחני של המדינה הולכת וגדלה.

כל חמישי: צבר

מיספרים, הירחון הסטאטיסטי של קרן היסוד ולישכת הסטאטיסטיקה הממשלתית בראשות פרופיסור רוברטו בקי* שיתפו, כרגיל, פעולה והסיקו מסקנה מעניינת על גורל הצבר.

אחרי שבסוף 1931 (המיפקד השני של ממשלת המנדט) היו ארבעה מתוך כל עשרה יהודי הארץ ילידיה, החל חלקם יורד. כעבור 17 שנה, ב־1948, ברישום התושבים הישראלי, ירד חלקם לשליש, לפני שנה לרבע, מתקרב היום לחמישית. אולם לא רק חלקם של הצברים בין יהודי הארץ מתמעט, גם חלקם של האש־כנזים הולך ופוחת, מפצה את מיעוט ה־צברים בריבוי יוצאי ארצות־המיזרח.

לעומת ירידה בחלקם של יוצאי־המיזרח לפני עליית המדינה (משליש לחמישית) גדל שיעורם בקפיצה רבתי, והגיע בסוף 1950 לשליש, מתקרב השנה לשתי חמ־שיות ויתברר, כנראה, תוך שנה, שלא רק כל ארבעה מתוך עשרה ישראלים הם יצ־

* היה עד לפני כמה שנים מנהל ה־לישכה המרכזית לסטאטיסטיקה. מטיף מושבע לריבוי הילודה.

** בני עדות־המיזרח היו מיוצגים ב־כנסת על־ידי שישה ח"כים בלבד (7.8 חמישה אחוזים במקום ארבעים). הצברים מיוצגים על־ידי 17 ח"כים.

אי־המיזרח, אלא כל חמישה (או שישה), דבר שיבטיח רוב לתושבי הארץ מי־צא־מיזרחי **.

מנגנון

„איני רוצה בך"

השר היחידי בממשלה החדשה, שלא חיכה לסיום חודש החגים ונכנס מיד ל־תפקידו, היה דוב יוסף. הוא חזר למישרדו הישן, ולמחסני־המלאי שנתרוקנו ביתתים לחלוטין.

פגישתו עם מנהל מישרד־המיסחר־וה־תעשייה, הרמן הולנדר, היתה לבבית וכנה: „איני רוצה בך, מר הולנדר," הודיע השר החדש למי שהיה זמן רב מועמד לתפקיד שר־המיסחר־והתעשייה. ההסבר: דוב יוסף זקוק אומנם לפקידים אחראיים וממושמעים, אך אינו זקוק לבעלי יוזמה יתירה. כי הממשלה חייבת לשלם עתה את שטרותיו של הולנדר עבור העור שגרם לשפע ה־נעליים בחנויות, ונמנעה בכך מתשלום תמורת הסוכר המונח בגמלים שעה שה־אוכלוסיה לא זכתה לחלוקתו זה שלושה חודשים.

ספרים

הקולונל ברח למטכ"ל

האזרח האמיץ מחשבי (222 ע') מאת: מ. י. בן־גבריאל, הוצאת „מסדה".

הבקוק מחשבי הוא גבר בעל צורה מרו־בעת כמעט, נושא משקפיים משובצים במיסגרת־זהב (שהיו נושרים תדיר מעל גב חוטמו, למרות היותו חרומף) ששער־ראשו לא היה משופע ביותר, רווק בעל הספרייה הגדולה (והיחידה) בכפר הגיבו־רים.

מילבד זאת היה קצין בצבא הגרמני בימי מילחמת־העולם הראשונה, והביא משם שני אותות שנרכשו בדרך משונה: כתב־אישור שהקצין חבקוק מחשבי לא קיבל את צלב הברזל כאות־הצטיינות. האישור ניתן לו כאשר נתקף רגשות אנטי־צבאיים, בימי המהפכה, אחר בריחת הקיסר ויל־הלם. אות שני היה מונוקל שהשיג בדרך משונה עוד יותר בחפירות ורדן*: כשנפגע כובע־הפלדה שלו, חבש כובע של שבוי צרפתי, יצא איתו למקום מסויים שבו ישב אותה שעה יורש־עצר פלוני לבית אלמוני, שהיה קולונל במיפקדה הראשית, כשיעתון לפניו, מונוקל בעינו** ו־מיכנסיים תלויים על ו שבכותל. אך למראה הכובע הצרפתי שעל ראשו של מחשבי, טעה טעות גמורה בהערכת המצב, וחשב שהאוייב פרץ את הקווים. יורש־העצר הקים צעקה, הפיל את המונוקל מ־עינו ונמלט לעורף המטה הכללי.

אולם מחשבי הצטיין במייוחד בפעילותו לטובת הכלל בכפר הגיבורים. אחרי ש־נכשל בבחירות לוועד הכפר, כשעשרת־הדיברות הן מצעו, החליט כי על הכפר לספק לעצמו את קימחו, ולגדל חיטה ב־ממדים נרחבים. אך כפרדסן זהיר העדיף כי אחרים יזרעו את החיטה, והסתפק ב־הריסת הקיר המבדיל בין שני חדרי ביתו, רכש חיטה מאיכר שנידלדל בכפר שכן והפך את ביתו לאסם.

בכל זאת נאלץ מחשבי להשתלם ב־

* אחד מקרבות־ההתשה הארוכים של מילחמת־העולם הראשונה נערך בוורדן.

** מישקף לעיין אחת.

„חמאה במקום תותחים"

אנשים

● אחרי שבן־גוריון גילה כי 11 מתוך 13 שרי הממשלה אינם מעשנים (יוצאים מן הכלל שני אנשי הפועל המזרחי: **ד"ר יוסף בורג, משה שפירא**), ביקש לא־סור את העישון בישיבות־הממשלה. לאחר שהצעתו נתקבלה, נזדרז שר־האוצר **אלי־עזר קפלן** והעלה את מחיר הסיגריות כדי שלושים אחוזים.

● סיפר אחד המוזמנים האירופאיים לחגיגת יום־השנה השני של תפיסת ה־שלטון בסין על־ידי **מאו צה־טונג**: „הסעודות היו כבירות. מנה באה אחר מנה בלא הפסק. לעיתים 12 עד 15 מנות לארוחה. רוב מאכלי־התאווה ניתנו עם תוספות. המרק המצויין היה עשוי מסנפירי כריש, והיו קציצות מבשר נחש."

● בכינוס השנתי של סופרי הקיבוץ־הארצי, שנערך בעין־שמר, בלט **אברהם שוינפקן**, שביקש סליחה על קולו ה־צרוד בימוק הגיוני: „קרה לי פגע־רע גדול. אפשר שתוכן דברי טובה יהיה, אבל הצורה ודאי שנתקלקלה — נצטרדתי."

● **ברטראנד ראסל**, הפילוסוף ה־בריטי, שזכה בפרס־נובל לסיפרות הודיע, בהגיעו לגיל 80, כי „פיקחותי הלכה ותת־מעטה מאז היותי בן עשרים. בהיותי צעיר אהבתי מתימטיקה**. אחר־כך, כש־זה הפך קשה מדי עבורי, נטיתי לפילו־סופיה, וכאשר גם לה לא יכולתי, עברתי לעיסקי מדיניות."

* בדומה למירצו האינסופי־כמעט של מחשבי לא נח בן־גבריאל מחברו, מימין, הוא פירסם אלפי מאמרים, 15 ספ־רים, הטיף לפאן־אסיאתיות, דו־לאומיות, איחוד־המרחב. משך 25 שנים שימש כ־עיתונאי־חוץ לסוכנויות־הידיעות הגדולות של מרכז־אירופה, שירת בצבא הגרמני במילחמת־העולם הראשונה, במישטרה ה־ארצישראלית, בצבא הבריטי במילחמת־העולם השניה ובצה"ל.

** בשנות ה־20 לחייו חיבר ראסל, יחד עם וייטהאר, את **עקרונות ה־מתימטיקה** המהווים בסיס המתימטיקה ה־מודרנית. בתקופת התעסקותו בפילוסופיה, ביסס את עקרונות ה„פילוסופיה הפוזיטי־ביסטית", ובשנות ה־80 לחייו זכה ב**פרס נובל לשלום** של פועלו נגד הפצצה־האטומית.

מכתבים

בסדר — אבל הפלסטינים!

הביקורת שלנו על העיתון, שאותו אנו מקבלים כאן מזה שנתיים: הכל בסדר ונחמד. חוץ ממאמרים פרו־פלסטינים מרגיזים. אגב, הנשארו עוד פלסטינים בלבנון עבור פלסטינה שלכם?

יוסף בצראי, מילאנו, איטליה

על חודה של חולצה

מאחר שרוב הכתבות המתפרסמות בעיתונכם הינן שקר וכזב (חוץ מהתאריך) ברצוני, כאיהד־כדורגל חיפאי וכתושב חיפה, להסב את תשומת־ליבכם לטעות המצערת ש„נפלה" (בידיעין!) בכתבה (העולם הזה 2038) על כדורגלן מכבי תל־אביב, בני טבק. בשתי התמונות העליונות משמאל נראה בני טבק, לפי הגדרתכם, „מוגן מפני אוהדים חיפאים". משום־מה חולצתו, שהיתה צריכה להיות מיוזעת אחרי המישחק המרתק, היא חולצה אחרת לגמרי מזו שבה הופיע במישחק, והנראית בשאר התמונות בכתבה. אבקש מכם התנצלות מעל גבי העיתון, וזאת מפני שכאשר ירד בני טבק מהמגרש מחאו לו החיפאים כפיים.

אשר ליטבק, צה"ל

● מי שחייב את ההתנצלות הוא הקורא ליטבק. האם חשב על האפשרות שאחרי שירד מהמיגרש החליף בני טבק מייד את חולצתו הרטובה באחרת?

מתחת לברוך ג'מילי

אם אומנם נכון הסיפור שהתפרסם במדור „אנשים" בעיתונכם (העולם הזה 2041), על חנוך מרמרי ודודו גבע, שהשחיתו את קירות ירושלים בפירסומת לרגל הופעת ספרם החדש, הרי לדעתי הם מתחת לרמתו של ברוך ג'מילי, ומאד חבל לי לקרוא שהעולם הזה כתב על הוואנדאליות שלהם באהדה. חנוך מרמרי הוא מהלוחמים נגד השחיתות, שאחד מסימניה הוא השימוש בניכסי הכלל לטובת האחד ובוודאי שהוא בעד האקולוגיה. אבל כשזה נוגע לו, זה כנראה כבר משהו אחר.

יעל ארז, תל־אביב

לאי־כלעדית

במדורכם, „רחל מרחלת על כל העולם" (העולם הזה 2040) סיפרתם על הדוגמנית שרה מור, כי קיבלה זוג משקפיים שבהם משובצים כ־12 יהלומים. ובכן, ברצוני לציין, כאחת שמתגוררת בלונדון, כי העיר כאן מוצפת במישקפי־שמש כאלה, ויש מיבחר של כל האותיות ולא רק האות S המופיעה על עדשת המישקפיים שלה, כפי שהיא אולי סיפרה לכם. הייתי מאד רוצה שתפרסמו אינפורמציה זו.

ליאורה אבידן,
עובדת שגרירות ישראל, לונדון

הכו כבוד לתורה!

בכפר חב"ד יש ספרי־תורה גדולים יותר מאשר אותו ספר־תורה דמוי מחזיק מפתחות, שבחרתם לפרסם בכתבתכם על שמחת תורה בכפר חב"ד (העולם הזה 2042). לפרסם תמונה כזאת הרי זה כחילול השם וביזוי תורתו הקדושה.

ל. הירש, ירושלים

גם הם אוהבים TIME

סיגריות "טיים"
נמכרות יותר
מכל יתר הסיגריות גם יחד
ויש סיבה טובה לכך -
סיגרית "טיים" באמת טובה

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ-40 שנה.

T6

בריאד חל מיפנה היסטורי - אסד הלך לקאנוסה ונאלץ להיכנע - אש"ף חזר למקום מרכזי בזירה הערבית

אש"ף ניצח

כ אשר נתקבלה הידיעה אצל הפלסטינים ברחבי העולם, הם התחבקו, התנשקו, קפצו מאושר, הרימו כוסות, בירכו איש את רעהו, בכו מרוב התרגשות.

לרבים מהם ניראו הדברים כהצלה ברגע האחרון, בהתערבותו של אללה.

כולם הבינו מייד: זהו רגע של מיפנה היסטורי. הפלסטינים נחזו ניצחון גדול. הסכנה הגדולה לקיומם חלפה. התחיל עידן חדש.

אויבם הגדול ביותר, נשיא סוריה, נחל תבוסה קטלנית, פומבית, מבישה, שממנה לא יחלים, אולי, לעולם.

התמונה שהצטיירה למחרת היום ברבים מעיתוני העולם, ובעיקר בעיתוני ישראל, היתה שונה לגמרי. מליוני מילים נשפכו על כניעת הפלסטינים, על הצלחת הסורים, על אי־המעשיות או אי־רצינות ההסכם שהושג בריאד. נדמה כי מעולם לא כתבו בורים כה רבים מילים כה רבות על מאורע היסטורי שהם הבינוהו כה מעט. בראש התור עמדו, כרגיל, „המומחים" הישראליים לענייני ערבים — אותם הסועים תמיד, בכל הזדמנות, ושלא צדקו אפילו פעם אחת בהערכותיהם לגבי המילחמה בלבנון, מאז שהחלה לפני שנה וחצי.

מאת

אורי אבנרי

ייתכן שאפשר לסלוח להם. כי כדי להבין מה התרחש בריאד דרושה ידיעה מעמיקה מאד של המתרחש מאחרי הקלעים בלבנון, במחנה הפלסטיני ובבירות הערביות — ידיעה החסרה בארץ כימעט לחלוטין, ושגם בעולם הרחב מעטים הפרשנים והעיתונאים המצויידים בה.

מי שחבין מה מתרחש, לא היה זקוק אף לנוסח המיוחד של הסכם־ריאד כדי לדעת כי אש"ף נחל ניצחון גדול, שישנה את מעמדו בעולם. הדבר נסתבר מן הנסיבות עצמן.

הכניעה של אסד

ה השתישות העובדתית היתה כלהלן:

נציגי הצדדים הלוחמים בלבנון התכנסו בעיר־הקיט שתורה, ליד ביירות, בניצוחו של הנשיא החדש, אליאס סארקיס. בוועידה זו הסתמנה נטייה כללית אצל הכוחות המתונים־יחסית משני הצדדים (אש"ף מצד אחד והפאלאנגות מצד שני) להשיג פשרה, כדי למנוע את נפילת לבנון כולה לידי הסורים. אחרי דיונים קשים הושג הסכם כללי.

ביום השני, ה־11 באוקטובר, היתה צריכה להתקיים ועידת־הסיסגה בקאהיר. ועידה זו היתה צריכה לאשר את תוכנית־13־הנקודות של הנשיא אנוואר אל־סאדאת, שהתבססו על עקרונות ועידת־שתורה.

ערב כינוס הוועידה הודיע הנשיא הסורי, חאפז אל־אסד, שאינו מתכוון לבוא לקאהיר, וכי במקומו יבוא שר־החוץ שלו, חדם.

חיתה זו סטירת־לחי מצלצלת לנשיא המצרי.

חדם הוא אחד האנשים השנואים ביותר במרחב, „הכלב של אסד", האיש העושה את העבודה המלוכלכת למען אדונו. סאדאת הודיע מייד כי גם הוא לא יבוא לפיסגה. כך מתה ועידת־הפיסגה בעודה באיבה.

כוונתו של אסד נתגלתה במהרה. הצבא הסורי בלבנון פתח בהתקפת־מחץ בשני צירים — לעבר צידון, הנמל החשוב האחרון של המובלעת הפלסטינית־מוסלמית־שמאלית בדרום, ולעבר מערב־ביירות, המעוז העיקרי שלה. בציר צידון לבדו הופעלו שתי אוגדות־שריון סוריות, האחת סדירה והאחרת של כוחות־המילואים.

לא היה שום ספק לגבי מטרתו של אסד. הוא ביקש להנחית תוך יומיים־שלושה את מכת־המוות על אש"ף.

מבחינה צבאית ביקש לשבור את הקווים של הצבא הפלסטיני, להשמיד את כוחותיו בשדה ולחסלו ככוח צבאי. מבחינה מדינית ביקש להכניע את אש"ף, להפיל או להרוג את יאסר עראפאת וחבריו, למנות סוכנים סוריים להנהגת אש"ף, ולהפוך את האירגון לגרורה סורית, במיסגרת תוכניתו להקים את סוריה־רבתי.

ביום החמישי היה נדמה כאילו אין עומד עוד מיכשול לפני הגשמת מטרה זו. נראה היה כאילו מאבקם בן 13 השנים של עראפאת וחבריו להקמת גוף פלסטיני עצמאי עומד לפני חיסול סופי. עיתוני ישראל והעולם כבר בישרו על כך כעל עובדה מוגמרת, ובכמה מבירות העולם סברו שזוהי המציאות.

ואז, לפתע, השתנה הכל.

על הקרקע נתקעו כוחותיו של אסד ונעצרו. בו־זמנית התמוטט עולמו הפוליטי.

ביום הששי, ה־15 באוקטובר, התעורר המלך הסעודי להתערבות דרמאתית פיתאומית ומוחצת. הוא הגיש לאסד אולטימטום חד־משמעי: להסיק מייד כל התקדמות על הקרקע ולסור מייד לריאד, כדי לחתום שם על הסכם המבוסס על 13 העקרונות של סאדאת.

נראה כי באותה שעה הגיש סאדאת עצמו אולטימטום מקביל לנשיא סוריה, ואיים לשגר מייד ללבנון חיל־מישלוח מצרי, כדי להתייצב לצד הצבא הפלסטיני ולעצור את הצבא הסורי.

מול אולטימטום זה, התקפל אסד. הוא נכנע בצורה כרורה וחד־משמעית, לעיני כל. הוא הסכים כיום השישי לעשות את אשר סירב לעשות ארבעה ימים לפניכן: להתייצב בפיסגה ולחתום על הסכם שהוכתב על־ידי מצריים.

כדי להציל את כבודו, ניסה אסד להציג תנאי: שיוזמן גם המלך חוסיין, גרורו ובן־חסותו. ראשי סעודיה ומצריים דחו תביעה זו. וחוסיין נשאר בבית.

אסד קיווה שלפחות יימנע מיאסר עראפאת לבוא למיפגש. מבחינה פיסית היתה יציאתו של מנהיג אש"ף מלבנון בלתי־אפשרית.

נמל־התעופה סגור, על הקרקע מוקפת המובלעת הפלסטינית מכל העברים על־ידי כוחות הנוצרים, הסורים יש דרכים אחרות, אך הן מסוכנות מדי.

אולם גם תיקווה זו של אסד התבדתה באורח דרמאתי. המלך הסעודי שלח מטוס סעודי, תבע אולטימטיבית לפתוח למענו את נמל־התעופה של ביירות, ויאסר עראפאת הוטס בכבוד־מלכים מביירות לריאד — בצורה הראויה למנצח.

כך בא אסד לריאד, בעיקבות אולטימטום, מושפל פומבית, כלי ידידיו, כשמולו עומדת חזית מאוחדת של יריבים, שכלילה לא רק את

יאסר עראפאת, חאפז אל־אסד, אנוואר אל־סאדאת והמלך חאלד בריאד (קאריקטורה בלה־מונד)

(המשך מעמוד 11)

נשיא מצריים וראשי מדינות־חנספ, אלא גם את שנוא־נפשו, יאסר עראפאת. בריאד הוצג לו לחתימה ההסכם שהוא סירב קודם־לכן מכל וכל לקבלו.

שתי אוגדות לצידון

כ? זה נשמע כמו נס. כאשר שמעו הפלסטינים, בזו אחר זו, את הידיעות על הסכמת אסד לבוא לריאד, על הטסת עראפאת, על חתימת ההסכם — הם לא העזו תחילה להאמין אף באחת מהן. בכל פעם עצרו את נשימתם, המתינו לאישור.

אך לא אירע כל נס. המיפגה של ריאד גבע ממציאות צבאית ומאינטרסים פוליטיים מעשיים ביותר.

חאפז אל־אסד הימר, שם את כל כספו על קלף אחד — ונכשל.

בשדה־הקרב עצמו היתה המציאות שונה מאד מזו שהצטיירה לעיני עיתונאים זפרשנים, שלא הבינו את התנאים המיוחדים של המילחמה באותה ארץ מוכת־גורל. הם טעו טעות גסה בהערכת המצב, כשם שטעו לגבי הבנת המציאות הצבאית במילחמת־העצמאות של ישראל, ב־1948. במילחמה בלתי־שיגרתית כזאת, לא קל לזרים להבין את המתרחש בשדה.

זהו מה שקרה:

במיתקפה שלפני־האחרונה של הצבאי הסורי, שבה נכבש איזור הר־הלבנון, נראה כאילו הובסו הכוחות הפלסטיניים בנקל. העיתונים דיברו על „בריחה". הצטיירה תמונה של נחיתות צבאית פלסטינית חסרת־תוחלת, מול הצבא הסדיר הסורי המצוייד במיטב הנשק הסובייטי.

האמת היתה שונה לגמרי. הפיקוד הפלסטיני חשש מפני שחיקת כוחותיו בקרבות בשטח שבו יש עליונות לשיריון הסורי. הוא החליט כי הר־הלבנון אינו חיוני למא־בק, ועל כן הסתפק בקרבות־מאסף, שהסבו אבידות לסורים. חנשק העיקרי, המופעל בכל הקרבות האלה, הוא התותח. כל הכו־חות בלבנון מצויידים בכמויות עצומות של ארטילריה כבדה.

מעודדים מהצלחתם, פתחו הפו־רים במיתקפה האחרונה. הם הא־מינו כי תוך כמה שעות, וכך היו־תר תוך יומיים־שלושה, ישברו את ההתנגדות הפלסטינית ויזכו בכני־עה של אש"ף.

הם טעו.

כאשר החלו הטורים המשוריינים הסו־ריים להתקדם בשני הצירים העיקריים, לעבר צידון וביירות, הם נתקלו בהתנגדות עיקשת של חי"ר ותותחים. הכוחות הפלס־טיניים, הלוחמים מזה שנה וחצי ללא הפו־גה, הפכו מיקצועניים, ומצטיינים בעיקר בקרבות־מגן מסוג זה. הסורים יכלו להת־קדם רק באיטיות, תוך אבידות. הם לא שהטאנקים היו במלכודת. הם הושמדו.

היה ברור לאסד מה יקרה אם ייאלצו יחידותיו זחיכנס לערים, וזחיילים בחן בכוחות הפלסטיניים והמוסלמיים.

תיתרון של השיריון הסורי ייעלם. כל היתרונות יהיו בידי החי"ר הפלסטיני, המצוייד בנשק נ"מ יעיל, בתותחים ובמרגמות. האוכלוסיה המקומית תילחם אף היא על חייה. ביחלטה היטב מה צפוי לה אם ימסרו הסורים את הערים לידי רבי־הטבחים הנוצריים.

הפלסטינים ציפו לקרב זה בביטחון עצמי רב. הם זכרו כי בספטמבר השחור הם החזיקו מעמד, במחנה־פליטים בעמאן, במשך 11 ימים רצופים, מול כל הכוח המקובץ של הצבא הירדני הסדיר, והסבו לו אבידות קשות.

הם זכרו גם שבקרב האגדתי על תל־אל־זעתר, בלב ביירות, הם הרגו יותר מאלף חיילים נוצריים באש־תותחים, ב„חגורת־מוות" חשופה שהכינו מראש מסביב למחנה. מקרב הלוחמים הפלסטיניים היו האבידות הרבה יותר קלות. מרבית 2500 ההרוגים הפלסטיניים בקרב זה היו אזרחים, ובעיקר זקנים, נשים וילדים, שנהרגו בהפגזות, או נשחטו אחרי הכיבוש באורגיה ברברית שזיעזעה את העולם כולו (כ־11 אלף תושבים ניצלו בידי הכוחות הפלסטיניים, בפעולה צבאית).

עמאן ותל־אל־זעתר היו כאין־וכאפס לעומת ביירות המערבית וצידון, שבהן האוכ־לוסיה מורכבת כולה ממוסלמים, הרואים בלוחמי אש"ף את מגיניהם. בתנאים אלה קיוו הפלסטיניים לנהל קרב נוסח סטאלינגראד, להשמיד כוחות סוריים גדולים בקרב מבית־אל־בית, סנים־אל־סנים.

ייתכן שהסורים היו מצליחים לנצח לבסוף בקרבות אלה — אך רק במחיר נורא של אלפי הרוגים, ואובדן מיטב שריונם היקר.

אסד לא יכול היה להרשות לעצמו מחיר כזה. שילטונו מבוסס על הצבא, והריסת הצבא היתה שמה קץ לכל שאיפותיו. הוא ידע שכל צעד נוסף קדימה מוליך אותו

טנק סוב"מ ט־54 בראש הטור הסורי בעיירה גום

לקראת שואה.

כך השיגו הפלסטינים תיקו על הקרקע. נוכח יחסי־הכוחות ומגמות הצדדים הלוחמים, תיקו מירושו, בנסיבות אלה, ניצחון גדול.

האולטימטום הכפול

ב יצחון צבאי פלסטיני זה היה השוב. כי בילעדיו לא יכלו לפעול הגורמים הפוליטיים. אילו התמוטטו הפלסטינים, ואילו כבשו הסורים בסערה את כל השטח הפלסטיני־מוסלמי, לא היתה ההתערבות הסעודית מועילה.

התיקו על הקרקע הוא שאיפשר את האולטימטום הסעודי ואת ההיענות הסורית לו.

אך מה עורר לפתע את המלך חאלד להתערב בצורה כה מוחצת?

עד כה נראה היה כאילו פועלים סורים לפחות בהסכמת סעודיה, ואולי אף בשלי־חותה. אסד בוודאי לא ציפה לנעיצת הסכין הסעודי בגבו. מה גרם לכך?

המניעים הסעודיים לגבי מיזחמת־לבנון הם מורכבים מאד. הם פועלים כימעט בכל הכיוונים, מותרים זה את זה.

כמעצמה ימנית־קיצונית, ריאקציונית־פיאודלית, יש לסעודיה אינטרס משותף אוטומטי עם הימין הנוצרי בלבנון, שהיה מיבצר הריאקציה במרחב. אולם כמדינה מוסלמית־קנאית, יש לסעודיה מחוייבות נפשית עמוקה לאש"ף, ל„שיחרור פלסטין", ובעיקר לשיחרור המקומות הקדושים לאיסלאם בירושלים. מאידך חוששת סעודיה מפני הראדיקליזם של כמה מן הפלגים המאורגנים באש"ף, זרואה בו סכנה לכל נסיכויות־הנפט.

סעודיה עודדה את הסורים לחוש להצלת הימין הלבנוני, ולהוריד את הראש לאש"ף. אולם סעודיה גם חוששת מפני סוריה, ששליטיה מגדירים את עצמם כסוציאליסטים ראדיקליים, וכבעלי חזון כל־ערבי.

לסעודים יש שינאה מסורתית למלך חוסיין, בן מישפחת ההאשמית שגורשה על־ידי איבן־סעוד לפני שני דורות מחג'אז. אבל חוסיין הוא ימני ופרו־אמריקאי, ובתור שכזה הוא בעל־ברית פוטנציאל לסעודים.

הסורים השתייכו לגוש הסובייטי, והם הפעילו בלבנון נשק, תחמושת וחלפים

(המשך בעמוד 20)

חייל פלסטיני בחמדון יורה במיקלע כבד לעבר הסורים

הצליחו לכבוש את עליי וחמדון, הרוכבות על הדרך לביירות.

אך חשוב יותר היה כישלון סורי אחר, שהחל מדאיג את אסד יותר ויותר. החזית הפלסטינית לא נשברה, והכוחות הפלסטיניים לא הושמדו בשדה. לנגד עיניו של אסד החלה מצטיירת בבירור האיסטראטגיה הפלסטינית: לנהל קרבות־מאסף, לא להקריב את כוחותיהם — ולנהל את הקרב המכריע בתוך הערים עצמם, בביירות ובצידון בדרום, בטריפולי המנותקת בצפון.

מחשבה זו עוררה חלחלה בלבו של אסד.

הוא זכר היטב את הלקח שניתן לו, לפני כמה חודשים, בעיר צידון. כאשר התקדם הצבא הסורי לעבר העיר, מצא שהדרך אליה פתוחה. השיריון הסורי דהר קדימה ונכנס לעיר. הוא התקדם בה במסע־ניצחון, כאשר לפתע נפתחה עליו מכל עבר אש קטלנית מתותחים ומנשק נ"מ. הטאנקים הסוריים הושמדו, השרידים נמלטו על נפשם.

לאחר־מכן האשים אסד את הפלסטינים, בנאום נרגש, בעורמה זדונית. הוא סיפר למאזיניו שהפלסטינים העמידו פנים כאילו הם מקבלים את הטאנקים הסוריים בצידון בידידות. „הם שלחו נערות יפות להגיש פרחים לחיילינו," טען אסד בזעם. ואז, אחרי

השואב "הרעב"

זהו שואב אבק "אמקור". הוא "בולע" הכל: משברי זכוכית ועד לגרגירי עפר זעירים.
הוא חובט, מבריש ומנקה שטיחים ווילונות ביעילות וביסודיות.
תיאבונו אינו נחלש גם לאחר שנים של שימוש.
לבחירתך 2 דגמים: וקומטיק 800 דה-לוקס, האלגנטי וההדור שבמשפחה. מצויד במנוע רב עצמה.
וקומטיק סופר 700, כושר יניקה גבוה ב-40% מדגמים דומים.
שניהם נוחים לטלטול, מופעלים בדריכת רגל.
שרות "אמפא" על מלאי החלפים העצום שלנו - ערובה נוספת לשרות אמין במשך שנים רבות.

אמקור נשאר במשפחה.

שואב אבק אמקור - בעל תו השגחה של מכון התקנים הישראלי - חבר נוסף במשפחת מוצרי הגוחות של אמקור.

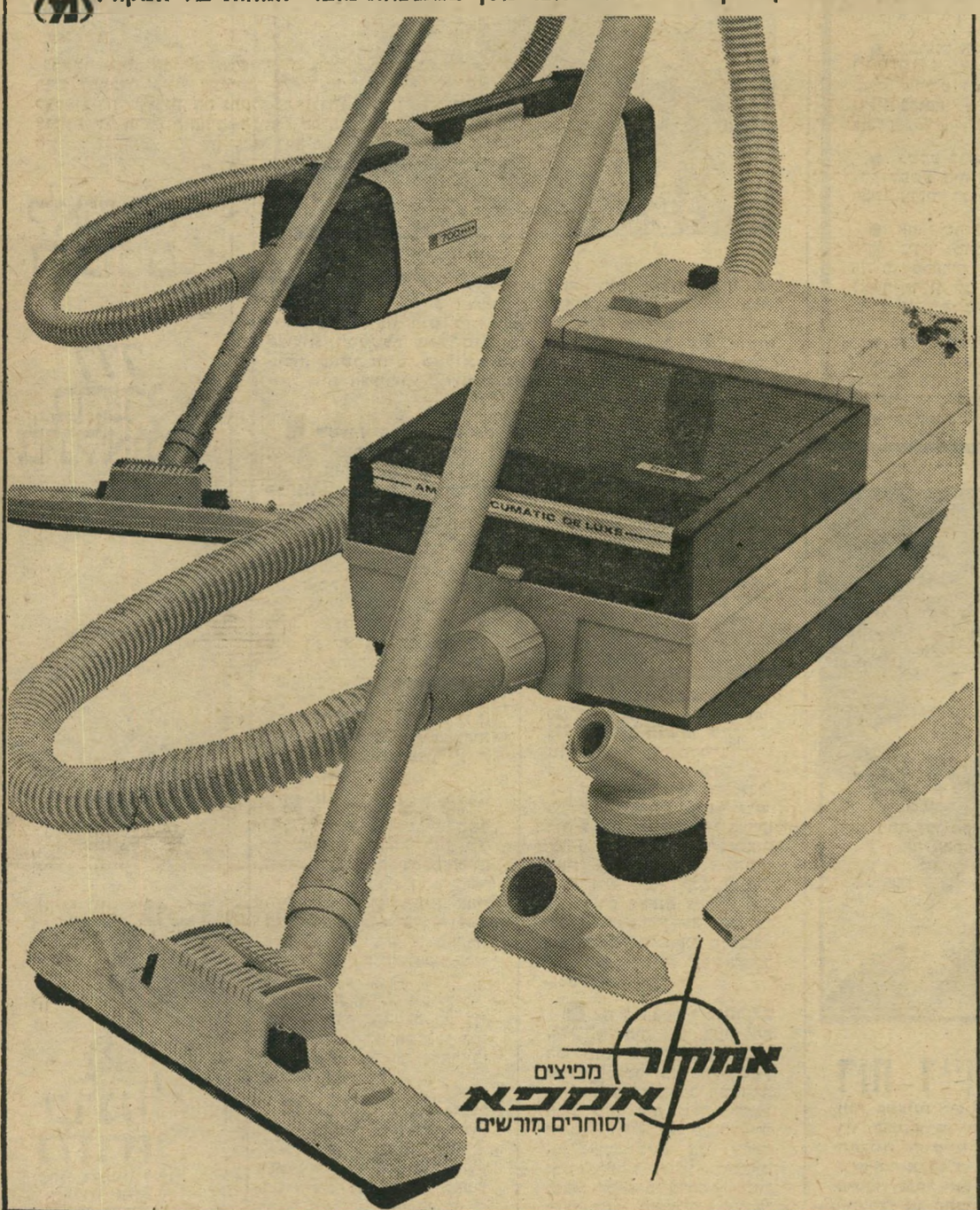

מגהץ אמקור

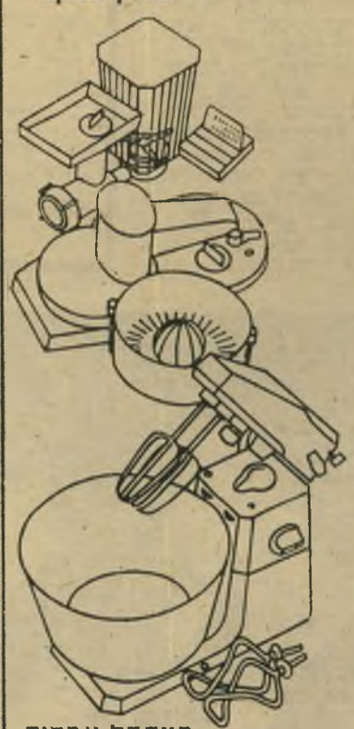

מערבל אמקור

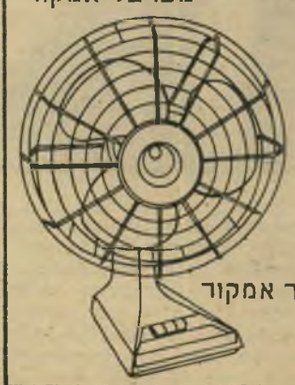

מאוורר אמקור

אמקור מביאים אמפא וסוחרים מורשים

אנשים

שאלה לרבין בכנס־צעירים: „איפה היית כל השנה?"

■ בימים שקדמו למעצרו של **אשר ידלין** היה ידידו הטוב, שר־השיכון **אברהם עופר**, מתוח מאד, ועקב אחר התפתחות החקירה, כשהוא מאזין, כמעט לכל מהדורת־חדשות. באחד הימים פנה אליו אחד מעובדי־לישכתו, ושאל אותו מה השעה. עופר, שכנראה התכוון לומר לאיש „רבע־שעה לחדשות," פלט אינסטינקטיבית: „רבע לידלין!"

יצחק רבין ראש־הממשלה, היה אורח בכנס של צעירי מיפלגת־העבודה שהתקיים בבת־ים. שעה ארוכה נאם לפני הצעירים, סקר את פעולותיו ואת פעולות הממשלה ואת מדיניותה בתחומים שונים משך השנה כולה. כאשר סיים, שאל את הצעירים אם יש להם שאלות. „כן," שאל אחד הצעירים. „אדוני ראש־הממשלה, איפה היית כל השנה?"

■ טעות דומה ביצע גם מנכ"ל סוכנות־הידיעות־הישראלית עת"ם, **אתר ולנר**, המתגורר סמוך לכיכר־המדינה בתל־אביב. ולנר ירד לרחוב, לא הרחק ממישרדי מרכז קופת־חולים, כאשר עצר אותו נהג אלמוני ושאל אותו: „סלי־ה, איפה כאן רחוב ידלין?" ולנר אימץ את זיכרונו והשיב לנהג: „עד כמה שידוע לי, טרם הנציחו את שמו ברחוב." „לא!" התעקש הנהג, „אני בטוח שיש כבר רחוב כזה!" רק אחרי בירור נוסף הסתבר שהנהג התכוון לרחוב ילין, הנמצא בקירבת מקום והוא מקביל לרחוב פרופסור שור, שבו מתגורר ידלין.

■ שר־החינוך **אהרון ידלין**, ממשיך לסבול בשל שם־משפחתו הזהה לזה של דודנו, אשר. גם בטכס־הסיום של החברה לחקירת ארץ־ישראל, שבו נערך חיזיון אור־קולי למרגלות המצדה, נמצא מישהו, בקהל שהבחין באהרון ידלין שעה שהגיע למקום, וקרא לעברו: „גנב! גנב!" הסובבים את הצועק ניסו להסתו, והסבירו לו: „זה רק בן־הדוד שלו!" „לא חשוב!" המשיך הצועק, „הכסף נשאר ב־מישפחה!"

■ באותו מעמד אמור היה להשתתף גם שר־התיירות, **משה קול**. מנחה האירוע, הפרופסור **יהושע פראוור**, הודיע למשתתפים כי לצערו נבצר משר־התיירות להגיע לטכס. הודעתו זו התקבלה במחיאות־כפיים סוערות וממושכות של הנוכחים, שכמותם לא נשמעו במקום מאז מרד הקנאים. הצער על כך שר־החינוך לפרופסור **יגאל ידין**: „מעולם לא זכה אדם במחיאות־כפיים כה נלהבות דווקא בשל אי־נוכחותו."

■ בטכס חנוכת מיפעלי החמצן הגדולים החדשים ב־מיצפה־רמון, חילק התעשיין היהודי מצרפת, **מוריס ק־האן**, שהוא מחזיק מרבית המניות במיפעל, חולצות־טריקו למשתתפים. היו אלה חולצות שעליהן התנוססה הסיסמה, באנגלית: „אני אוהב את מיצ־פה־רימון, מפני שהיא מקסימה." ואילו לשר־הביטחון, **שמעון פרס**, שנכח בטקס, הסביר קהאן: „אתה רואה, אני עושה לופס־געשפטן (עיסקי־אוויר) חיוביים." חומר־הגלם להפקת החמצן הוא, כידוע, האוויר.

■ במסיבה שערך לכבוד סגן־שר־ההגנה האמריקאי, **ויליאם קלמנטס**, הגיש לו שר־הביטחון שמעון פרס, שי: תנ"ך בכריכת־כסף. כיוון שהחוק האמריקאי אוסר על עובדי מישלת ארצות־הברית וגבריה לקבל מתנות בשווי העולה על 50 דולר, טרח פרס לציין באוזני אורחו: „זה עולה 49 דולר ו־99 סנט." קלמנטס החזיר לפרס במתנה צלחות מקוריות, שבמחירן לא נקב. בישראל, אין כל תקנה המגבילה את ערך המתנות שרשאי שר בממשלה לקבל.

■ ח"כ המפד"ל **אברהם מימד**, שהיה חבר במישלחת הפרלמנטרית של ישראל בכנס הבינפרלמנטרי במדריד, הבחין שהנואם בכנס מטעם המישלחת הסובייטית היה אחד ששמו היה **סקראוסקם**. כשזה סיים את נאומו, ניגש אליו מלמד ומיד התחיל מדבר ליטאית. הנציג הסובייטי נדהם: „מניין ידעת שאני ליטאי?" „לפי ה־שם," השיב מלמד, „גם אני ליטאי." הנציג הסובייטי נפל על צווארו של מלמד, חיבקו ונישקו כמי שמצא את אחיו האובד, ובמשך שעה ארוכה המשיכו השניים להחליף זיכרונות ממולדתם שאיננה עוד.

■ אגב, מלמד מכחיש בתוקף ידיעות שנפוצו בעת היעדרו מהארץ, כאילו ביקר בפרנקפורט אצל אחד מעסקני המפד"ל שהסתבך שם. „מעולם לא ביקרתי בבית יהודי בגרמניה," טוען מלמד. „אפילו לבתי־הכנסת שלהם אינני הולך להתפלל עימם." הסיבה: מלמד סבור שיהודים אינם צריכים לחיות בגרמניה. כשנשאל מה, אם־כן, עשה בגרמניה, השיב „התפקיד מחייב."

■ הבמאי המייועד של הסרט שלא הוסרט, הפשיטה לאנטבה, **פרנק שאפנר**, עזב ביום השלישי בשבוע שעבר את הארץ וחזר להוליווד. הוכחה לכך שלבמאי נודע רק ברגע האחרון על ביטול התוכנית להפיק את הסרט היא העובדה ששבוע לפני ההודעה הרישמית של חברת האחים וורנר בעניין ביטול תוכנית ההסרטה, הגיעו לישראל בתו ואשתו, והצטרפו אליו לדירה המפוארת שבה התגורר במלון דן. הן תיכננו לטייל בארץ, והתכוונו לשהות בה כל משך הצילומים.

■ אותו פרנק שאפנר יצא באחד הימים מדירתו שבמלון, ונדהם לראות כבל־מצלמה ב־מסדרון. הוא הלך לאורך הכבל והגיעה אל דירה סמוכה, שבה צילם השחקן־הבמאי **זאב רווח** סרט פארודי על מיבצע־אנטבה. בין השאר הוא צילם כיצד פלשו אנשי וורנר לישראל והחלו בחיפושים אחר שחקנים ואתרי־צילום. לשאפנר הוסבר כי זאב רווח מגלם את דמותו. הוא עיווה פניו, והסתלק מן המקום.

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה בין אחד מעורכי היום הזה, **עמוס אריכא**, לבין

כל בדיחות ידלין

● אחד נכנס למרכז קופת־חולים ושואל במודיעין: „איפה יושב ברקוביץ'?" משיבה לו הפקידה: „הוא עוד לא יושב!"

● אחד נכנס אל רופא קופת־חולים ומתלונן בפניו: „דוקטור, יש לי חרחרה." מזנק עליו הרופא ושואל: „באיזה גוש ובאיזו חלקה?"

● למה הוציאו נגד יו"ר מרכז קופת־חולים, אשר ידלין, צו־חבישה ולא צו־מעצר?

כדי שיבין, דיברו אליו במושגים של קופת־חולים.

● אמר הבדרן **יואב שר**: „יש בארץ קיבוץ שנקרא יד־מרדכי. יש מושדות שנקראים יד־לבנים. אז עכשיו יהיה גם מקום שייקרא יד־לין."

● קברניט אל־על, **אורי יופה**: „מרכז קופת־חולים החליט להשאיר את ידלין בקופה — בתור חולה."

● נשמע בבנק־ישראל: „רק כפשע היה בין ידלין לבין תפקיד הנגיד."

● אחרי שהושעה מתפקידו כיו"ר מרכז קופת־חולים, מספרים כי הוצע לאשר ידלין לכהן כיו"ר מרכז קופת־שרצים.

● מדוע הפסיקה מיפלגת־העבודה את מיפקד־החברים שלה?

משני שהמישטרה עושה אותו במקומה.

רות דיין

מנהלת משכית ומתכננת־האופנה הראשית של חמיפעל, פיני לייטרסדורף (משמאל), חיו אורחות בתצוגת־אופנה אכסקלוסיבית שערכה האופנאית הצעירה דורין פרנקפורט, הנחשבת כילדת־הפלא של האופנה הישראלית. התצוגה התקיימה בווילה של דורין, מנחל ט.ו.אי בישראל אדוארד פרנקפורט ואשתו נאווה, בסביון, ונכח בה מיספר נבחר של אנשי־אופנה ועיתונאים. השתיים, רות ופיני, התלהבו מן התצוגה, החליטו לאמץ את דורין, הזמינוה למשכית.

כל מישפחת עטרי

באה בהרכב מלא להצגת־הבכורה של המופע זהו בידור שבו מככבת האחות הבכירה, יונה עטרי. ליונה, כידוע, אולם נוסף על שלוש האחיות יש במישפחה גם את אקדמאי, והוא יוסי, בוגר קיימברידג' ובעל תואר דוקטור. שתי האחיות הנוספות, נעימה (שנייה מימין) ואסתר (ראשונה משמאל) הן עקרות־בית. יונה טוענת כי דווקא אסתר, שלא בחרה בזימרה כמיקצוע, היא בעלת הקול היפה ביותר במישפחה.

כשנשאלה אשתו, העתונאית **מירה נוף**, אם תסכים ללכת אחרי בעלה לקצרין, השיבה מירה שהביאה כנדוניה לבעלה דירת־פאר בשדרות בן־ציון ב־תל־אביב: „קצרין? מה פית־אום?! בקושי אני מסכימה לירושלים."

■ הישראלי היחידי שלא הורשה להיכנס לקאזינו היה הצייר ארוך־השיער **רוני בן־צבי**, בעלה של אשת־יחסי־הציבור **מירי בן־יוסף**. רוני, בעל המראה ההיפי, סירב ללכת בוש חליפה ולקשור את שערו הארוך בזנב־סוס.

■ אשתו של הצייר **דן קידר, ציונה**, היא אשה עקשנית. בזמנו היה תלוי על קיר ביתם של בני־הזוג ציור־שמן של הבעל, שציונה אהבה במיוחד. כשנעדרה מהבית לזמן קצר חופשה מכר דן קידר את הציור, למגינת־ליבה של אשתו. בשובע שמעה ציונה כי הציור עומד למכירה במכירה־פומבית. היא הגיעה לתערוכה, התחרתה עם מיספר אנשים על הציור ולמרות שמחירו האמיר, רכשה אותו לבסוף ומתכוונת להפתיע בו את

מזכירת ההפקה של שידורי ישראל, **טובה קלינגר**. טובה התקשרה אל אריכא מיספר פעמים, אולם בכל פעם נענתה על־ידי המזכירה כי הוא אינו נמצא במשרד. באחת הפעמים שכחה המזכירה לנתק את הקו שחיבר אותה עם קלינגר, וזו שמעה את אריכא אומר למזכירה: „תגידי לה שאני מחוץ למישרד." טובה, שנעלבה מאד מיחסו המזלזל של אריכא, אמרה לחברה־לעבודה **מני פאר**: „התקשרתי היום גם לח"כ **משה דיין** ולשר־הבי־

משה דוויגר בחברון. הוא הלה כרזה קטנה במיזנון בית־העתונאים בתל־אביב, שבה נאמר: „יכה הברק את לוויגר הרב — יבי." למחרת הוסיף אלמוני מתחת למאתאו של יבי את השורות הבאות: „יכה הרב את יבינגר המבריק."

■ עדיין לא ברור איזה לקחים יילמדו בעקבות פרשת ידלין. אבל דבר אחד בטוח, צ'יפי־ציבור יחשבו פעמיים לפני שייילכו להמר בקאזינו. אחד מאלה שכבר למד את

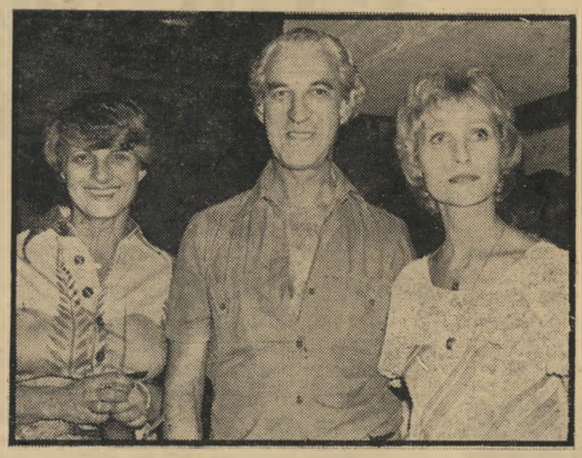

נירה רבינוביץ

(מימין) זכתה במחיאות־כפיים סוערות תודות להופעתה המצוינת בזהו בידור. אולם שימחתה של נירה היתה מהולה בעצב, אחרי שבתקופת החזרות שכלה את בעלה האהוב שעיה, שנפטר בגיל 34 מהתקף־לב והותיר אותה עם שתי בנות קטנות. אורחיה של נירה בהצגה היו הגינקולוג פרופסור דייוויד סר ואשתו מאירה.

יוסי ואביבה בנאי

הנשואים וטריים של הבוהימה הישראלית אינם מרבים, מאז נישואיהם, להופיע בפומבי, אולם הם באו לברך את משתתפי זהו בידור. שניים מן השירים שפירסמו את יוסי בנאי, מושמעים במופע, אחד מהם, בחולות והשני רינה, שאותו ביצע, כזכור, יחד עם יונה עטרי כשהופיעו בתוכנית משותפת.

טחון שמעון פרס, ונמסר לי שהם לא במישרד. אתה חושב שהם עשו לי אותו תרגיל?" השיב מני: „דיין אולי, פרס בטוח לא!"

■ במאי־הקולנוע היהודי **יאן קאדר**, השוהה בימים אלה בישראל כאורח הפסטיבל לסרטים יהודיים המתקיים בירושלים, סיפר כי גם הוא היה בין אלה שהגישו הצעה לתסריט למישרד־המיסחר־והתעשייה על מיבצע־אנטבה, אולם נענה בשלילה. קאדר נפגש בירושלים עם הסופר **יורם קניוק**, והוא מנהל עימו משא־ומתן בעניין הסרטת סיפרו של קניוק אדם בן־כלב.

■ המשורר הישראלי **יונה** („**יבי**") **בן־יהודה**, מצא דרך מקורית כדי להפגין את מחאתו נגד מעשי הרב

הלקח הוא ח"כ **עקיבא נוף**, שנסע עם קבוצה שאירגן המיסעדן **רפי שאולי**, לחופשה ברודוס. כל אנשי הקבוצה היו ישראלית הימרו על סכומים רציניים, ואילו נוף השקיף על שולחנות־ההימורים אך לא הימר. נוף גם שמר על קשר קבוע עם מישרד תנועתו בתל־אביב. אנשי הקבוצה עקבו בעירנות אחר השיחות ונוף סיפר להם כי נמסר לו שאלוף (מיל.) **עזר ויצמן** השמיץ את **מנחם בגין**. כשנשאל: „ומה עם ידלין?" השיב: „שכחתי לשאול."

■ אגב, במיבזק־חדשות בגלי־צה"ל על הנרשמים לדיור בעיר העתידה לקום בגולן, קצרין, נאמר כאילו ח"כ עקיבא נוף נרשם לקבל דירה במקום במטרה להתיישב שם.

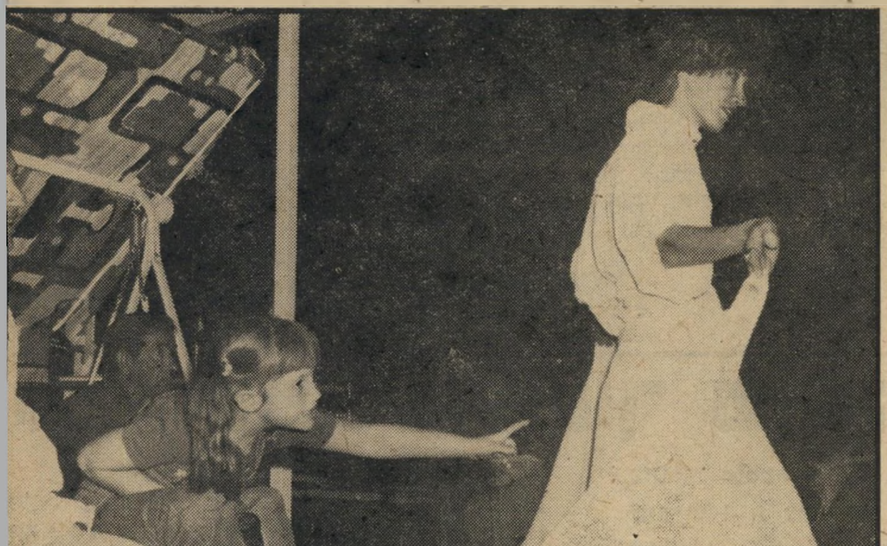

קיטי מגן

היתה אחת הדוגמניות שהשתתפו בתצוגת־האופנה של דורין פרנקפורט. אורחי התצוגה היו בעלה יהודה ובתה בת החמש, מיקי, שלא התחשבה בכך שאמה עובדת, ובכל פעם שזו עברה לידה עם בגד חדש, קראה „אמא!" וניסתה לגעת בה בידיה. אולם קיטי ממן, כיאה לדוגמנית מיקצועית, לא הפגינה כל יחס אישי כלפי המישפחה בשעת העבודה, חלפה על־פני בתה בקלילות ראוייה־להערצה והתעלמה מקריאותיה הרמות

קטע מן הסקר הישראלי השבוע:

רוב הציבור צריך פיפי

מסתמנת מגמת עלייה בצרכיו הקטנים של הציבור

גישמי חפחף הפתאומיים בחי־פה, ועידת הפיסגה בריאד ופר־שת־ידלין החולכת ומסתעפת, לא מנעו את רוב הציבור מלהצטרך לשירותים.

במישאל־בזק טלפוני שערך הכותב בין 500 בעלי־טלפונים בוגרים ויהו־דים השיבו 47% מהנשאלים כי הם „צריכים פיפי", או „צריכים נורא", 32% השיבו כי „אינם צריכים", או „כבר עשו" ואילו ל־21% אין דיעה, כרגיל.

מן הנתונים שנאספו מתברר לכותב כי ציבור צריכי־הפיפי נוטה לשנות את דעתו. ייתכן שהדבר קשור במע־רכת הבחירות הקרבה בארה"ב, או שמא מרבה הציבור לשחק בגפרורים לפני השינה, דבר המעלה את תיצ־רוכת הפיפי השנתית.

כדאי לציין כי אחד הנשאלים שהשיב במהלך הראיון „צריך מאד," שינה לפתע את דעתו והשיב בביי־שנות „עכשיו כבר לא."

וזוהי הטבלה, לאחר מחזור השאלות ה־15

ספטמבר 1976		אוקטובר 1976	
צריכים פיפי	32%	כבר לא צריכים	32%
לא צריכים	47%	צריכים נורא	47%
אין דעה	21%	אין דעה	21%

קטע מן הסרט הישראלי החדש:

כל אושי הנגיד או לופו חוקר בחל־אביב

מערכת הבורקאס־פוסט, תל־אביב. שעת לילה. אורות ניאון דוקרים בחדר־הכתבים. שולחנות ריקים. ליד אחד השולחנות יושב אדם. זהו **לופו ברנשטיין**, עיתונאי ממוצע־מראה כבן 35. לפניו מכונת כתיבה ובה גליון נייר, בפיו סיגריה מעלה־עשן והוא מספל במכשיר הטלפון שעל שולחנו: אפר־כסת המכשיר צמודה לאוזנו ומושענת אל כתפו ברישול מקצועי, והוא מחייג באצב־עות ידו הימנית מספר טלפון בן שש ספ־רות.

מול לופו ברנשטיין ניצב צוות־טלוויזיה הכולל ארבעה אנשים: כתב, צלם + מס־רטה, איש קול על ציודו ותאורן. התאורן מפעיל את התאורה.

צלם: סאונד מוכן?

איש־קול: מוכן

צלם: את הספוט יותר לאמצע (התאורן מתקן את התאורה) **זהו... תודה.**

לופו: (לכתב) **אפשר?** (מקבל אישור ומתחיל לחייג)

איש־קול: סאונד רץ

לופו: (גמר לחייג) **רק שניה, תפוס שם**

כתב: קאט סרט וסאונד. אוקיי, מחכים...

(פאוזה 5 שניות)

לופו: איזה עצבים... (מחייג שנית, מסמן בראש תנועת אוקיי)

איש־קול: סאונד רץ

צלם: מצלמה רצה

לופו: (טלפון) **את מרגרט הולדמן בבקשה** (פאונה, לופו משרבט על ה־נייר שלפניו) **מרגרט? ערב טוב — מדבר לופו ברנשטיין מהבורקאס־פוסט, הייתי רוצה שניפגש שוב בעניין החקירה של בוב...** (מביט למצלמה, אחר קורץ לעבר הכתב — יעני עובד עליה) **למה לא?** (פאוזה) **רק שניה מרג'י, תשמעי משהו, יש אצלי עכשיו איזה חבר'ח מהטל־וויזיה, הם עושים איזה כתבה על בוב** (עושה פרצופים, כאילו לאפר־כסת, אחר מרחיקה מאוזנו ונשמע מילמול מתכתי מן העבר השני) **תביטי מרג' זה כסף־הכי חיימקה מהחדשות, הם מכינים משהו למבט שני, את שומעת? אני מוכרח להיפגש איתך** (מכסה על הפומית ולוחש לצלם) **איזה מטומטמת** (חוזר לשיחה) **אוקיי? אז אצלך או אצלי?** (עושה למצלמה סימן, יעני „קוקו", ואח"כ מעביר אצבע ליד הרקה ומסמן „טרללה") **אוקיי אוקיי, אז בשש וחצי אצלי** (פוזל בעניני) **להתראות** (מניח את השפופרת, פונה לצלם ונאנח) **איזה פראחה...**

כתב: קאט סאונד וסרט.

החיים כבלש

במוצאי־שבת, לאחר שבוע רב־תהפו־כות ישב הכותב על כורסתו האהובה וצפה בטלוויזיה כשהוא רגוע ונינוח. ולפתע, בעיצומו של הבלש השבועי, חבין הכותב מה מסובכים חם חיינו בלא מק־מילן, ומה עלובים אנו ללא קומישנר אחד שיפתור את כל פרשת ידלין תוך תשעים דקות, בלי פירסומת. וכך היו נראים פני חדברים אילו זכינו לשכמותו: מקמילן וסמלו אנרייט דולקים אחר

קומישנר מקמילן וסרג'ינט אנרייט בדר־כם לחשוף את פרשת השוחד בקופת־חולים. מקמילן נראה חיוור במקצת בגלל הכדור שקרע לו את הכובד, אבל הוא גם מאושש מן המרק שהכינה לו סאלי שלא יודעת לבשל.

מתווך־קרקעות, אך חמתווך יורה ופו־צע את מקמילן אנושות. הקומישנר מו־בל לבית־החולים, ומזיל־דמעות־כמים מ־עיני סאלי ומילדרד. בעודו שותת דם למוות, הוא מבחין בעיסקת מקרקעין חשודה שנעשית מתחת לאפו, במיסדרון קופת־חולים אליה הובל לניתוח גו־רלי. לצערו מכוסים עיני המשקיעים וחחשב חכללי והמנכ"ל במסיכות־ניתוח וכך אינו יכול לזחותם.

כשהוא מתעורר מן חניתוח המסובך, טוען מקמילן כי יש כאן פרשייה מלוכ־לכת וכולם אומרים לו שהוא הוזה, ב־השפעת הנרקוזה. אבל מקמילן לא מת־רגש והוא קורא לאנרייט וחשניים מת־חילים בחקירה ללא מורא ומשוא־פנים. בחדר בו בוצעה העיסקה היה אמנם עד אחד, זקן שמקבל סעד ומאושפז לחנא־תו, אבל הוא לא מוכן לדבר. מקמילן בודק אותו במכונת אמת ורואה שהוא משקר — אבל הזקן שותק. כאן מת־ערבת סאלי (שחיא מבשלת גרועה) ואו־מרת לזקנצ'יק: „תראה מיסטר אלי־סון, העניין הוא מאד חשוב," ואכן הוא נמס מייד ומוסר עדות המחשידה „גור־מים בכירים בתוך המוסד."

אחר־כך מאיימים על מקמילן בטלפון ומנסים לפגוע במילדרד. אבל לא מצ־ליחים, כי אנרייט מסכל את המזימה. ואז, לאחר כמה הסתעפויות קלות ב־חקירה, אוסף מקמילן את כל צמרת קו־פת־חולים, את חיועץ המישפטי, את מפכ"ל המישטרה, מנכ"ל, ח"כים ושרים ומסביר להם כי מסכת־מנתחים קושרים מעל לכובע־המנתחים. את"כ הוא עובר בצורה מרשימה בין הנאספים ומציג ב־פניהם תמונה שצולמה בכנס משקיעים ומקרקעים — ואכן נראה אדם אחד, איש קופ"ח, שמסכת־המנתחים שלו מ־תחת לכובע ולא מעליו.

„אתה הוא חפושע," אומר מקמילן ומצביע על האיש חבכיר. „הנה חחו־כחה," הוא זורק בפניו את התמונה. „חשבת שתצליח, אך עשית טעות..." נוזף בו מקמילן בכעס.

האיש חבכיר מקופ"ח מחוויר, אך מייד מתאושש, שולף את אקדחו ומאיים בו על חנכבדים: „פנו דרך!" הוא אומר, ולא — אירה!" כולם זזים חצידה ב־חיסטריה, אך מקמילן שליו ומחייך. „הוא לא ירחיק־לכת המפא"ניק הזה, חכנסנו לו סם לקפה." ואכן מקץ שמונה צעדים מתמוטט המועמד לנגידות ומק־מילן פולט לעבר אנרייט: „בוק חים, בבא!"

וכך חזר השקט והסדר לשרור ב־ישראל, ועד האפיזודה חבאה ערב טוב ושבוע טוב לכולם.

„באוספך מעשיך מן השדה"

ככה, כותבים בתורה, יש לחגוג את חג האסיף, הוא חג הסוכות. ואמנם, ראינו שבאחד הקיבוצים הוותיקים החליטו לקיים את החג כהילכתו, ואירגנו פסטיבל־אסיף לפי כל כללי הטקס.

היו שם ילדים חמודים ולבושי־חג אשר חביאו את אסיף המשק. ואסיף המשק כלל בשנת הכספים הנוכחית הן מפרי האדמה והן מפרי המיפעל:

תפוחי עץ

דורה

כותנה

צינורות פלסטיק 2 צול

צינורות פלסטיק 3 צול

שיברים 1—4 צול

אסלות וכיורים צבע ויסקי

לוחות דיקט 2 מ"מ

ברגי־עץ + דיבלים

פאקונגים לממטרות

ואחרי שהניחו החוגגים את ביכורי־אסיפם על במת הכבוד יצאו הבנות במחולות ובידיהן פרוי־פילי־אלומיניום 12 מ"מ ו־16 מ"מ, הבנים רקדו עם ברך נירוסטה לכיור ואילו ידידי־הפעוטון חולקו להנאת המסובים עם קופסאות פח מגולוון מאסיף מיפעל השימורים המקומי. חג שמח.

סיגנונות בחרטה

פעם, כשעוד היינו מדינה קטנה ופרימיטיבית, כשהיה נתפס מישהו בקלקלתו היה קם האיש, כוסס ציפורניו, לוגם כוס מים קרים, מעשן סיגריה בעצבנות, משפיל מבטו ובעיניים לחות היה אומר בהיסוס משהו מבולבל כמו:

„אני מצטער... אני מצטער על מה שעשיתי... עכשיו כבר אין מה לעשות... אני לא יודע מה קרה לי... אני מתחרט על זה... נתפסתי ליצר־הרע... מין רגע של חולשה.. לא... אני לא אעשה זאת שוב... הפיתויים היו חזקים מדי ואני הייתי חלש מדי... אין לי מה להגיד... שגיתי... זו היתה טעות נוראה... אני רק מבקש את רחמי בית־המישפט... אין לי... אני לא...״

וזהו.

היום, כשאנו כבר מעצמה גדולה ומתוחכמת, כשנתפס מישהו בקלקלתו קם האיש, מציץ בציפורניו המטופחות, לוגם כוס ויסקי־בקרח. מצית בנחת את הסיגר או המיקטרת, מביט ישר לתוך עיני השופט, מחייך בקלילות ואומר בביטחון משהו ברור מאד כמו:

„לא נותר לי אלא להצטער. אני מצטער שהגעתם לאן שהגעתם, מצטער מאד, אבל עכשיו כבר אין מה לעשות — אני את מסקנותי הסקתי. שוב לא אעשה את הטעויות והמישגים שעשיתי. יותר לא אשתוק. יש לי מה ועל מי להגיד. מי שחשב שיובילני לגרדום ואשתוק, עשה טעות נוראה. אני אספר את כל הידוע לי, אני אגלה הכל, אני לא אשאיר אבן אחת בארץ הזאת מבלי שארים אותה ואחשוף את הנחשים שמתחתיה. יותר אין לי מה להגיד. אני רק מזהיר את בית־המישפט — אני לא אשתוק יותר.״

וזהו.

רק שתראו כמה התקדמנו בעשרים השנים האחרונות.

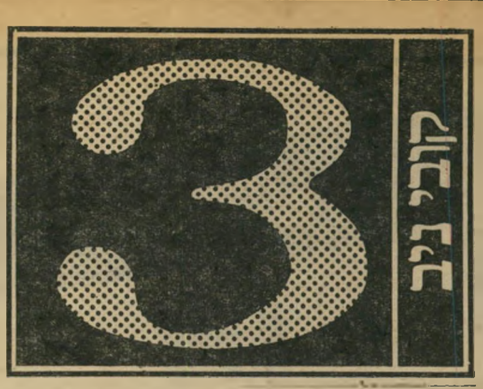

כאן שירות־אינטרסים, שלום

כשיש בחירות בארה״ב, משתדלים חמוץ־מדים לתמוך בישראל.
כולם אומרים שישראל היא נכס.
„ישראל היא נכס, כי היא משרתת את

פורד וקארטר הסכימו: ישראל (עומדת) משרתת את האינטרסים של ארה״ב (יושבת), אך בארץ נמשך הוויכוח: מי משרת יותר טוב — רבין, פרס, בגין, שרון או ידין?

האינטרסים של ארה״ב,״ מודיע האחד. „ישראל היא נכס, כי היא משרתת נאמנה של ארה״ב,״ מכריז השני. „ישראל היא נכס, כי היא משרתת נפלאה,״ משבח האחד. „ישראל היא נכס, כי היא משרתת,״ מסכם השני.

אחרי זה יש בחירות בישראל, וכל אחד מהמועמדים משתדל להראות שהוא משרת את האינטרסים של ארה״ב יותר טוב מהשני.

„דרכי המדינית משרתת את האינטרסים של ארה״ב,״ אומר האחד. „מיפלגתי היא משרתת נאמנה של ארה״ב,״ מתריס השני. „תנועתי היא משרתת נפלאה,״ מכריז השלישי. „אני־עצמי משרתת,״ מסכמת הרביעית.

כי כולם רוצים להחזיק בטלפון המצלצל מארה״ב וללחוש בקול סכסי: „כאן שירות־אינטרסים שלום, במה אוכל לעזור לך?״

חשבון פשוט

נר א׳ שאורכו 9.6 ס״מ ומחירו 37.5 אגורות בוער יותר זמן

מנר ב׳ שאורכו 8.2 ס״מ ומחירו 43.7 אגורות. בשאלת השאלה — בשביל זה צריך תוכנית שלוויזיה?

3 מארח: ב. מיכאל

זה הסוד שלו

לפני שבועיים ראיתי את תוכנית־הטלוויזיה „זה הסוד שלי״. כמו כולם. אני לא מתכוון להתנצל על כך, רק להסביר שאני רואה את התוכנית באופן סדיר, כי אני מת לגלות אם יגלו או לא יגלו, וגם כי היא מהווה תחליף זול ונוח למיטענים רוחניים־ציוניים הלוקים אצלי בחסר (מחמת עומס־עבודה פרוזאי). הישיבה הזאת, יחדיו, אני וכל העם, הבהייה ההמונית בנוגה הכחול־לבן נותנת לי הרגשה טובה יותר. יהודית יותר. מעין תחליף שבועי לסעודה־מפסקת ולצפירה בתום יום־הזיכרון.

הקיצור — ראיתי את התוכנית. מה יש?

בתוכנית היה נתן דונביץ. כל אחד מכיר את נתן דונביץ. מי שלא מכיר אותו מהטלוויזיה — מכיר אותו מהעיתון. מי שלא מכיר אותו מהעיתון — מכיר אותו מהרדיו. מי שלא מכיר אותו מהרדיו — מכיר אותו מהטלפון. מי שלא מכיר אותו מהטלפון — מכיר אותו מהטלגרף. איש תיקשורתי מאד.

גם איש חיובי מאד. הוא בעד איכות־החיים ונגד מחדלים. הוא בעד המקופחים ונגד המנצלים. הוא לוחם עיקש למען האזרח הקטן, ונגד הפקידות המגוננת. הוא בעד צדק ונגד רשע. בכלל — הוא בעד דברים טובים ונגד דברים רעים. איש נאור.

והנה, באותה תוכנית, בא תורה של האחרונה. מה שקרוי ב־ז׳רגון המיקצועי — „בעלת הסוד השלישי״. והיא נכנסה. גם קיבלו אותה במחיאות־כפיים. אשה. צעירה. יפה. לבושה בטעם הדוק. נון־אשכנזיה. (למען האמת היא היתה פרענקית, אבל אסור להשתמש במילים בוטות).

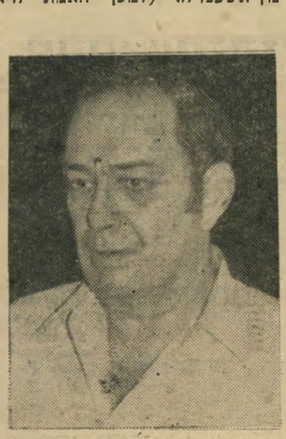

נתן דונביץ

ועוד בטרם הכריז אורי זוהר על דקות ושאלות, זינק נתן דונביץ מכיסאו, והטיח באשה באירוניה דקה ומושחזת היטב:

— „את מורה לפילוסופיה?״... (צחוק רם בקהל).

גם דונביץ צחק. הוא הרי יודע להעריך חידוד טוב. בדיחה אבסורדית חביבה. גרוטסקה משעשעת. אשה, צעירה, יפה, פרענקית — מורה לפילוסופיה? הלא זה פשוט פגז. דונביץ מייד ידע שזה לא ייתכן. הוא רק עשה את עצמו. כאילו. כדי להצחיק את האנשים. ואת דונביץ.

שהרי דונביץ יודע שאשה צעירה, יפה ופרענקית יכולה להיות רק זונה או עוזרת. מקסימום — רקדנית־בטן. וכאשר התברר שבעלת־הסוד היא אכן רקדנית־בטן, חגג נתן דונביץ את ניצחונו האנתרופולוגי:

— „גו, אחרי שביטלנו את האפשרות של מורה לפילוסופיה, מה נשאר? — רק רקדנית־בטן״..... (צחוק בקהל ובדונביץ).

גם זה הצחיק אותו. כי זה כל־כך שנון. מורה לפילוסופיה... הלא כל דונביץ בן־יומו יודע שפילוסוף יכול להיות רק גבר אשכנזי, זקן ומכוער.

במילים אחרות — אילו היתה בעלת־הסוד שואלת את דונביץ, אם הוא מורה לפילוסופיה, לא היתה זו בדיחה. זו היתה שאלה לגיטימית ומתקבלת על הדעת, על־פי כל הקריטריונים.

אותו זה הצחיק. אותי לא. כי אם יש משהו גרוע מגועגוע — הרי זו גזענות אינסטינקטיבית.

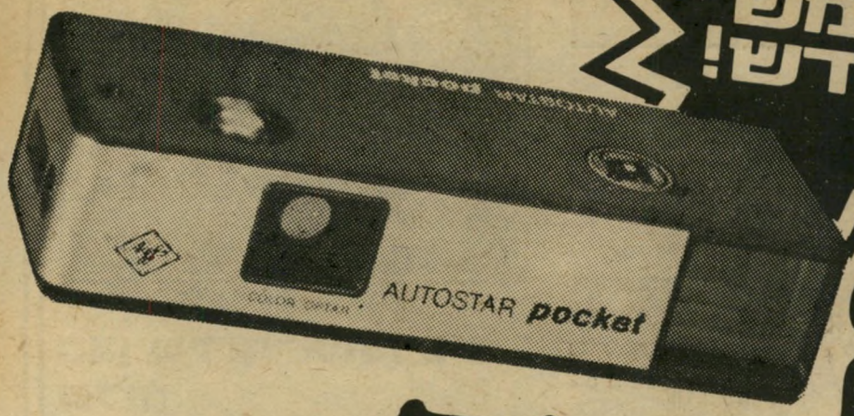

ממש חדש!

מצלמה רציונית במחיר מצחיק

אגפא
אוטוסטאר פוקט

תיפעול קל · מהודרת · מקור מוכר
בקופסת שי מרשימה
סרט צבעוני חינם

AGFA-GEVAERT

התחל לצלם בפוקט

פרסום: א. גלבלום

לזכור ולא לשכוח

הוועד הציבורי היהודי־ערבי לציון יום־הזכרון ה־20 לטבח כפר־קאסם

טכסי יום־הזיכרון / יום שישי 29.10.1976

✶ שעת הריכוז בכניסה לכפר	14.00
✶ ההתייחדות בבית־הקברות והנחת זרים	14.30
✶ הסרת הלוט מעל למצבה לזכר החללים	15.00
✶ עצרת־עם יהודית־ערבית	16.00

דברים:

עבדאללה בדיר
נציגי המועצה המקומית כפר־קאסם
נציגי משפחות החללים
עבד־אל־חמיד אבו־עיטה, ראש המועצה המקומית טייבה
ח"כ מאיר וילנר
פרופ' אריה זקס
ח"כ תופיק טובי
אליקים ירון

יבי
חנה מואיס, יו"ר הוועד הארצי של הרשויות המקומיות הערביות
מוחמד מסרואה, יו"ר המועצה המקומית כפר קרע
עומר עספור
ח"כ מאיר פעיל
סמיח אל־קאסם
עמוס קינן
כוכבי שמש

למען לא יישנה הטבח

למען עתיד של שלום ואחווה

יקויים שוויון זכויות!

מסלול הנסיעה למשתתפים מתל־אביב, מירושלים ומהדרום: דרך פתח־תקווה, צומת גנים, כפר־קאסם.
מחיפה ומעכו: כביש חיפה, בית־ליד, טייבה, קיבוץ אייל, נווה ימין, נווה ירק, כפר־קאסם.
מנצרת ומהמשולש הצפוני: עפולה, כרקאר, בקה־אל־גרביה, טייבה, קיבוץ אייל, נווה ימין, נווה ירק, כפר־קאסם.

במקום שימחה־לאיד – חוק חדש

פסטיבל ידלין

כ'י שלא ראה את השימחה לאידו של אשר ידלין, לא ראה שימחה מ־ימיו.

אינני זוכר פסטיבל כזה של שימחה, חגיגה כזו לכבוד נפילת אדם, כמו התגובה הציבורית על פרשה זו.

זרים ניגשים אלי ברחוב ומברכים אותי על חלקו של העולם הזה בחשיפת הפרשה. אחרים משביעים אותי שלא להרפות. אחרים מטלפנים ומבקשים הבטחה שנטפל גם בחבריו ובשותפיו של האיש, תוך ציון השמות המייוחלים.

ואני שואל את עצמי: מניין ה־שינאה הזאת לאיש? מה טיבה של צהלה זו על נפילתו?

■ ■ ■

ב דמה לי שהשינאה אינה מכוונת אל ידלין אישית דווקא, אלא אל כל המעמד שהוא מייצג.

בעיני הציבור, מצטייר אשר ידלין כ־נציגו המושלם של מעמד הפרוטקציונרים, מעמד „יחידי־הסגולה" שגדלו ושמנו על חשבוננו, העושים ברכוש הציבור כבתוך שלהם, המטיפים להידוק חגורתנו והמעק־רים את תוספת־היוקר שלנו, בשעה שהם־עצמם חיים חיי מיליונרים.

זה שגים מסתכל הציבור בחוסר־אונים במעלליהם של אנשי המעמד הזה. הוא רואה אותם מטיילים חינם בעולם, במחלקה הראשונה של אל על, ממלון־פאר למלון־פאר, בעודם מקיבים לנו הקצבה מגוחכת לנסיעות. הוא רואה אותם עוברים ביעף במכונית־השרד המסוארת, ליד הנהג־המשרת, בשעה שתובעים מאיתנו לנסוע באוטובוס דחוס ומלוכלך, או לשלם מס־הכנסה על נסיעותינו בתפקיד. הוא רואה אותם זוללים במיסעדות־פאר, משוויצים במסיבות מסוארות של מיליונרים, בונים לעצמו וילות תלת־מיפלסיות.

הוא רואה אותם יהירים ובוטי־חים בעצמם, מצפצפים על כל חוק, אדישים לכל ביקורת, בזים לעם הפשוט, מצהירים על משכורת שלו אלפיים ל"י וחיים ברמת־מחייה של 50 אלף לחודש.

אט־אט הצטבר הרוגז, גבר התיסכול, התעמקה תחושת חוסר־האונים האילם.

כל זה התפרץ עתה, בזרם אדיר.

מישהו „מהם" נדפק. אחד „הגדולים" האלה נפל, וגורף את חבריו עימו.

זהו מקור השימחה — שימחת הנקמה על חוסר־האונים.

■ ■ ■

ד יהי תגובה טבעית. אך קשה לומר שזוהי תגובה סימפאטית.

אינני מוכן לשתף את עצמי בי־שימחה זו לאיד.

עיתון זה מילא תפקיד מכריע בחשיפת הפרשה. קיבלנו על עצמנו סיכון עצום כאשר החלטנו לפרסמה לראשונה. נכנסנו לגוב האריות, חשופים להתקפות־הזעם של בעלי השיניים החדות והציפורניים הקטל־ניות.

אך לא עשינו זאת מתוך שינאה, תאוות־נקם או שימחה־לאיד. אין בלבי כל שינאה לאשר ידלין. אין לי כל יחס אישי אליו. כשאני רואה את תמונתו מאחרי הסורגים, אני מצטער על שהביא את עצמו למצב זה.

עשינו מה שעשינו — ונמשיך לעשות זאת בכל האמצעים שיעמדו לרשותנו — כדי למלא את תחפקיד שקיבלנו על עצמנו. כדי לטהר את המדינה, שאנחנו רוצים לחיות בה תוך גאווה וחדווה. כדי לבער את השחיתות, האוכלת את המדינה מבפ־נים כמו סרטן את הגוף החי.

כבאי אינו שונא את האש, אלא מנסה לכבותה, לעיתים תוך חירוף נפשו. רופא אינו שונא את המחלה, אלא משתדל לרפא אותה, גם כשהוא נאלץ לקטוע אבר.

אנחנו, שמיקצוענו הוא המיר־חמה בשחיתות, מצווים לעשות זאת בסמירות, בדבקות במשימה, תוך הסתכנות — אך בלא שימחה־לאיד.

■ ■ ■

ה שימחה־לאיד היא רגש עקר מ־יסודו.

אין היא מרפאת דבר. אין היא ממריצה את בעליה לקום ולהי־לחם, לעשות ולתקן.

וזוהי הצרה האמיתית.

תגובה זו נולדה ממעמקי חוסר־האונים, והיא מובילה אל שפל חוסר־המעש.

השימחה־לאיד, כמו הכדורגל ה־ישראלי, היא ספורט־של־צופים. יושבים ביציע, מסתכלים בהתמו־דדות בין ניבחרת־הנגבים וניבח־רת־הזוקרים, צועקים „בראוו" ו־„בוו", והוכיחים הביתה צרודים ו־מרוצים.

אשר ידלין בדרך למעצר: איפה הם היו?

(והרי אין כל הבדל בין הידלינים של מפא"י, הגובים קומיסיון על עסקות־קרקע, לבין הידלינים של רפ"י, הגובים קומיסיון על עסקות־נשק, והידלינגין של חרות, ה־חומסים אלמנות ויתומים והורים שכו־לים, כפי שהראה לנו דן רביב בצורה כה מוצעת בטלוויזיה!).

אני חושך מאד שאותם אנשים טובים, המשתתפים עתה בפסטיבל השימחה לאידו של ידלין, הצביעו בעד מיפלגות־השחיתות בבחירות האחרונות, ויעשו זאת שוב בבחי־רות הבאות. כי השימחה־לאיד היא ההיפך מן הרצון לפעול, להיחם, לשנות.

■ ■ ■

ו מרבה המזל ישנם רבים־רבים ב־מדינה, שאינם רוצים להשתתף בפס־טיבל, אך השואלים את עצמם ברצינות, לא זהו הדבר הנדרש מן האזרח במדינה בריאה.

■ ■ ■

ז איך להגיב בפה מלא: חוסר־האונים, שהוליד את השימחה־לאיד, אינו גזי־רה מן השמיים. אין זה חוסר־אונים כפוי. זהו חוסר־אונים מרצון, חוסר־אונים של פחדנים ועצלנים.

אפשר היה לשאוב את השמחים־לאיד: איפה היתם?

העיתונאים, המתנפלים עתה על המציאה בחשק ובתאווה — היכן היו הם כאשר חשפנו לראשונה את מעללי אשר ידלין, לפני שנה ויותר, כאשר ידלין היה בעל־בעמיו ועושה טובות לידידיו ונותן מוד־עות שמנות לעיתונים?

ואותם שקרעו לגזרים את משה דיין למחרת המחדל — היכן היו הם בשיא זוהרו, כאשר חשפנו אנו את עסקיו ה־שחורים וחוסר־אחריותו? אילו היה משה דיין חוזר היום לגדולה — האם לא היו אותם פרשנים וכתבים וכתבלבים מתפל־שים שוב בעפר לרגליו, מוכנים לשכות ולסלות, ללחך פינכה (ולא את הפינכה בילבד)?

ואפילו את האנשים „הפשוטים", הנהנים עתה מפירורי פסטיבל ידלין, מותר לשאול אותם — היכן הם היו?

בעד מי הצביעו בבחירות האח־רונות, אם לא בעד הידלינים ל־מיניהם?

(המשך בעמוד 3)

ח מה לעשות? איך לשנות?

מהו הלקח האמיתי מפרשת ידלין, ו־כיצד אפשר לתרגמו לשפת המעשים?

יש דרך פשוטה לכך, ודווקא פרשת יד־לין מצביעה עליה בבירור.

יש לחייב כל אדם, שיש לו נגי־עה כישהי בכספי הציבור, לחשוף את עצמו לביקורת ציבורית גלו־יה, רצופה ומתמדת.

אילו הייתי כעת חבר־כנסת, הייתי מציע השבוע הצעת־חוק שתכלול את ה־עקרונות הבאים:

● **כל אדם המטפל בכספי־ציבור יגיש, לפני כניסתו לתפקיד, הצ־הרה שתפרט את כל רכושו.**

● הצהרה זו תכלול את רכושו האמיתי, גם אם הוא רשום על שם בני־משפחה, קרובים, ידידים, חברות אלמוניות או גופים אחרים כלשהם, בארץ ובחו"ל.

● פעם בשנה יגיש האיש הצהרה נוס־פת, ובה רשימת־רכוש מעודכנת, וכן פירוט מלא של כל הכנסותיו במשך השנה, שלו ושל בני־משפחתו, מכל מקור שהוא, צי־בורי ובלתי־ציבורי.

● **כתום תפקידו, ובמשך חש־תיים שלאחר־מכן, יגיש האיש חצ־הרות־רכוש נוספות.**

● מי שחובה זו חלה עליו, והוא מגיש הצהרה כוזבת, מעלים רכוש או הכנסות בצורה כלשהי, יהיה צפוי להרשעה בעוון מעילה באמון ציבורי, לעונש־מאסר ממושך ולהחרמת הרכוש או ההכנסה שהועלמה. זאת, כמובן, נוסף על העונשים הרגילים שיוטלו עליו אם יוכח שקיבל שוחד או קומיסיון בלתי־חוקי, או שמעל בכספים או שעבר עבירה פלילית אחרת.

● **חובה זו תחול על כל אדם הנושא מישרה ציבורית פוליטית או מנהלית, נבחרת או ממונה, וביכלל זה שרי־ממשלה, חברי־כנסת, פקידי־ממשלה מכל הדרגים, נבחרי הסוכנות היהודית והחס־תדרות הציונית ופקידיהן. ניבחרי הסתדרויות־העובדים ופקידיהן, ני־כחרי מוסדות ציבוריים אחריהם ופקידיהם, הנבחרים והפקידים של כל המיפלגות והתנועות הנהנות ממימון ממלכתי או הסתדרותי או הגובות תרומות.**

● הצהרות הרכוש וההכנסות תופקדנה בידי מדור מיוחד במישרד מבקר־המדינה, ותהיינה פתוחות לעיון הציבור, כך שכל אדם יוכל לגשת ולעיין בהן בכל עת.

● כל אדם היודע על רכוש או הכנסה של איש־ציבור שלא הופיעו בהצהרה שלו, יוכל להודיע על כך למישרד מבקר־המדינה או למישטרה, והדבר יימסר לחקירה.

■ ■ ■

ט אם זוהי דרך דראסטית מדי? האם חוק כזה יהיה דראקוני מדי?

במציאות של ישראל, זהו ה־מינימום הדרוש, אם רוצים לבער את הנגע.

אנשים רבים במדינה, עצמאים וגם שכי־רים, נדרשים מדי־פעם להגיש הצהרות־הון, כדי לוודא שהם משלמים מס־אמת. אם חלה חובה זו על סתם אזרחים, ה־מתפרנסים מעמל כפיהם, חייבת היא ל־חול, על אחת כמה וכמה, על אנשים הנהנים ממעמד של אמון ציבורי, המטפ־לים ברכוש הציבור והמציגים את עצמם לבחירת הציבור.

איש אינו מכריח את פלוני להציג את מועמדותו לתפקיד של שר או חבר־כנסת, נגיד בנק ממלכתי או מבקר־המדינה, מזכ"ל ההסתדרות או מנכ"ל קופת־חולים, חבר הנהלת־הסוכנות או מפכ"ל המישטרה, פקיד בכיר או מזכיר מיפלגה.

כל אלה הם תפקידים שאנשים מוכנים לשפוך דם, לעסוק באיני־טריגות אינספיות וינעוץ ספין כי־גב חבריהם הטובים ביותר, כדי להשיגם.

אם כן, מדוע לא יביאו קורבן נוסף, ויקריבו על מיזבח זה את פרטיותם ה־כלכלית?

האם יש ביכלל זכות־לפרטיות למי ש־מעמיד את עצמו על במה ציבורית או ליד הקופה הציבורית?

איזה נימוק יכול להיות נגד חשיפה־עצמית זו של משרתי־צי־בור — אם אכן מדובר במשרתי־ציבור, ולא בשליטי־ציבור, בחומי־סי־ציבור, בכוזזי־ציבור, במחלקי־שלל־הציבור?

■ ■ ■

א ם לא תתקבל הצעה כזו בעיקבות פרשת ידלין, לא תהיה פרשה זו אלא עוד אבן אחת שנזרקה לתוך המים העכו־רים של הביצה הציבורית, אבן הגורמת ל־כמה אדוות והשוקעת מבלי להשאיר זכר.

על כן מדאיגה אותי האורגיה ה־גדולה של השימחה־לאיד, העומדת במרכז פסטיבל־ידלין.

אורגיה יכולה לספק לשעה קלה את המשתתפים בה, אך למחרת היום הם יתעוררו עייפים ורצוצים, כשהם מצפים לאורגיה הבאה.

איננו זקוקים לפסטיבלים וד־אורגיות. אנחנו זקוקים לפעולה תכליתית, נמרצת, מיקצועית, רצי־נית, כדי לנקות את האורווה ה־מזוהמת של המימסד השלטון.

(המשך מעמוד 12)

שהמשיכו לזרום מברית־המועצות. הסובייטים הם האוייב מס' 1 של סעודיה. אך הסעודים קיוו שמילחמת־לבנון תעזור להם להעביר את סוריה מן המחנה הסובייטי אל המחנה האמריקאי. מאידך היתה פעולה זו עלולה להרגיז את מצריים, בעלת־הברית העיקרית של סעודיה, שכבר עברה בשתי רגליה למחנה האמריקאי. עליית יוקרתו של אסד פגעה קשה בסאדאת.

התמיכה האמריקאית בפעולה הסורית בלבנון נתנה סיפוק לסעודיה. אך העובדה שסוריה שיתפה פעולה כדי להשמיד את הפלסטינים עוררה בלב הסעודים חרדה עמוקה. הם לא יכלו להביט בשיווין־נפש בפלישה נוצרית לדרום־לבנון, להקשיב בדאגה לידיעות, שהתפרסמו בעיתונות, על לכידת ספינות מוסלמיות בידי חיל־הים הישראלי, ומסירתן לידי הנוצרים בג'וניה, שם נשחטו הנוסעים המוסלמיים והפלסטינים בדם קר.

כל המגיעים הסותרים האלה התגבשו ב־קרב ההנהגה הסעודית, והתוצאה היתה תמיכה מסוייגת בהרפתקה הסורית.

עד ליום השישי האחרון.

אגרוף הזהב

א ז **התהפכה** לפתע הקערה על פיה. כי מניע אחד הזדקר והאפיל על כל שאר המניעים.

לעיני הסעודים הצטיירה פית־אום הסכנה הגדולה ביותר העלולה לאיים עליהם: הסכנה של סוריה רבתי.

מזה דורות, זהו חלום מופשט שאינו מדאיג את הסעודים במייוחד, מפני שהיה רחוק מאפשרות של הגשמה. לפתע הוא נראה כאפשרות מעשית מאד, קרובה ביותר. ירדן הפכה גרורה סורית, לבנון נוצרית תהיה משועבדת לסוריה, ועם הפיכת אש"ף לסוכנות סורית עלולה לקום בגדה המערבית וברצועת עזה מדינה פלסטינית גרורת־סוריה, שתשלוט במקומות הקדושים בירושלים.

מכאן רק צעד אחד לסיוט הי־מפחיד את הסעודים עוד יותר: השתיטות סוריה־רבתי על עיראק, והקמת מעצמה של "הקשת הפורייה", שתאחד את כל האר־צות שמצפון למעודיה ושתשלוט על גבולה מעקבה עד המיפרץ הפרסי.

המלך חאלד ויועציו, ובראשם יורש־העצר פאהד, הבינו שאסד עבר את הגבול שנקבע לו. תחת להציל את הימין הנוצרי בלבנון, להנמיך את קומת אש"ף ולנטרל את הכוחות הראדיקליים, שלח אסד את ידו אל כתר המנהיגות העליונה בעולם הערבי. הוא מקים מעצמה חדשה ומסוכנת, ומתכוון ללבוש את גלימתו של גמאל עבד־אל־נאצר.

ברגע שעמדו על סכנה זו, פעלו הסעודים בזריזות מדהימה. במכה אחת הם שמו קץ לחלומותיו של אסד — לפחות לפי־שעה.

הם יכלו לעשות זאת, ביגלל סיבה אחת, שאין טובה ממנה: סוריה תלויה כליכולה בכספ הי־נפט.

סעודיה פועלת כראש עוצמת־הנפט, הכוללת גם את כוויית, נסיכויות־הנפט הקטנות והאמירויות המאוחדות של המיפרץ. זוהי עוצמה כלכלית מקובצת, שאין כוח בעולם הערבי המסוגל לעמוד בפניה.

בתנועת־יד אחת יכול היה הי־מלך הסעודי לסגור את ברז הי־כספ, שבלעדיו לא תוכל סוריה לתפקד.

לפני 899 שנים הוזמן הקיסר הגרמני היינריך ה־4 אל אויבו, האפיפיור גרגור ה־7, במצודת קאנוסה. הקיסר חלץ את נעליו ובא יחף אל האפיפיור, שהכריז עליו נידוי, כדי לבקש סליחה ומחילה.

ריאד היתה קאנוסה של אסד. הוא קיבל את התכתיב של מלך סעודיה ונשיא מצריים, כאשר מוזו עומד, כמנצח, אוייבו הגדול ביותר: יאסר ערפאת.

מחו התוכן האמיתי של ריאד? מה יקרה בלבנון? מה קורה בתוככי אש"ף, ומה יהיה מעמדו החדש? איך ישפיע המצב החדש על ישראל? — על שאלות אלה ישיב אורי אבנרי בהמשך סידרה זו.

במדינה

העם

טיפות ראשונות

הגשם ירד — הארץ התחילה לחיות

מזה רבבות שנים ממתינים בני הארץ בכל שנה לרגע זה.

אחרי חודשי הקייץ המעיק, הבצורת והחום, כאשר הטבע כאילו גוסס ומת, מתקבצים העננים בשמיים, והגשם הראשון יורד על האדמה הצמאה.

דופק הארץ פועם כאילו במרץ חדש. בני־אדם, שהיו עייפים ותשושים, מזדקפים כמו הצמחים בשדה והעצים בחורשה. השנה החדשה, שהחלה באופן רישמי לפני חודש, התחילה השבוע באמת.

יחסים מרחביים

ויאט־נאם ישראלית

האם היתה "הגדר הטובה" תכסיס פנטסטי ליהונאת העולם ולהכנת פלישה לדרום־לבנון הדרומית?

התותחים נדמו בלבנון, הצלפים נצרו את אישם. אחרי שנה וחצי של קרבות ומעשי־זוועה, ירדה דממה חשדנית על לבנון השותתת־דם (ראה עמודים 12—10).

בדממה פיתאומית זו פנו כל העיניים והאוזניים אל הפינה האחת בלבנון, שבה התלקחו במאוחר הקרבות בקנה־מידה גדול: איזור־הגבול עם ישראל.

מסע, שהוכן בחשאי ושנועד להתבצע בהסתר, מתוך תיקווה שייבלע בהמולה הכללית של המילחמה, עמד לפתע חשוף וגלוי לעיני־כל.

לגיון חזרים. בעיני ההרולד טריביון ועיתונים רבים בעולם, שכתביהם כבר התמחו בענייני לבנון, לא היה ספק לגבי מה שמתרחש בדרום לבנון.

לדיברי כולם, זוהי פלישה ישראלית, המבוצעת בעזרת סוכנים ישראליים, מדריכים ישראליים ונשק ישראלי, כדי לכבוש איזור־חייץ בין ישראל ובין המוב־לעת האש"פית־פלסטינית, המהווה עתה מעין תת־מדינה בדרום לבנון.

בעיתוני העולם נותרו ספקות רק לגבי מידת ההתערבות הישראלית הישירה. אך גם פער זה הצטמצם במהרה, כאשר חקרו הכתבים וגילו פרט אחר פרט.

לא נותר בעיתוני העולם ספק לגבי העובדות הבאות:

● ההתקפה אינה מבוצעת על־ידי בני הכפרים המקומיים, אלא על־ידי כוחות צבאיים ניכרים ממרכז לבנון, שהפליגו מנמל ג'וניה לחיפה, עברו בישראל, התאמנו בישראל בידי מדריכים ישראליים, צויידו בישראל וחדרו ללבנון דרך "הגדר הטובה". לוחם נוצרי גילה לכתב זר שהוא אומן ב"חוות ברמת־הגולן" בידי קציני צה"ל.

● "הגדר הטובה" לא היתה אלא תכסיס פנטסטי של הסחת דעת־הקהל, כשמטרתה האמיתית לא היתה הומאניטארית, אלא צבאית. היא הכשירה את הקרקע לפלישה זו והעלימה את ההכנות לקראתה.

● כל הנשק שבידי כוחות אלה, ובניהם טנקים ומשוריינים, סופק להם על־ידי ישראל.

● תוחפים ישראליים השתתפו בקרבות על־ידי הפגזות מתוך שטח ישראל.

● הדבר לא היה אפשרי ללא הסכמה ותמיכה סורית. אמר המנהיג הנוצרי המתון, רייימון אדה, התומך בפשרה עם הפלסטינים: "אני מצטער לומר שלפלישה היש־ראלית מבוצעת בשיתוף־פעולה עם סוריה."

היכן החיילים הישראליים? ה־שאלה שנותרה בלב העיתונים הזרים היתה: האם מעורבים חיילים ישראליים במיבצע עצמו?

על כך היו בעיתונים הזרים דיעות שונות. היו שדיווחו כי כוחות צה"ל פעלו בשטח, כבשו יעדים ומסרו אותם לידי הנוצרים אחרי הכיבוש. אחרים סברו כי הישראלים פעלו רק כמדריכים ומפקדים בשטח. ישראל עצמה טענה בתוקף שחיילים ישראליים לא עברו את הגבול כלל.

התמונה כולה הזכיר את השלבים המוקדמים של מילחמת ויאט־נאם — כאשר

(המשך בעמוד 29)

פרשת ידלין

ציורים שנגנבו מן הסטודיו של צייר הוסתרו על־ידי ידידתו של ידלין

★ אלמונים פרצו לבית־המלאכה של השרברב שהיה עד להשמדת מיסמכים בבית־השימוש של ידלין ★ איומים על הקשורים בפרשה

הציורים הגנובים

כך שחקירת פרשת אשר ידלין מעמיקה והולכת, היא מתפרשת ומסתעפת לקצוות וכיוונים שאיש לא שיער אותן תחילה ושאיש עדיין לא יכול לראות את סופם.

כל יום נותן בידי החוקרים קצה חוט חדש לחקירת פרשיה חדשה. וכימעט בכל יום נוספת דמות חדשה לרשימה הארוכה של השמות, הקשורים בצורה זו או אחרת בפרשה הנושאת את שמו של יו"ר מרכז קופת־חולים לשעבר.

אחת הדמויות האלה היא מלכה הרצברג, מי שהיתה במשך מיספר שנים ידידה קרובה ואינטימית של אשר ידלין. כן, נוסף על כל ידידותיו שכבר הוארו בזרקורי ההתעניינות הציבורית, מסתבר שזו אינה הרשימה הסופית. כי לאשר ידלין היו ידידות רבות שכימעט את כולן נהג לשתף בעיסקותיו בצורה זו או אחרת.

מלכה הרצברג היא כימעט דמות פולי־טית. במשך שנים היא עבדה כמזכירה של המיפלגה הליברלית בתל־אביב. כאשר, לפני שלוש שנים, הצטרף האלוף (מיל.) אריק שרון למיפלגה הליברלית והחל פועל להקמת הליכוד, הוצבה מלכה הרצברג לכהן כמזכירתו.

למרות שירותיה למיפלגה יריבה, סייע לה אשר ידלין ברכישת דירה נאה ברמת־אפעל, שניבנתה על־ידי חברה־בת של שיכון־עובדים. מנהיג הליברלים, שמחה ארליך, שידע על כך, הביע את התפעלותו על נדיבותו זו של ידלין.

בינתיים היא פרשה מעבודתה במיפלגה, מועסקת כמזכירה במיפעל האיטריות אסם. מאז התפוצצה פרשת ידלין הצליחה מלכה הרצברג להישאר חסוייה מאחרי־הקלעים, למרות שהיו לה קשר ומידע לכמה מהפרשיות שכבר נדונו בהרחבה מעל במות ציבוריות. אולם השבוע היא עמדה בעצמה במרכז פרשיה העומדת להיחקר באינטנסיביות על־ידי צוות החקירה במחלקת ההונאת במטה הארצי של המישטרה.

לעזרת ★ החברה הטובה

ד פרשה החדשה החיה לפני כמה ימים בעת שלאה ס., דמות ידועה בחוגים הפרלמנטריים במדינה, הזעיקה בדחיפות לביתה את כתב העולם הזה יגאל לביב. לאה ובעלה, שהוא מהנדס ידוע ואמיד, אינם נמנים עם האנשים הנבהלים בקלות. אלא שהפעם הם היו מבוהלים באמת.

לאה היא ידידה קרובה של מלכה הרצברג, שהיתה במשך שלוש שנים אחת מידידותיו הקרובות ביותר של אשר ידלין. מלכה היא עדת־מפתח בפרשת מיכרז הביטוח שנתנה קופת־חולים לחברות־הביטוח יובל (העולם הזה 2041).

זמן קצר אחרי שפרשת מיכרז־הביטוח המפוברק התפרסמה מעל עמודי העולם הזה, באה מלכה הרצברג אל ידידתה לאה ס., הפקידה בידה עשרה ציורים מקוריים, מאוסף הציורים הגדול שלה.

מלכה הסבירה לידידתה כי עתה, אחרי שפורסמה מעורבותה בפרשת ידלין, עלולים חוקרי מס־ההכנסה לערוך ביקור בביתה. היא חששה שמא הציורים האלה יתגלו בביתה, וחוקרי־המס יתחילו לשאול מניין נמצא לה הכסף לרכישתם.

הסבר זה נשמע מוזר באוזניה של לאה. שכן, כמו כל באי ביתה של מלכה ידעה גם היא שכל קירות הבית עמוסים ציורים מקוריים יקרים. יחד עם אחותו של אשר ידלין, שרה הרי, עסקה מלכה הרצברג בשנים האחרונות במרץ ברכישה ובמכירה של ציורים.

כך, למשל, גילה תיק מס־ההכנסה של שרה הרי, שהועבר לצוות החקירה של המישטרה, כי אחותו של ידלין, סוכנת־הביטוח במיקצועה, הצהירה שברשותה ציורים שאותם קנתה בשעתו במחיר עלות כולל של כ־50 אלף ל"י, וששוויים מוערך עתה על־ידה בכמה מאות־אלפי ל"י.

בביתה של מלכה הרצברג יש ציורים יקרים הרבה יותר מאלה שהביאה למישמרת לביתה של לאה ס. אולם לאה, כחברה טובה ונאמנה, לא הירבתה לשאול שאלות. כאשר הזעיקה את כתב העולם הזה לביתה לא היה זה בגלל התמונות, אלא בשל האיומים וההטרדות שהופנו כלפיה.

בעיקבות פירסום קונוניית־הביטוח בין קופת־חולים לחברת יובל, ביקרה מלכה הרצברג אצל לאה בבקשה ממנה להתייצב במישטרה ולמסור מידע כוזב, במטרה לטשטש את פרשת מיכרז־הביטוח המפוברקים. לאה סירבה להיענות לבקשתה, אך לם הבטיחה כי היא לא תספר לאיש מה שידוע לה בפרשה.

נראו שכמה מאנשי ידלין לא סמכו על הבטחתה זו. שכן, מאז החלו מטרידים אותה

הידידה והציורים

מלכה הרצברג בדירתה בתל־אביב, על רקע חלק מאוסף הציורים הגדול שלה. מלכה ושרה הרר, אחותו של אשר ידלין, קנו לפני שנתיים ציורים אצל הצייר צבי שור. לפני כשבוע הסתירה מלכה הרצברג תמונות של הצייר שור בדירת ידידתה לאה ס., ועתה טוען הצייר כי הם גנובים.

תה באיומים טלפוניים, שבהם הוזהרה ש־לא תפצה את פיה.

לפני ימים אחדים ביקרה לאה במישרדו של עורך־הדין אמנון זיכרוני, שהוא גם היועץ המישפטי של העולם הזה. הביקור היה על רקע פרטי לחלוטין, ללא כל קשר לפרשת ידלין או להעולם הזה. אולם רק חזרה לאה לביתה מביקורה אצל הפ־רקליט, החלו שוב איומים טלפוניים מאל־מונים. הפעם איימו האלמונים בטלפון לא רק עליה, אלא גם על בנה.

בעלה של לאה, שהאזין לאיומים, הפציר בה לפנות למישטרה ולהתלונן. היא סירבה. היא לא רצתה לפגוע, ולוא אף בעקיפין, בידידתה מלכה הרצברג.

אלא שבינתיים שמעה לאה מפיו של ח"כ עקיבא נוף, כי מצוי בידיו מידע ש־האיומים עליה ועל לביב אינם איומי־סרק אלא בעלי אופי ממשי. היא החליטה לספר עליהם לכתב העולם הזה.

האבחנה היתה חיובית

תוך כדי השיחה על סידרת האיו־מים, פלטה לאה כבדרך־אגב כי מלכה הרצברג הסקידה בידיה עשרה ציורים. ה־מכנה המשותף של הציורים היה, שכולם היו פרי־מיכחולו של הצייר הישראלי צבי שור.

בדיקה בחוגי הציירים העלתה, כי לפני כשנתיים בוצעה גניבה אצל הצייר שור וכמה מציוריו, ששווי כל אחד מהם הוא כמה אלפי ל"י (כ־7000 ל"י בממוצע) נג־נבו מהסטודיו שלו. כאשר פנה כתב העולם הזה אל הצייר כדי לברר אילה ציורים נגנבו ממנו, אישר הצייר את דבר הגניבה וביקש כי הציורים שנמסרו על־ידי מלכה הרצברג ללאה ס. יובאו אליו לבדיקה.

ביום הראשון השבוע, בשעות הצהריים, ביקרו לאה ולביב בביתו של הצייר צבי שור, שברחוב גזר 4 בתל־אביב. היא נשאה בידיה תיק ובו ציורי־השמן של הצייר.

צבי שור, כבן 80, ישב במרכז הסטודיו שלו בין עשרות בדי־ציור, חלקם גמורים וחלקם עדיין מרוחים בשכבות־צבע בשל־בים שונים. אשתו של הצייר ביקשה שלא לגרום לו להתרגשות, בשל לחץ־דמו הג־בוה. כאשר פתחה לאה את תיק הציורים שבידה, הביט בהם צבי שור בשקיקה, בחנם אחד־אחד כאב הרואה את בניו האובדים שחזרו.

שמונה הציורים שהיו בתיק היו ציורים שצייר על בד־אוהלים בשנות הארבעים, בימי בחרותו. הוא סירב למכרם או לתיתם לאיש במתנה, שמר אותם עימו כמזכרת. היו אלה הציורים שנגנבו ממנו לפני כ־שנתיים.

אבחנתו של צבי שור בעל השיער המב־היק בלובנו היתה חד־משמעית. הוא בטוח כי לא מכר את הציורים האלה מעולם, ולא נתן אותם במתנה. כמה מהם יקרים לו באופן מייוחד, והוא לא מוכן היה למוכרם בעד שום הון בעולם.

צבי שור היה מוכן לגלות כי אחרי הגניבה, לפני כשנתיים, הוא הגיש תלונה במישטרה. באותה הזדמנות מסר עדות, ובה סיפר גם כמי הוא חושד בגניבת הציורים. אחר־כך ביטל את התלונה. הוא סירב לומר מדוע ביטל אותה.

שור זכר היטב את מלכה הרצברג ואת שרה הרר, אחותו של אשר ידלין. הן קנו אצלו ציורים רבים.

לידי ניצב־מישנה בנימין זיגל ולספרי לו את השתלשלות המאורעות שהביאו את הציורים לידה ואת זיהויים כציורים גנו־בים. ביום הראשון השבוע, מסרה לאה ס. עדות ארוכה ומפורטת במחלקת־ההונ־אות של המישטרה החוקרת את פרשת ידלין, נחקרה על עדותה זו משך יותר משמונה שעות.

שם נוסף ברשימה הארוכה

אשר התבקשה מלכה הרצברג לה־גיב על כך שציורים גנובים מהצייר שור נמצאו בבעלותה, טענה כי קנתה את הציורים בשעתו מהצייר. אלא ששור מכחיש טענה זו בכל תוקף.

עכשיו תצטרך המישטרה לחקור אם ה־ציורים אומנם גנובים ואם כן, כיצד הגיעו לידיה של מלכה הרצברג.

חשוב לזכור בהקשר זה, כי מוסדות ההסתדרות נמנים עם הצרכנים הגדולים ביותר של יצירות־האמנות בישראל, לא במעט כדי לסייע בדרך זו לאמנים. לא רק קופת־חולים רכשה תמונות וציורים מקוריים עבור בתי־ההבראה שלה. כך, למשל, התנוססו במשך שנים יצירות־אמ־נות מקוריות ויקרות במיסדרונות הוועד־הפועל של ההסתדרות ובמיבנים אחרים של חברת־העובדים. עד שיום אחד התגלה, בספירת מלאי, כי חלק ניכר של התמונות נעלמו בדרך מיסתורית.

כמה מהתמונות מצאו את דרכן לבתיהם של עסקנים. אחרות לא התגלו עד היום.

עוד לפני שלושה שבועות סיפרה מלכה הרצברג כי האדריכל אבא אלתנני, הקשור עם קופת־חולים בעבודות תיכנון, שלח בשעתו במתנה ציור יקר ביותר לאשר ידלין. ידלין נתן את הציור לאחותו, ומלכה היתה מלאת קינאה בה על כך. היא סברה כי גם לה מגיעה מתנה דומה מאשר יד־לין. בשיחה עם אבא אלתנני הוא אישר, כי אחרי ששמע שאשר ידלין נבחר כמו־עמד לתפקיד נגיד בנק ישראל, הוא הביא לביתו יצירה של האמן כהנא.

עד לחשיפת פרשת הציורים הגנובים של שור לא נחקרה מלכה הרצברג על־ידי המישטרה, למרות מעורבותה בכמה מה־עיסקות של אשר ידלין. מלכה עסקה בז־מנו ברכישת ומכירת ניירות־ערך עבור אשר ידלין. פעם, בקיץ 1973, כאשר ידלין אושפז בבית־חולים, היא נסעה אליו ב־בהילות כדי לקבל ממנו הנחיות אישיות למכירת ניירות־ערך בסכום גדול שהיו בבעלותו.

מלכה היא דמות מרכזית בפרשת ידלין, ויש בידה מידע רב הקשור בפרשיות וב־אישים הנחקרים עתה.

אלא שמלכה לא נעצרה ולא נחקרה. דבר זה איפשר לאלמונים, המפעילים מערכת איומים והפחדות על כל מי שיש בידו מידע על פרשיות אשר ידלין, לאיים גם עליה.

כמו לכל סיפור־אימים, יש גם לסיפור ההפחדות של בריוני ידלין, לפחות היבט אחד משעשע.

השלכות מווטרגייט

בוקר היום שבו נעצר אשר ידלין, בשבוע שעבר, צילצל הטלפון בבית־המלאכה של השרברב התל־אביבי מיכאל סימון בשדות ח"ן 13, בתל־אביב. על הקו היה בעל־הבית של הפנטהאוז בן שלושה חדרי־השינה ברחוב שור 18, שאותו מחזיק אשר ידלין בשכירות.

אשר ידלין משלם עבור הפנטהאוז דמי־שכירות מגוחכים בגובה של 700 ל"י ל־חודש. מדוע הסכים בעל־הדירה להשכיר לידלין את הדירה במחיר זה, שהוא נמוך בהרבה ממחירי השוק, זאת יודע רק הוא. על כל פנים, באותו בוקר הזמין בעל הבית את האינסטלטור לבוא לדירה ולתקן שם את בית־השימוש שנסתם.

סימון יצא לדירה, שבה מתגורר ידלין, ומצא כי בית־השימוש נסתם בניירות קרו־עים. ליד בית־השימוש הבחין בסלים גדו־שים במיסמכים קרועים. כאשר ניקה את האסלה סיפר לבעל־הבית על מה שראו עיניו.

כאשר הגיעו הדברים לאוזני מי שהגיעו, עלה ככל הנראה החשד כי השרברב לא רק ראה קירעי־מיסמכים, אלא גם נטל עימו כמה מהם.

אור ליום חמישי, בשעות הלילה, פרצו אלמונים לבית־המלאכה של השרברב וער־כו בו חיפוש יסודי, אחרי שניסרו את מנעולי הכניסה. קשה להבין מה מחפשים פורצים במישרדו של שרברב, אבל אם נזכרים כי גם הפורצים לבניין ווטרגייט התחזו כשרברבים בעת שנעצרו, נראה כי האסוציאציה פעלה אצל הפורצים המקו־מיים.

ייתכן שכדי לטשטש את מטרתם האמי־תית בהתפרצות, נטלו הפורצים כמה ארי־חי־חרסינה וחלקי־צינורות חסרי־ערך.

לסיפורו של השרברב יש גם מוסר־השכל. הוא מוכיח כי העובדה שהמישטרה התמהמהה ימים כה רבים לפני שהחליטה לעצור את אשר ידלין, אישרה לו להס־פיק להשמיד מיסמכים.

היה זה שר־המישטרה שלמה הילל, חבר קבוצת חמדיה לשעבר, קבוצתו של אשר ידלין, אשר מנע מהחוקרים לעצור את ידלין כאשר כבר היו בידם חשדות שהצ־דיקו מעצר זה. יום לפני המעצר התקיימה פגישה בין ידלין להילל. האם הבין ידלין מהילל כי עומדים לעצרו, ופתח בהש־מדת מיסמכים?

יגאל לביב ■

הצייד וציור גנוב

הצייר צבי שור מחזיק בידו אחד הציורים שנגנבו מן הסטודיו שלו לפני כשנתיים. שור חיפש את הציורים שנעלמו והגיש תלונה למישטרה, אך רק השבוע זכה לראותם שוב.

כאשר נשאל אם ייתכן שציוריו אלה ניקנו בשעתו על־ידי קופת־חולים והגיעו בדרך כלשהי לידי ידידתו הקרובה של ידלין, השיב שור בשלילה גמורה. נכון, בצלאל בליי רכש אצלו בשעתו ציורים רבים עבור בתי־ההבראה של קופת־חולים, אישר, אולם הציורים שמכר כדי לקשט בהם את חדרי ומיסדרונות בתי־ההבראה היו אחרים, גדולים יותר, חדשים יותר.

בדיקה של הציורים האבודים גילתה, כי מאחרי אחד מהם הופיעו ראשי התיבות מ.ה., שהם ראשי־התיבות של שמה של מלכה הרצברג. שור, שהיה נרגש מאד נוכח גילוי הציורים הגנובים ביקש כי הם יוחזרו לו ויושארו בידיו. אולם החוק מחייב למסור אותם לידי המישטרה, כרכוש גנוב שהתגלה.

לאה ס. יצאה בלב כבד מביתו של צבי שור, כשהציורים בידה, כדי למסור אותם

פרשת ידלין

טליה לבני, ידידתו הצמודה של ידלין, היתה מזכירת תא־הסטודנטים של רפ"י, לפני שהתאהבה אהבת־אמת בגבר המבוגר ממנה ב־20 שנה

נאמנה בעת צרה

„אני מוכנה להיכרך במכונת־האמת. המכונה תגלה עד כמה אני אוהבת את אשר ו" תשובה כנה וניצחת זו נתנה טליה ליבני, ידידתו של יו"ר קופת־חולים המודח אשר ידלין, כאשר נשאלה על־ידי ידידים אם היא אוהבת באמת את מי שיועד להיות נגיד בנק ישראל וכשל.

והוגדרה על־ידי מוריה בתיכון עירוני ה' בתל־אביב, עירת־הולדתה, ומאוחר יותר בפקולטה למישפטים שבשלוחה התל־אביבית של האוניברסיטה העיברית, כבעלת מיח אנאליטי.

היא תמיד היתה הכישרונית ביותר, המצליחה ביותר, המצטיינת ביותר. בית הוריה, ששכן ברחוב הרמן כהן, ואשר בו התגוררה עם הוריה ואחותה ועם מישפחת דודה, הפרופסור, שימש תקופה ארוכה מרכז של הבוהמה ה„טובה", ופקדו אותו אמנים, משוררים, שחקנים, סטודנטים ואנשי־רוח, שחלקם קנו להם בינתיים שם בתחומיהם השונים. הערבים התרבותיים והדיונים בו היו נמשכים עד לשעות הקטנות.

כשהגיע מועד גיוסה לצה"ל שוחררה מטעמי בריאות, ונרשמה כמעט מייד ללימודים בפקולטה למישפטים.

אך בחייה האישיים גילתה תמיד עניין דווקא בגברים מבוגרים ממנה בשנים. הם תאמו היטב יותר את רמתה, ואת אופייה שלה.

בתקופת הפילוג עברה לרפ"י, היתה מזכירת תא־הסטודנטים של התנועה. ברפ"י התבלטה הצעירה השנונה והנמרצת עד כדי־כך ששימעון פרס, גד יעקובי, משה דיין ואפילו דויד בן־גוריון בכבודו ובעצמו, גילו בה התעניינות אישית. פרס ויעקובי נמנים עד היום עם ידידיה.

המלעיזים, וכאלה שעינם צרה אינם חסרים, טוענים כי שימעון פרס הוא שסידר לה את עבודתה כיועצת המישפטית של מישרד־הביטחון. אולם האמת היא כי טלי עבדה במישרד עוד בתקופת משה דיין.

באותה תקופה בהיותה בת 23 לערך, הכירה את הסטודנט לתיאטרון יאיר („קויה") רובין.

לא לצלם!

קראה עורכת־הדין טלי ליבני לעבר הצלמים שהסתערו עליה פקודת־המעצר, נגדו תחילה עמרה על קור־רוחה, אולם לבסוף איבדה את עשתונותיה.

שלום לידיד

לפני שנלקח מאולם בית־המישפט אל תא־המעצר באבו־כביר, נפרדה טלי מאשר ידלין בנשיקות וחיבוקים עזים, לעיני המצלמות, אותם ידידים, שהעזו לשאול את השאלה האינטימית את עורכת־הדין הצעירה, המלווה את ידלין בכל מזה ארבע שנים, לא חיו היחידים שתהו על פשר היחסים בין ידלין לבין טליה, הצעירה ממנו ביותר מעשרים שנה.

טליה ליבני היא טיפוס מיוחד־במינו, מאוזמתמיד נחשבה כנערה שאפתנית, דומיננטית, בעלת אינטליגנציה בלתי־רגילה וחוכמת־חיים שהיו תמיד מעל ומעבר למקובל לגבי בנות־גילה.

טליה, בת ה־33 כיום, היתה תמיד מרכז בכל חברה, נחשבה כתלמידה מעולה ביותר שלו.

בתקופת הפילוג עברה לרפ"י, היתה מזכירת תא־הסטודנטים של התנועה. ברפ"י התבלטה הצעירה השנונה והנמרצת עד כדי־כך ששימעון פרס, גד יעקובי, משה דיין ואפילו דויד בן־גוריון בכבודו ובעצמו, גילו בה התעניינות אישית. פרס ויעקובי נמנים עד היום עם ידידיה.

המלעיזים, וכאלה שעינם צרה אינם חסרים, טוענים כי שימעון פרס הוא שסידר לה את עבודתה כיועצת המישפטית של מישרד־הביטחון. אולם האמת היא כי טלי עבדה במישרד עוד בתקופת משה דיין.

באותה תקופה בהיותה בת 23 לערך, הכירה את הסטודנט לתיאטרון יאיר („קויה") רובין.

היא טוענת עד היום כי הוא חף־מפשע, ומאמינה כי צידקתו עוד תצא לאור. טלי מועסקת כעורכת־דין במחלקה המישפטית של מישרד־הביטחון.

צילמו: פטר פן ושלמה פתר ●

מן הבוהמה אל הפוליטיקה

קויה היה שונה מכל הגברים שעימם יצאה קודם־לכן. הג'ינג'י האימפולסיבי והבלתי־מסודר־בחיים עדיין, היווה ניגוד גמור לכל מה שטלי דרשה מידידיה הקרובים. אולם לתדהמת הכל נישאה לו, ואף ילדה לו את בנו גיורא, שהוא היום בן 10. השניים התגוררו ברמת־אביב, קויה שיחק בתיאטרון, טלי השלימה את לימודיה ועסקה בפעילות מיפלגתית. היא גם נמנתה עם רשימת המועמדים של רפ"י לכנסת.

מישפחת רובין הצעירה נסעה בעקבות הופעותיו של קויה בסרטים אמריקאיים, לארצות־הברית. שם נפגשה טלי שוב עם חברתה הטובה, עורכת־דין אף היא, מירי סגל, שלמדה איתה בפקולטה למישפטים בתל־אביב. בתקופת לימודיהן היו השתיים חברות בלתי־נפרדות. היתה זו מירי שהוציאה לטלי את ציפור הבוהמה מהראש, הכירה לה חברה שונה, מבוגרת יותר, שכללה בעלי מיקצועות חופשיים ואנשי סגל האוניברסיטה.

אגב, צחוק הגורל הוא שגם מירי סגל, היתה תקופה מסויימת ידידה קרובה של

אשר ידלין. אלא שאז עדיין לא ידעה טליה על כך. „לא ממנה קיבלתי את ה־כתובת," אמרה פעם כשניסו לרמוז לה על צירוף מקרים מוזר זה.

כשנפגשו השתיים בניו־יורק סידרה מי־רי, שהיתה נספחת־העיתונות של מישלחת ישראל לאו"ם לטלי עבודה כעורכת־דין ב־מישרדי הסוכנות היהודית בניו־יורק.

אולם בניו־יורק אירע משבר מישפחתי במישפחת רובין. קויה חזר ארצה, טלי נשארה עם גיורא בארצות־הברית. מאוחר יותר, כשחזרה ארצה, התגרשו השניים. הם מכרו את הדירה ברמת־אביב, טלי רכ־שה דירה ברחוב פינסקר בחיפה ועברה להתגורר ולעבוד שם, ברשות לפיתוח אמ־צעי־לחימה (רפא"ל).

בד־בבד עם עבודתה כעורכת־דין ב־רפא"ל, חידשה את פעילותה במיפלגת־העבודה, ובמיסגרת פעילות זו הכירה לפני ארבע שנים את אשר ידלין.

העובדה שטלי היא יוצאת רפ"י לשעבר, בעוד שידידה, אשר ידלין, נימנה עם אנשי מפא"י ההיסטורית, הולידה גל של השערות. לא במעט ייחסו לידידות זו של ידלין עם בת־חסותו של שימעון פרס את החשד כי הוא נוטה יותר ויותר לעבר אנשי רפ"י וכי הוא עתיד לתמוך בשימעון פרס כ־מועמד לראש־הממשלה.

מה שהחל כקשרים ארעיים, התהדק והלך והפך לקשר של קבע, שאותו לא ניסו השניים להסתיר כלל. לפני כשנתיים עזב ידלין את ביתו שברחוב בני דן 100 בשי־כון בבלי, שם נותרו אשתו דליה, בנו עומר ובתו ענת, ועבר להתגורר בדירה שכורה עם טלי זעם בנה גיורא.

למרות שהוא חי בנפרד מאשתו, אין הידלינים מתגרשים. קרובי מישפחה טוע־נים כי דלה האמינה שאשר עוד „יחבגר" ויחזור אליה. גירסה אחרת היא כי השניים לא התגרשו כדי לא לפגוע במישפחה. „במישפחות כאלה לא מתגרשים."

השניים נראו יחד באירועים ציבוריים, ולמרות היותו נשוי כחוק לא התנגד ידלין שיצלמו אותו בחברת ידידתו. לא אחת הגדיר אותה כ„אשתי", טען שהיא עקרת־בית מעולה. ואכן, טלי ניהלה בית למופת. נוסף על עבודתה כיועצת המישפטית של מישרד־הביטחון מילאה את תפקידי עקרת־הבית, כיבסה גיהצה ובישלה והיתה אם מסורה מאין־כמוה לבנה.

האהבה היא עיוורת

עין בעדה־ישעבר היא שומרת על יחסים מצויינים. הוא נוהג לבוא לבקר אצל בנו פעמיים בשבוע. עם הסתבכות פרשת ידלין נטלה טלי חופשה מעבודתה, לא משה מצד ידידה יומם וליל. קוייה בא

חומר־קריאה טלי ליבני מציגה בבית־המישפט את השבועונים האמרי־קאיים, שהביאה כחומר־קריאה לחדר־המעצר עבור אשר ידלין. היא החזיקה בידיה את השבועונים האמריקאים **הטיים** והניוזוויק. על שער הטיים התנוססה הכותרת: „האסטרטגיה של פורד," וטלי הסבירה: „אשר יוכל ללמוד ממנו."

חיוך מסויים בעת שנציגי ה־משטרה העלו בפני בית־המישפט את מסכת החשדות נגד ידידה, אשר ידלין, הירבתה טלי ליבני לחייך, כאילו מדובר רק בעלילת־שווא.

לדירה שברחוב פרופסור שור, כדי להיות עם בנו בשעה שטלי היתה עסוקה עם ידלין.

ידידה ותיקה של אשר ידלין, שהכירה אישית רבות מידידותיו האינטימיות, אמרה לפני ימים אחדים: „מה שמוזר הוא שה־בחורה הצעירה הזאת באמת אוהבת את אשרק'ה. היא לא חיה איתו בגלל הכסף או הנוחיות אלא פשוט בגלל האהבה."

לפני חודשים אחדים נסעו טלי ואשר ידלין לטייל בארצות־הברית וכשחזרו אר־צה התבשר ידלין כי הוא עומד להתמנות כנגיד בנק ישראל.

טלי אינה פותחת מן העיתונות. היא ידועה בלשונה החדה, ואין עיתונאי שאינו זוכה בתשובה כדורבנות מפיה. והיא עו־מדת לצידו של ידידה לאורך כל הדרך. רק לפני ידידים אינטימיים התוודתה כי כל הזמן התפללה שלא יעצרו את אשרק'ה, וטענה כי היא מאמינה שהכל אינו אלא חלום רע שיתלוף במהרה, וכי חפותו תו־כח בקרוב.

התנהגותה בפרשה זו אינה מפתיעה את אלה המכירים אותה מקרוב. כי אף שטלי קארייריסטית, שאפתנית, מבריקה ומצלי־חה, היא מחוננת בכמה תכונות החסרות אולי לנשים אחרות ששמן נקשר בשמו של ידלין בעת האחרונה: היא עיקשת, לויאלית ובלתי־מתפשרת. האהבה, אצלה, עומדת שלב אחד מעל לקאריירה ולאינ־טרסים, לא מתחתיהם. היא תישאר לצידו עד הסוף, תמשיך לטעון שהוא איש טוב שאוהב לעזור לחברים, ואולי תוכיח שוב, בפעם המי־יודע־כמה, שהאהבה היא עיוורת.

פרשת ידלין

מי היא לאה צוננגר, שלה מכר אשר ידלין ברווח גדול את הדירה שרכש אינקוגניטו, אחרי שהילווה לה כסף לממרה זו?

עיסקה עם האחות הראשית

האחות לאה צוננגר בתחילת ה־קאריירה שלה כאחות, בעת שכיהנה בתפקיד אחות ציבורית ב־בית־ליד. מאוחר יותר התמנתה כסגנית מנהלת בית־ספר לאחיות **באסף הרופא.**

העסקנית לאה צוננגר כיום, בתפקיד האחות ה־ראשית של **קופת־חולים** וחברת הנהלת **קופת־חולים** — תפקיד שאותו קיבלה ב־זכותו של ידלין, ממנו רכשה את הדירה בבת־ים בעיסקה שעוררה תמיהה רבה.

שם חדש נוסף צץ בשבוע שעבר, בעת חקירת הסתעפות פרשת ידלין. כמו מרבית רוב השמות הקשורים בו, היה גם זה שם של אשה.

לאה צוננגר, האחות הראשית של קופת־חולים, מצאה עצמה מסובכת בסבך עיסקו־תיו המפוקפקות של יו"ר מרכז הקופה. היא היתה קשורה באותה עיסקה מסוקפקת, שעוד לפני שנעצר היה אשר ידלין מוכן להודות בביצועה.

המדובר הוא ברכישת דירה בבת־ים. על פי דו"ח היועץ־המשפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, קנה אשר ידלין בשנת 1974 דירה בבת־ים בסכום של 129 אלף ל"י, רשם אותה על שם ידידתו, המתווכת חווה ארליכמן.

כעבור ארבעה חודשים מכר ידלין אותה דירה ברווח של 51 אלף ל"י, שממנו הפריש לחווה 9000 ל"י. לפי טענת היועץ־המשפטי חייב אשר ידלין את עצמו במעשה זה בעבירה של קשירת קשר לעבור על חוק מס־שבח־מקרקעין, ולתת הצהרת־שקר, שכן כלפי חוץ נרשמה הדירה ונמכרה כדירתה של חווה, בעוד שלמעשה היתה שלו.

ידלין, בתשובתו ליועץ־המשפטי, טען שלעיסקה זו אין כל קשר לקופת־חולים. אבל האמת היא שיש לה קשר. שכן את הדירה מכר ידלין ברווח כה גדול לאחות הראשית של קופת־חולים, לאה צוננגר, וזאת אחרי שסייע לה להשיג הלוואה לצורך רכישת הדירה מעצמו, מכספי קופת־חולים.

■ ■ ■

דמותה של האחות כמלאך־בלבן נופצה כבר מזמן אל סלע המציאות, אולם דומה כי למרות משברי הזמן אין דמותה של האחות הרחמנית מתיישבת עם דמות של אשת־עסקים ממולחת, בעלת ראש אנאליטי, המתכננת כל פרט בחייה רגע לפני.

מכל מקום, איש אינו יכול להאשים את הגברת דוקטור לאה צוננגר, אחות ראשית בקופת־חולים, כי היא המלאך־בלבן בהתגלמותו. היא אחד העובדים הבכירים ביותר של קופת־חולים, חברת הנהלת הקופה, מנהלת האגף למיקצועיות פארא־רפואיים ואחות ראשית. תפקידיה אלה חייבו אותה במגע יום־יומי עם היושב־ראש. גם ידלין וגם צוננגר מונו לתפקי־דיהם לפני כשלוש שנים. יודעי־דבר בקופת־חולים טוענים, כי קיים קשר ישיר בין העובדה שלאה צוננגר התמנתה כחברת־הנהלה, לבין היות אשר ידלין יו"ר מרכז קופת־חולים.

הטענה שהגברת דוקטור התקדמה ב־קאריירה המסוארת שלה בעזרת אשר ידלין, לא הדהימה את מקורביה. ידלין

לא היה הגבר הראשון שעזר ללאה צוננגר לטפס גבוה. דומה כאילו כל חייה לחמה בציפורניה, על־מנת להגיע לאן שהגיעה

(המשך בעמוד 32)

דיוקנו של פטריוט

עד אריך
„אמרו לי שלא צריכים אותי...״

מה היתה המילה? אריך לא זכר. הוא תלה מבט בוהה בחלל, התאמץ, התפתל. לבסוף זכר את המילה הנו־ראה. פעיל אמר שהוא „רדיקל״.

אולם התנדבותו של אריך חרחיקה לכת אף מזה. במשך שלוש שנות שהו־תו בארצות־הברית התנדב בלי הרף להסביר את צידקת ישראל. היה עליו לתקן את הנזק הנורא, שנגרם על־ידי המסבירים הרשמיים, שנשלחו על־ידי מישרד־החוץ הישראלי וחסוכנות היהו־דית, כגון עמוס קינן ומאיר פעיל. אר־איך נוכח לדעת כי אלה עוזרים לאויבי ישראל. לכן, בהתנדבות, ביוזמת עצמו ובלי לקבל תשלום, התנדב לסכל את הסברתם. הוא עצמו הלך בהתנדבות לאסיפות אש״ף, להפריך את דבריהם.

חד״ר למתימטיקה קבע כי אין ערך להצחרות, יש ערך רק למעשים. כך, למשל, הוא לא ישנה את יחסו לאש״ף, גם אם אירגון זה יבטל את האמנה הפלסטינית ויצהיר על הכרתו בישי־ראל. „רק המעשים קובעים,״ הכריז, „אקבע את יחסי לאש״ף על־פי מעשיו!״

דברים אלה היו תלויים בחלל אולם בית־המישפט, כאשר קם עורך־הדין אמ־נון זיכרוני (המייצג את התובעים יחד עם עוזרו, עורך־הדין אביגדור פלדמן) כדי לחקור את העד חקירת שתי־וערב.

בקול רך שאל את הדוקטור ה־צעיר: „אתה הייתי בארצות־הברית במשך שלוש שנים. זה היה לפני או אחרי מיל־חמת יום־הכיפורים?״

„שנתיים לפני מילחמת יום־הכיפורים, ושנה אחריה,״ פירט העד בתמימות.

„ובזמן המילחמה חזרת ארצה?״

אריך נבוך והתחיל מגמגם. „לא חזר־תי ארצה. אמרו לי...״

עדינותו של זיכרוני נעלמה לפתע. „כן או לא? פטריוט כמוך, מתנדב מושבע, האם חזרת ארצה בזמן המילחמה או לא?״

העד החוויר. „לא!״ אמר.

פרקליט הנתבעים, שלמה כהן־צידון, לא יכול היה להניח לדברים. כשהגיע תורו לחקירה חוזרת, פנה אל העד שלו: „רצית להסביר מדוע לא חזרת ארצה במילחמת יום־הכיפורים. עשה זאת!״

אריך קפץ על המציאה. „כשפרצה המילחמה, פניתי אל הקונסוליה הישי־ראלית בשיקאגו. איני זוכר מי היה ה־קונסול. הוא אמר לי שהמצב טוב, ושלא צריכים אותי. מטיסים לארץ על־חשבון המדינה רק טנקיסטים וטייסים. יכולתי לנסוע על חשבוני, אך היה לי חבל על הדולרים.״

באותו רגע קרא משהו בלתי־רגיל בבית־המישפט. אדם בקרב הקהל התפרץ. היה זה האלוף מתי פלד, שבנו תפס את המטוס הראשון וחזר על חשבונו ארצה, ברגע ששמע על פרוץ המילחמה, כפי שעשו מאות צעירים אחרים ברחבי העולם. „משתמט!״ הוא קרא בזעם לעבר העד, „משתמט כמוך בא להטיף לנו ציונות? תתבייש לך! החברים שלך נהרגו, ולך היה חבל על הדולרים?״

העד ניסה להתגונן מעל הדוכן. „אמרו לי... חשבתי ש... סיפרו שהמצב טוב...״

אך האלוף לא נרגע. „אתה אמרת שאתה לא מחשיב הצהרות, רק מע־שים!״ הוא קרא, על אף נסיונו של שו־טר להחזירו למיסגרת המישמעת של בית־המישפט. „אתה מקשקש כאן על התנדבות וציונות, ואיפה המעשים שלך? בזמן שהמדינה בסכנה, אתה נשאר ב־חו״ל וחוסך דולרים! משתמט עלוב שכמותך!״

כאשר נסתיימה עדותו של עד־ההגנה הראשון, היה נדמה כי תרומתו היחידה לבירור המישפטי היתה חשיפת דיוקנו של פטריוט ימני אופייני.

הגיע תורו של עד־ההגנה הרא־שון. המישפט הגדול של חברי „המו־עצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני״, נגד ועד העדה הספרדית בירושלים, התקרב לסוף ישיבתו הרבי־עית. הוא תוגש בעיקבות כתב־השמצה שפירסם ועד־העדה, שבו נאמר כי המו־עצה הישראלית, שהנשיא שלה הוא המנהיג הספרדי תוותיק אליהו אלישר, כוללת „אנטי־ציונים וקומוניסטים״. כל אחד מתשעת החברים־המייסדים של המועצה תבעו 50 אלף לירות פיצויים על הוצאת לשון־הרע.

בזה אחר זה עלו התובעים על דו־כן־העדים, העידו על מגמות המועצה ואופייה הציוני. בראש עדותו פירט כל אחד את עברו שלו.

לובה אליאב סיפר כיצד התנדב לצבא הבריטי, עסק באירגון ברי־חת יהודי אירופה לארץ, שירת בצה״ל, הגיע לדרגת סגן־אלוף, עמד בראש צוות מייוחד שחדר במיבצע־קדש לפורט־סעיד כדי לארגן את הצלת יהודיה.

מתי פלד ומאיר פעיל פירטו את דר־כם בפלמ״ח ובצה״ל, שבה הגיע האחד לדרגת אלוף והשני לדרגת אלוף־מש־נה. יוסי אמיתי סיפר על פעולתו כאחד ממקימי קיבוץ־הספר גבולות שבנגב, שבו הוא חבר גם עתה. עמוס קינן סי־פר על שרותו בלח״י ערב הקמת המדי־נה, ועל שירותו בצה״ל לאחר מכן. ד״ר יעקוב ארנון, מי שהיה מנכ״ל האוצר, סיפר על חייו במחתרת בהולנד הכבושה בימי הנאצים. דויד שחם סיפר על שי־רותו הממושך בקיבוץ ופעולתו כקציץ־הסברה בצה״ל.

אולם לדעת עד־ההגנה הראשון, כל אלה הם אנטי־ציונים, עוכרי־ישראל. ד״ר יעקוב ארליך, מרצה צעיר למתי־מטיקה באוניברסיטת בר־אילן, חובש־כיפה ודתי־קנאי, נתגלה כמתנדב מוש־בע. כבר ברגע הראשון, כאשר סירב להישבע על התנ״ך, התנדב להסביר ל־שופטת מרים פורת מדוע שבועת־שווא היא חטא. כאשר נדחתה הצעתו באדי־בות, הרחיב את הדיבור על התנדבותו בשטחים אחרים.

כך התנדב להקליט את הרצאו־תיו של מאיר פעיל בחוגי־בית, כדי לע־מוד על רישעותו של אנטי־ציוני זה. ואכן, הוא קלט אימרה מזעזעת. לפני שבוע בילבד, בחוג־בית, הגדיר פעיל את עצמו במילה מחרידה, „מילה המשמשת את הצבא האדום היפאני ואויבי־ישראל.״

פרקליטים פלדמן (מימין) וכהן־צידון
„התנועה הציונית היתה פיגום לבניין המדינה...״

עדותו של אורי אבנרי במישפט חדיבה, שהגישו חברי „חמועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני״ נגד ועד העדה הספרדית (ראה מימין), משכה מראש תשו־מת־לב רבה, כי במהלך כל העדויות הקודמות תקף פרקליט הנתבעים את אבנרי, בנסותו להוכיח כי אבנרי הוא „אנטי־ציוני״.

אבנרי העיד כאחרון מבין התובעים. להלן הקטעים העיקריים של עדותו בחקירה הראשית בידי עורך־הדין אביגדור פלדמן, בחקירת הנגדית של עורך־הדין שלמה כהן־צידון, ובחקירה החוזרת של פלדמן.

● החקירה הראשית

עורך־הדין אביגדור פלדמן: אנא, ספר לבית־המשפט פרטים מהביוגרפיה שלך.

אבנרי: נולדתי בגרמניה כבן למיש־פחת ציונים ותיקים. הייתי חבר בתנועת־נוער ציונית מגיל תשע. לארץ עלינו בשנת 1933. למדתי בבית־ספר עד גיל 14, ומאז אני משתכר למחייתי.

בגיל 15 הצטרפתי לאצ״ל, ושירתתי בו עד 1941. פרשתי מהאירגון ביגלל חילוקי־דיעות רעיוניים.

ב־1947 התגייסתי לגדודי ההגנה, ושי־רתתי בפלוגת שועלי־שימשון, שפעלה כיחידת־קומנדו בחזית הדרום. השתתפתי בכל קרבות חזית הדרום, עד דצמבר 48', כשנפצעתי קשה בקרבות כיס־פאלוג'ה.

כתבתי שני ספרים על המילחמה*, ועבדתי כשנה במערכת הארץ, ככותב מאמרים ראשיים. ב־1950 רכשתי את השבועון העולם הזה, ובו אני משמש מאז כעורך ראשי.

ב־1965 יזמתי, יחד עם אחרים, את הקמת תנועת העולם הזה — כוח חדש, ובשמה נבחרתי פעמיים לכנסת, שבה כיהנתי שמונה שנים.

מאז 1948 אני רואה את עיקר משימתי בפעולה למען השלום בין ישראל ועמי־ערב בכלל, והעם הפלסטיני בפרט. במיסגרת זו נפגשתי, במהלך השנים, עם עשרות מנהיגים ערביים, וביכללם פלסטיניים, בי־ניהם שרי־ממשלה, שגרירים, מדינאים.

כתבתי שני סיפורי־היסטוריה, אחד על גרמניה הנאצית ואחד על תולדות הסיכסוך הישראלי—ערבי, שנקרא במקורן האנגלי Israel Without Zionists ובעברית מילחמת היום השביעי.

פלדמן: מתי כתבת את הספר האחרון?

אבנרי: הספר נכתב באוקטובר 67' בארצות־הברית, והופיע שם כעבור חודשים אחדים. ב־68' הופיע בארץ בעברית.

פלדמן: הספר תורגם להרבה שפות?

אבנרי: כן, לצרפתית, להולנדית, לגרמנית, לאיטלקית, לדנית ועוד.

■ ■ ■

פלדמן: האם אתה עונה על תיאור של איש אנטי־ציוני, על־פי פירסומי ועד העדה הספרדית?

אבנרי: בהחלט לא!

פלדמן: אתה מוכן לפרט?

אבנרי: המושג „אנטי־ציוני״ מתחלק לשני מרכיבים: אנטי־הרעיון־הציוני ואנטי־המימסד־הציוני.

היום, כשמשתמשים בארץ במושג „אנטי־ציוני״, זהו ביטוי לאיבה למדינת־ישראל, שהיא תולדת הציונות, ושהאידיאולוגיה שלה היא האידיאולוגיה של הציונות. כשאומרים על מישהו שהוא „אנטי־ציוני״, מובן שהוא נגד מדינת־ישראל ועם־ישראל.

פלדמן: איזו עמדה ייצגת בפגישות עם אישים מהעולם הערבי?

אבנרי: בכל פגישותי עם מנהיגים ערביים, שעל חלק מהם דיווחתי מעל דפי העולם הזה, במידה ואישרו זאת בניישיחי, הבסיס האחד היה להביא להשלמה בין מדינת־ישראל ריבונית, עצמאית ושלמה בגבולותיה החוקיים, ובין התנועה הלאומית הערבית בכלל, והתנועה הלאומית הפלס־טינית בפרט. הוא הדין לגבי ספרי, שהוזכר קודם לכן. הוא כולו כתב־הסברה לצורך השלמה היסטורית בין התנועות הלאומיות הגדולות. על כריכת הספר ציטט המו״ל האמריקאי את „האני מאמין״ של הספר: „אני לאומן עברי. אני רוצה לשאת ולתת עם לאומנים ערביים.״

פלדמן: האם עקרונות ציוניים שימשו אותך בקשרים עם אישים מהעולם הערבי?

אבנרי: אחד הדברים שניסיתי להסביר לבני־שיחי הערביים, במהלך עשרים שנים ויותר, היה שתיתכן השלמה בין התנועה הלאומית הערבית ובין ישראל רק כש־מדובר במדינת־ישראל הקיימת, כמו שהיא, עם הטוב ורע שבה. מדינה זו היא ציונית.

מעולם לא דרשתי ממנהיג ערבי לחשוב שהציונות היא דבר טוב, כשם שלא ביקשתי לשכנע ישראלים שאידיאולוגיה ערבית זו או אחרת היא טובה. אלא מדובר על השלמה בין עמים ומדינות, כשכל אחד מהם חופשי לבחור באידיאולוגיה שלו ולדבוק בה, וכל אחד יקבל את הצד השני כמו שהוא, בלי לכפות עליו את האי־דיאולוגיה שלי.

פלדמן: הצבעת על קטעים מדבריך בעבר, היכולים להצביע על עמדתך לגבי הציונות.

אבנרי: במשך שמונה שנים של פעולה בכנסת — פעולה שהיתה אינטנסיבית למדי — דיברתי פעמים רבות על הציונות. לא פעם עמדה סיעתי בראש המאבק למען זכות־העלייה של יהודי בריית־המועצות וארצות־ערב.

(להלן ציטט העד ארוכות מתוך דיברי־הכנסת, בעיקר את נאומו לציון יום־השנה ה־70 לקונגרס היהודי הראשון, נאומו נגד דיכוי יהודי בריית־המועצות ולמען זכותם לעלייה, ועוד.)

■ ■ ■

פלדמן: אתה רואה בציונות המימסדית זרם, שאליו אתה יכול להשתייך?

אבנרי: הגישה שלי מצטרפת, לדעתי, לזרם ראשי בציונות שהחל בהרצל, ושי־נמשך עם ארלוזורוב, מרטין בובר, וב־מידה מסויימת גם בן־גוריון.

כנגד זה יש זרם, שאני רואה בו ציוות של הציונות, גידול־פרא על גבי הציונות, ואולי גידול ממאיר, המבקש להטביע על הציונות תווית של מיסטיקה דתית, לאר־מנות פרועה, ואפשר גם לומר התנשאות אשכנזית, שהיו זרים לגמרי להרצל ול־אבות הציונות. זו הציונות של מנחם בגין, גוש אמונים, ישראל קניג ואחרים.

*בשנות פלשת 1948 והצד השני של המטבע.

פרדמן (קורא את הסעיף 10 במינשר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, **המדבר על הקשר בין ישראל והציונות**): האם זה משקף את דיעותיך?

אבנרי: השתתפתי בניסוח הסעיף, וראיתי בו חשיבות כפולה. בעניין המהותי, אני מאמין, וזהו אחד מעיקרי השקפתי, שההסדר בין מדינת־ישראל והמדינה הפלסטינית, שתקום לצידה, מוכרח להעניק ריבונות מוחלטת לכל אחד משני הצדדים בענייני עלייה והגירה. אני רואה מקבילות מסויימר בין הזיקה של ישראל לעם היהודי, ובין זיקה של המדינה הפלסטינית לעולם הערבי. זיקה זו חשובה לשני הצדדים, ובצורה זו קל יותר לערבי להבין ולקבל את זיקת ישראל לעולם היהודי.

שנית, סעיף זה חשוב כדי להבהיר לערבים מראש שהעסק שלהם הוא עם מדינת־ישראל שהיא ציונית, ואל להם לחשוב שהם עוסקים במדינת־ישראל ש־איננה ציונית.

פרדמן: האם המינשר תורגם לשפות אחרות?

אבנרי: כן, הוא תורגם לאנגלית ופורסם בביטאונים רבים שיש להם מהלכים בעולם הערבי. חשוב שהערבים יידעו מהו כרטיס־ביקור של יהודים, המדברים איתם.

פרדמן: אתה מוכן לתת תמונת מצב? 25 שנים, אינני הדיוט בעניין הפלסטיני. מותר לי לומר שאני מומחה.

אני סבור שמזה שנים אחדות עוברת על הוונועה הלאומית הפלסטינית ועל אש"ף מהפיכה פנימית היסטורית. הם עוברים מדחייה טוטאלית של מדינת־ישראל לעבר השלמה עימה.

ראה בו מעשה־איבה נגד עצם קיומה של מדינת־ישראל והעם היהודי ביכלל. כאשר התפרסם גילוי־הדעת מטעם העדה הספרדית בירושלים, היה מובן לקוראים שאנחנו, המועצה, הצטרפנו למערכה הבינלאומית נגד מדינת־ישראל, ומהווים חלק ממנה.

אני רואה עצמי נפגע ממנו כאדם פוליטי, המתכוון להציג מועמדותו לכנסת הבאה. העדה הספרדית אמרה למעשה לחבריה שהאיש הזה הוא שונא ישראל. אני נפגע גם כבעל ועורך העולם הזה, שעל עורכו נאמר שהוא עוכר־ישראל, דבר הפוגע במעמדו, אמינותו ובהצלחתו של העיתון.

● החקירה הנוגדית

כהן־צידון: אתה מדינאי?

אבנרי: אני איש פוליטי.

כהן־צידון: האם נכון שכינו אותך בעבר כאנטי־ציוני?

אבנרי: הושמצתי בהשמצות רבות, וזו אחת מהן.

כהן־צידון: התוכל להצביע על כתב־עת ערבי המציע להכיר במדינת ישראל?

אבנרי: בהחלט. המומחה הראשי של אש"ף לענייני ישראל, צברי ג'ריס, פירסם לפני כשנה, בעיתון לבנוני ערבי, אחד העיתונים הנקראים ביותר בלבנון, מאמר שבו דגל בפירוש בהכרה במדינת־ישראל.

■ ■ ■

כהן־צידון: האם קראת פעם את האמנה הפלסטינית?

אבנרי: כן.

כהן־צידון: האם נכון שאי־אפשר לשנות אותה אלא בהחלטה רשמית של הקונגרס הפלסטיני ברוב של שני־שלישים?

אבנרי: האמנה הפלסטינית כבר בוטלה.

השופטת פורת: אתה מוכן לפרט?

אבנרי: ישנן שני צורות מקובלות לביטול מיסמך פוליטי מסוג זה. הראשונה, שהיא נדירה ביותר, היא ביטול רשמי. הדרך השניה היא לשנות את המדיניות ולפעול כאילו המיסמך אינו קיים עוד.

למשל: בריית־המועצות לא שינתה את מטרתה המוצהרת, לחולל מהפיכה עולמית ולהרוס את המישטר הקפיטליסטי, אך היא נוקטת עכשיו מדיניות אחרת, והאמריקאים מקבלים זאת כעובדה ופועלים בהתאם לכך.

כהן־צידון: האם אין צורך בהחלטה מפורשת, כדי לבטל מיסמך כלשהו?

אבנרי: לא. יש הרבה החלטות של הכנסת, שהתבטלו מכיוון שממשלת ישראל התעלמה מהן.

למשל, הכנסת החליטה שלעולם לא תהיה נסיגה משטח מוחזק ללא שלום. אך במיסגרת הסכמי־הביניים ישראל נסוגה משטחים בלי שלום. מקובל בחיים המדיניים לשנות בדברים הישנים.

פרקיט זיכרוני

„פסיק קטן יכול לסמן מיפנה היסטורי...“

האם אתה ציוני, מר אבנרי?

אני חושב שמהפיכה זאת היא עדיין בעיצומה. יש לה אינדיקציות רבות, פומביות ולא־פומביות, ואני מאמין שאנחנו מתקרבים ליעד של הכרה הדדית ושלום בין שני העמים.

בהקשר זה אני סבור שיש תפקיד היסטורי למועצה, המהווה גשר לחידברות. היא נושפיעה בצורה ניכרת למען עידודם וניצחונם של היסודות הריאליסטיים בתוך המחנה הפלסטיני, ובקרב אש"ף בפרט.

פרדמן: מהם הדברים הפומביים?

אבנרי: הדברים הפומביים הם רבים. דרושות מומחיות מסויימת להבנת ההתבטאויות הפלסטיניות, כשם שדרושה מומחיות להבנת מה שקורה בסין־העממית, בברית־המועצות ואפילו בארצות־הברית. בחברות שאינן פתוחות, יכולה מילה אחת, ולפעמים אף פסיק אחד, לסמן מיפנה היסטורי.

(כאן ניתח אבנרי בהרחבה פירסומים רבים של אש"ף, ביניהם הצהרותיו של סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון; הצהרותיו של צברי ג'ריס, ראש המחלקה הישראלית של אש"ף; נאומיו של יאסר עראפאת באו"ם ובמקומות אחרים; עשר הנקודות של אש"ף מיוני 1974, ועוד.)

■ ■ ■

פרדמן: איך מתייחסים אליך הפלסטינים בפירסומיהם הרשמיים?

אבנרי: זכיתי באישור רשמי מטעם אש"ף שאני ציוני. הדבר בא בצורת ספר שהוקדש לי, ושיצא בהוצאה הרשמית של אש"ף בבייירות, בערבית ובצרפתית, ב־1971. הוא נקרא: אורי אבנרי והציונות המתחדשת. בין השאר צוטטו בספר קטעים מספרי ומאמרי בהעולם הזה. בפרק האחרון, פרק המסקנות, מישפט־המפתח הוא: „אנחנו קובעים בהחלטיות רבה שאורי אבנרי, האישיות המבריקה של העתונות והמזיניות, הוא ציוני, הפועל למען האינטרס של הציונות.“

בזיהרון מעריב, ב־30 ליוני 1975, כתוב כי „אורי אבנרי כונה על־ידי ביאסאן אש"ף, פלסטין אל־תאורה, בשם הוגה־דיעות ציוני.“ בין השאר נכתב שם: „האסכולה של אבנרי מנסה למזג מים ואש, ולהגיע לפשרה בין האידיאולוגיה הציונית והלאומיות הפלסטינית.“

פרדמן: מהי, לדעתך, המשמעות של הביטוי „אנטי־ציוני“, ומה מהווה התבטאות הזו לגביך?

אבנרי: שבועות אחדים לפני הפירסום היה באו"ם המהלך לגינוי הציונות כגזענות. היתה תגובה חריפה ומוצדקת מצד הציבור הישראלי על גינוי זה. הציבור הציונות הצילה, בפשטות, את חיי וחיי הורי. איזו תמאמה גדולה יותר אפשר לכתוב על תנועה כלשהי?

התיזה היסודית של הספר היא שאני מאמין שהתנועה הציונית הקימה את מדינת־ישראל, שמדינת־ישראל היתה הגשמת התנועה, ועם הקמת המדינה הפכה התנועה מיותרת. המושג „לא־ציוני“ מתייחס לתיזה זו.

„אולי אנטי־ציוני“ מתייחס לכך שעם הקמת מדינת־ישראל המימסד הציוני טעון פירוק, כמו שאמר דויד בן־גוריון.

התנועה הציונית היתה פיגום לבניין המדינה, ועם הקמת הבניין הפך הפיגום מיותר. הספר כולו כתוב ברוח של חיוב הציונות כתנועה לאומית.

(כאן קרא אבנרי ארוכות מן הספר, שבו מתואר „המיסעל המפואר“ של המהפכה הציונית.)

ה„אנטי“ מופיע בפרק על המימסד. המימסד טעון, לדעתי, פירוק. עם הקמת מדינת־ישראל, משימות הציונות עברו לידיה של מדינת־ישראל.

כהן־צידון: במה מתבטאת הציונות האמיתית, שאתה מדבר עליה?

אבנרי: ציונות אמיתית מתבטאת בשני עיקרים. ראשית: קיומה, ביטחונה ושיגשוגה של מדינת־ישראל, כגוף המגלם את הציונות. שנית: סולידאריות עם העם היהודי באשר הוא שם. סולידאריות, המתבטאת בזה שיהודי העולם עוזרים ברצון למדינת־ישראל, וגם בזה שמדינת־ישראל עוזרת ליהודים בכל העולם.

אולם אין, לדעתי, להעניק מעמד שווה למי שבא לארץ, המשרת בצה"ל והמשלם את מסיה, ולמי שירשם בחו"ל, למרות שהוא יכול לבוא הנה. אם ציונות זה להישאר בחוץ־לארץ, אז אני נגד הציונות.

■ ■ ■

כהן־צידון: האם ידוע לך על תכניות של אש"ף לגיוס בני עדות־המיזרח בארץ כדי לפעול בשירות אש"ף, נגד ישראל?

אבנרי: היו מחשבות כאלה בעבר, אבל אש"ף עצמו הבין שהן שטותיות. רבים מבני עדות־המיזרח הם אנטי־ערבים דווקא, וחבל. לדעתי, בני עדות־המיזרח היו יכולים ליצור את הקשר בין ישראל ובין עמי־ערב. אילו הרצל היה מבני עדות־המיזרח, יתכן שהדברים היו אחרים.

כהן־צידון: האם מישרד־החוץ הטיל עליך תפקיד כלשהו במגעים עם פלסטינים?

אבנרי: לא.

כהן־צידון: האם ביקשת להיפגש לצורכי שיחה עם ראש ממשלת־ישראל?

אבנרי: כן. בסוף 1975.

כהן־צידון: האם הסברת לראש־הממשלה את הצעותיך לאש"ף?

אבנרי: איני רואה עצמי חופשי לגלות מה דובר בשיחות עם ראש־הממשלה.

כהן־צידון: מהי דעתך על „סעיף בלפור“ באמנה הפלסטינית?

אבנרי: לדעתי הסעיף הזה כבר בוטל למעשה. בעתיד הוא יבוטל גם להלכה.

כהן־צידון: האם לא סנית לערבים פלסטינים בדרישה לבטל את הסעיף הזה?

אבנרי: אני לא מייחס למיסמך הזה, הקרוי אמנה פלסטינית, חשיבות כלשהי. בכל השיחות שהיו לי עם נציגים פלסטיניים, אני מדגיש שהכרה הדדית בין ישראל והתנועה הפלסטינית היא תנאי בל־יעבור למשא־ומתן בין ישראל ואש"ף.

כהן־צידון: מתי היתה הפגישה הקשה שלך עם ראש־הממשלה?

אבנרי: הייתי חבר במישלחת מטעם המועצה, שנתקבלה על־ידי ראש־הממשלה לפני חודשים אחדים. נמסרה על כך הודעה מטעם מישרד ראש־הממשלה.

כהן־צידון: היו פגישות אחרות?

אבנרי: נפגשנו לפעמים באקראי.

כהן־צידון: האם היו לכם קשרים עם נציגי אש"ף?

אבנרי: פירסמנו שתי הודעות, שבהן הכרזנו שאנו מקיימים פגישות עם „אישים פלסטיניים בכירים“. אין אנחנו מתנגדים עקרונית להיפגש עם נציגי אש"ף, ואנו סבורים שיש צורך בזה, כדי לפלס את הדרך להידברות בין ממשלתנו ואש"ף. בהודעה האחרונה, השבוע, הודיעה המועצה שארבעה מחבריה, ואני ביניהם, נפגשנו עם „אישים פלסטיניים“ בפאריס.

כהן־צידון: מי היו האנשים שפגשתם?

אבנרי: איני יכול להשיב על כך. מקובל בשיחות מדיניות מסוג זה, שאין לפרסם פרטים אלא בהסכמת שני הצדדים. (כהן־צידון ביקש מן השופטת לחייב את אבנרי להשיב על השאלה. השופטת החליטה שלא לחייב את אבנרי להשיב).

● חקירה חוזרת

פרדמן: האם ברצונך להוסיף משהו על הודעות המועצה, בקשר עם פגישותיכם עם אישים פלסטיניים?

אבנרי: אני רוצה להדגיש כי המועצה היא גוף פוליטי, שכל הודעותיה אמת. אחת המטרות של המועצה היא ליצור קשר של הידברות עם גורמים פלסטיניים, כדי להניח יסוד שעליו יוכל להתנהל, בבוא העת, המשא־ומתן הרישמי בין מדינת־ישראל והמנהיגות הפלסטינית, תוך הכרה הדדית. כדי להגיע לשלום.

בבוא העת, כאשר אפשר יהיה לפרסם את הכל על אודות הפגישות האלה, יתברר שהיתה להן חשיבות רבה.

---

* מעיין בספר של אש"ף אורי אבנרי והציונות המתחדשת, בערבית.

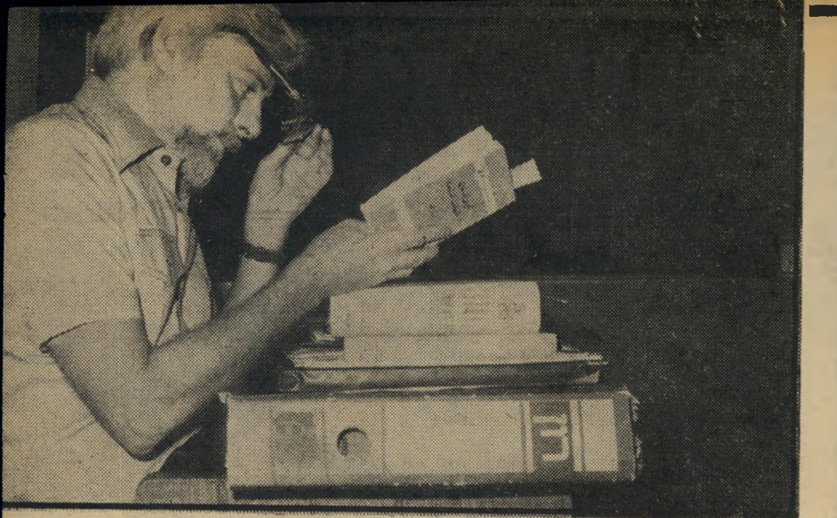

אבנרי על דוכן העדים*

„אילו היה הרצל בן עדות־המיזרח...“

איך מצא הפנטומימאי ג'וקי ארקין את ע

הג'וק ע

המדריך ג'וקי ארקין בן ה־43, הפנטומימאי והרקדן, שהקים לעצמו להקת־מחול, שבה הופיע בלוויית שש נערות חיננויות וחטובות־גוף (בתמונה למעלה באמצע), בתוכנית, שנקראה **במיקצב 75**. עם תוכנית זו הופיעו למעלה משנה. **בנות הג'אז** של ג'וקי האשימו אותו השבוע כי מה שלימד אותן היה לא רק ריקודים.

ה שערוריה פרצה עוד לפני שבו־עיים.

השחקן והבמאי זאב רווח, המביים עתה קומדיה קולנועית מטורפת בכיכובו וב־כיכוב ז'אק כהן, שילב בה גם סצינה אקטואלית, מעין פארודיה על מיבצע אנ־טבה. לצורך זה ביקש חבורת נערות חינ־גיות, שיפשטו בתלבושת סקסית על אנ־טבה וישתלטו שם על נשיא אוגנדה אידי אמין.

האשה והידידה

בוורלי (למעלה) ידידתו הנוכחית בת ה־19 של ג'וקי, חברת הלהקה, המבקשת להינשא לו. משמאל: ג'וקי ואשתו, החיה בנפרד ממנו, עם ילדיהם, באוסטרליה.

לתפקיד הפושטות בחר זאב רווח את להקת בנות הג'אז של ג'וקי ארקין. מזה שנה מופיעות שש הנערות שבלהקת ה־ג'אז והפאנטומימה שהקים ג'וקי. הן יוד־עות להתנועע ולהתייצב בפני המצלמה. בסטודיו שלו במרכז תל־אביב, שם הוא עורך את החזרות, הכין ג'וקי את נערותיו לקראת הסצינה שעמדו לשחק בסרט. לא

מו מסובך בהאשמות של בעילת קטינות?

טל ג'וקי

הקטינה בת ה־14 וחצי, שהשתתפה בלהקת **בנות הג'אז** של ג'וקי, התלוננה לפני שבוע במישטרה כי עוד לפני תישעה חודשים, כשהיתה תלמידה בכיתה ח', אנס אותם ג'וקי. ג'וקי הודה כי קיים עימה מגע־מיני, אולם טען שהדבר נעשה מרצונה וכי לא ידע שהיא קטינה. למטה: ג'וקי בקטע ריקוד עם הקטינה.

אינה מופיעה עוד עם הלהקה, נכנסה ל־חדרו, הסירה את בגדיה כשהיא מפגינה את חמוקי גופה למולו ומיתגרה בו בשאלה: „אני לא מספיק יפה בשבילך? אין לי גוף יפה? למה אתה לא רוצה בי?"

ריקי לא נראתה כלל כבת 14 וחצי. כשהיא מופיעה עם להקת בנות הג'אז של ג'וקי, לצד נערות בנות 18 ו־19, אין כל הבדל מבחינה חיצונית בינה לבינם. היא גבוהה, חטובת גוף, ובעלת חזה מפר־תח. כאשר צועדת ריקי ברחוב מפנים אחריה גברים את מבטיהם, לא כפי ש־מפנים אותם אחרי תלמידות בית־ספר עממי. בבריכת־השחיה גורדון בתל־אביב, שם היא נוהגת להשתזף בביקיני קצרצר, מעוררת ריקי לא פעם שריקות התפעלות בשל העותה ומחשופיה.

אלא שלמרות תכונות אלה, ולמרות ש־למדה להתנועע ולרקוד, סילק אותה ג'וקי מלהקתו. הסביר ג'וקי: „הפסקתי את הר־פעותיה בלהקה כיוון שחברותיה לא רצו אותה. היא היתה הפרחחית בחבורה. היא לא למדה, הסתובבה בים, התעסקה עם המצילים, והיתה לה השפעה רעה על הבנות. הבנות חשדו בה שהיא מעשנת חשיש והן פשוט לא רצו אותה ביחד איתן.

(המשך בעמוד 28)

המצלמה. ג'וקי סילק אותה מהמקום. לפני שעזבה, הספיקה עוד להטיח בפניו: „אתה עוד תשמע ממני! זה לא הסוף!"

באותו יום, לקראת שעות הערב, עמדו בנות הג'אז של ג'וקי ארקין לערוך הופעה בבית־הנוער בתל־אביב. ג'וקי, המופיע יחד עם נערותיו, נכנס להתלבש לחדר ההלבשה של הגברים. הוא הופתע כאשר ריקי, ש־

בחר את הפוטו־

יהלום". אולם
להצטלם בסרטו
ה, הקימה שם
ה להתיצב מול

(המשך מעמוד 27)

את התפרצותה אחרי שלא שיתף אותה בלהקה שעמדה להצטלם לסרטו של רווח, שכח ג'וקי, עד אשר, כעבור יומיים, נעצר בידי המישטרה. נאמר לו כי הוא חשוד בבעילת קטינה, שאמה התלוננה במישטרה.

„איזו קטינה?" תמה ג'וקי.

„ריקי יהלום," השיבו לו.

„היא קטינה?" השתומם ג'וקי, „מתי בעלתי אותה?"

„לפני תשעה חודשים!" היתה התשובה.

„אז למה היא התלוננה רק עכשיו?" חייך ג'וקי.

הוא נזכר אולי בבדיחה הנושנה על אותה רווקה קשישה שהגישה תלונה נגד גבר שאנס אותה לפני שנים. „אז למה את מתלוננת רק עכשיו?" שאלו אותה במישטרה „נעים להיזכר," השיבה המתלוננת.

עבור ג'וקי לא היו הזיכרונות האלה נעימים כלל וכלל.

תלונה על חטיפה

ת חילה לא ייחס ג'וקי בן ה־43, חתי בנפרד מאשתו אלין, המתגוררת עם ילדיהם בארצות־הברית, חשיבות לתלונה שהוגשה נגדו. הוא זכר כי לפני כחצי שנה הגישה אותה נערה, יחד עם אמה, תלונה מסוג דומה נגד איש־סרטים ידוע.

אז האשימה אמה של ריקי את האיש בחטיפת בתה, לא פחות ולא יותר. הס־תבר שאותו איש סרטים, שלא חשד ב־ריקי שהיא בת 14 בילבד, לקח אותה, יחד עם חבורת תלמידי כיתה ח' של אחד מבתי הספר בתל־אביב, להשתתף כניצבת במערבון שצולם בעיר המערבונים שליד כפר־סבא.

תוך כדי הסרטה הגיעה אמה של ריקי למקום וערכה שם שערוריה. תחילה הסת־ערה על ריקי עצמה, כשהיא גוררת אותה בשערות ראשה. „זונה! אני אלמד אותך מה זה ללכת מהבית בלי רשות!" צעקה עליה, „את תקבלי אצלי מכות־רצח." אחר־כך הסתערה גם על איש־הסרטים: „יש נגדך פקודת־מעצר!" זעקה, „אתה חטפת את בתי!"

מסתבר כי האם אומנם התלוננה במיש־טרה כי בתה נחטפה. היא טענה כי חברת־הסרטים אילצה את בתה להשתתף בסרט, מבלי לשאול את פיה. אולם במישטרה הכירו את חוק־עבודת־הנוער האומר כי מותר להעסיק ילדים מעל לגיל 14 בתקופת חופשת הלימודים הרשמית שלהם. שום פקודת־מעצר לא הוצאה, כיוון שלא היתה כל עבירה על החוק. אבל אמה של ריקי גררה אותה בכוח מעל במת־הצילומים, ניפצה את חלומה של בת הטיפש־עשרה להיות כוכבת קולנוע.

התוודתה אז ריקי, בסיפור נוגע ללב, שיש בו כדי להסביר את הרקע לתלונה ש־הגישה עתה אמה נגד ג'וקי ארקין: „אמא טענה שאני מקצועית, וכיוון שהש־תפתי בלהקת בנות הג'אז היא דרשה ממנו כסף. היא היתה מאיימת על ג'וקי ומצלצלת אליו כל היום והלילה.

„מאז שהתחלתי להופיע בלהקה שלו, היא התחילה לקנא בי, שאני מכירה אנ־שים שהיא אף פעם לא הכירה. כשביקשו ממני להופיע בסרט, בהתחלה היא הסכימה. אבל למחרת היא קמה על צד שמאל ו־אמרה שהיא לא מסכימה.

„אמא ואבא שלי גרושים. הם מתגור־רים ביחד בדירת שני חדרים בצפון תל־אביב. אבא גר בחדר אחד ואני עם אמא גרות חדר השני. אנחנו ישנות באותה מיטה. כל החברה שלי מכירים אותה. כשהם מצלצלים אלי והיא בבית, היא לא נותנת להם לדבר איתי, רק חוקרת אותם ושואלת שאלות.

„היא ביקשה מאבא שיתקין בבית שני מכשירי טלפון, כדי שתוכל להאזין ל־שיחות שלי. פעם אחת צילצל אלי ילד וביקש ממני לצאת איתו. היא צעקה אז לתוך השפופרת: „בן־זונה! אם אני אראה אותך עם הבת שלי, אני אהרוג אותך."

„בלימודים אני דווקא בסדר. רק שאין לי איפה להתרכז ואיפה להכין שיעורים. לפני שאני יוצאת מהבית אני ילדה רגילה. כשאני חוזרת הביתה, היא צורחת עלי. אי־אפשר מוכרחה לספר לה כל דבר."

אבל מסתבר שדבר אחד, לפחות לא סיפרה ריקי, לאמה. היו אלה יחסי־המין שקיימה עם מדריכה ומורה, ג'וקי ארקין. אמה של ריקי טענה כי גילתה אודות יחסים אלה, רק במקרה, כאשר מצאה את יומן־החיים שלה ובו פירוט הרומן ש־היה לה עם ג'וקי. על פי טענת המישטרה, למדה האם מתוך היומן כי ביום בו נרשמה ריקי לאולפן המחול של ג'וקי, הוא ניסה כבר לאנסה. היא היתה אז בת 13 וחצי.

לטענת המישטרה, המסתמכת על עדות האם והיומן, ביקש ג'וקי מריקי לבוא לדירתו הפרטית אחרי השיעור, כיוון שהוא רוצה לשוחח עמה. שם, בדירה, הפשיט אותה עירומה וניסה לקיים עמה יחסים. כאשר פרצה בבכי, חזר בו מכוונתו אולם למחרת, בתום השיעור, הפשיט אותה בכוח ואנס אותה. אחר־כך, במשך שלושה חודש־שים תמימים, המשיך לקיים עמה יחסים בדירתו, שברחוב הקליר, ליד גן־החיות בתל־אביב.

אי אפשר לדעת אם מה שכתבה ריקי ביומנה היו דברי אמת או פרי דמיונה הפרוע. בית־המישפט, בפניו יובא ככל הנראה ג'וקי ארקין לדין, באשמה של בעילת קטינה, יצטרך להחליט על כך. השאלה היא רק אם אומנם ניסה ג'וקי ארקין לאנוס אותה כבר בפגישם הרא־שונה, מדוע חזרה אליו למחרת היום? אם היתה כה נסחדת ובוכיה כתוצאה מה־חוויה המזעזעת שעברה עליה, מדוע היתי־פתחה להתנסות באותה חוויה במשך שלו־שה חודשים רצופים?

ניסיון מיני עשיר

מ בחינת החוק אין זה כמובן משנה. מה ההסבר לכך. בעילת קטינה היא עבירה פלילית, שהחוק רואה אותה בחומ־רה, מבלי שזה משנה אם מדובר באונס או בבעילה מרצון.

הנקודה המרכזית שתעמוד להכרעת ה־שופט תהיה האם לג'וקי, בעת שקיים יחסים מיניים עם ריקי, היה יסוד סביר להניח ולחשוד שהיא קטינה שטרם מלאו לה 16 שנים?

ג'וקי אינו מכחיש כי קיים מגעי־מין עם ריקי, בעת שהיתה תלמידתו. הוא הודה, על כך בפני השוטרים ופרקליטו, עורך־הדין צבי לידסקי, אף הודה בשמו בכך בבית־המישפט, בעת שהמישטרה ביקשה לעצור את ג'וקי לשבעה ימי חקירה. טענתו של ג'וקי היתה רק, וזה יהיה קו הסנ־גוריה שלו ככל הנראה, שהוא לא העלה כלל על דעתו כי ריקי היא קטינה. „היא לא נראתה כזאת ולא התנהגה כך," אמר.

יותר מזאת. ג'וקי ארקין טוען כי בעת שקיים יחסים עם ריקי לראשונה, היא כבר לא היתה בתולה, אלא בעלת ניסיון מיני עשיר, דבר שמנע ממנו כל חשד שהיא קטינה. רק אם יתרשם בית־המישפט ו־ישתכנע, כי לג'וקי לא היתה אומנם כל סיבה להניח שריקי היא קטינה, רק אז יש סיכוי שיימצאו סיבות מקילות למעשה שבביצועו הודה.

איך שלא יהיה, עבור ג'וקי ארקין, היתה זו הסתבכות שגרמה בשל הג'וק המיוחד הפרטי שלו: משיכתו לנערות בגיל־העשרה.

ג'וקי ארקין חטוב־הגו וקל־התנועה, שהוא מהיר חימה מטבעו, לא הסתיר מעולם כי הנשים, ובמייוחד כשהן בתחי־לת פריחתן, הן הצימוק שבעוגת החיים. את הפילוסופיה האישית שלו בתחום זה הסביר לא מכבר בראיון שהעניק להעולם הזה: „האשה היא פשוט דבר נפלא ש־האלוהים המציא. היא כמו ההרים, כמו הים, כמו האש, כמו מזג־האוויר. נפלא. אני אוהב נשים, ואני אוהב להראות שאני אוהב אותן."

לא היה איכפת לג'וקי שהוא מוצהר ריישמית כמי שחתום על בנות 18 ומטה. „דווקא היתה לי פעם חברה בת 25," הגיב בחיוך והוסיף: „למרות מה שאומ־רים עלי, אצלי הבנות הן דבר קדוש. אני מקפיד לתת יחס שווה לכולן."

נראה כי ג'וקי לא הקפיד לשמור [illegible] השיוויון וריקי יהלום שהרגישה את [illegible] מה מקופחת אחרי שסולקה מהלה [illegible] ליטה לנקום בו.

מעצרו של ג'וקי [illegible] נגדו לא הרחיקו מ[illegible] דה מזה מיספר חוד[illegible] ה־19, עולה חדשה [illegible] קדת גם היא בל[illegible] ג'וקי ואף משמשת מד[illegible] שלו. בברלי הצהירה בפני חב[illegible] עתה, אחרי כל מה שאירע, היא ומרה אומר להינשא לג'וקי.

פירואט - הכל לרקדנים

מרכז חדש שבחסרונו הרגישו עד עתה רקדנים, מורים ותלמידים למחול ובלט, נפתח בימים אלה על־ידי הדסה אפורי, ברח' אבן גבירול בתל־אביב. לאחר שיחות והחלפת דיעות עם רקדנים ומורים מן השורה הראשונה בארץ, החליטה הדסה ליטול את היוזמה לידיה. מאחר וחיפשה לעצמה עיסוק חדש שיהיה מעניין וגם מועיל, נשי וגם משתלם, יצאה הדסה ללונדון

„בירת המחול" ועשתה עבודת מחקר קטנה בנושא. להפתעתה, הסתבר לה שעולם זה של ציוד לריקוד, גדול מורכב מעשרות פרטים שרובם היו יקרים מאד בארץ, ואת חלקם האחר כלל לא ניתן היה להשיג. בלונדון אספה הדסה דוגמאות של מוצרים, הזמינה סחורה וחזרה לארץ נכונה להתחיל במלאכה. חלק מן המוצרים הוזמנו בייצור מקומי על פי דוגמא, חלקם מיובא, וכיום יוכלו המחוללים לסוגיהם השונים למצוא בחנות מיגוון רחב של נעליים לסוגי הריקוד השונים, גרביים לחימום השרירים, בגדי ריקוד במבחר דוגמאות, חגורות ומחוכים לרקדנים ורקדניות, איפור במה ועוד ועוד, כל הקשור בריקוד, ויותר, בנוסף לציוד המקצועי המגוון המוצע בחנות ימצאו בה גם חובבי הבלט פריטים מעניינים, כמו פוסטרים של גדולי הרקדנים ועוד. אנו מקווים שחלומה של הדסה, שהחנות תיהפך לנקודת מיפגש של כל המעורבים בנושא המחול בארץ, יתגשם.

חשבץ 2043

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספ־רות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור וחיסור כפל וחילוק יש למצוא איזו סיפרה מציין כל סמל של ריבוע.

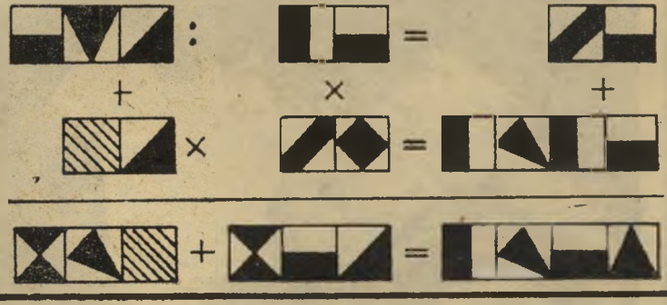

(המשך מעמוד 20)

אימנו וצידדו האמריקאים את צבא דרום ויאט־נאם, ונגרפו בהדרגה לתוך המילחמה, עד שנאלצו לשגר אליה מאות אלפי חיי־לים.

הכתם השחור. פרשה אחרת התבהרה גם היא השבוע, במידת־מה.

השענה המרה ביותר בפי הפלסטינים בשבועות האחרונים היתה שחילי־הים, המ־טיל מזה זמן מצור גלוי על הנמלים המוסל־מים, אינו מסתפק ביירוט האוניות והס־פינות המפליגות בין צידון וקפריסין. לד־בריהם, אחרי שהובאו הספינות לחיפה, ונערך בהם חיפוש (שבו גנבו המחפשים, לדברי נוסעי הספינות, את כל הכסף ודיברי־הערך), נמסרו הספינות לפאלאנגות בנמל ג'וניה. אלה ערכו טבח בנוסעים הפלסטיניים והמוסלמים.

האשמה זו, שהחלה נפוצה בעולם, הטי־לה דופי מכוער במיוחד בישראל. „אני מבין את יירוט הספינות," אמר עיתונאי צרפתי. „הלכלה זהו אומנם מעשה של שוד ימי, אך הוא מובן כאקט של מילחמה. אבל איך אפשר למסור פלסטינים לידי הפאלאנגות, כשכל אדם בלבנון יודע שזהו מוות בטוח?"

השבוע פירסם עיתון זר ידיעה, שיש בה להסביר פרשה מכוערת זו: לדבריו, מס־רה ישראל לידי הכוחות הנוצריים בלבנון ספינות של חילים הישראלי. העיתון לא פירט מי משרת על ספינות אלה, ומניין יש ללבנונים הנוצריים לפתע צוותים מאומ־נים לתיפעולן. אך ברור שאם נמסרו האו־ניות, שיורטו מול צידון לספינות מיסתו־ריות אלה, הן הובלו לג'וניה.

שתיקה רועמת. מכל השתיקות של השבוע, היתה המשמעותית ביותר זו של וושינגטון.

האמריקאים שתקו מול הידיעות על הח־זית החדשה. „אין הוכחות למעורבות ישי־ראלית בדרום לבנון," אמר דובר רישמי, מבלי לעוות את פניו.

היה, על כן, ברור כי כל המתרחש לאורך הגבול הישראלי, נעשה בהסכמת האמריקאים, ותוך תיאום עימם ועם בעלי־בריתם החדשים — הסורים.

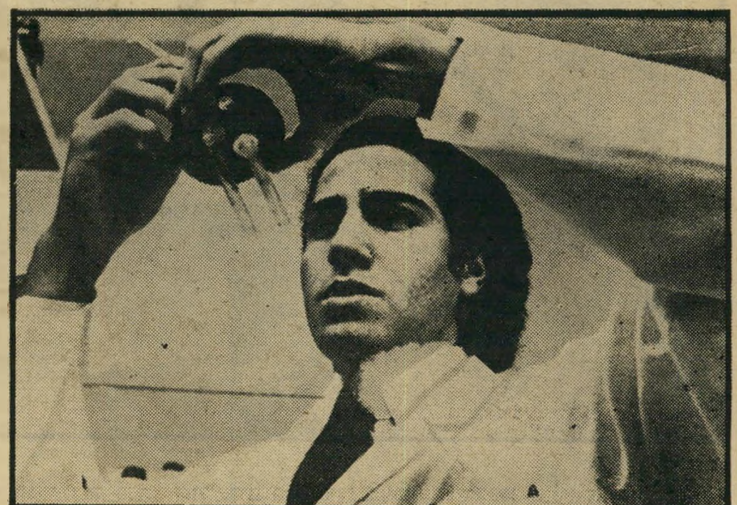

ד"ר אבי בן־אברהם
היזון חוזר

דיעות

שעת הזאבים

„דיין הוא השוטר שבאמצעותו מפחידים את הילד"

על תהליך התפוררותה של מיפלגת־השילטון, פירסם כתב הארץ, דורון רוזנ־בלום, כתבה תחת הכותרת „שעת הזאבים." בכתבתו עסק רוזנבלום במערכת הסימנים המילוליים המהלכת אימה של ה„מערך". למשל, את אי־חידוש מפא"י־לישעבר („ה־גוש") הוא מתאר: „...כאשר לפני כשבו־עיים התכנסו כמה מאנשי מפא"י־לשעבר לשיחה אצל אבא אבן — ארץ בבכי מפא"ניק ותיק, מן הוותיקים באמת, בהז־כירו לנוכחים את „הערב ההוא, שבו קברנו את מפא"י/..."

את לכסיקון המושגים וההיערכות של פנים־המערך, שהוא בעל ערך שירי רב, מתאר רוזנבלום כך:

„רבינוביץ נעץ בספיר סכין, אבל נותר בעצמו ללא חיילים שיבואו לקול שריקתו"; „הגוש מונה עכשיו במחסן־הגרוטאות"; „כאשר השורשים נרקבים, מגיע הריקבון בסופו־של־דבר לצמרת"; „האבידות ה־גדולות ביותר נגרמות במילחמת־התשה, וזו המילחמה שבין רבין לפרס"; „לוינסון נושף בעורפו של רבינוביץ"; „דיין הוא השוטר שבאמצעותו מפחידים את הילד"; „כל עוד עמדו הננסים בצילו של ספיר, הם הטילו צל של ענקים. עכשיו התגלו ממדיהם האמיתיים."

עיתונות

טלפון שבור

עיתונים בחו"ל העתיקו פירסום ב„העולם הזה" ועיתונים בארץ מיהרו ליצטט מכלי לעקוב אחר השינוי

גאון אנושי הוא תופעה המעוררת לא רק התפעלות והערצה. רק טבעי הוא שאנשים העוסקים באותו תחום בו עוסק הגאון, בעל מנת־המישכל הגבוהה, ית־קנאו בו על שהוא מצליח להגיע במהי־רות ובקלות להישגים, שהאדם הנורמלי, כישרוני ככל שיהיה, יגיע אליהם הרבה אחריו.

זה גם מה שאירע לאבי בן־אברהם בן ה־19 מהרצליה, שהדהים את העולם האק־דמי באיטליה ובמדינות מערב אירופה, כאשר הצליח לקלוט את כל חומר הלימו־דים בפקולטה לרפואה באוניברסיטת מי־לאנו תוך שנתיים, במקום תקופת שש השנים הנדרשת לסטודנט רגיל. אבי, בנו של מורה מהרצליה, עמד בהצלחה לא רק ב־27 הבחינות הנדרשות מסטודנט רגיל המסיים את הפאקולטה. הוא הצליח לע־בור בחינות בשמונה מיקצועות נוספים, זכה בכולם בציון הגבוה ביותר: „מעולה". הוא הפך, בגיל 18, לרופא הצעיר ביותר בעולם.

גם אנשי מדע ספקניים, שהתייחסו ב־חשד לתופעה שכונתה „המיפלצת האינ־טלקטואלית" השתכנעו בקיומה, אחרי ש־פגשו את אבי פנים־אל־פנים.

החשדות הופרכו. הפרשה, שמזה חודשים רבים זכתה לכותרות שמנות ול־כתבות־ענק בכל עיתוני איטליה. וברבים מעיתוני אירופה, לא הגיעה כלל אל העי־תונות הישראלית, עד שפורסמה לראשונה מעל דפי העולם הזה (2036). כתבי העי־תונות הישראלית באיטליה פסחו על ה־תופעה או שלא הבחינו בה. מרבית עי־תוני ישראל התעלמו מהפרשה, גם אחרי פירסומה בהעולם הזה.

לרוע המזל היה הפירסום הראשוני ספ־קני, הציב סימן שאלה לגבי אמיתות הפרשה, שנשמעה דימיונית מדי מכדי להיות אמת. מה עוד שפירסומים מוט־עים בחו"ל, שטענו בשגגה כאילו מציג אבי את עצמו כנכדו של פרופסור אלברט איינשטיין, יצרו את הרושם שמדובר ב־בדיה ובמתיחה.

בירור יסודי יותר חשף את העובדות לאשורן: אבי הוא גאון אמיתי, שהוכר בתור כזה על־ידי גדולי המדע באיטליה וגם מחוצה לה. האשמות שהטיחו נגדו סטודנטים ישראליים, הלומדים במילאנו, כאילו עבר את הבחינות בחשאי, כבן חסותו של הפרופסור אמיליו טרבוקי, ראש הפאקולטה לפרמקולוגיה באוניברסי־טת מילאנו, הופרכו. הסתבר למעלה מכל ספק שאבי עבר את הבחינות בפומבי, כנדרש, בנוכחות תריסר פרופסורים מאו־ניברסיטאות שונות באיטליה.

לא זיוף ולא קנוניה. השבוע נזכרו סוף־סוף כמה מכתבי העיתונות הישרא־לית באיטליה באבי בן־אברהם. הם דיווי־חו לישראל כאילו נפתחה נגדו חקירה על חשד של זיוף וקנוניה. על פי דיווח זה התקבל אבי בן־אברהם ללימודים ב־אוניברסיטת מילאנו, אחרי שהציג, כב־יכול, תעודה לפיה סיים את לימודי התו־אר־הראשון במתימטיקה באוניברסיטת תל־אביב, וכך חסך לעצמו ארבע שנות־לימוד.

היתה זו טענה משוללת יסוד, מפני שבידי אבי לא נמצאת תעודה כזאת. ב־גיל 16 למד אומנם אבי בן־אברהם בפא־קולטה למתימטיקה באוניברסיטת תל־אביב, סיים שנת לימודים אחת שלאחריה יצא לאיטליה. לימודי הרפואה שלו נעשו על סמך כישוריו ולא על סמך תעודות מזוייפות־כביכול שהציג.

כיצד אם כן התעוררו החשדות נגדו מחדש באיטליה?

מסתבר כי היה מי שדאג להביא לידי־עת כמה מהפרופסורים במילאנו את ה־פירסום הראשוני בהעולם הזה, שהיה ספ־קני לגבי הידיעות שהגיעו מאיטליה ב־דבר גאוניותו של אבי. אלה דיווחו על כך לעיתונות האיטלקית.

הפירסום השני (העולם הזה 2037) שניקה את אבי מכל חשד והביא עדויות מוסמכות ביחס לכישוריו האינטלקטואלים, הועלם מהם. האיטלקים סברו כי בישראל מטילים ספק בגאוניותו של אבי, הציגו את השאלות ששאל בזמנו העולם הזה.

כך נוצר מצב מגוחך: עיתונים בישי־ראל פירסמו חומר שמקורו בהעולם הזה, רק אחרי שזה הגיע לפירסום בחו"ל. אותה שעה הם התעלמו מכך שפירסומים מאוחרים יותר בארץ, שטרם הגיעו ל־חו"ל, הפריכו את החשדות הראשוניים.

כאשר יגיע גם הגיליון השני של העולם הזה עם פרשת אבי בן־אברהם לחו"ל, ויצוטט בעיתונים זרים, יתהרו אולי גם עיתוני ישראל לדווח על כך, מפי כתביהם בחו"ל.

שפיטה
על־ידי העיתונות?

ה סיסמא „שפיטה על־ידי העיתונות" כדרך כל סיסמא, מרכזת בניסוח קומפאקטי שדר סוגסטיבי המפתה ללא מחשבה לתגובה רגשית. מה הסיוט המסתתר מאחרי האמירה, „שפיטה על־ידי העיתונות?" שהגה דחקה הממלכה השביעית את רגליה של מערכת המישפט, והסירה מכהונתו את השופט המיקצועי והשקול והושיבה במקומו עיתונאי פזיז השופט ומרשיע, ואין מי שיוכל לעצור בעדו ואין ערכאת עירעור אשר תבטל את גזרי־דינו.

יאמר מיד, כי אין העיתונות ומערכת המישפט נעים במסלולים מקבילים וודאי לא מצטלבים. אין לעיתונות כל יומרה או שאיפה ליטול על עצמה תפקידי שיפוט ופעולותיה בכלל במישור אחר. לפני שנעסוק בו, כמה מלים על תופעה חוזרת הראויה לתשומת־לב.

ענין שבשיגרה הוא כי הוויכוח בדבר העיתונות משמש מעין אפיק להסיט אליו כל התרחשות ציבורית מרכזית. שלב שני לכל גילוי או שערוריה הוא העיסוק בשאלה איזה תפקיד מילאה בו העיתונות. שוב לא דנים בענין עצמו, אלא בכלי אשר פירסמו; אין דנים במיסמך קניג אלא בשאלה מה ראה עיתון זה או אחר לפרסמו; אין דנים בפרשת ילדין כסימפטום לשיטה ולמערכת חברתית שנסתאבה, אלא בטיפול שנתנה העיתונות לפרשה. נדמה שאין מקום בעולם אשר בו זוכים העיתונות ואמצעי התיקשורת האחרים לדיון ציבורי כל כך נרחב. הכל מסתובב סביב הפירסום, הדימוי, ההשתקפות ולעתים הענין עצמו נשכח ונעלם.

תאווה אחרת ההולכת יד ביד עם תאוות ההתעסקות האובססיבית באמצעי־התקשורת היא תאוות־הסודיות. הכל הוא סוד כמוס, והשלטון משקיע מאמצים אדירים אך ורק כדי לשמור בסוד פרטים, אשר אין לדעת למה הציבור אינו זכאי לדעת אותם.

במקום לעסוק בבעיות מורכבות, הצריכות טיפול, אנו עדים לפיתוחה ושכלולה של אסטרטגית הסודיות. פקידים בכירים נחקרים במכונת־אמת והמאבק כנגד הדלפות הועלה לדרג של יעד לאומי בעל דרגת עדיפות עליונה.

עתה משנדחקה אף פרשת ידלין לאפיק צדדי זה של העיתונות ותפקידה, נדרש לשאלה: שפיטה על ידי העיתונות, מה טיבה של זו?

בכח העיתונות להרוס במחי־עט אחד דימוי ציבורי ומעמד ציבורי של איש־ציבור, ואפילו יזוכה אחר־כך בכל הערכאות המישפטות — הנזק אשר נגרם לו שוב אינו ניתן לתיקון. נשאלת השאלה על איזה נזק מדברים כאן, והתשובה כמובן: הנזק לדימוי הציבורי: שוב אנו נמצאים בעולם המראות של דימויים והשתקפויות. שוכח אותו איש־ציבור, המקונן על הנזק לדימוי־הציבורי שלו, כי העיתונות היא שיצרה בעבורו את הדימוי אשר הנה יום אחד נלקח ממנו.

אותם המקוננים על הנזק אשר גורמת להם העיתונות הם למעשה הצרכנים הגדולים ביותר שלה. הם המנסים להדחק אל תודעת הציבור באמצעות דיווח זה או אחר ודי לשמוע טענות תדירות הנשמעות בכנסת בדבר קיפוחם של חברי־הכנסת באמצעי־התיקשורת.

העיתונות מופקדת על תחום אחר לגמרי מזה של בתי־המישפט. לא העבירה הפלילית הרשומה בספר החוקים היא המעניינת את העיתונאי, החסר בדרך כלל השכלה מישפטית. חרישיו מחודדים לדבר אחר לגמרי; למשהו שניתן לכנות אותו היגיינה ציבורית, תקן התנהגות הנדרש מאיש־ציבור, מאדם הממלא שליחות ציבורית.

ראוי לזכור כאן שהעיתונות מייצגת את שולחיו של אותו איש־ציבור. הימורים בלאס־וויגאס אין בהם ענין למחוקק פקודת החוק הפלילי, אך מר כהן המהמר בלוטו או בטוטו או בפיס, מעונין לדעת אם שליחו הציבורי מתנהג כאילו היה אייל־ספנות יווני.

שפיטה על־ידי העיתונות? כמובן! זה תפקידה — לחשוף, לבקר, להתריע, ליצור דימוי־ציבורי ולמחוק אותו. בקיצור, להיות עיניים ופה לציבור הדומם ולעתים קרובות העיוור.

ואם ייאמר כי הסכנה היא שהעיתונאי יכתוב לא־אמת, ישמיץ, יזרוק רפש חינם — הסכנה כמובן קיימת אך אינה רבה יותר מאשר בכל מקצוע אחר. עיתונאי המועל בתפקידו אינו מסוכן יותר ממנהל בנק המועל בקופתו. חוק לשון־הרע, הפלילי והאזרחי, קיים כדי שיופעל כנגד אותו עיתונאי חסר אחריות או מרושע.

ומלבד זאת: האומר „שפיטה על־ידי העיתונות" מסתכן באנאכרוניזם, כאשר פרשת ווטרגייט, אחד האירועים המרכזיים בעולם הדמוקרטי, הורתו היתה במערכת של עיתון.

אמנון זיכרוני

המילחמה בין רמת־גן לתל־אביב כבר פרצה ומתנהלת באש חיה

הם יורים גם בשכנים

ריקת כדורים סביב. אנשים רצים שפופים ותופסים מחסות. מפעם לפעם בוקעים צעקה צורמת, קולות נפץ ורעש יריות.

תיאור זה מתאים אולי לשדה־קרב, שבו מתנהלת מילחמה. הוא מתאים קצת פחות לשכונה במרכז העיר הבטוחה ביותר ב־ארץ, תל־אביב. אבל בשיכון דן, אומרים התושבים הנרגזים, הכל תופס. בשכונת ה־וילות, על הגבול שבין שיטחי השיפוט של עיריות תל־אביב ורמת־גן, אפשר ב־כמעט במקביל לכך התעוררה בעיריית רמת־גן השאלה, כיצד ניתן לנצל את שיט־חה־שלה בגבול תחום־השיפוט שלה, ליד האיצטדיון העירוני ברמת־גן. אחרי דיונים ארוכים הוחלט לפתוח במקום מיטווח־ירי. לצורך הקמת המיטווח חברו יחד עיריית רמת־גן והוועד האולימפי הישראלי כדי להקים חברה, שבתקציב של מיליונים אח־דים הקימה מיטווח מודרני ומשוכלל.

שתי ההחלטות נפלו בנפרד וללא תיאום, למרות שמדובר בגבול משותף בין שתי עשרות כדורים. „אז מתחילות היריות, ואפילו למיקלט אי־אפשר לרדת. לעיתים די קרובות אנחנו נאלצים לשבת עם הילדים באחת מפינות החדרים, שם מסתיר אותנו הקיר ממסלול היריות."

שייקה רשף, בעלה של ציפורה, הזמין את המישטרה כבר פעמים רבות, והוא מצ־יין תופעה מעניינת. „בכל פעם שאני מזמין שוטרים, כדי שיראו ויבדקו את הפגיעות, מגיעים אנשי מישטרת רמת־גן," מספר שייקה. „בתחילה הם העלו כל מיני השע־רות מצחיקות. ,רוצים לחסל אותך!' אמר לי באחת הפעמים קצין ממישטרת רמת־גן. אחרי שהפגיעות הפכו שיגרתיות יותר ויותר, לא נותרה לאותם שוטרים ברירה אלא להתחיל לחקור.

„אבל הם חקרו בצורה מסורבלת מאד," אומר שייקה. „ועדת־חקירה, שהוקמה ב־מישטרת רמת־גן, קבעה שהכדורים מגיעים מירי הנעשה בשולי המיטווח ולא מתוכו." לדיברי אותם חוקרי־מישטרה, הם בדקו את כיוון מסלולי־הירי של הכדורים, והת־ברר להם שהכדורים נורים מרוביהם של אנשים המעדיפים לירות מחוץ לתחומי המיטווח. לדיברי שייקה רשף, נובעת מס־קנת החוקרים מלחץ שהופעל עליה מצד עיריית רמת־גן ומנהל המיטווח, הורביץ.

ירי על דלק ותחמושת

אחרי שהגיעו תושבי שיכון דן למסקנה שעיריית רמת־גן לא תהרוס במו־ידיה עסק מכניס כמו מיטווח־הירי, מה־גם שיש לה בו חלק לא קטן, החליטו לפנות לעיריית תל־אביב, שבתחום שיפוטה הם מתגוררים.

תלונתם של תושבי השכונה הגיעה לידיו של ראש עיריית תל־אביב, שלמה (צ'צ'י) להט. הוא ביקש מקצין־הביטחון של העי־רייה, יוסף בן־מיימון, לבדוק את המתרחש בשכונה. מסקנתו של קצין־הביטחון היתה חד־משמעית: הכדורים שפוגעים בבתי ה־שכונה מגיעים מן המיטווח.

בעיקבות מימצאים אלה העביר צ'יצ' מיכתב לראש עיריית רמת־גן, דוקטור יש־ראל פלד, בצירוף המיזכר של קצין־הביט־חון שלו. „בעיקבות מימצאי המיזכר, שאינם זקוקים לפרשנות," כתב צ'יצ', „אודה לך אם תורה על הפסקת השימוש במיטווח עד לנקיטת אמצעים בטוחים מת־אימים, שיבטיחו שלומם של תושבי שיכון דן."

תושב שיכון דן מצייינים, כי לפני שנים אחדות כבר נפצעו שניים כתוצאה מיריות טוטו שנורו, לדעתם, מן המיטווח. קבלן, שעמד על פיגומי בניין על סף גמירה, נפצע קשה. וכן נפגע ילד, ששוטט לו ב־רחוב אודיסה בשכונה.

אולם עיריית רמת־גן לא נקטה בשלב זה כל צעד להפסקת הירי המסוכן. „אנחנו מקיימים כאן סיורים של המישטרה בשעות היום והלילה," טען ראש עיריית רמת־גן, ישראל פלד. „כמו־כן הוצב שומר במיט־

הפגיעה עופר רשף בן ה־10 מצביע על פגיעת כדור בתריס במירפסת ביתו שבשיכון דן.

הקליעה ראש עיריית רמת־גן, דוקטור ישראל פלד, יורה ברובה קראבין במיטווח־הירי של עיריית רמת־גן בגבול תחומי השיפוט של עיריות רמת־גן ו־תל־אביב. כיוון הירי במיטווח הוא לעבר שיכון דן, הנמצא בשטח השיפוט של תל־אביב. דוקטור פלד מוקף בעוזריו, שקבעו כי הכדורים, הפוגעים בבתי שכונת דן, אינם באים מן המיטווח.

החלט לצלם כיום סרט־מילחמה אותנטי. כל המרכיבים קיימים.

הסיבה לכך נעוצה בשיטה שבה פועלות הרשויות המקומיות בישראל: באי־תיאום מוחלט, גם לגבי עניינים משותפים, ב־אטימות ובחוסר־התחשבות באזרח הקטן, שהוא למעשה הסובל העיקרי.

מילחמת רשות ברשות

לפני שנים אחדות, אחרי מילחמת ששת־הימים, החלו עסקני העיר תל־אביב מהרהרים בשטח השומם, המשתרע סמוך לפארק הלאומי מעל לדרך הרצליה. שטח זה, בגבול תחום השיפוט של עיריית תל־אביב, ניראה אידיאלי כדי להפכו ל־שכונת־פאר. ואומנם, לאחר דיונים ממושכים בעיריית תל־אביב הוחלט להקים במ־קום שכונת וילות. השטח חולק למיגר־שים, אשר נמסרו במחירים מוזלים לאנשים כדי שיבנו את בתיהם בשיטת בנה־ביתך־בעצמך.

רשויות מקומיות. וכך, לאחר שנים אחדות, הוקמה שכונת־וילות נאה, וממולה מיטווח נאה לא פחות. אלא שהמיטווח הרמת־גני ניבנה כך, שקני הריבים של היורים בו מופנים לכיוון שכונת המגורים, שבתחום השיפוט של עיריית תל־אביב.

הכדורים החלו משתוללים בשכונת המ־גורים. המיטווח פתוח כ־12 שעות ביממה, ויורים בו בעלי כלי־נשק שונים. בשעות הערב פושטים על המטווח אנשי המישמר־האזרחי עם רובי הקראבין הקולניים של־הם, ואז הופך הסיוט כפול ומכופל: הכדו־רים מאיימים על חיי תושבי השכונה, וה־רעש בלתי־נסבל.

מילחמתם של תושבי שיכון דן במיטווח המסכן את חייהם ואת חיי ילדיהם נמשכת כבר זמן רב, וגרמה אחריה דברים מוזרים. אין כמעט בית מן הבתים החיצוניים בש־כונה, שאין בו סימני פגיעות של כדורים במירפסות, בחדרי־השינה ובחדרי־המגורים. „משעה ארבע אחר־הצהריים איני מרשה לילדים לצאת החוצה למישחקיהם," סיפרה ציפורה רשף, אחת מתושבות השכונה, שבביתה ניתן למצוא סימני פגיעות של

(המשך בעמוד 34)

במדינה

רפואה

הרופא שרצה יותר

רופא קופ"ח „מכבי" דרש מחוליו תשלום נוסף עבור הביקור

שרה סטפנסקי פערה פיה בתימהון. „מתשע הלירות שמשלמים לי עבור הטיפול בך, אני לא יכול לחיות," טען בפניה דוקטור סרג'יו שור, רופא למחלות אף־אוזן־וגרון המקבל פאציינטים במיסגרת קופת־חולים מכבי, בתום הטיפול שהעניק לה. „טוב, אבל מה אתה רוצה ממני?" שאלה האשה. „אני רוצה כסף!" השיב הרופא.

אמא של עיתונאי. שרה סטפנסקי, אישה בשנות החמישים, נדהמה. היא לא שיערה שרופא העובד במיסגרת של קופת־חולים מוכרת ידרוש כסף מחברי הקופה, המשלמים את מיסיהם כנדרש.

חולים המשתייכים לקופת־חולים מכבי זכאים, תמורת תשלום חודשי קבוע, לקבל טיפול ללא תשלום ישיר לרופא. שרה הופנתה אל הדוקטור שור על־ידי רופא המישפחה שלה.

„טיפול אצל רופא ממחה מטעם קופת־החולים אינו כרוך בתשלום נוסף," אמר לה רופאה. לפיכך נדהמה שרה כשנתבקשה לשלם עבור טיפול המגיע לה חינם.

רופא שור
„מה אקנה ב־10 ל"י?"

„אוסיף לך עוד עשר לירות," אמרה שרה לרופא. אולם דוקטור שור לא הסתפק בשטר ששלפה מארנקה. „מזה אי־אפשר לקנות כלום היום," אמר לה. כשראה שטר נוסף בן עשר לירות, אמר הרופא: „בו, די, תני לי ארבעים לירות ונסגור עניין."

שרה סטפנסקי, שילמה, ופנתה לביתה. ייתכן שכל הפרשה לא היתה מגיעה אל דפי העיתונות ולבירור, אילמלא היתה שרה, ילידת אוסטריה, אימו של עיתונאי. **„?מי אתה מאמין"** כשישמע בנה את סיפורה מיהר לטלפן ליוסף ריבלין, מנהל יחסי־הציבור של קופת־החולים מכבי, הזדהה כעיתונאי וביקש ממנו לברר את העניין. אמו היפנתה מיכתב־תלונה רישמי לקופת־החולים.

כמו־כן טילפן לדוקטור שור, לביתו המשמש גם כמירפאה לקבלת חוליו. כששמע דוקטור שור במה מדובר, פינה, ראשית לכל, את חדר־הקבלה שלו מכל החולים שנמצאו בו אותה שעה.

לאחר־מכן הסביר ד"ר שור: „למי אתה מאמין יותר? לאשה שטוענת שאני לקחתי ממנה כסף, או לי?" שאל הרופא. „היא משקרת לך, מסיבות הידועות רק לה."

מנהל יחסי־הציבור של מכבי הבטיח לבדוק את תלונתה של שרה סטפנסקי. „ואם יהיה צורך, נפתח ועדת־חקירה," אמר. הרופא עצמו סירב להשיב על השאלה אם המינהג לקחת הכסף מחוליו, חברי קופת־החולים, הוא אצלו מינהג קבוע. הוא סירב גם לשוחח על הנושא עם כתב העולם הזה.

בשעה שהממשלה ביטלה את מינוי ידלין ביגלל החקירה נגדו - ממנה פרס את אל שוויימר (מימין) כיו"ר התעשייה האווירית למרות החקירה נגדו

השיפוץ הביטחוני

כ אשר פורסם, לפני חודשים אחדים — הדין־וחשבון של מבקר המדינה על התעשייה־האווירית, לא הופתעו קוראי העולם הזה ביותר. סידרה של כתבות על השחיתות במיפעל־ענק זה (העולם הזה 1991, 1992, 1993) וכן פירסום מוקדם של גילויי המבקר, העמידו את הקוראים על המתרחש בצוברי־ההפסדים הגדול ביותר בישראל.

בימים אלה הודיעה העיתונות כי שר־הביטחון, שימעון פרס, סיכם עם ראש־הממשלה יצחק רבין ועם שר־האוצר, יהושע רבינוביץ, בדבר ההרכב החדש של מועצת־המנהלים של התעשיה־האווירית. לפי הפירסום יהיה יושב־ראש מועצת־המנהלים המנכ"ל הנוכחי, אל שוויימר, והמנכ"ל החדש יהיה גבריאל גידור, סגנו של שוויימר כיום. המתנגד החריף של שוויימר במועצת־המנהלים, מרדכי הוד, יורחק ממנה.

מינויים אלו מהווים חזרה, במצח נחושה, על פרשת ידלין, שבה פירסמה הממשלה בהודעה רישמית כי בעת המינוי לא ידעה כלל על החקירה המישטרתית המתנהלת נגד איש־המפתח בה. ומשום כך הסתבכה בפרשה.

אך הפעם לא יוכלו יצחק רבין, יהושע רבינוביץ ושימעון פרס לטעון כך. לפחות שימעון פרס יודע, ואם שכח — יתכבד נא וייזכר: בימים אלה ממש מתנהלת חקירה מישטרתית ענפה נגד ראשי התעשייה האווירית, כולל אל שוויימר. במהלכה של החקירה כבר נעצר יעקב ברגמן, מנהל בכיר והאיש־החזק־לשעבר בחברת־הבת של התעשייה האווירית, אלתא. החקירה מסתעפת, וכל ראשי התעשייה האווירית נחקרים במישטרה מפעם בפעם. מינויו של אחד החשודים־הנחקרים לתפקיד מכובד עוד יותר, כמוהו כסטירת־לחי למישטרת ישראל ולמאמץ לעקור את השחיתות במיפעל.

עסקות פרטיות — כספי־ציבור

ה חקירה החדה רישמית לאחר שעורך־הדין משה נחשון, המייצג את קבוצת העובדים בתעשייה האווירית, שהורחקו מן המיפעל על התנגדותם לנעשה בו, הגיש, בשם שולחיו ובראשם אלי בן־שמואל, תלונות רישמיות על הנעשה במפעל. נחשון, שהוא גם עורך־הדין של חווה ארליכמן ויעקב פאר, העדים נגד אשר ידלין, מחזיק בידו גם מיכתב מפרקליט־המדינה גבריאל בך, המודיעו בדבר פתיחת החקירה.

אלי בן־שמואל וחבריו הורחקו מן המיפעל, לאחר שיצאו במילחמת־בחירות נגד מזכיר ועד עובדי התעשייה האווירית, שמואל קישלס, המשתף פעולה עם שוויימר — וסגנו אשר בן־יוסף. קישלס אחראי על פעולות כספיות של הוועד, ובעיקר על חוזים עם ספקים שונים, בראשם חברת רימפי. מילחמתם של אלי בן־שמואל וחבריו החלה במאבק על הגנת זכותם להישאר במקום־עבודתם, ובמהלכה החלה לי־היחשף מערכת השחיתות הענפה בתעשיה האווירית.

יושב־ראש מועצת המנהלים הקודם, עו־רך־הדין מיכאל פירון, אולץ להתפטר לאחר שהתברר כי מישרדו מייצג חברות הקשורות עם התעשייה האווירית בהסכמים מועדפים. מאז פרש מתפקידו נשאר מקום ריק, ועתה רוצה שימעון פרס כי אל שוויימר ימלא את מקומו ויהיה, למעשה, גם המנכ"ל וגם היושב־ראש.

אל שוויימר עצמו אחראי, כמנכ"ל, לכל גילויי מבקר־המדינה שעיקרם דן בכך שבוזבזו כביליון לירות על פיתוחים מיותרים, תוך הונאת חיל־האוויר והוצאת כספים במירמה ממנו.

אולם שוויימר חשוד גם בעבירות של קבלת טובת־הנאה וניצול מעמדו כמנכ"ל. בתלונה רישמית למישטרה מסרו העובדים, כי ביולי 1974 שיפצו עובדי־החברה את סירת המירוץ הפרטית של אל שוויימר. מחיר העבודה היה 14 אלף לירות לערך. העבודה נזקפה לחובת סעיף הקרוי „מטה החברה". רק לאחר פירסום הפרשה בעתונות בספטמבר 1975, חוייב שוויימר עצמו ולא מטה החברה.

שוויימר גם ערך הסכם־מכירה של הווילה

(המשך בעמוד 32)

מדינת ישראל
משרד המשפטים

פרקליט המדינה — ירושלים, ז' בחשון תשל"ו
12 באוקטובר 1975

2373/12

לכבוד
מר משה נחשון, עו"ד,
רחוב שולמית 13,
תל־אביב 64371.

א.נ.

הנדון: החעשיה האוירית
סמך: מכתבך ב/280 מיום 18.9.75

נמסר לי על־ידי ראש אגף החקירות, שהמשטרה פתחה בחקירה בענין נשוא תלונתיך.

בכבוד רב,

גבריאל בך
פרקליט המדינה

ההוכחה הרשמית

זהו מיכתבו של פרקליט־המדינה גבריאל בך אל עורך־הדין משה נחשון, פרקליטם של מפוטרי התעשייה־האווירית. המיכתב מאשר, כי המישטרה חוקרת את התלונות.

(המשך מעמוד 23)

ולא בחלה אף באחת מן הדרכים האסורות.

תרגילי בעלים

לאה צוונגר נולדה בשנת 1924 בשכונת מונטיפיורי בתל־אביב, כאחת מארבע בנותיהם של המהנדס יעקב צוונגר ואשתו נחמה. בהיותה ילדה צעירה נעלם אביה, ונסתרו נמצאה בחולות תל־נוף כעבור חודשים רבים. חקירתם של הבלשים ה־מסורסמים של תל־אביב הקטנה אלמוג ותדהר (מוסף הארץ 3.5.72) העלתה, כי צוונגר נרצח על־ידי ערבי בשם עבד אל־קאדר, על רקע של סחטנות ודמי־שתיקה.

מאז ומתמיד היתה לאה צוונגר ילדה שאפתנית, שנהגה להבטיח לכל מי שהיה מוכן לשמוע, כי היא עוד תגיע רחוק, אמה האלמנה תמכה בה לאורך כל הדרך, ותמיד עמדה מאחורי בתה.

בשנת 1943 נסעה לאה לירושלים, ללמוד בבית־הספר לאחיות בהדסה. היא עבדה למחייתה בסוכנות, והכירה שם את ישעיהו דיסיאטניק, חייל בצבא הבריטי ומי שעתיד היה להיות בעלה השלישי. בין השניים נרקמו יחסים הדוקים ולאה הבטיחה לי־ישעיהו, לדבריו, להינשא לו. אולם יום אחד באה אליו והודיעה לו כי היא נוסעת לארצות־הברית יחד עם אמה. מאוחר יותר הסתבר לו, כי כל אותה עת שהיא הבטיחה להינשא לו, היה לה חבר בארצות־הברית ששלח ממשכורתו הראשונה כרטיסי־נסיעה עבורה ועבור אמה.

כתום חצי שנה שבה לאה צוונגר ארצה, כשבאמתחתה גם מבעלה הראשון. מאז לא הרבתה לדבר אודותיו, על נישואיהם או על גירושיהם. שמועות עקשניות טענו, כי הצליחה להוציא גם מבעלה בדרכים מכוערות. אולם מעולם לא ניתן אישור לשמועות אלה.

בתקופת מלחמת־העצמאות שירתה לאה צוונגר כקצינת־מירפאה במחנה שרונה. מאוחר יותר ניהלה בית־הבראה לחיילים בצפת, ושם פגשה קצין צעיר שהגיע מסוילין עם גח"ל (גיוס חו"ל). שמו היה סברין הורוביץ, והוא היה קצין לשעבר בדרגת רב־סרן בצבא האדום. השניים נישאו ב־1949. חצי שנה לאחר־מכן הגיע ארצה אביו של הורוביץ, יהודי בשם גרישה רוטשטיין, מאפר־תיאטרון במינסק, ונשא לאשה את אמה האלמנה של לאה.

בשנת 1950 נולד לסברין וללאה בנם. כשהוא היה בן ארבע החליטה לאה כי עשתה את המוטל עליה כאם, וכי הגיע הזמן שתחדל להקריב את הקאריירה שלה על מיזבח האמהות. היא סידרה את בנה הפעוט במעון בגיבעת־רמב"ם ונסעה לאוניברסיטת קולומביה, כדי ללמוד שם לתואר ראשון בסיעוד. היתה זו ראשונה בסידרת נסיעות שבאו על חשבון המישפחה.

באותה תקופה שוחרר בעלה מצה"ל ועבר לשורות המישטרה. לאה צוונגר נהגה להתפאר כי תודות לקשריה החשובים הסדירה לבעלה במישטרה דרגה גבוהה מזו שהיתה לו בצה"ל.

שנה שלמה שהתה בחו"ל, וכשחזרה ארצה כתום השנה היתה בסיה בקשה. היא דרשה גט פיטורין מבעלה השני, שכל אותה שנה נותר בארץ לבדו עם בנם. הוא סירב, והיא פתחה בסידרת שערוריות קולניות, כשגם זה לא הועיל. הכניסה הביתה ידיד שוודי שאותו הכירה על האונייה בדרך לישראל. קצין־המישטרה (שנפטר מאוחר יותר מהתקף־לב) נשבר, הסכים להתגרש בתנאי שתפטור אותו מתשלום דמי־מזונות ושתחייב לדאוג לגידולו של הבן.

באותה תקופה חידשה לאה את קשריה עם ישעיה דיסיאטניק, היא פנתה אליו בבקשת עזרה, ביקשה שילווה לה כסף למחייה, סיפרה לו כי בעלה אילץ אותה, תמורת הגט, למכור את ביתם שברמת־גן, וכי בסכום המועט שקיבלה ממכירת הדירה עליה להחזיר חובות על לימודיה באוניברסיטת קולומביה ועל שהייתו של בנה במעון.

ישעיה דיסיאטניק הילווה לה כסף, ואף איפשר לה להתגורר בדירתו שביד־אליהו עד שתסתדר ותלך לדרכה. הוא, שהיה לו ניסיון קודם בלתי־נעים עם האישה שהפרה את הבטחת־הנישואין ש־נתנה לו והסתלקה, כמעט ללא כל הודעה מוקדמת, כדי להינשא לגבר אחר בארצות־הברית, לא רצה להסתבך פעם נוספת. אולם כל אמצעי ההזהירות שנקט לא הועילו. ללאה צוונגר היו תוכניות אחרות.

ב־18.8.1957 נישאו השניים, וכנדמה היה הביאה עימה הגברת לאה צוונגר את בנה.

המישפחה החדשה התגוררה ברחוב בארי בתל־אביב. עקרת־הבית החלה עובדת כאחות ציבורית בבית־לידן, ומאוחר יותר התמנתה כסגנית מנהלת בית־הספר לאחיות שליד בית־החולים אסף הרופא.

לאה צוונגר (מימין) עם בעלה השני, סברין הורוביץ (במרכז) ובנה. משמאל נראית בתה נישואה לאביו של בעלה (מימין). האב ובנו, בערך באותה תקופה.

בעלים לאם אלמנת

אמה של לאה, שזמן קצר אחרי נישואי האם ובתה גם התגרשו מבעליהן, להינשא לו, היה לה חבר בארצות־הברית ששלח ממשכורתו הראשונה כרטיסי־נסיעה עבורה ועבור אמה.

כתום חצי שנה שבה לאה צוונגר ארצה, כשבאמתחתה גם מבעלה הראשון. מאז לא הרבתה לדבר אודותיו, על נישואיהם או על גירושיהם. שמועות עקשניות טענו, כי הצליחה להוציא גם מבעלה בדרכים מכוערות. אולם מעולם לא ניתן אישור לשמועות אלה.

בתקופת מלחמת־העצמאות שירתה לאה צוונגר כקצינת־מירפאה במחנה שרונה. מאוחר יותר ניהלה בית־הבראה לחיילים בצפת, ושם פגשה קצין צעיר שהגיע מסוילין עם גח"ל (גיוס חו"ל). שמו היה סברין הורוביץ, והוא היה קצין לשעבר בדרגת רב־סרן בצבא האדום. השניים נישאו ב־1949. חצי שנה לאחר־מכן הגיע ארצה אביו של הורוביץ, יהודי בשם גרישה רוטשטיין, מאפר־תיאטרון במינסק, ונשא לאשה את אמה האלמנה של לאה.

בשנת 1950 נולד לסברין וללאה בנם. כשהוא היה בן ארבע החליטה לאה כי עשתה את המוטל עליה כאם, וכי הגיע הזמן שתחדל להקריב את הקאריירה שלה על מיזבח האמהות. היא סידרה את בנה הפעוט במעון בגיבעת־רמב"ם ונסעה לאוניברסיטת קולומביה, כדי ללמוד שם לתואר ראשון בסיעוד. היתה זו ראשונה בסידרת נסיעות שבאו על חשבון המישפחה.

באותה תקופה שוחרר בעלה מצה"ל ועבר לשורות המישטרה. לאה צוונגר נהגה להתפאר כי תודות לקשריה החשובים הסדירה לבעלה במישטרה דרגה גבוהה מזו שהיתה לו בצה"ל.

שנה שלמה שהתה בחו"ל, וכשחזרה ארצה כתום השנה היתה בסיה בקשה. היא דרשה גט פיטורין מבעלה השני, שכל אותה שנה נותר בארץ לבדו עם בנם. הוא סירב, והיא פתחה בסידרת שערוריות קולניות, כשגם זה לא הועיל. הכניסה הביתה ידיד שוודי שאותו הכירה על האונייה בדרך לישראל. קצין־המישטרה (שנפטר מאוחר יותר מהתקף־לב) נשבר, הסכים להתגרש בתנאי שתפטור אותו מתשלום דמי־מזונות ושתחייב לדאוג לגידולו של הבן.

באותה תקופה חידשה לאה את קשריה עם ישעיה דיסיאטניק, היא פנתה אליו בבקשת עזרה, ביקשה שילווה לה כסף למחייה, סיפרה לו כי בעלה אילץ אותה, תמורת הגט, למכור את ביתם שברמת־גן, וכי בסכום המועט שקיבלה ממכירת הדירה עליה להחזיר חובות על לימודיה באוניברסיטת קולומביה ועל שהייתו של בנה במעון.

ישעיה דיסיאטניק הילווה לה כסף, ואף איפשר לה להתגורר בדירתו שביד־אליהו עד שתסתדר ותלך לדרכה. הוא, שהיה לו ניסיון קודם בלתי־נעים עם האישה שהפרה את הבטחת־הנישואין ש־נתנה לו והסתלקה, כמעט ללא כל הודעה מוקדמת, כדי להינשא לגבר אחר בארצות־הברית, לא רצה להסתבך פעם נוספת. אולם כל אמצעי ההזהירות שנקט לא הועילו. ללאה צוונגר היו תוכניות אחרות.

ב־18.8.1957 נישאו השניים, וכנדמה היה הביאה עימה הגברת לאה צוונגר את בנה.

המישפחה החדשה התגוררה ברחוב בארי בתל־אביב. עקרת־הבית החלה עובדת כאחות ציבורית בבית־לידן, ומאוחר יותר התמנתה כסגנית מנהלת בית־הספר לאחיות שליד בית־החולים אסף הרופא.

אולם האשה השאפתנית לא הסתפקה רק בתפקידי אשה ואם בישראל, ובתפקיד רב־האחריות שאותו מילאה בבית־הספר לאחיות, היא נשאה עיניה גם לפעילות פוליטית, התיידדה בין השאר עם שר־התיוק דהיום יגאל אלון, שהשפיע על קידומה המיפלגתי בתנועת אחדות־העבודה. ואכן, פעילותה זו נשאה פרי. היא נתמנתה כנציגת התנועה באירגון האחיות.

ב־1959, שנתיים לאחר הנישואין בשלישית, באה הגברת לאה צוונגר־הורוביץ־דיסיאטניק הביתה, וסיפרה לבעלה כי יידידה, יגאל אלון, סידר למענה מילגת־לימודים לתואר אם־אי. באוניברסיטת קולומביה. המילגה נועדה ללימודים בילבד, ולא כללה נסיעות ומיחייה. מספר ישעיהו דיסיאטניק:

„היא באה אלי, וביקשה ממני שאקריב למענה את עצמי, אשכיר את הבית ברחוב בארי ואממן את נסיעתה ומחייתה בזמן שהיא תשלים את לימודיה. הסכמתי. סידרנו את הילד בפנימייה בבן־שמן, והשכרנו את הדירה. כל אותה תקופה חייתי כמו פליט. לא היה לי בית מסודר משלי, והכל למענה. כעבור 11 חודש חזרה מאמריקה. חשבתי בליבי: ,התקופה הקשה חלפה, עכשיו תתחיל התקופה הטובה.' הייתי צריך להבין כבר עם מי יש לי עסק, אבל הייתי תמים."

שאיפתה להתקדמות של לאה צוונגר לא ידעה גבולות. בשנת 1965 הודיעה לבעלה כי קיבלה מילגה מלאה מטעם אירגון הבריאות הבינלאומי וכי היא נוסעת לעשות את עבודת־הדוקטורט שלה באוניברסיטת קולומביה. בו־זמנית העניק לה מישרד־הבריאות משכורת מלאה. שוב ביקשה מבעלה שיקריב שנה שלמה למען הקאריירה שלה, והוא שוב הסכים.

בשנת 1967 הגיעה לאה צוונגר לביקור בארץ. בעלה, שכל אותה עת המשיך לטפל בבנה, קיבל אותה בשימחה, אולם שמחת הפגישה הועבה כשהודיעה לו אשתו כי עליה לשוב לארצות־הברית לחצי־שנה נוספת. שוב הסכים הבעל לוותר, למען אשתו, אולם בכך לא היה די. חצי־השנה התארכה והפכה לשנה שלמה.

בינתיים סיים הבן את לימודיו, הפך קאדט בבית־הספר לקצינים בעכו. שנה שאמו עבדה על הקאריירה המהירה שלה ואביו־החורג דאג לכלכלתו, הספיק הוא לצאת להפלגתו הראשונה. ישעיהו דיסיאטניק סיפק את כל צרכיו לנסיעה זו.

הכושי עשה את שלו

ב־1968 שבה לאה צוונגר ארצה, עם תואר הדוקטור בכיסה. דיסיאטניק חשב כי בכך הגיעו ארבע השנים הקשות, שאותן הקריב למען הקאריירה של אשתו, לסיומן. אולם לגברת דוקטור היו תוכניות אחרות. מייד עם הגיעה לדירה שברחוב בארי הודיעה לבעלה כי כעת, כשהיא כבר דוקטור, הוא אינו ראוי לה, אינו מתאים לה, וכי היא רוצה להתגרש.

באותה תקופה עבר דיסיאטניק משבר נוסף. אחיו נפגע בתאונה, והיה חשש כי יסבול מ־100 אחוזי נכות, והוא נאלץ לנסוע אליו מדי־יום לבית־החולים הדסה בירושלים. אולם אשתו, האחות הרחמנית, לא גילתה כל התחשבות במצב. היא יזמה שערוריות, מריבות, צעקות, התעלפויות ואף איישפזה את עצמה בבית־החולים אסף הרופא, בטענה כי היא סובלת — כתוצאה ממריבה עימו ונפילה מהמדרגות — מזעזוע־מוח.

אולם פעם אחת בכל־זאת התעניינה במצבו של האח, דיסיאטניק שהה אז בבית־החולים הדסה בירושלים, כשלפתע טילפנה אשתו אליו ודרשה בשלום אחין.

רק כשהגיע חזרה לביתו בתל־אביב הסתבר לדיסיאטניק פשר ההתעניינות הפיתאומית. דירתו המפוארת רוקנה בהי־עדרו מכל תכולתה, כולל הרהיטים, התמ־נות, הבגדים, המצעים וכל תכולת המטבח. השכנים סיפרו לו, כי בהיעדרו הגיעה אשתו עם בנה ועימם משאית וסבלים, והם שרוקנו את הדירה.

למחרת קיבל הזמנה לבית־המישפט, וכאן החלה סידרת מישפטים מכוערת בתביעות למזונות וגירושין, הנמשכת עד היום בבתי־הדין הרבניים.

בינתיים ניתק בנה־יחידה את קשריו עימה. אולם אמו לא נשארה בודדה זמן רב. כמעט מייד מצאה לה מאהב, בדמותו של אליעזר („לולק") גרשונוביץ, ועברה להתגורר עימו בשכונת אפרידר באשקלון. העובדה שהיה נשוי (כיום הוא כבר גרוש) לא הפריעה לה. גם העובדה שבנה היה בא מהצבא לביתה הרישמי שבאסף הרופא, במקום הביתה, לא הפריעה לה. היא נהגה להשאיר לו שם פתקים, ולהודיעו שהיא נמצאת באשקלון. הבן חדל לבוא הביתה, החל נוסע לבקר אצל דודותיו.

מאוחר יותר חידש את קשריו עם ישעיהו דיסיאטניק, השומר איתו על קשר הדוק עד היום והסוען כי הסכים לשוחח עם צוות העולם הזה רק למען הבן שנעשה לו עוול גדול על־ידי אמו־הורתו.

מסביר דיסיאטניק: „מה שקרה לבן זה דבר נורא. המוזהה של אמו, שאותה העריץ כאלילה, נופצה לגמד עיניו. הוא, שהיה מוכן ללכת למענה באש ובמים, עד־כדי־כך שהיה מוכן לרוקן את ביתי שלי למרות כל מה שעשיתי למענו, הבין לבסוף מי היא אמו. גם כשהתחתן, הוא לא הזמין אותה לחתונה."

מן העיתונות למד דיסיאטניק באחרונה, כי אשתו רכשה דירה בחולון וכן את דירתה של חוות ארליכמן, וכי היא מחזיקה ברשותה שתי דירות, שעה שבנה מתגלגל בחדרים שכורים. בדירתו שברחוב בארי הוא מסתובב, בין החדרים הריקים, המרו־הטים ריהום דל תחת הריהוט העשיר שסולק בזמנו על־ידי אשתו — אדם בודד שחייו נתרסו בידי אשה שאפתנית. ואומר: „מה שלא יגידו על לאה צוונגר, הוא כאין־וכאפס לעומת האמת. מאחרי דמותה של האחות הראשית מסתתרת אשה שחדר־רון על גוויות ללא כל נקיפות מצפון, על־מנת להצליח. היא עבדה עלי ועל כל יתר בעליה, ניצלה אותנו כל אחד לצרכיה, ואחר־כך זרקה אותנו לכלבים.

„ארבע שנים מתוך 11 שנות נישואינו היא שהתה בחו"ל, שלא לדבר על התקופה שבה נסעה בשליחות מישרד־הבריאות לאפריקה. כל אותן שנים היא הזניחה אותי והזניחה את בנה. היא עבד לקאריירה שלה."

שרית ישי

השיפוץ הביטחוני

(המשך מעמוד 31)

שבה הוא גר בסביון, עם המיליונר שאול אייזנברג. שוימר מכר לו את הווילה, וגר בה בשכירות אצל אייזנברג, שהוא השותף של התעשייה האווירית בעיסקת שיפוץ מטוסי הבואינג. ובכן, שוימר עושה עסקים פרטיים עם האיש שאיתו עושה התעשייה האווירית עסקים ציבוריים. בידי המישטרה עדות של עובדי התעשייה האווירית כי עבדו בביתו של שוימר והשתמשו בחומ־רים ובציוד של החברה.

נגד אשר בן־יוסף, מישנה המנכ"ל, יש תלונות על כי העסיק בעבודות בביתו בסביון עובדים וחומרים של התעשייה האווירית. בשעתו פורסם (העולם הזה 1993) צילום של מיכל־דלק־מטוסים שהפך למיכל־סולר בווילה של בן־יוסף. עובדי התעשייה האווירית התלוננו גם שבן־יו־סף התקין בווילה שלו מאוורריים שהוברחו במטוסי התעשייה האווירית.

התלונות למישטרה, הנחקרות עתה, כול־לות גם את ראשי הוועד ונאמני ההנהלה. האיש החזק ומזכיר ועד עובדי התעשייה האווירית, שמואל קישלס, נחקר על חשד של ניהול לא־חוקי וקבלת טובות־הנאה מחנות ש.א.ל. של הוועד במיפעל. וכן בקבלת טובות־הנאה לביתו מספקים של החנות.

התלונה הגיעה — השר שתק

כוכים רבים של מוצרים לתעשייה האווירית נחקרים על תשלום עמלות לבכירים אלה, המנהלים את עסקי חוועד. יעקב ברגמן, האיש החזק לשעבר של בן־יוסף, נעצר על הסדרת הלוואות בלתי־חוקיות לבנו של אשר בן־יוסף, ועל העלמת מיסמכים מאנשי מבקר־המדינה.

ממלא מקומו והמזכיר הקודם של ועד אלתא, המיפעל־הענק של התעשייה הא־ווירית באשדוד, הוא דויד שוורץ. הוא נחקר במישטרה על שקנה, באוקטובר 1974 מכונית מחברת אפרים זמיר. מכונית זו היתה מושכרת לאלתא על־ידי זמיר, שעסק בהשכרת רכב לאלתא. היא נמכרה לשוורץ במחיר נמוך ממחיר השוק. היתה זו מכונית רנו 12 דגם 1974. כאשר היה צורך בהחלפת מנוע המכונית של שוורץ, הוכנס מנוע חדש במוסך יד החרוצים. עלות המנוע והעבודה, כ־7000 לירות, נזקפו לחובת פרוייקט ביטחוני במיפעל אלתא. היינו: תקציב המדינה שילם את החלפת המנוע במכונית הפרטית של מזכיר הוועד.

תלונה על מעשה חמור זה נשלחה לכמה גורמים, ביניהם לשר־הביטחון שימעון פרס, שלא עשה דבר בנדון.

שיפוץ המנוע הוא רק פרט קטן ממע־רכת החקירות של המישטה בעיסקי התי־עשייה האווירית. כמנכ"ל התעשייה הא־ווירית רוצה שימעון פרס למנות את גב־ריאל גידור, סגנו של שוויימר כיום. גידור היה מכשירן בחיל־האוויר כאורח־עובד־צה"ל. מפקד חיל־האוויר, עזר וייצמן, חייל איתו בדרגת רב־סרן ואף שלחו עם מישלחת חיל־האוויר לצרפת. שם פגש גידור בשוויימר. גם וייצמן וגם מוטי הוד זוכרים אותו כטכנאי לא רע, אולם בשום אופן לא כבעל כישורים מיוחדים. לעומתו בלט ישראל רוט, אף הוא סגן מנהל התע־שייה האווירית כיום, שהפך תוך זמן קצר למהנדס הראשי של חיל־האוויר.

מדוע מעדיף שוויימר את גידור על־פני רוט לתפקיד מנכ"ל המיפעל הממלכתי, שתקציבו עולה על ביליון לירות לשנה?

גידור הוא איש נוח לשוויימר. בשנים עברו היה אחראי על אגף הייצור, ונתן יד להונאת חיל־האוויר. מבקר־המדינה חשף כי התעשייה האווירית חייבה את חיל־האוויר בשיפוץ מנועים בסכומים גדולים בהרבה מן המציאות, כאשר הכניסה לחשי־בונות חיל־האוויר הוצאות של עבודות אז־רחיות שעשתה. הונאה זו של תקציב ה־מדינה פורסמה על־ידי המבקר, אך איש מן האחראים לה לא נענש. האחראי הישיר היה גידור, המועמד עתה לעלייה בדרגה.

אגב, אחת הסיבות להצלחת ההונאה אז היתה שתיקת משניחי חיל־האוויר. מטעם החיל עבד אז בתעשייה האווירית קצין־קישור בשם אריה אבידור. תפקידו היה למנוע הונאות כמו זו של גידור. הוא לא מילא את תפקידו. כיום עובד אבידור כמ־נהל בחברת־בת של התעשייה האווירית.

אלה הם פני צמרת התעשייה האווירית, ששימעון פרס מנציח אותה במינוי הנוכחי שלו, תוך התעלמות מחקירות המישטרה.

הצריף האחרון

שבוע עומד הדחפור למחוק מעל מפת תל־אביב את אחד משרידיה האחרונים, ההולכים ונעלמים, של „תל־אביב הקטנה" — הצריף־הסנדלריה־בית של משפחת זלמן, בפינת פרישמן—דב הוז.

ודאי אין זה שריד אסתטי, לא פנינה ארכיטקטונית ואף לא ערך היסטורי ממשי

למקום, אולם סיפורו הקטן והפשוט של אהרון, אבי־המישפחה, מקפל בתוכו דפים מתוך אלבומה של העיר.

סיפורו של אהרון בן ה־73 מתחיל בפולין בתחילת שנות העשרים, עת גמלה בלבו ההחלטה שפולין אינה מקום בטוח ליהודי. ב־1924, יצא עם קבוצת חברים בדרך לווינה, ומשם לחיפה.

מחיפה יצא אהרון לראש־פינה, עבד שם בשדות־טבק, לא היה מרוצה מיחסו של מעבידו אליו ועזב, בחג־השבועות של אותה שנה. הוא הגיע חזרה לחיפה, ומשם לקיבוץ סמוך לזיכרון־יעקוב, שם מצא עבודה בחקלאות.

„אחרי אכילת אבטיח אל תשתה מים," הזהירו את אהרון החקלאים במקום, אך הוא התייחס לכך בביטול. אכל אבטיח, שתה מים וחטף מלריה.

בעיקבות מחלתו נשלח לתל־אביב והתייצב אצל הד"ר שוורץ, רופא בהדסה בתל־אביב.

הד"ר איבחן את המחלה, וקבע שהיה בארץ־ישראל עלולה להחמיר את מצבו של אהרון ולהביא אף למותו. הפיתרון היחידי, לדעת הרופא, יהיה לנסוע לווינה. „ובווינה לא מתים אנשים?" היקשה אהרון. „אם גם שם מתים, גם אני יכול למות שם," אמר, ונשאר בארץ. כעבור זמן־מה החלים, הלך לגור בשכונת נווה־שלום (בסביבת רחוב שלוש) ועבד כשכיר במיקצועו — הסנדלרות.

יחד עם עוד שלושה חברים הוא גר בחדר בשכונה, כשארגז משמש להם שולחן וכמה קופסות־פח הן הכסאות. בערבים היו הולכים לרקוד בפינת הרחובות אלנבי־שיינקין.

דירה היא לול

ב־1928 נשא אהרון לאשה את רחל, ועבר לגור ברחוב שלום עליכם, בדירה שכורה. בעל־הבית היה סוחר בפחמים. ערב חג־השבועות, שנת 1932, הוא הביא מטען פחם ושפך אותו מול חלון ביתו של אהרון. זה התרעם על המיפגע, ובתשובה אמר לו האדון: „אני בעל־הבית, ויכול לשפוך מה שארצה והיכן שארצה!"

אחת האימרות החביבות ביותר על אהרון־זלמן היא, שאדם החי בבית־דירות משול לתרנגול החי בלול: כפי שזה האחרון יכול להלך מקצה אחד של הלול לקצהו השני, כך אותו אדם יכול ללכת מקיר אחד של דירתו לקיר השני וחזרה. לעומת זאת, אדם החי בבית על אדמה, עם חצר ומרחב מסביב, יכול לנשום אוויר, להלך סביב כרצונו ולעשות ככל העולה על רוחו.

אימרה זו שימשה נר לרגליו כל השנים, וכעת, אחרי התנהגות זו של בעל־הבית, הוא החליט — וביצע. כעבור חצי שנה, בחנוכה, קנה את המגרש, ששטחו 465 ממ"ר, בסכום של 170 ל"י, מסוחר בשם גודד שקנה אותו מערבים. „הסכום גבוה מדי," אמרו לו כולם, והוא רץ אל סוחר־הקרקעות שממנו קנה את המיגרש, על־מנת לבקש את כספו חזרה, אך הסוחר לא היה מוכן לבטל את העיסקה.

אהרון בנה על המיגרש צריף־עץ למגורים, וכעבור כשנה, ב־1933, הקים עליו את בית־המגורים הנוכחי. הבנייה עלתה כשלוש־מאות ל"י, אותן השיג במשכנתה.

המיגרש שכן צפונית לבנייניה הצפוניים ביותר של העיר. סביבו השתרע כרם בין מה שהוא כיום רחוב בוגרשוב לשד' קק"ל (כיום שד' בן־גוריון). רק שנתיים מאוחר יותר התחילו לבנות את רחוב דוב הוז, שבינתיים היה רק בור גדול (כדי לסלול כביש מילאו את הבור עפר).

בחזית הבית בנה מיבנה קטן ששימש לו כסנדלריה. הוא סיפק נעליים לבית־הספר החקלאי מיקווה־ישראל עד שנת 1944. את חצר־הבית ניצלה המישפחה לגידול ירקות, תרנגולות, ברווזים ושפנים לצרכיה.

בשצריכים היו בשר, היו הולכים לשוחט ברחוב טבריה, ושוחטים את התרנגולות. היה לו לאהרון יבול טוב של כרוב. 150 ראשי־כרוב מכר לבעל הקפה ברחוב בוגרשוב פינת בן־יהודה.

במשך השנים הוליד אהרון שיבעה ילדים, שישה בנים ובת. לבעיות כלכליות, בעיות של פרנסה, היה אז לאהרון פתרון פשוט — עבודה! הוא עבד ביום בסנדלריה, ובלילות היה הולך לשמור במיגרשי־המכוניות שברחוב רייניס (מיגרש הקיים עד עצם היום הזה).

היכן בילו באותם הימים? בקולנוע גן־רינה שבבן־יהודה (מול המקום בו שוכן כיום בית אל־על), רקדו בסמדר על שפת הים, ישבו על חוף הים בשלווה ולא חשש, עד השעות הקטנות של הלילה.

לחו"ל לא נסע אהרון מאז עלה ארצה, לפני 52 שנים. יש לו בנים בארצות־הברית. בניו יצאו לטייל בחו"ל, אך הוא אינו מבין מה טעם יש לנסוע לחו"ל. „וכי המכוניות נוסעות בחו"ל עם גלגלים למעלה, או שמא אנשים הולכים שם על הראש?" הוא מקשה. „אם לא, אז אין מה לחפש שם!! עולם מודרני?" ישראל מודרנית דייה עבורו, והוא מסתפק במראות הארץ.

אהרון זלמן קנה מיגרש ב־170 ל"י וגידל בו את ששת בניו ובתו - עכשיו מכר אותו ב־2 מיליון ל"י והצריף המפורסם ייעלם מנוף העיר

בשכנות לגדולי האומה

בינתיים המשיך לסחוב את שקי הנעליים על אופניו. אין לו צורך במכונית עד עצם היום הזה. „שני שקי נעליים מעמיס משני צידי האופניים, שק מלפנים, שק מאחור, ואני באמצע." והרי כלי־תחבורה.

אהרון נזכר בהפצצות האיטלקים במילחמת־העולם השנייה, וזוכר שפצצה נפלה על הבית שממול, ברחוב פרישמן. „אין אמונה בערבים." הוא טוען מנסיונו, ומוסיף. „ערבי — 40 שנה בקבר — אל תאמין בו."

מסיבות כלכליות השכיר אהרון את הסנדלריה בתור מחסן לפלוני, והתקין את הצריף הפינתי כבית־מלאכה.

הסביבה התפתחה. גדולי האומה התגוררו בשכנות: שלונסקי וביאליק, גולדה מאירסון (מאיר) וליו שקולניק (אשכול).

במשך השנים התייקר מחירו של המיגרש. העירייה החלה לוחצת על מישפחת זלמן למכור לה את המיגרש, קבלנים ניסו לפתותו, אך אהרון לא מכר.

סביב, יש רחוב דיזנגוף, ופסז' הוד וספרי־צמרת, אך צריפו של אהרון מוסיף לעמוד בגאון, והוא ממשיך לתקן את נעליהם של תושבי הסביבה, ולשמור על רעננותו על־ידי הליכה יומית לשפת־הים וריצה לאורך החוף.

משכימי־קום ומבקרים קבועים בחוף ודאי מכירים את דמותו הצנומה, המופיעה מדי־יום, בכל מזג־אוויר (גם בגשם שוטף) לריצה והתעמלות.

לפני כשנה נפל ונחבל על שפת־הים. ידיו נפגעו, ולא חזרו לאיתנן, והוא נאלץ לחדול לעבוד בסנדלריה. בנו יצחק, בעזרת עובד שכיר, ממשיכים לנהל את המקום.

הבית הסך רעוע וסיכן את דייריו, וכך החליט אהרון לבסוף למכור את המיגרש לקבלן פרטי, תמורת כסף ורכוש (דירה ושתי חנויות בבניין שיוקם) בסכום כולל של 2 מיליון ל"י.

אין בליבו צער על כך. כל דבר — מגיע זמנו.

וכיצד רואה אהרון, שראה את תל־אביב כשמפרישמן אפשר היה עוד לראות את הירקון והים, את תל־אביב של ימינו?

אין לו הרבה תלונות. אומנם, את כיכר אתרים לא ראה עדיין, אך הוא מרוצה מהתפתחות העיר. רק דבר אחד בעוכריה, לדעתו — האנשים. תושביה העכירו את האווירה והפכו את החיים בה קשים ולא־נעימים. בכלל חרד הוא לשמה של המדינה בחו"ל בקרב הגויים, בעיקר לאור ההידרדרות במוסר הציבורי והשערוריות הכלכליות. „מה יאמרו עלינו שם?" הוא שואל בדאגה, אך קולו נבלע ברעש של פרישמן.

שמורת־טבע, שספק אם כל אותם החולמים על פניה מדי־יום, בדרכם לבתי־הקפה ולבוטיקים של דיזנגוף, שמו ליבם אליה, עומדת לעבור מן העולם.

את פוגשת אותו, את האחד, את מסתכסכת איתו. את עשוייה לאבד אותו ביום א' שבתחילת השבוע. זמן נהדר לצאת לטיול עם חבר או חברה טובה. זמן עוד יותר טוב להכיר את הנעלם, להיכנס להרפתקאות קלות, לעשות שטויות ובכלל, להתפרק. לא זמן מתאים לעסקים או להחלטות הרות־גורל. צוו־המזלות, ל־בני טלה, השבוע: השתעשעו! ליבשו בגדים צבעוניים. כמו־כן הימנעי מפיר־סומת רעשנית, היא תבוא אליך מאליה.

* * *

אתה נמצא בתקופה בה מאיר לך המזל פנים בכל הנוגע לבית ולמש־פחה. קשרים נפשיים מתהדקים והולכים בינך לבין נערה שהופיעה לא מזמן באופק חייך, והם זכו לאישור נלהב מצד המשפחה, הקרובים ו־הידידים. הרבה לארח אנשים בביתך, ואל תחמיץ שום הזדמנות לעריכת מסי־בה לחוג מכריך. זה ישתלם בסופו של דבר.

* * *

כפות המאזניים מתחי־לות לנטות לכיוונכם. המאבק אותו התחל־תם לפני שבועות מיס־פר — ואשר נראה כי יזיק לכם, הוכיח את עצמו. דווקא אתם מתחילים לקצור את הפירות. ולא כמו ש־נראה בהתחלה. אל תחסכו להשתמש ב־מרפקים כדי לפלס את הדרך הנראית כנכונה. במישור הרומנטי, הצלחה כרגיל.

* * *

יום שלישי או רביעי בהחלט אינם מתאימים למסיבות או לבילוי ב־חברה. מוטב לך, אי־פוא, בת סרטן, להסתגר בימים אלה ואם את סטודנטית — להקדיש את כל מירצך לבחינות. הפסדים כספיים ניכרים מאיימים עליך. אל תתן לזה לזעזע אותך יותר מדי, המשך בתיכנון לטווח ארוך. אם כך תעשה — יהיה הנזק אפסי. פגישה בלי־ירח הופכת להרפתקאה — אך לא לפר־שה בעלת־חשיבות. העיקר, שלא יראון.

* * *

אתה מעוניין בשלי־מות. אין כזו בעולמנו, ואם יש, היא מתחת לפני השטח. נסה פעם אחת בחייך לחיות ותרן, הדיכאון כתו־צאה מן האבל יימשך. מתנה לא גדולה תעו־רר בך התרגשות וחשש שזה על־מנת לקבל פרס. תפסיק לחיות מין כזה שמתחשב באחרים, לעזאזל! זה למענך. היזהרי מאש! את עלולה להיות מעורבת במשהו בלתי־נעים הקשור ב־אש. גלי את צפונות ליבך לפסיכיאטר.

* * *

בעיות הדיאטה המעסי־קות אותך עושות ממך צחוק בעיני ידידים. אל תפיצי את מעשיך הפרטיים ואת סודותייך הכמוסים ברבים. אנשים רק ישמחו למכרם הל־אה ולהזיק לך. אין שום סיכוי סביר שתוכניתך לצאת לחופשה ולטיול ארוך תתממש. מאורע משפחתי ירתק אותך לביתך לתקופה ארוכה יחסית. נסי לחבב אותו — הוא אוהבך ויכול להסב לך אושר רב, אם רק תבליגי על יצרייך.

היזהר מאוד להיכנס השבוע להתחייבויות כספיות. אל תיכנס ל־עיסקות חדשות בלי לבדוק אותן היטב. עם זאת, הזמן מתאים ל־ערכת תוכניות כספיות לטווח ארוך. סמוך על עצתו ותכונתו של ידיד, בעיקר אם נולד במחצית הראשונה של חודש אפריל. אתה עשוי לשאוב סיפוק רב ותועלת אישית מארועים חברתיים.

* * *

מחדל קטן ובלתי חשוב לכאורה, מאפ־שר לך לוותר על אח־ריות טורדנית. את שו־גה, כמובן, אבל את שמחה שאת שוגה, פגישה עם גבר גבה־קומה מסתיימת במבו־כה נעימה. היזהרי מ־פליטות הפה של חב־רותייך הטובות ביותר. קצת חיסכון בהוצאו־תייך כלל לא יזיק לך.

* * *

זהו בסך הכל, שבוע רומאנט־ — וזהו רק התחלה! בת־קשת, דעי שפגישותך — גם אם הן נערכות זו בצד זו, עשויות להתלקח ל־אש חזקה מאוד אצל ה־נפגשים עימך, בסוף ה־שבוע. על כן נהגי בזהירות וברחמנות. אל תסבכי אדם נשוי ב־שעשוע־הפלירט שלך. אל תהיי שרירותית.

איני מכיר הרבה שבועות טובים יותר למצוא מרגוע בטבע, באנשים חדשים, ובד־ברים יפים. זהו שבוע שצריך להיות מוקדש חצי־חצי: לעבודה ול־בילוי בייחוד להסתכ־לות, ביקור בתערוכות וכיוצא בזה. אם תש־קיע את כל הזמן ל־אחד משני התחומים — תיזנק. אם תמשיך לדאוג — תגרום נזק לזקוקים לך.

* * *

תצליח לעניין את עצ־מך במשהו שונה לגמ־רי. היכרות עם בת מזל אריה, תישא תוצאות חיוביות. היא תגרום לך שתנצל את מלוא כשרונותיך בשטח ה־אהוב עליך, אשר יג־רמו לכך שהאנשים ה־סובבים אותך יערי־כו ויכבדו אותך מחדש. הנסיעה אותה תיכננת תידחה השבוע.

* * *

אל תחששי מדברי לעז. ידידים טובים שומרים עליך, את יכולה לסמוך עליהם. דעתם חיובית עליך. בעיות חיי הנישואין שצצו בעבר הלא רחוק ייעלמו באותה פתאו־מיות בה הופיעו. בנות דגים, השתכלנה מס־ביבכן, זה מצוי ליד־כן, אל תחפשנה לשווא את המושלם שאינו ב־נמצא. מחכה לך סוף שבוע אידיאלי.

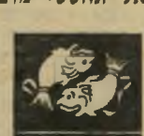

במדינה

הסברה

אוהל הדוד במחנה

כהשקעה של הון־עתק פתח צה"ל במיבצע קירוב לבבות היורדים לעניינה של ישראל

ממשלת ישראל פתחה במיתקפת־החורף שלה על מאות־אלפי הישראלים החיים ב־ארצות־הברית של אמריקה ובמדינות אח־רות.

בהוצאה של מיליוני לירות, נשלחו ל־בתיהם של היורדים — בכוח או בפועל — גיליונות שמנים של עיתון חיילי צה"ל במחנה, ובדיברי־ההסבר למשלוח היקר כו־תב האלוף רפאל וירדי, ראש אגף־כוח־אדם בצה"ל, כי הוחלט לעשות „צעד נוסף ל־הידוק הקשר." הקשר, כותב האלוף, אינו מסתכם בקריאת במחנה, אלא יהיו גם כי־נוסים, מיפגשים וכנסים בערים שונות, „במגמה לחזק את הקש רביניכם לבין צה"ל."

עשרות־אלפי נהגי־המוניות, בעלי המיס־עדות ומלצריהן, מנגני העוד והגיטארה ב־מועדוני־הלילה, שומרי־הסף באלפי המיש־רדים היהודיים הממוסדים — כל אלה ש־השקיעו אלפי דולרים כדי לקבל „כרטיס ירוק", ועסקו במשך זמן ממושך בהברחת עשרות־אלפי דולרים מישראל, באמצעות שליחי־ישיבות ואולפני העיר־העתיקה, יזכו מעתה בקשר הדוק עם צבאם, אחרי שרובם ככולם השלימו כבר את ההכנות לקבלת

מנגינה יומיומית מחרידה

ב שבועות האחרונים התארגנו משפחות בשכונה כדי להכריז מילחמה במיטווח המסוכן. „ההופך את חיינו לגיהי־נום," כדיבריהם. גם באמצעים מישפטיים. אחד הפרטים הפיקנטיים הוא שבין הנפג־עים מכדורי המיטווח נמצא גם שופט־השלום התל־אביבי יהושע אברבוך, הטוען כי „אין רשות יכולה להתערב בענייני רשות אחרת, כך שאין הרבה סיכויים לזכות במאבק מישפטי."

הפשרה המסתמנת באופק היא שייאסר הירי ברובי קראבין, שטווח־הירי שלהם הוא כארבעה קילומטרים. „ביניתיים הפכי שריקות הכדורים מנגינה יום־יומית מח־רידה," אומרת ציפורה רשף. „ביקרו אצ־לנו ראש עיריית תל־אביב וראש עיריית רמת־גן, אבל לא נראה שקיים פיתרון קרוב. כולם אומרים שאנחנו מאד מסכנים, אבל היריות במיטווח נמשכות כרגיל כאילו לא קיימת כאן בכלל בעייה של סכנת נפשות."

מאחרי־הקלעים נוצר, בעיקבות שערו־ריית המיטווח, סיכסוך בין שתי העיריות הקשורות בעניין. ראש עיריית תל־אביב עושה כמיטב יכולתו למען תושבי שכונתו, הנמצאים במרכזו של שדה־קרב. אך ראש עיריית רמת־גן, לעומתו, אינו ממהר לקבל את מסקנות חוקרי עיריית תל־אביב, ז־נראה שבשלב זה אינו שוקל כלל אפשרות של סגירת המיטווח, או שינוי כיוון הירי לעבר עירו־שלו רמת־גן.

ובינתיים מוסיפות היריות להדהד בין קירות הבתים, כשפעם בפעם נשמע קול זגוגית מתנפצת או טיח מותז מן הקירות. תושבי השכונה נאלצים לבלות את מרבית שעותיהם בחדרים חסרי־חלונות, ולעיתים קרובות למדי גם במיקלטים.

„כשאני יוצא למילואים, זה ממש תע־נוג," מתלוצץ אחד מתושבי השכונה בחיוך מריר. „שם, לפחות, חיי בטוחים. אבל ביניתיים אני דואג לאשה ולילדים." „עד שלא ייהרג פה מישהו," אמרה כרמלה כהן, מתושבות השכונה, „זה לא יזיז לאף אחד."

הם יורים

(המשך מעמוד 30)

בקרון דלק, למשל.

בחודשים האחרונים נעשו שיפוצים ו־שיפורים במיטווח, בסכום של יותר ממיליון לירות. „אנחנו לא יכולים להאמין ש־עיריית רמת־גן תסגור את המיטווח," אומר אחד מתושבי השכונה, אמנון אגוזי, סוכן־בורסה במיקצועו.

בעת ביקורו של צוות העולם הזה בש־כונה, נשמעו היטב הדי היריות מן המיטווח. למרות זאת טוענים בעיריית רמת־גן, כי בבדיקה למדידת כמות הדציבלים — רעש שעולים מן המיטווח, נמצא כי „הרעש כלל אינו מגיע לשכונה." עובדה זאת מדגימה את דרך הטיפול ואת הנכונות לפיתרון, הקיימים בעיריית רמת־גן, שלה אינטרס ברור במיטווח המשרת אוכלוסיית יורים גדולה באיזור תל־אביב.

בול למירפסת

אמנון אגוזי, תושב שיכון דן, מצביע על פגיעת כדור במעקה־הזכוכית של מירפסת ביתו. לדבריו חדרו לביתו בחודשים האחרונים כדורים אחדים, שחלק מהם עלול היה לגרום לפציעה או למוות. „עשינו לנו הרגל שאיננו יושבים בסלון בזמן שיורים במיטווח הסמוך," סיפר.

הדרכון האמריקאי, או נושאים אותו כבר בכליהם בגאווה.

אגרוף וצ'קים. כראוי לכתב־עת, ש־מטרתו המוצהרת היא להדק את הקשר, עוסק הגיליון הראשון (עוד יבואו) של במחנה לפגורה הישראלית, בסיפורים מח־כימים ומשכילים שאחד מהם, תחת הכותרת „ציונות", מסביר כיצד יכולים היורדים להיות ציונים טובים גם בגולה הדוויה.

הדוד ג'ק קאי ז"ל, דודו הרחוק של כתב במחנה בונה תירוש, החתום על הרשימה הציונית ראוי, לדעת האלוף ורדי וחייליו, להיזכר „בכל פעם שאתם נזכרים במיבצע־יונתן..."

מדוע? שואל הקורא שטרח לפתוח את הגיליון השמן, והוא זוכה בתשובה: „...הוא (הדוד קאי) היה חבר בכל האיגודים וה־אגודות והסתדרויות היהודיות האפש־ריות... באגודות שבהן לא יכול היה לקחת חלק כי היו אגודות־נשים — היתה חברה דוגמי רוחי. אחת לשנה, בערך, היו מגי־עים שניהם ארצה... כדי לראות את ישראל. ובכל פגישה היו עיניהם מתלחלחות ודומ־עות ותאגרוף מתקסף בנחישות... כשעברה המגבית עוד שיא, ידעתי שהדוד קאי עשה מיספר טלפונים וחתם בעצמו על כמה צ'קים..."

השנה ובשנה הבאה. איך אפשר להיות ציוני מסור וטוב כמו הדוד קאי, זיכרונו־לברכה? האלוף ורדי וצוות עוזריו

(המשך בעמוד 36)

הביגוד של שרי־הממשלה

אחת הדרכים של הנהלת „אל־על" ל־שיפור תנאי־השכר של מנהליה (לא של עובדי־התחזוקה, חס־וחלילה) היא הפ־טנט ששמו „פקודת־נסיעה." למשל, סגן־המנכ"ל **לובה וולך**, האשה החזקה של החברה. ב־14 באוקטובר השנה נח־תמה פקודת־נסיעה עבורה, וב־21 באותו חודש היא יצאה ללונדון לארבעה ימים. בפקודת־הנסיעה נאמר כי היא מקבלת, נוסף על כל הוצאות הנסיעה, גם הו־צאות־ייצוג בסך 30 דולר ליום. בפקודת־הנסיעה נאמר, כי יש לחייב בהוצאה את היחידה שהיא עומדת בראשה.

שר צדוק
בלי בגדים

ב־16 ביולי השנה נחתמה עבורה פקו־דת־נסיעה אחרת, ובעיקבות פקודה זו היא יצאה לחמישה ימים ללונדון, ב־23 ביולי. הפעם קיבלה, נוסף על כל הוצ־אות־הנסיעה, גם הוצאות־ייצוג בגובה 50 דולר ליום, ועוד הוצאות־ביגוד 165 דולר.

ב־13 בספטמבר יצאה הגברת וולך שוב לניו־יורק, לשיבעה ימים, קיבלה הוצאות־ייצוג בסך 50 דולר ליום. סיבת הנסיעה: תיאום עם היועצים המישפ־טיים.

הפעם אין הנושא השאלה של הצורך בנסיעות אלה. הנושא הוא: הוצאות בי־גוד. לא רק לובה וולך מקבלת הוצאות־ביגוד בנסיעות לחו"ל. מסתבר כי זהו נוהל נפוץ במדינה, ואפילו הפך תקן ממשלתי מחייב.

רק לפני כמה שבועות, כאשר יצא שר־המישפטים **חיים צדוק** לחו"ל בשלי־חות רישמית, נאמר לו כי הוא מקבל גם הקצבה של כמה מאות דולרים לביגוד. השר הנדהם הודיע כי הוא יכול לקנות בגדים בחנויות ישראליות, וכי אינו רוצה בהקצבת־הביגוד.

השר צדוק החזיר את ההקצבה. שרים אחרים — חלקם ודאי שלוקחים אותה, אם כי לא תמיד הם משתמשים בה ל־קניית בגדים דווקא.

בישראל קיימת תעשיית בגדים ענפה וטובה. מדוע צריכה ממשלת ישראל לש־מש דוגמה רעה, ולהקציב מטבע־זר יקר לרכישת בגדים בחו"ל, על חשבון המדינה?

רשות־הנמלים ועורכי־הדין

כל השנים היתה רשות הנמלים בישׂ־ראל, שהיא גוף ממשלתי, מייוצגת בבתי־המישפט על־ידי פרקליטות המדינה. ה־רשות היתה משלמת שכר סימלי למדינה, וממנת משכורות של שני עורכי־דין ב־פרקליטות שהועסקו בענייני הרשות. היה זה הסדר זול וחסכוני, שפעל לשביעות־רצון שני הצדדים.

בשנים האחרונות גדל מיספר התיקים בטיפול הפרקליטות בנושאי הרשות, ו־פרקליט מחוז תל־אביב לענייניים אזר־חיים, **איתמר פילפל**, תבע מן הרשות להוסיף על מיספר עורכי־הדין שהיא מממנת בפרקליטות. כל מה שהיה על הרשות לעשות היה לממן החזקת עוד עורך־דין או שניים. מה עשתה הרשות? הפסיקה את ההסדר עם פרקליטות המ־דינה, התקשרה עם מישרד עורכי־דין פרטי, „זיסמן—בנדור", שייצג אותה ב־נושאי בתי־המישפט.

רשות־הנמלים לא הוציאה מיכרז בין עורכי־הדין. היא לא פיצלה את העבודות בין כמה מישרדים. היא מסרה את הטי־פול בכל עניינה, טיפול הכרוך בשכר־טירחה של מאות־אלפי לירות לשנה, ל־מישרד פרטי — בגלל סיבות הידועות ל־ראשי הרשות בילבד.

הסדר זה הוא גם בגדר ביזבוז נורא של כספי הציבור, שכן ברור כי ההסדר הקודם עם הפרקליטות היה זול יותר.

השאלה שתיוודע בוודאי רק בעתיד היא: מי מרוויח מהסדר זה?

מהו שיעור האינפלציה

בעוד הפירסומים השנתיים מדווחים על שיעור אינפלציה שנתי בשנת 1976 בשיעור של 28%, בא הכלכלן **סבר פלוצ־קר** וטוען, כי השיעור הנכון הוא 38%.

פלוצקר אומר, כי שיטת החישוב ב־ארץ היא מלאכותית, ואינה נהוגה עוד בארצות מתקדמות. בבריטניה, למשל, משווים את רמת־המחירים בחודש מסו־יים עם הרמה באותו חודש אשתקד. שיטה זו נושאת בחובה יתרונות רבים. ראשית, השיעור המתקבל הוא של אינ־פלציה שנתית ולא חודשית, ושנית, הת־נודות העונתיות החוזרות על עצמן מדי־שנה, מתבטלות. אילו מדדו גם כאן את האינפלציה לפי מודד זה, היו מוצאים כי שיעור האינפלציה השנה בארץ היה (לעומת החודש המקביל אשתקד) כזה: ינואר — 22.8% ; פברואר — 21.8%; מארס — 23.2% ; אפריל — 28.1% ; מאי — 29% ; יוני — 29.7% ; יולי — 35.7% ; אוגוסט — 37.3% ; ספטמבר — 36.6%.

שיטה בינלאומית אחרת למדידת אינ־פלציה היא השוואת ממוצע תלת־חודשי או בישראל רבע־שנתי, לעומת אותו הרבע בשנה הקודמת:

רבע ראשון 1976 — 22.6%; רבע שני 1976 — 28.9% ; רבע שלישי 1976 — 37%.

מכאן מסתבר, כי בניגוד לכל הכרזות האוצר, שיעור האינפלציה הואץ ביותר השנה, והוא עומד על 37% בשלושת החו־דשים האחרונים.

נוירדפר הציל את להב

זכורה פרשת הוועדה שמינה הממונה על הכנסות המדינה, **משה נוירדפר**, כדי למנוע את העמדתו־לדין של איל־החולצות **יעקב להב** („העולם הזה" 2040). ובכן, הוועדה, כפי שהיה צפוי, מצאה כי להב צודק בכל ואין להעמידו לדין פלילי, כפי שדרש המכס.

המכס מצא, כזכור, כי להב שלח מיכ־תב לסוכן שלו בגרמניה, ובו ביקשו לש־נות את הכתוב בחשבון לגבי מישלוח בדים, כך שישלם מכס פחות מן המוטל עליו. עוד מצא המכס, כי להב השתמט מתשלום 3.8 מיליון לירות מיסי־קנייה על ייבוא בדים.

רשימה מס' 5

הנוסעים בראשונה לחו"ל מבלי לשלם היטל־נסיעות כחוק

זוהי הרשימה החמישית במיספר של הנוסעים במחלקה־הראשונה של „אל־על" בלי שישלמו היטל־נסיעות כחוק. אלה הם נוסעים הקונים או מקבלים כרטיס רגיל למחלקת־התיירים, אך מועברים ל־מחלקה־הראשונה. הרשימה אינה של ה־מועברים למחלקה הראשונה כאשר אין עוד מקום במחלקת התיירים, כדיברי ה־התחמקות של „אל־על". זוהי רשימה המועברת לצוות המטוס עוד לפני הטיסה.

- **מ. אלדר**, מנכ"ל אוניברסיטת בר־אילן, 1.8.76, טיסה 015 לניו־יורק.
- **ד"ר גולדמן** ועוד ארבעה רופ־אים מתל־השומר, 1.8.76, טיסה 315 ל־לונדון.
- **שלמה להט**, ראש עיריית תל־אביב, 2.8.76, טיסה 315 ללונדון.
- **יהודה הלמן** (מנכ"ל ועידת הנשיאים) ואשתו, 3.8.76, טיסה 023 לניו־יורק.
- **אפרים בן־ארצי**, לשעבר מנ־כ"ל „אל־על", 8.8.76, טיסה 105 לניו־יורק.
- ח"כ **מנחם הכהן**, 9.8.76, טי־סה 001 לניו־יורק.
- **לילי שרון** (אשתו של אריק), 10.8.76, טיסה 315 ללונדון.
- **חיים ויניצקי** (מנהל בחברת־משקיעי־ישראל של סם רוטברג), 12.8.76, טיסה 001 לניו־יורק.
- **סם רוטברג**, 12.8.76, טיסה 001 לניו־יורק.
- **עודד גורודצקי** (בעל „אמקור"), 25.8.76, טיסה 023 לניו־יורק.
- בתו של האלוף **בנימין פלד**, 17.8.76, טיסה 023 לניו־יורק.
- **זאב שר**, ציר ישראל בניו־יורק, 25.8.76, טיסה 1015 לניו־יורק.
- גברת **דולצ'ין**, אשת גיזבר־הסוכ־נות, 26.8.76, טיסה 315 ללונדון.
- **רחל משל**, אשת מזכיר ההס־תדרות, 1.9.76, טיסה 315 ללונדון.
- **ארנולד פורסטר** ואשתו, 31.8.76, טיסה 023 לניו־יורק.
- הרב **מרדכי קירשנבלום**, מנ־הל בסוכנות היהודית, 2.9.76, טיסה 015 לניו־יורק.
- ח"כ **שימחה ארליך** ואשתו, 6.9.76, טיסה 001 לניו־יורק.
- **אריה מנור** ואשתו, 9.9.76, טי־סה 001 לניו־יורק.

עוכבה הלוואה ליגאל הורוביץ

בעיקבות פירסום פרשת המיפעל ש־עומד להקים **יגאל הורוביץ**, בעל־מחלבות ויצרן מוצרי־חלב, („העולם הזה" 2039), הורה מישרד־המיסחר־והתעשייה לעכב את ההלוואה המבוקשת, ולבדוק את הפרשה מחדש.

יוצץ אפלבוים
בלי ביטוח

הורוביץ ביקש ביטוח ממשלתי להל־וואות במטבע־זר, לרכישת ציוד להקמת מפעל לייצור גביעונים מפלסטיק עבור מוצרי־החלב שלו. התכנית עוררה התנג־דות רבה של היצרנים בענף, שטענו כי קיים עודף כושר־ייצור בארץ, וכי אין סי־בה שהממשלה תעודד הקמת מיפעלים נוספים בתחום זה.

התברר כי אגף־המזון במישרד־המיס־חר־והתעשייה נתן המלצה לתכנית, לא־חר שאגף־הכימיה סירב. המלצת אגף־המזון כבר הגיעה אל מרכז־ההשקעות, שעמד אף הוא להמליץ על הביטוח.

הנושא הגיע לידיעתו של עוזר שר־המיסחר־והתעשייה, **בועז אפלבוים**, וזה הורה מייד על עיכוב ההמלצות ועל בדיקה מחודשת של הבקשה. השבוע תס־תיים הבדיקה, ויוחלט אם תינתן ערבות ממשלתית להלוואה המבוקשת או לאו.

הכושים דפקו את ישראל

הערותיו הגזעניות של שר־התקלאות האמריקאי לשעבר, **אייזל באצ'**, עלו לישראל הרבה מאד. שר־המיסחר־והתע־שייה, **חיים בר־לב**, עמד לצאת בש־בוע שעבר לחתום עם באצ' על הסכם בין־ממשלתי שבו התחייבה ארצות־הברית לספק לישראל במשך חמש שנים את כל מחסורה בגרעינים.

שר־החוץ האמריקאי **הנרי קיסינג'ר** התנגד להסכם בכל תוקף. הוא טען כי הסכם כזה יש לארה"ב רק עם ברית־המועצות, וכי אם תחתום עליו עם יש־ראל, תצטרך לחתום על שכמותו גם עם יפאן ועם ארצות מערב־אירופה. אולם באצ' עמד בתוקף על החוזה, והנשיא פורד קיבל את דעתו. ימים אחדים לפני החתימה הסופית התפוצצה פרשת הע־רותיו האנטי־כושיות של באצ', והוא התפטר. קיסינג'ר ניצל את התפטרותו, וביטל את החסכם שעמד להיחתם.

דובר חדש ל„בל"ל"

ד"ר **יאיר קדישאי** (52) התמנה כמנהל המחלקה לשיווק של „בל"ל", ח־כוללת גם את הדוברות. הוא בא במ־קומו של **דב ארנון**, שעבר לתפקיד בכיר אחר.

דובר קדישאי
בלי אפלייה

(המשך מעמוד 34)

מסבירים ברצון, באמצעות בונה תירוש, אחייניו של הדוד: „...לפני שישים או שיבעים שנה הגיע לניו־יורק בלי פרוטה, ובנה בשתי ידיו ממלכה כספית לא־קטנה...“

מוסר־ההשכל ברור: הגעת לניו־יורק? אין לך עדיין פרוטה? (את ה„פרוטות“ השקעת, כמובן, במיבצע הברחת־הכסף, בי־שכירת עורך־הדין לסידור ניירות ההגירה, ברכישת המונית, המיסעדה, החנות למימכר סמרים פורנוגראפיים).

אל דאגה. קרא את במחנה, בוא לכנסי־ההסברה לקציניים וחיילים של מולדתך ה־היסטורית, ובמרוצת הזמן תתעשר, כמו הדוד ז“ל, תחתום על צ'קים למגבית, תבוא אחת לשנה לארץ ועיניך ידמעו ואגרופך יתקפץ בנחישות.

השנה בסזורה — בשנה הבאה בירושלים (לביקור קצר).

דרכי־חיים

המכה האחרונה

עדות־שמיעה מפוקפקת שיכנעה רבנים לאשר לבעל לגרש את אשתו

חוא היה אלמן. היא היתה גרושה. אבל הזיווג ביניהם לא עלה יפה מלכתחילה.

„היא היתה מכה אותי,“ גילה מנחם יחי־אל לבית־הדין הרבני, שהתכנס כדי לדון בבקשתו לגרש את אשתו שולמית. „היא מתעוררת בלילות, מקימה שערוריות, שו־ברת כלים. אנחנו גרים בחדרים נפרדים. זה שמונה שנים שאנחנו לא מקיימים יחסי־אישות.“

האשה, שולמית יחיאל, לא הכחישה את טענות הבעל. „נכון,“ העידה, „זה שמונה שנים שאני ובעלי לא חיים כבעל ואשה.“

כאן ביקשו הרבנים לברר מי מבני־הזוג אשם בהפסקת יחסי־האישות ביניהם. כל אחד מהם טען כי הוא היה היוזם להפסקת היחסים. „הוא העליל עלי עלילות־שווא,“ טענה האשה. „זה התחיל עוד בעדן, ומאז אנחנו לא ביחד.“

בנקודה זו הביא הבעל עד, כדי שיפריך את טענתה של אשתו כי הוא מעליל עליה עלילות־שוא. סיפר אליהו מורחיים, שהעיד על עצמו שהוא קלפן במיקצועו זה עשר שנים: „עלינו לקומה השנייה בבית בקר־ייתשלום. נכנסנו לדירה. בחדר היתה מי־טה ועליה שכב גבר בתחתונים וגופיה. האשה היתה שם, לבושה בחלוק־לילה שקוף. ניגשנו לגבר וביקשנו ממנו תעודת־זהות. התברר שזה ערבי מחברון. האשה טענה כי הוא דייר שלה, וכי היא השכירה לו את החדר תמורת מאה לירות לחודש.“

חקש האיטלקי. כאשר גילו הבעל ו־העד שהביא עימו את הערבי, הם מיהרו להזעיק את המישטרה. סיפר רב־סמל יעקב אביהו: „בשעה אחת־עשרה בלילה קיבלתי הודעה כי אדם מבני־המיעוטים מסתובב במקום. באתי לדירה שבה גרה שולמית יחיאל, ומצאתי אצלה את האיש א'.“ לדיברי השוטר התברר כי האיש לא היה מחברון. יותר מזה — הוא לא היה ערבי כלל.

כאשר עלה אל דוכן־העדים הגבר שנמצא בדירתה של שולמית, היה בפיו סיפור שו־נה לחלוטין: „נסעתי באוטובוס. האשה הזאת ישבה לידי. היא הזמינה אותי לבוא אליה לשתות כוס־תה. חשבתי שהיא פנויה. גם אני פנוי. פיתאום באו, ודפקו בדלת.“

למרות עדותו של זה, הכחישה שולמית יחיאל הכל, כשם שעשתה ב־27 בקשות קודמות לגירושין שהגיש נגדה בעלה במרוצת שמונה השנים האחרונות. „הכל שקר,“ טענה, „בעלי מעליל עלי עלילות. אני רוצה שלום־בית.“ אלא שבמקום שלום־בית היא קיבלה גט־פיטורין. מה שיכניע את הרבנים לאפשר למנחם יחיאל לגרש את אשתו, לא היתה העובדה שמצא אותה בחברת גבר אחר. היתה זו עדותו של רחמים סאלם, שהכיר את שני בני־הזוג עוד בעדן.

„עוד בעדן,“ סיפר „ראיתי את האשה עם בחור איטלקי, גוי.“

עדות זו זיעזעה את שלושת הרבנים שישבו בדין. „גוי? מאיפה אתה יודע שהוא היה גוי?“ חקרו.

„שמעתי שסיפרו עליו שהוא גוי,“ הסביר העד, „למרות שהוא התחתן אחר־כך עם בחורה יהודיה.“

קבעו הרבנים חד־וחלק: „הבעל רשאי לגרש את אשתו, ומיצווה עליו לגרשה.“

סיפור־אימים נוסח היצ'קוק מתחולל בביתו של המלחין הקשיש נחום נרדי

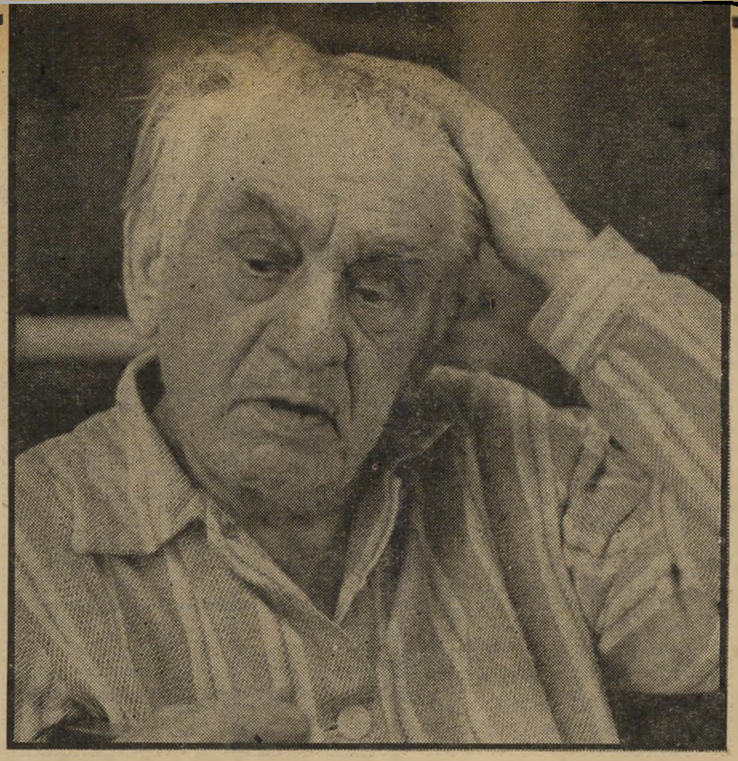

המלחין נחום נרדי, בן 75, מיוצרי הזמר העיברי העממי המקורי. בתמונה הוא נראה לבוש פיז'מה, בביתו שברחוב קלונימוס בצפון תל־אביב, ימים אחדים אחרי שעבר את בית־החולים שבו היה מאושפז זמן רב. בשובו לביתו נדהם למצוא באחד החדרים אדם מוזר, אשר ליווה אותו כל ימי חוליו מבלי שנתבקש לכך, ומתוך מניעים מיסתוריים ונעלמים. כשנתבקש לעזוב את דירת נרדי, סירב.

עימנואל האדם המיסתורי שפלש לחייו, לבי־תו ולעסקיו של נחום נרדי, טוען כי שמו עמנואל חכם, וכי עשה את שעשה מתוך „הערצה עיוורת למלחין הדגול הבודד.“

בשחים בבית קלונימוס

שעת־ערב מאוחרת. איש קשיש, נתמך בידי אדם אחר, מובל במעלה המדרגות בבית ברחוב קלונימוס מיספר 14 בצפון תל־אביב. התומך בו, גבר בעל תווי־פנים מוזרים מעט, פותח את דלת הדירה שבקומה הראשונה. על הסף מת־מוטט האיש הזקן, תוך שהוא פולט גני־חרת כבדות. האיש האחר ממהר אל הטלפון ומזעיק אמבולנס. תוך דקות אחדות מובא הקשיש לבית־החולים איכילוב וניצל „ברג־עים האחרונים,“ לדיברי הרופאים.

רק ביום המחרת התבררה לרופאים זהו־תו של הזקן, שחייו ניצלו מהתקפת־לב בדרך־נס, בזכותו של האלמוני שהביאו ל־בית־החולים. בתווי־פניו של הישיש התקשו לזהות את הדמות שראו פעמים רבות בעבר בטלוויזיה, ושבוודאי שרו ועדיין שרים את שיריו, בערבי נוסטלגיה, במסי־בות יום־הולדת לילדים וסביב המדורה ב־ל“ג בעומר.

הצל המיסתורי בא להשתלט

אותו זקן, ששכב בודד במחלקת־ההתאוששות בבית־החולים, לא היה אלא יוצר ומטפח השיר העממי הישראלי, נחום נרדי. מלחין ומגצח שנאמר עליו כי „נתן זמר בפי גדולים וקטנים מאז דרך על אדמת ישראל בשנת 1923, ועד תחילת שנות השבעים.“ נחום נרדי הוא כיום ישיש, חולה וגלמוד.

מי היה האיש שהביאו לבית־החולים, זאת לא זכר. כעבור שבועות אחדים עזב נרדי את בית־החולים. אולם, לא עברו ימים רבים ושוב חלה, הפעם במערכת־העיכול. מאי־שם הופיע שוב האיש המיסתורי ו־דאג להביאו לפני רופא, ואחר־כך דאג לאשפזו בבית־החולים דונולו ביפו. איש לא שאל אותו מדוע הוא עוזר לנרדי, ומי ביקשו לעשות זאת. האיש פשוט לא השיב לשאלות.

ימי הזוהר של נחום נרדי היו בשנות החמי־שים. בתמונה הוא נראה עם בתו מני־שואיו הראשונים, נעמה, שאף זימרה רבים משיריו. גם שתי נשותיו של נרדי, ברכה צפירה ואהובה צדוק, התפרסמו כמבצעות שיריו של המלחין נחום נרדי.

בבית־החולים שכב נרדי שיבעים־ואחד ימים. לאחר שנכשל הניסיון הראשון ל־נתחו הוא אושפז במחלקת ההתאוששות של בבית־החולים, וכעבור שבועות אחדים של טיפול מרוכז בזריקות ותרופות מיוחדות, הוחלט לנתחו שנית. הפעם הוכתר הניתוח בהצלחה.

כל אותם ימים ארוכים לא מש האיש ה־מיסתורי ממיטתו של נרדי. הוא ישב ב־שלווה, על שרפרף קטן, משעות־הבוקר ה־מוקדמות ועד לשעות אחר־הצהריים המאו־חרות. בשעה עשר בבוקר היה דואג להביא לנרדי, מן הקיוסק הסמוך לבית־החולים, עיתון ובקבוק משקה קל. כשהגיעו מדי־פעם האורחים המעטים לדרוש בשלומו של המלחין הוותיק, היה אותו אדם מיס־תורי נדחק לקרן־זווית, וכשנשאל למעשיו שם מילמל מישפטים אחדים, בלתי־ברורים.

בתחילת השבוע שעבר חזר נרדי לי־דירתו ברחוב קלונימוס. הפתעתו היתה מוחלטת כשמצא באחד החדרים את חפציו של אותו איש שישב ליד מיטתו שיבעים ימים רצופים. „מי אתה?“ שאל אותו. ה־תשובה לא מיהרה לבוא, אולם כשהגיעה סוף־סוף היא פרצה בצורת ויכוח מר וקולני בין נרדי לבין האיש שסעד אותו כל ימי מחלתו.

אותו אדם מוזר, הנראה כגיבור קלאסי לקוח מאחד מספריה של סופרת־הבלשים האנגלית אגאתה כריסטי, או כדמות מיס־תורית, המופיעה ונעלמת בזמנים מוזרים באחד מסיפורי במאי סיפורי־האימים, אל־פרד היצ'קוק, סירב להזדהות.

לנרדי ניראת מה שהתרחש סביבו כחלום־ביעותים מעולם אחר. ככל שהשתדל, לא

הצליח להבין את האיש המיסתורי ואת מניעיו הנעלמים.

אותו אדם מוזר, בעל תווי־פנים תקיפים ונימת־דיבור רועמת, הינו, כך מסתבר, מהנדס־בדימוס ומעריץ מימים ימימה של המלחין נרדי. „אני עימנואל חכם," כך הוא מציג עצמו בפני כל, ונחום נרדי איננו בטוח כלל שאכן זה שמו האמיתי של האיש. לדבריו הוא גרוש, ו־תכיר את נרדי באמצעות בתו מנישואיו הראשונים, נעמה.

נעמה נרדי, שנודעה בשנות השישים כמבצעת שירי אביה, נחום, היא בתו מ־נישואיו הראשונים לזמרת התימניה המפורסמת, סמח, ברכה צפירה שמנישואיה השניים, לנגן התיזמורת הפילהרמונית הישראלית, בן־עמי זילבר, נולד בנה, הזמר אריאל זילבר.

חעלומה

נרדי אינו מבין את אשר מתרחש סביבו. „נדהמתי: מי האיש הזה ומה הוא רוצה ממני? הוא רודה בי, ואינו מתחשב. פת־אום הוא נכנס לביתי," סיפר השבוע.

בשנים האחרונות חלתה נעמה, ואושפזה פעמים אחדות בבתי־חולים לחולי נפש. „באחד מגילגוליה שם היא הכירה אותי," סיפר עימנואל, המסרב לנקוב בגילו ונראה כבן 50. „אני הערצתי אותה ואת אביה בגלל השירים היפים שלהם, עוד מצעירותי. עזרתי לנעמה רבות, ובאחד הלילות היא טילפנה אלי וביקשה שאבוא לעזור לאביה, שביקר אצלה, לחזור לדירתו. באתי, עזרתי, אחר־כך קרתה התקפת־הלב והרגשתי חובה להישאר ליד הזקן הבודד הזה, שרבים מחבריו זנחו אותו."

אולם לא הכל כה פשוט כפי שמציג זאת עימנואל. בפי שיפרה אביגל, אחותו הבכירה של נרדי, גירסה שונה במיקצת. סיפרה. „הוא בא אליו הביתה, והתחיל אפילו לקחת ממני כסף. נתתי לו שלושת אלפים לירות בבית־החולים, ועכשיו ביקש עוד אלף לירות. אני לא יודעת מה הוא עושה כאן, ומי ביקש ממנו לפלוש לדירה ולחיים של נחום."

נחום נרדי עצמו רותח על האיש. באחד מימי השבוע שעבר טילפן אל ידידתו, ה־זמרת יפה ירקוני, וביקש את עזרתה. „ה־איש הזה הוא אכזר," טען נרדי באוזניה. „הוא רודה בי, צועק עלי, מעליב אותי ומתנהג אלי כאילו אני אפס.

„בהתחלה, כשבאתי לדירה, כימעט קי־בלתי התקפת־לב נוספת, כשראיתי אותו בחדר השני, שהיה שייך עד לפני שנים אחדות לבתי נעמה. אחר־כך הוא היה מתיישב לידי בזמן האוכל במיטבח, צועק עלי וממש מעניה אותי."

עימנואל חכם קיבל על עצמו לא רק לסעוד את נרדי בחולין. הוא נכנס גם עמוק לתוך עסקיו של נרדי. תוך כדי היכרותם הקצרה של המלחין והמהנדס שיכנע חכם את נרדי למסור לידיו את מלוא הזכויות על הפקת והפצת תקליטיו, שבהם כלולים שיריו הישנים כמו לא ביום ולא בלילה, יש לי גן, עורו אחים ועוד רבים אחרים, המתנגנים עד היום על גלי האתר.

„נתתי לו להתעסק בתקליטים שלי, אבל זה לא אומר שהוא צריך לשבת בבית שלי ולשגע אותי כל היום," אומר נרדי, שעד היום הלחין כאלף־וחמש מאות שירים. „אני אדם חולה, וכבר אינני צעיר כל־כך ואני שלמרות חוליו לא ויתר על הנגינה בפסנתר. ברקע, הווילון המתנופף בחדר־האורחים של נרדי, כרקע מתאים לפרשייה המתחוללת בביתו, נוסח־טירטי האימים של אלפרד היצ'קוק.

פיקוח צמוד

מעניק עימנואל חכם, הטוען כי הוא מהנדס־בדימוס, למלחין נחום נרדי. בתמונה הוא נראה מביט בנרדי במבט חמור וזועף, כיוון שמצפה לטיפת התחשבות." חכם, מצידו, טוען כי אין כל קשר בין העסקים שהוא מנהל עבור נרדי לבין האהבה, החד־צדדית לפחות, השוררת ביניהם.

על מהות האהבה הזו אפשר לתהות. נרדי מצהיר באוזני כל, גם באוזני עימנואל עצמו, כי היה מעדיף להיפטר מן הגבר המוזר הזה, שכפה עצמו עליו. עימנואל עומד על דעתו שנרדי זקוק לטיפול צמוד לפחות שש־עשרה שעות ביממה. „אי־אפ־שר לעזוב אותו סתם כך. הוא אפילו לא מסוגל להלך לבדו," טוען עימנואל, ומוסיף מייד כי ברשותו דירה בתל־אביב, שבה מתגוררת כעת בתו, הלומדת בסמינר־ל־מורות. „אני לא צריך את החדר העלום בבית של נחום," הוא אומר.

עולם באמת מוזר

מה מניע את האיש להישאר במחיצת נרדי, פרט לעסקים ול„הערצת שירי ה־מלחין הדגול"? נראה שגם לר־עצמו אין תשובה מוחלטת על כך. הוא שומר היטב על דימויו כאדם מוזר ומיסתורי. בסודי־סודות הוא מוכן להצהיר, כי „נרדי הוא אולי אמן גדול, אבל בתור בן־אדם הוא איש קשה. מה שלא עשיתי למענו, תמיד השמיץ וקיטר. הבאתי לו את מיטב האוכל, ועכשיו הוא השמין ושכח מי גרם לכך שיבריא בקצב שכזה."

נחום נרדי עדיין אינו מסוגל לנוע ב־חופשיות, אבל מן הפסנתר הוא מסרב להיפרד ולמרות הכל הוא מנגן ושר „כמו בימים הטובים ההם," לדבריו.

כיום מתלוצץ נחום נרדי כי לעולם לא יוכל לחזור עוד למיצעדי־הפיזמונים בגלל בנו־החורג, אריאל זילבר. „זה מה שאנשים אוהבים היום. אותי, כך נדמה לי, הם כבר קצת שכחו," הוא אומר. „עכשיו נשארו אתי רק אנשים שרוצים ברעתי, כמו ה־עימנואל הזה."

אבל עימנואל חכם מקבל הכל כשבת־צחוק על פניו. ליפה ירקוני, החוקרת ל־מעשיו, הוא אומר רק: „אני הייתי עם נרדי כשאף אחד לא היה איתו. אני אשאר איתו גם עכשיו." הוא השתכן בחדר לא־גדול, שבו מיטה צרה וסביב איצטבות רבות עמוסות עותקים חדשים של כל תקליטיו של נרדי. כל מה שמחזיק עימנואל משלו בחדר, שהחליט כי יהיה שלו, הוא בגדים אחדים ותיק קטן.

נראה, לפחות לפי־שעה, ששום כוח ב־עולם לא יוכל לסלק את האיש המשונה מביתו ומחייו של נחום נרדי. „עולם מוזר," הביעה דעתה אחת המבקרות בבית נרדי החולה. „באמת עולם מוזר!"

מאיר דורון ■

גלמוד

בגיל 75 נחום נרדי הוא אדם בודד, חלש, שנותר כמעט ללא ידידים. למלחין המפורסם, שבימי זוהרו היה מוקף חברים ונשים יפות, קשה לקבל את המצב כמו שהוא. ייתכן שזהו המפתח להבנת התעלומה המוזרה המתרחשת בביתו, בינו לבין האדם המוזר שפלש לחייו. בתמונה הוא נראה בחדר־האורחים, המשמש גם כחדר־המגורים שלו.

ישו הלך על הכינרת ומשה גנזי בן ה־17,

סגן־אלוף־אירופה בסקי־מים, רץ ומרחף מעליה

מגרד השחקים

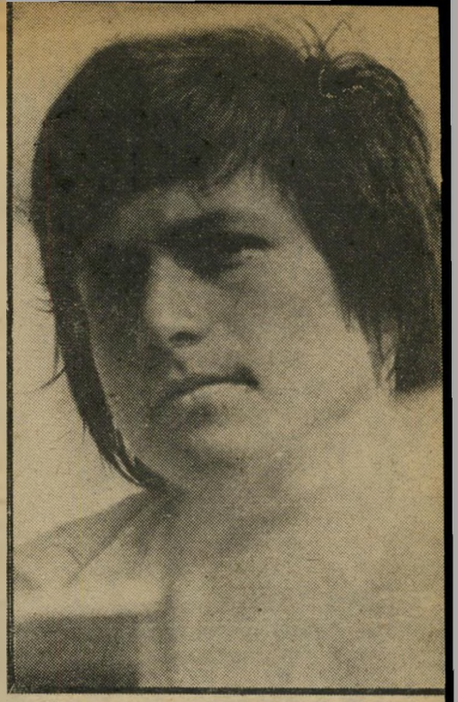

„מכור" משה גנזי בן ה־17 מעיד על עצמו שהוא ממש „מכור" לסקי־המים. הוא מבלה כל סוף־שבוע, ללא יוצא־מן־הכלל בכינרת.

סירת סקי־המים דהרה במהירות של 60 קמ"ש. מאחריה נגרר — באמצעות כבל — משה גנזי בן ה־17. בהתקרבם לאיזור המקפצה שינה משה, בעזרת מיגלשיו, את כיוון גלישתו תוך שהוא מגביר את מהירותו לכדי 100 קמ"ש, כשהסירה ממשיכה לדהור ב־60 קמ"ש (תרגיל סקי־מים ידוע, שמטרתו להגיע אל המקפצה במהירות המירבית).

במהירות של 100 קמ"ש נחת משה על המקפצה. כשהוא ממשיך להחזיק בקצה הכבל המחובר לסירה, ניתר לגובה של שמונה מטרים — ולמרחק של 45 מטרים. בעת הנחיתה השתחרר מיגלשו הימני של הנער. המיגלש פגע באחת מצלעותיו.

משה גנזי, שהיה אז במחנה־אימונים — בחודש אוגוסט האחרון — ליד אחד האגמים המלאכותיים של לונדון, הובהל לבית־חולים קרוב. צילום־רנטגן גילה, שהקפיצה האקרובטית לגובה של שמונה מטרים ולמרחק 45 מטרים, עלתה לו בשבר באחת הצלעות.

רופא בית החולים הורה לנער הישראלי להפסיק מייד את אימוניו בסקי־המים באנגליה. פציעה זו, שאירעה ימים ספורים לפני אליפות־אירופה בסקי־מים, היתה אכזרית מדי לגבי הנער הבת־ימי, שהכין עצמו משך שנה תמימה לקראת אליפות זו.

הריחוף באוויר משה גנזי נראה בתמונה כשהוא מרחף באוויר, באחד האגמים ליד לונדון. הריחוף באוויר נמשך כשתיים־שלוש שניות, ונעשה תוך כדי קפיצה למרחק. הגובה המירבי שאליו מסוגל גולש להגיע הוא שמונה מטרים. השיא העולמי לקפיצה למרחק לגולשים הוא 53 מטרים. שיאו של משה גנזי הוא 47 מטרים. את מיבצעיו על המים הוא מחלק לשלושה: קפיצות למרחק, סלאלום ותרגילים על המים. קפיצותיו הן הצד החזק שלו.

רקדן באלט־על־המים

משה החליט ליטול חלק באליפות־אירופה לבוגרים עם צלע שבורה, והשיג את המקום השני באליפות.

משה גנזי בן ה־17, תלמיד כיתה י"ב בתיכון חשמונאים בבת־ים, הפך בשנים האחרונות אחד הספורטאים הישראליים המצליחים ביותר בחו"ל. בכל תחרות בחו"ל שבה השתתף בשלוש השנים האחרונות — הוא זכה באחד המקומות הראשונים.

בישראל נחשב משה גנזי כאלוף הארץ בסקי־מים זה שלוש שנים. שוחרי סקי־המים בישראל מכנים אותו „רקדן באלט־על־המים". את מיבצעיו על המים הוא

היכון לנחיתה משה גנזי מרחף באוויר, באחד האגמים המלאכותיים שליד לונדון. בתמונה הוא מנסה לאזן את מיגלשיו, לפני הנחיתה. הוא לבוש במלוא ציוד־המגן — כובע־מגן, חליפת־מגן וכפפות. באחת מקפיצותיו בחודש אוגוסט האחרון שבר משה גנזי הצעיר אחת מצלעותיו.

משה גנזי מרחף מעל הצמרות, כשהוא מנחר מעל המקפצה למרחק 45 מטר

מחלק לשלושה: קפיצות למרחק; סלאלום — מעבר עקלתון בין כדורים הצפים־מונחים על המים; החלק השלישי הם התרגילים (טריקס) שהוא מבצע על המים. כל הופעה של משה גנזי בכינרת מהווה מיפגן אקרובטי עוצר־נשימה. „לחזות ב־תחרות סקי־מים זה לא פחות מעניין ומרתק מאשר לחזות בקרקס," אומר יעקב גנזי, אביו של משה.

מישפחת גנזי — המונה חמש נפשות — קשורה לים בעבותות־אהבה. שלושת הילדים, עופר (21), משה ועננ (9) בילו את ילדותם סמוך לחוף ימה של בת־ים, הנמצא במרחק של 50 מטרים מביתם.

„לפני 12 שנה," מספר משה גנזי, „אבי ועוד שיבעה מחבריו קנו סירה ישנה במשותף. החבר'ה של אבי התחילו לעשות את הסקי בימה של בת־ים. אבל ביגלל הגלים והרוחות אי־אפשר היה לעשות סקי ראוי לשמו. המקום הטוב ביותר לעשות סקי זה בכינרת. אבי קנה סירה חדשה יותר, הפעם רק עם שותף אחד. הסירה עוגנת בכינרת. אם הורי לא נוסעים בשבת זו או אחרת לכינרת, אני נוסע לבד. אני יוצא ביום שישי באוטובוס."

„לא ספורט לעניים"

מ סיפורו מסתבר, כי עד לפני חמש שנים לא היה סקי־המים ספורט רישמי בישראל. כשביקשו גולשי סקי־המים תמיכה מרשות הספורט הציג להם יריב אורן, מנהל הרשות, תנאי אחד: „תתחילו להצליח בחו"ל, ותקבלו תמיכה." עסקני הענף החליטו לשלוח לתחרויות בחו"ל את משה גנזי. כשהחל הנער הבת־ימי להביא עימו גביעים מחו"ל, החליטה רשות הספורט לתמוך בענף סקי־המים בסכום של 15 אלף לירות. „זה לא סכום רציני," אומר יעקב גנזי, „אבל גם זה משהו."

בישראל עוסקים בענף סקי־המים כ־500 מישפחות, היינו כ־2000 איש בקירוב. מקום־המיפגש המרכזי של הגולשים הוא בכינרת, מחיר סירתה של מישפחת גנזי 60 אלף לירות, שאליו מתווספות הוצאות כמו דמי־אחזקה בחוף הכינרת, ציוד הגלישה, דלק, (מכונית פלוס הסירה), שלא לדבר על הבלאי. „הספורט הזה," אומרת יעל גנזי, אמו של משה, „הוא לא ספורט לעניים. אבל הוא גם לא ספורט רק לעשירים."

אביו של משה טוען, כי האנשים שהוא פוגש מדי שבוע בכינרת אינם באים דווקא מצהלה ומכספי־שמריהו. „כשאני התחלתי לעשות סקי, הייתי שכיר," הוא מספר. הייתי חוסך מבילויים אחרים, כדי לעשות קצת כיף על המים. כל אחד עם השיגעון שלו. רוב האנשים שאני פוגש שם, באים מבת־ים, רמת־גן וגיבעתיים."

היום יש לאביו של משה גנזי בית־חרושת לתריסים. כשנוסע בנו, משה, לחו"ל, עולה שהותו שם כ־30 אלף לירות. משה גנזי עורך בחודשים יולי־אוגוסט כמה תחרויות באירופה, כאשר שותפי סקי־המים שם מנסים לארגן מירב של תחרויות בקיץ הקצר באירופה.

כיצד משיג האב, יעקב גנזי, 30 אלף לירות (לפחות) עבור בנו, מדי קיץ בקיץ? משיב האב: „עסקני הענף יוצרים קשר עם כל מיני בתי־חרושת ומיפעלים, ומקבלים מהם תמיכה. לא תמיכה גדולה, אבל מכל אחד קצת. כשיש תחרות סקי־מים בכינרת, אנחנו עושים למיפעלים התומכים פירסומת. לאורך מסלול הגלישה אנחנו מציבים שלטים. האמת היא," ממשיך האב, „שכל גולש יוצר לעצמו קשרים עם כל מיני בתי־חרושת שיש לו יהסי־גומלין איתם."

המיליונר האנגלי אימץ

ד אמת היא, שאת הדחיפה העיקרית לענף סקי־המים בישראל נתן מיליונר אנגלי בשם דייויד ניישן, שבבעלותו מועדון סקי־מים בלונדון. לפני כחמש שנים יצרו איתו קשר כמה גולשים מישראל. המיליונר היהודי בעל הלב החם, נדהם כשסופר לו שאין בישראל ספורט סקי־מים מאורגן. „אם לארץ כמו שלכם אין סקי־מים מאורגן, הרי אתם ממש חוטאים לטבע," אמר. „איך אפשר?!"

ניישן החליט לבקר בישראל לפני כחמש שנים, ימים ספורים אחרי שפגש בגולשים הישראליים שבאו להזות באליפות־אירופה לסקי־מים שנערכה אז בספרד. המיליונר היהודי בא לישראל עם הרבה התלהבות ורצון טוב. כסף לא חסר לו. הגולשים, שקפצו על המציאה הכשרה, החליטו להופכו: נשיא ההתאחדות לסקי־מים בישראל. בזכותו של המיליונר האנגלי הנדיב והנלהב עלתה הכינרת על מפת־הסיורים של שוחרי סקי־המים מאירופה, הפוקדים אותה לא רק בחודשי הקיץ. לא זו בלבד שדייויד ניישן הזרים לישראל כספים, הרי הוא המליץ בפני גולשים מארצות שונות באירופה לעשות סקי־מים בישראל.

עד עצם היום הזה ממשיך דייויד ניישן לתמוך בגולשים בישראל. כשנוסע משה גנזי לתחרויות באירופה מדי קיץ, הוא מתארח במועדונו של המיליונר היהודי. אגב, שלוש נסיעותיו הראשונות לחו"ל מומנו על־ידי המיליונר האנגלי־יהודי. הוא גם זה שהחליט לקחת עימו מדי קיץ ללונדון כמה גולשים צעירים, שבעת ביקורו הראשון בישראל חזה להם עתיד. בין צעירים אלה היה גם משה גנזי, שהיה אז בן 12 בלבד.

מאז גיל 12, מדי שבוע בשבוע, בחוף הכינרת, ניתן לחזות בתעלוליו המדהימים של משה גנזי רחב־הכתפיים.

לקהל־הצופים בו מזומן מופע אקרובטי מרהיב חינם־אין־כסף, כמיטב המסורת של ישו הנוצרי, שהיטיב כידוע להלך על המים.

אווירודינמיקה

משה גנזי מבצע את תעלוליו בכינרת. בישראל אין לו יריבים של ממש. הוא טוען, כי כדי להיות גולש־קופץ תחרותי חייב הקופץ ליישם את חוקי האווירודינמיקה. בתמונה אפשר לראות את משה גנזי מתכופף, במטרה להקטין את ההתנגדות החזיתית של האוויר.

קולנוע

במאים

האיש שידע להפחיד

יותר מדי

התראה: כל מי שמתכונן ללכת לסירטו החדש של אלפרד היצ'קוק, מזימות, מתוך ציפייה שדמו יקפא בעורקיו, נישמתו תפרח וברכיו ישקשקו, ולא יסתפק בפחות מזה, עומד להתאכזב מרה. לעומת זאת, כל מי שרוצה לראות מלאכת־מחשבת קולנועית, סרט מפוכח ומבריק, משעשע ומעורר־מח־שבה בעת־ובעונה־אחת, חובה עליו ללכת ולראות את הסרט.

בעצם, מה שקורה כאן לא צריך היה להפתיע איש. היצ'קוק מעולם לא היה

במאי היצ'קוק בפעולה
„הייתי יכול לביים דרך הטלפון"

שחקנית קארן בלייק
בלונדית למראית־עין

חסיד האלימות המפורשת, הפחד חגלגי, האימה המיידית. היחידי מבין סרטיו שהציג שפיכות־דמים של ממש, פסיכו, צולם ב־שחור־לבן כדי לעמעם את אפקט הזוועה. ומיפלצות כמו הגורילה קינג־קונג או ה־כריש ברוס לא עניינו אותו מעודו.

מאידך, היצ'קוק היה מאז־ומתמיד אמן החרדה הנסתרת. „אם פצצה מתפוצצת מתחת לשולחן והורגת את כל היושבים סביבו, אתה משיג על הבד עשר שניות של אימה," מסביר היצ'וק למראייניו. „אבל אם אתה מבשר לצופה 10 דקות לפני־כן שיש פצצה מתחת לשולחן והיא עומדת להתפוצץ, השגת 10 דקות חרדה." ומי שזוכר את האיש שידע יותר מדי, עם דקות־החרדה הארוכות המקדימות את צילצול המציל־תיים שצריך היה לכסות על רעש של יריית־אקדח, יחדע בדיוק למה הכוונה.

אין גוויה ברפואה. אלא שב־סירטו האחרון, אפילו החרדה הנס־תרת אינה מעסיקה אותו ביותר. זהו הסרט הפחות־מאיים שעשה מאז מה קרה להארי. אין כאן אפילו גוויה אחת לרפו־אה. נדמה כאילו, אחרי 72 סרטים קוד־מים, החליט היצ'קוק שהגיע הזמן לחייך.

קומדיה של טעויות בחדר המיטות

מציצים במשפחה

אדויג פנש · רנצו מונטניאני · ז'ולייט מניאל

בכורה ארצית
בקולנוע „סינמה 1"
תל-אביב
4.30—7.30—9.30

מבצע מפוצץ חדש!
טוס עם חברת העירום
לסופשבוע חלומותי!
פרטים השבוע ב-

לנוח, לעשות סרט שישיב כביכול לכל ה־תיאורטיקנים שכתבו עליו מחקרים, יענה — מבלי להשיב אף על שאלה אחת.

שאלה ראשונה: מה מניע את גיבוריו של היצ'קוק? כל החסידים משיבים פה־אחד: רגש־האשמה הגובע מן החטא הקדמון, שהוא תוצאה של החינוך הישועי שקיבל בילדותו. האומנם? ובכן, היצ'קוק לשירותכם: הסרט מתחיל בכך שאשה מבוגרת ועשירה מציעה ל„מדיום" המשוחחת בשמה עם עולם־הרוחות, סכום של 10 אלפים דולר, כדי שתמצא עבורה את בן־אחותה שסולק עם לידתו מבית המישפחה. והסרט מסתיים עם הכשלת הגבלים, הגרדפים כל־כך על־ידי אשמתם, עד שגדמה להם כי זו הסיבה היחידה להתעניינות הזולת בהם והם מגיבים בצורה לא־נכונה דווקא כשהמזל עומד להאיר להם פנים.

שני הזוגות. בין שני הקצוות הללו עוסק היצ'קוק, בעזרת המפיק־תסריטאי ארנסט להמן (שעימו עשה את מדימוי בינלאומיות) בשני זוגות שניבנו במייוחד כדי שהאחד יהיה ההיפך המוחלט של ה־אחר. הזוג הראשון הוא ה„מדיום" וידידה, נהג־מונית המשמש חליפות כבלש המתחקה אחר הבן האובד. הזוג השני, זוג עבריינים גאוני שחוסף אנשים מפורסמים, ר־מחזיר אותם רק לאחר שהוא מקבל, כמיפר, יהלומים יקרי־ערך.

בזוג הראשון, האשה היא הגורם השולט, הדוחף קדימה, השאפתן. בזוג השני זהו הגבר. בזוג הראשון, הגבר הוא זה ש־צריך לבצע את העבודה השחורה, להעמיד פנים ולהתחזות כמישהו אחר, בזוג השני

שחקנית כרברה האריס
בלונדית עגולה וחצופה

זו האשה. אבל הסיבות שמאחרי מעשי כל אחד מבני הזוגות, הפוכות. הזוג הראשון, שפעילותו המינית היא, כמרומז, גובלת בהגזמה, מסתבך בחיפוש אחר הירוש מתוך מגמה להגיע לרווחה כלכלית. הזוג השני מסתבך בחטיפות, כדי להכניס מעט פיל־פל לתוך רווחה משעממת.

הגיבורה ההיצ'קוקית. שאלה שנייה: איך נראית הגיבורה ההיצ'קוקית האופיינית? התשובה פשוטה: בלונדית, חשובה, קרירה, רומזת להימצאות הר־געש מתחת לקרחון. דוגמות: ג'ין פונטיין, אינגריד ברגמן, גרייס קלי, טיפי הדרן. אם כך, בבקשה. מדימוי מתחיל עם בלונדית, אבל היא עגלגלה, חצופה, לא מתאמיה בשום פנים לדפוס הקלאסי. אך רגע! אם בלונדית זו (ברברה האריס), שהיא המדיום, אינה משביעה רצון, הנה תוך כדי נסיעה עם ידידה, נהג המונית (ברוס דרן), הם כמעט שעולים על בלונדית אחרת, מתאימה הרבה יותר, והמצלמה — המרגישה, כמעט כמו הצופה, שזו צריכה להיות הבלונדית ההיצ'קוקית — עוזבת את המונית ועוקבת אחריה. הצ'יקוק הטוב והישן אינו מאכזב... עד שהבלונדית מסירה את הפיאה, את העקבים הגבוהים ואת הארשת הקרירה והאדישה שעל פניה, ומתחת למסיכה מסתתרת דמותה מלאת־החרדות של קארן בלק.

מבט שוכב. שאלה שלישית: עם מה מזהים תמיד את היצ'קוק? עם הפחד, כמובן. ובכן, כדי שלא יהיו ספקות, הסרט מתחיל בסצינה שצריכה לעורר תחושת מיסתורין וזפחד. ברברה האריס משוחחת עם רוחות מן העולם הבא, ומוציאה מגרונה קולות המזכירים באורח מוזר את מגרש

(המשך בעמוד 42)

מכונת חיסול עם מצפון

הצייד (חן, תל־אביב, צרפת) — התרפתקה החדשה של ז'אן פול בלמונדו מציגה אותו כקוטל־הפושעים היעיל ביותר באירופה; אם־כי הוא עובד בשירות החוק, הוא שומר בקנאות על אלמוניותו (לכל אורך הסרט אין מזכירים את שמו), ובסיום כל פעולה מוצלחת ממתינה לו מיזוודת־מתכת קטנה, דחוסה לעייפה בשטרות בסכום בעל הרבה אפסים.

כדי להראות שגם למכונות־חיסול מופלאות מסוגו יש מצפון, עוסק הסרט ביוזמה התנדבותית של הצייד המהולל: הוא מציע למישטרה ללכוד, ללא תשלום, שודד ורוצח בדם קר, המטיל אימתו על צרפת כולה. תוך כדי המעשה מפגין בלמונדו את כל כישוריו האתלטיים המבורכים, את מערכת־החיוכים המהוללת שלו, ואף מעריצה לא תוכל להתלונן שחסך, ולו קורטוב אחד, מקיסמו המפורסם.

אולם, סרט הוא יותר מאשר חיוכים, אקרובטיקה ומיקסמים. וכאן נכנס לתמונה המבאי פילים לאברו, שעשה כבר עם בלמונדו את היורש. לאברו הוא חסיד גדול של קולנוע־המתח האמריקאי, ואוהב מאד יצורים על־אנושיים, וכאן ניתנת לו ההזדמנות להשתעשע בשניהם יחד. הוא דוחס לסרט המוני סממנים של מתח, גם כשאין בכך צורך,

ז'אן־פול בלמונדו — מערכת חיוכים

שומר את הצופה במצב של עירנות חסרת־נשימה, מתמדת, שבסופו של דבר היא מעייפת למדי. נוסף לכך מתלבט לאברו בבניית התסריט, כשהוא מסתבך בכמה סיפורים בעת־ובעונה־אחת, מה שאינו תורם כמובן לריכוז של הצופה.

אנשי הנשיא איינדה

גשם יורד בצ'ילה. (תכלת ו־דרייב־אין, תל־אביב, בולגריה־צרפת) — הבמאי חלוויו סוטו, יליד צ'ילה שברח עם עליית פינושט, עשה סרט זה על נפילת משטר איינדה בבולגריה, עם כוכבים־מתנדבים מכל העולם, והשתדל לחישאר צמוד לאירועים החיסטוריים. הסרט מתחיל בבוקרו של אותו יום שחור לתולדות צ'ילה, ה־13 בספטמבר 1973, כשהגנרלים חסיתו את הצבא בארמון הנשיאות וחיסלו את מה שניראה כניסיון האמיתי הראשון בדרום אמריקה, להקים מישטר דמוקרטי. חסיפור מתפתח סביב כמה מוקדים מקבילים, לפי מיטב נוסחות קוסטא־גוואס (סוטו היה אסיסטנט שלו, באמריקאי שנעשה בצ'ילה), כשבמרכז אחד מהם איש־חטלוויזיה אוגוסטו אוליווריז (ידיד של הבמאי, שנחרג יחד עם איינדה בארמון הנשיאות); בשני, עיתונאי צרפתי בשם קאלבה; בשלישי, מנהיג־פועלים נאמן לשילטון; ברביעי, הסטודנטים המתנגדים לצבא; בחמישי, חוגי חצבא עצמו, וכן הלאה, תוך שילוב כמה מבטים קצרים אל העבר, האמורים לספק את חרקע להבנת המאורעות.

הבעייה הגדולה של הסרט היא, שמתוך התלהבותו של סוטו לנושא, קנאותו למחנה איינדה ושינאתו הבוערת לגנרלים, הוא מגיש תמונה מעוותת עד־כדי־כך שקשה

טנקים בפעולה — יום שחור בצ'ילה

להתרשם ממהימנותה. כל מי שלבוש מדים לובש מייד ארשת מופרעת, וכל אנשי איינדה הם מלאכים ששכחו לענוד את כנפיהם. אף לא דמות אחת בסרט זוכה בטיפול אנושי. לצופה אין כל יחס אף לאחד מן הטיפוסים החולפים על הבד, וממילא לא איכפת לי מה קורה להם.

עבריין ולא פושע

פושע בשירות החוק (הוד, תל־אביב, ארצות־הברית) — סיר־טו הראשון של ברט ריינולדס, כבמאי, הוא בדיוק מה שאפשר היה לצפות משחקן זה: שילוב של מהלומות וחיוכים, ומאמצים גדולים שלא לחת־ייחס ברצינות גדולה לשום דבר בעולם.

מאחר שדימויו דורש שלא ייכבל למיסגרות, אין ריי־נולדס (המופיע כמובן גם בתפקיד הראשי) מגלם שוטר, אלא יצרן־ויסקי בחשאי, כלומר עבריין אבל לא פושע. אולם מאחר שאותו הדימוי דורש שיהיה גיבור, משתף ריינולדס פעולה עם החוק, תחילה משום שהוא חושש שיישלח לכלא אם יסרב, אחר־כך מתוך הכרה של ממש בחשיבות המיבצע שבו הוא משתתף.

למעשה, נראה כאילו הסרט כולו בנוי למען הבדיחות, שריינולדס הוא מומחה מעין כמותו בהגשתן, ולעיתים קרובות נדמה שבעצם אין לאף אחת מן הסצינות מטרה אחרת. תוך הסתייעות בצוות טכני מעולה הכולל את הצלם ויליאם פרייקר ותעורך הארולד (המיגדל הלוהט) קרס, מקבל הסרט ליטוש מקצועי, בעיקר בסצינות הפעילות הפיסית. מאידך, הדרכת השחקנים המשניים ותנועתם לפני המצלמה מעידה שריינולדס הוא עדיין במאי־טירון. וזה מפריע בעיקר

ברט ריינולדס בפעולה — שאננות

כאשר הוא גולש מן השאננות החייכנית לכמה רגעים של טרגדיה אמיתית, שנשמעים כאקורד צורם מאד, בסרט שמציג רוב הזמן את הפשע והפושעים כסיפור־מעשיות.

קולנוע

(המשך מעמוד 41)

השדים. צריך לפחד? מה פיתאום! דווקא בשיא ההתגלות, מכסה ה„מדיום" את עיניה בכף־ידה, ואחר־כך מציצה מבין האצבעות במבט שזבב בלקוחתה המרותקת. פחד מסוג זה אינו יאה להיצ'קוק, ואם זאת האופנה, הוא מעדיף לעסוק בדברים אחרים.

והשאלה הגדולה: האם היצ'קוק הוא מיסטיקן המאמין בערכים מוחלטים של טוב ורע, בכוח־עליון וברוחות ושדים? סרט שמתחיל בסיאנס מזוייף ומסתיים בקריצת־עין אל הקהל (קריצה של ממש, שאותה מפנה ברברה האריס ממש אל המצלמה), התשובה המתבקשת מאליה היא, כמובן: לא. ועם זאת, מי שיראה את הסרט יותר מפעם אחת, ישים לב לשיחה שבין זוג הגבלים, התמה לדעת מדוע עוקבים אחריו נהג־מונית ומדיום מיקצועית, שבה נשאלת השאלה הנ"ל, והתשובה נשארת פתוחה: אולי באמת יש כוח עליון, וכוחות הנסתרים מן העין?

התיחכום המזפלא. ההנאה האמיתית מסרט של היצ'קוק איננה דווקא בתחושה המתוקה של הפחד החודר לעצמות, אלא בתיחכום המופלא שבו הוא משחק בצופיו, בדרך שבה הוא מעורר את ציפיותיהם, ובעיתוי שבו הוא מתכנן את האירועים על הבד. שניים מגיבוריו יושבים בבית־קפה ומתחיגים לאחד הגבלים, ובכל פעם שהדלת נפתחת, הנשימה נעצרת. זוג החוטפים מתכונן לצאת ל„עבודה", כשפעמון־הדלת מצלצל. הם אינם עונים, המצלצל מסתלק, הם נושמים לרווחה, ו...

ועוד צריך לדעת להיהנות, בסירטי היצ'קוק, מן השביבים הקטנים הנכנסים כאילו במיקרה לתוך סרטיו. הנערה המשמיעה מוסיקת־פופ בקולי קולות שעה שהיא מסתתת אבני־מצבות, או הכומר הקונה לילדים שעימם יצא לטיול קוקה־קולה, ומתיישב בשולחן לידם בחברת בחורה צעירה, כשמחשבות בלתי־כנסייתיות בהחלט מנצנצות בעיניו. ועוד צריך ליהנות מתנועת־המצלמה השוטפות, מן הדיוק של כל צילום וכל תנועה, מן ההרגשה שקיימת בסרטיו, כפי שהיא קיימת ביצירת־מופת של אמנים בודדים בלבד, כי הוא עושה את הדברים שהוא עושה בדרך הטובה ביותר האפשרית, שאין להוסיף עליה ולשפר אותה בשום צורה ואופן.

ואולי זהו הסוד שבגללו, גם אלה שאינם מצליחים עוד להיבהל במזימות כמו שנבהלו בורטיגן, משום שהם ראו בינתיים את נהג מונית ואת כלבי הקש ואת התפוז המיכני, גם אלה אינם יכולים שלא להתפעל מן האיש ומעבודתו. היצ'קוק, שמופיע לרגע בתוך הסרט, מאחרי זכוכית אטומה של מישרד עירוני לרישום קבורות ולוויות, ממשיך להקסים את כולם.

צילום זה שיעמום. בחליפותיו הכהות, ובעניבה שאינה משה מצווארו (אפילו בחום המרוקאי, כשצילם את האיש שידע יותר מדי), לא הסיר אותה), בביטחון המוחלט שיש לו בכל מה שהוא עושה, הוא כיום אחד הפאטריארכים של הקולנוע.

באולפני יוניברסל מתייחסים אליו כאל טירוף בכל מינהגיו, וחוש־ההומור שלו לא נפגם למרות 77 שנותיו. את מסיבת־העיתונאים למזימות ערך על רקע תיפאורה של בית־קברות, על שולחן שעליו נפרשה מפה שחורה, כאשר מלצרים מגישים משקאות „בלאדי מרי" (תערובת של וודקה ומיץ־עגבניות בצבע אדום זוהר) והאורחים יושבים על מצבות, שכל אחת מהן גושאת עליה את שם העיתונאי המוזמן.

האם זה סירטו האחרון? להבדיל מכל עמיתיו, המכריזים שוב ושוב על פרישה, מרים היצ'קוק גבותיו בתמיהה. „מה פית־אום סרט אחרון? זה פשוט עוד סרט אחד." ואין ספק שחסידיו עונים על כך: „כן ירבו."

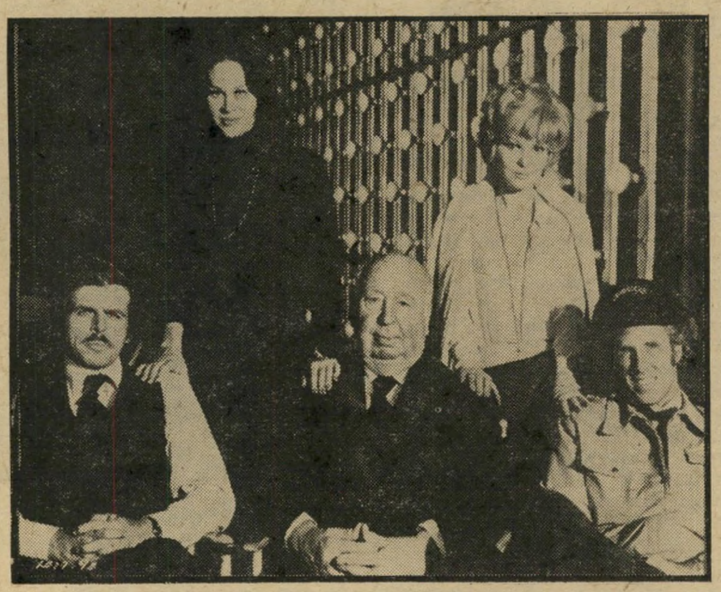

שחקנים: דרן, האריס, בלייק ודיוויז עם הבמאי
שני זוגות מוזרים וקוצב־לב אחד

תדריך

תל־אביב

★★★★ **קן הקוקיה** (פאר, ארצות־הברית) — עימות בין עבריין המתחזה כמטורף לבין אחות ראשית בבית־משוגעים, כמשל על דיכוי הפרט בחברה המודרנית. בימוי מרשים של מילוש פורמן. ג'ק ניקולסון בתפקיד חייו.

ירושלים

★★★★ **אנשים יפים** (רוז, דרום־אפריקה) — סרט תיעודי על חיות הג'ונגלים והמידבריות של מערב אפריקה, פרי מחקרים של שנים ארוכות המציגים את ההולכים על ארבע כחביבים ומתורבתים לא פחות מן ההולכים על שניים.

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים ל־24.10.76 — 29.10.76
במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג	
ירקות		
עגבניות כדוריות	1.55	ל"י
עגבניות מזנים מחוסים	1.95	"
גזר	2.55	"
חצילים	2.10	"
כרוב לבן	1.55	"
תפוא"ד	2.90	"
תפוא"ד ארוזים באריזה של 2 ק"ג	3.20	"
פירות		
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6	4.05	"
תפוחים גרנד אלכסנדר גודל 6.5	5.20	"
תפוחים מזן אורליאנס גודל 6,5	5.10	"
תפוחים מזן אורליאנס גודל 7	5.40	"
אגסים מזן סמדונה גודל 5.5	5.60	"
לימונים	4.80	"

עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.	
מיני תנועוף (עד 1.1 ק"ג העוף)	10.55	+ 85	אג'
גודל 1 (1.450 ק"ג העוף)	10.55	+ 85	"
גודל 2 (עד 1.7 ק"ג העוף)	9.45	+ 75	"
גודל 3 (מעל 1.7 ק"ג העוף)	8.33	+ 67	"
כשר הודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78	ל"י
דגים			
כסיף	9.50	+ 76	אג'
כסיף כפרוסות קפוא במגש של ½ ק"ג	18.20	+ 1.46	ל"י
קרפיונים חיים	14.10	+ 1.13	"

יחכנו שינויים במשך השבוע

גשם
יורד בצ'ילה
* אני ג'יראדו
* ז'אן לואי טרינטיניאן
* ביבי אנדרסון
* חלומות
* מאווים
* שוויון
* אחווה
* מהפכה
ו־אסון...
IL PLEUT SUR SANTIAGO
שבוע 2 | "תכלת" תל־אביב | „דרייב־אין" ת"א הצגה אחת בשעה 10 בלילה
כרטיסים נמכרים

תן טרמפ לחייל

אופנת המראה השיכבתי

פייר דה־מרדיקס, יליד שוויץ, המעצב הראשי של דיגמי אופנת איב דה־מרדיקס, הכין לבנות ישראל לחורף 1977 מערכות בגדים בסיגנון השיכבתי: טוניקה תעטוף סוודר, סוודר יעטוף ווסט, ווסט יעטוף חולצה. דגמים רבים משל פייר עשויים קטיפה וקורדרוי והם מיועדים לנשים בעלות טעם מיוחד. בית האופנה של דה־מרדיקס עובד בקצב מלא, מספק דגמים גם למיספר ארצות באירופה. בתמונה נראה פייר מטייל בחורשת הירקון יחד עם הדוגמנית ג'ודי הלבושה בשימלת קטיפה מודפסת פרי עיצובו. פייר דה־מרדיקס מרבה לעבוד עם בד קטיפה ועם קטיפת מגבת.

מלכת המים 1976, אורלי חידה, שסיימה את השירות הצבאי, פתחה בקאריירה של דוגמנית, מציגה אוברול עשוי מקורדרוי, פרי עיצובו של פייר דה־מרדיקס.

לעונת החורף מכין לנו איב דה־מרדיקס את המראה השיכבתי והוא מספר: „המראה השכבתי הוא כמו בצל: טוניקה תעטוף סוודר, סוודר יעטוף ווסט, ווסט יעטוף חולצה. אני עובד הרבה עם קטיפה ועם קטיפת מגבת שיהיו מאוד אופנתיים לחורף זה. הנשים הישראליות אוהבות חליפות מכנסיים, טוניקות, שמלות מעיל מקורדרוי, קטיפה ופלנל ואורולים. ואני מכין להן דגמים משגעים שאני בטוח שהן תאהבנה. לא כל אשה אוהבת את הבגדים שלי רק אלו בעלות הטעם המיוחד. אני משער שלמרות ש־השנה לא הצליחו החצאיות הצרות עם הפתחים להיכנס לאופנה הרי שבשנה הבאה ימצא להן מקומן והן תהפוכנה מאוד פופולריות."

„הבגדים שלי הופכים נשים מבוגרות לצעירות, וצעירות לחתיכות" מכריז ה־אופנאי איב דה־מרדיקס — וככל סוחר הוא יודע היטב את מרכולתו.

שכן בגדיו של דה־מרדיקס, המוכר יותר בשמו הפרטי פייר, הם מאוד סקסיים, מאוד חשופים ומאוד אופנתיים. פייר אוהב המון פתחים מעוררי סקרנות בכל מיני מקומות בלתי־צפויים בבגדים שלו.

כל דגם יוצא־דופן, כל דגם מיוחד ב־מינו, כל דגם צופן בחובו הפתעות. איב דה־מרדיקס, בן למשפחת מרדיקס ה־מפורסמת שבבעלותה בית־החרושת הידוע למכונות־תפירה, נולד בשווייץ. בשנת 1970 עלה הצעיר, המשמש כדוגמן לעת מצוא, ארצה ומני אז ועד היום תפס לו עמדה של כבוד בשוק האופנה ה־ישראלי.

איב דה־מרדיקס הוא האיש שהלביש את המועמדות בטקס בחירת מלכת ה־מים 1976. הוא גם האיש שהעניק לזוכות המאושרות בתוארים מתנות מרהיבות ביופיין לאחר טקס הבחירה.

בית האופנה של איב דה־מרדיקס מצוי ברחוב דיזנגוף, בית האופנה רועש וגועש מלא בקניינים, בדוגמניות, גזרניות ו־תופרות.

גאולה ההדי, סגנית ראשונה של מלכת המים 1976 בחולצה אווירית מעוצבת על־ידי פייר דה־מרדיקס. בתמונה המרכזית למעלה מציגה סימונה בלומנפלד, הסגנית השנייה של מלכת המים 76', אוברול לבן מבד ג'ינס — אופנת איב דה־מרדיקס. בגדיו של פייר דה־מרדיקס סקסיים, חשופים ואופנתיים, זכו להצלחה רבה בגרמניה לשם ייצא השנה ב־700 אלף לירות.

„הבעייה המרכזית שלנו היא בראיית תפקיד האמנות במדינה
כמשרתת המישטר, קבוצות אידיאולוגיות או קבוצות חברתיות ✶
מציירים את בר־כוכבא כאילוסטרציה לשיעורי־ההיסטוריה..."

לנקות השטח מדיעות קדומות

● יש לנו אמנות מקומית ברורה. ארצישראלית ב־פירוש. אני פוחד בפירוש מהמושג „אמנות־יהודית". אני בכלל לא רואה את עצמי יהודי במובן המקובל של המושג. אני ישראלי. כאדם המתגורר במקום מסויים אני ישראלי. האקלים, הצבע, וכל מה שקשור בכך. חלק מהטמפרמנט והאופי הנגרמים כתוצאה מכך שקבוצת אנשים חיה כך וכך שנים במקום אחד, ועוברת חוויות משותפות במשך שנים. חוויות של מתח.

● דור־הציירים הראשון שבא לארץ עסק באמנות חיצונית. הם נלחמו קשה על־מנת להוכיח את ההצדקה לקיומם האמנותי בארץ. לכן אותו דור ראשון ניסה בציור, באופן די מלאכותי, לצייר ציור ישראלי. כשבא אדם לארץ־ישראל הוא רואה בה את האכסוטיקה. את הגמלים. את המידבר. את הערבי עם הגרגילה. כך נוצר לנו דור שלם של ציורים שהוא לא יותר מאשר אכסוטיקה. נאיבית מאד. משעשעת. נסיון ההצדקה הזה לקיום בארץ, אתה יכול למצוא את זה בארכיאולוגיה. חופרים, חופרים, על־מנת למצוא שהיינו פה, אבל מפחדים לחפור הלאה פן נגלה שמישהו אחר היה פה קודם. אני לא כולל בדור־הראשון דברים של נחום גוטמן. הם בעיני הרבה יותר טיבעיים ותל־אביביים. אני מתכוון לסיפורים ולאילוס־טרציות של גוטמן. לנימרוד* ופסלים אחרים של יצחק דנציגר, הם בעיני יותר אותנטיים. יותר ארצישראליים. השבזיה* שלו, למשל, אלה פסלים לא־מלאכותיים. אין בהם הניסיון להתאפר, להתחפש לישראלי.

„יש לנו ציור ישראלי טיפוסי"

● אני משוחרר מהחטוטרת הזאת. נולדתי על שפת־ימה של תל־אביב. זוהי הצדקה ברורה בהחלט לזה שאני פה. אין לי ייסורי־מצפון לגבי אנשים אחרים. לא גירשתי איש. אני פה. זה הכל. הדור שלנו בציור משוחרר מכל הדברים האלה. אני אף פעם לא עשיתי „ציור יש־ראלי", או „תל־אביבי". אני משוכנע שהציור שלי ישראלי פי־כמה מהציורים שאברהם אופק מנסה להוכיח בהם את ה„שורשיות־היהודית". כאשר אתה מסתכל בהם אתה מגלה ציור רוסי משנות העשרה של המאה הנוכחית. אם לא היית יודע שצייר אותם צייר שחי בירושלים, היית חושב שנתגלה ציור ישן של מאלביץ' לפני שהוא הלך אל האבסטראקט עם הראשים הביצתיים הטיפוסיים שלו.

● בלי שום תיאוריות ושום תיזות אני משוכנע שיש לנו ציור ישראלי טיפוסי. אם אנסה להגדיר אותו, אומר, שזה משהו בציבעוניות שלו. בהבהירות. משהו בטמפרמנט שלו. תוסר־השקט. מריחות־מיכחול קצרות. מתח שהוא המתח הטיפוסי הישראלי. מתח המתבטא במעברים חדים מאור לכהות. מעבר מן האור המסנוור ברחובות אל הדירות הכהות. חוץ מזה, הצטברות העצבנות הפסיכולוגית שלנו במשך עשרות על עשרות שנים. המתח הביטחוני, לשמור כאן על הקיום. כל הדברים האלה משתקפים בציור היש־ראלי. יחד עם זאת אינני חושב שציור־ישראלי הוא ערובה לאיכות. יש הרבה מאד ציורים ישראליים, שלדעתי הם פשטניים ושיטחיים. ציורים שהם משעממים.

אין „דור פלמ"ח" באמנות

● הדור שלנו, אנשי קבוצת 10 פלוס, הגענו מהר מאד למימסוד. לא היתה לנו מילחמה ב„דור־הביניים", או במרכאות: „דור־הפלמ"ח". אצלנו אפילו לא קראו לזה „דור הפלמ"ח" הדור הזה הוא קוסו אלול, פסל שהיום לא חי בארץ. חי בין אמריקה לקנדה. שאלתי אותו פעם: „מה קרה לך?" והוא אמר: „נתתי 10 שנים מהחיים שלי למולדת. הייתי בהכשרה. לא יכולתי לפסל. לא היו לי חומרים. לא היו לי כלים. וכאשר הגעתי לזה, היה כבר מאוחר, והדור שלי כבר לא היה." מקדם נוסף למימסוד

רפי לביא (40), צייר ומחנך. ממייסדי ומארגני „קבוצת 10 פלוס" שחוללה בשנות ה־60' מהפיכה של שינוי־ערכים והגישות באמנות־הישראלית. לביא השתתף בתערוכות־קבוצתיות רבות, בארץ ובחוץ־לארץ. והציג בתערוכת־יחיד ב„מוזיאון־ישראל" (1973). את הדברים הבאים אמר, בתשובה לשאלות „העולם הזה", בראיון מיוחד שנערך עימו.

מונולוג

הדור שלנו היה יגאל תומרקין. הוא שוב ארצה בשנות ה־60' המוקדמות, ובאישיות חזקה מאד הביא את צימצום־הפער ביגינו לבין מה שנעשה או בפאריס, שהייתה מרכז באותם ימים. המכה של תומרקין מצד אחד, וחוסר־כוח מצד „דור־הביניים" העלה את הדור שלנו, את „דור־המדינה", על המפה.

● רצוי לתאר את הפער שהיה בשנות ה־50' עם פאריס והמערב. מאז פרוץ מילחמת־העולם השנייה. דרך סוף המנדט, מילחמת־העצמאות, הצנע והביקורים הרא־שונים של אמנים ישראליים בחוץ־לארץ, היינו ממש מנותקים מהמתרחש בעולם. במחצית שנות ה־50' החל הפער להצטמצם. אני זוכר שארגוב חזר פעם מפאריס. כולם היו מתאספים סביבו ושומעים איך מציירים היום בעולם. ארגוב היה אומר שמציירים באפורים ובכתמים. כעבור שבועיים היו כל הגלריות מלאות בתערוכות של אפורים בכתמים. אחר־כך התחילו להגיע כיתבי־עת־לאמנות. מודפסים בשחור־לבן. ואז ראית העתקים של כל מה שנעשה בעולם — תמיד בשחור־לבן. הציירים לא ידעו איך ניראה הצבע. זו עובדה שאתה לא יכול לעבוד מנותק מן העולם. אם צייר חי היום באמנגיסטאן־עילית, מנותק, הוא לא מבטא את המאה ה־20. הוא שייך לתקופה אחרת.

● העבודות שאני ובני־גילי עושים, אבד עליהן הכלח מבחינת ה„מודרניות" שבהן. לא עשיתי אמנות קונספטו־אלית, גם לא התיימרתי להיות אוואנגארד. הדביקו לי כל מיני תארים. הדור־הצעיר לקח את הנקודה שלנו והמשיך הלאה. נתן לנו את המכה והמשיך, כמו באמנות בכל תקופה. מה שאופייני לדור־הצעיר — זו הגורמאליות שלו. יחד עם זאת אנחנו בפיגור מסויים. זהו פיגור־כלכלי, וייתכן שדווקא תנאים־כלכליים גורמים ליצירת אמנות מאד־מאד מסויימת. אני לא פוחד מזה. לא חושב שאמנות ניזקת מזה. אם בארץ מסויימת אין חומר מסויים, הרי האמנות באותה ארץ אינה חייבת להשתמש בחומר הזה. תראה את הפיסול היוווני. שייש. אבן. במקום אחר יש פיסול שעשוי מעץ. איני רואה אסון במיגבלות של מקום, כלכלה או תקופה, בתנאי שאנחנו לא מנסים לשבור את הראש ולעשות באופן מלאכותי „במקומים". טיבעי שב־אמריקה, יצירות־האמנות תהיינה עשירות יותר.

● העבודות של הדור הצעיר, מהבחינה הזאת, הן נורא ישראליות. הם מכניסים הרבה מאוד טכסט. לא כ־הסבר לעבודה בגוף העבודה. העבודה הוויזואלית היא לא אילוסטרציה לטכסט, אלא ממש שילוב כאשר הטכסט הוא בהחלט מדיום־מילולי, והעבודה הוויזואלית היא עבודה־ויזואלית. הצעירים יוצרים סוג חדש של יצירה, שאפשר לקרוא לה מולטימדיה. הטכסטים שהם מכניסים מגבשים את אופי הציורים. למשל, תמר גטר בעבודות שלה עוסקת בחצר תל־חי. בטרומפלדור. גם אם היתה מציירת חצר־רוסית מימי־הביניים, היתה משווה לה אופי ישראלי. מיכל נאמן, בעבודות שלה, יוצרת מישחקי־מילים כמו „מציץ ונפגע", או „האמלט המלך". למרות שהאמלט זה עניין שקספירי, העבודה היא נורא ישראלית. הטכסט כתוב עיברית, לא בכתב־יד של עולה־חדש, וזה הצד הוויזואלי ולא המילולי.

אילוסטרציה לרעיונות פילוסופיים

● אני בפירוש לא אוואנגארד. מעודי לא עשיתי מה שלא עשו לפני. כל החיים גנבתי מאחרים, אם זה היה אריה ארוך, או אביבה אורי. היו גם ציירים בחוץ־לארץ, כמו אלשינסקי. דובופה, ובמידה מסויימת קצת פאול קללי. ייתכן שלא תמיד הצלחתי להעתיק. הפיספוס הזה הפך לאישי שלי. אני לא רואה באוואנגארדיות זכות. לא חושב שבאמנות יש ממש אוואנגארדיות. פה ושם יש פורצי־דרכים שהם תיאורטיקנים יותר. בסופו של דבר, היצירות שלהם לא מעניינות. למשל, העבודות של מרסל דושן. הוא לא מעניין כאמן. הוא מעניין אותי כפילוסוף. אנחנו מוצאים את זה בקולנוע. אנשים עושים דברים חדשים, מפלסים דרכים. היצירות שלהם משמשות מאוחר יותר כאילוסטרציות לרעיונות פילוסופיים חדשים. המשכתי את דרכם של אריה ארוך ואביבה אורי. גם בעולם היו אז כאלה שהמשיכו דרך דומה. אבל בארץ שלט אז האכס־טראקט־הלירי שבא בטלפון־שבור דרך „מכון אבני" אל הדור שלנו. לי היה מזל ולא הלכתי בכיוון הזה. היו שראו בי מפלס־דרך שעה שאני הכחשתי זאת. טענתי שאני הולך בדרך מקובלת, לא פחות טובה מפני שהיא מקובלת. אבל לא חידשתי משהו מבחינת חשיבה־אמנותית. לדעתי אני צייר מקורי. אישי. והציור שלי מבטא אותי, את רפי לביא עם כל מה שסובב אותי. וזה מה שהאמנות עושה.

● מה שנוגע להתבדחויות בציור שלי, הרי גם זה שייך לעניין, לתחום של התחלת הכנסת הטכסט לתוך הציור. אבל כאן חלו אצלי כמה בילבולים. לא רק אצלי אלא אצל רוב העוסקים בתחום הזה בשנות ה־60', כאשר התחלנו להכניס את הטכסט בצורה ויזואלית גרידא, תוך רצון להיות יותר בלתי־אמצעיים. מאוחר יותר התברר שאתה לא יכול להכניס טכסט מבלי להתייחס למשמעות שלו. בחמש־שש השנים האחרונות אני שם לב לטכסט. אני מכניס לציורים מילה כמו „גראניום", ואני אומר בכוונה „גראניום" ולא ג'ראניום. אני כותב אותה בעיב־רית. זהו שיר בן מילה אחת, שהוא חלק מתוך יצירה מורכבת יותר שהחלק האחר שלה הוא: צבעים, צורות ומיקום. כלומר — ויזואלי.

---

* נימרוד ושבזיה, שניהם פסלים, שהשפיעו רבות על עצמאות המחשבה התרבותית בארץ, ותרמו לגיבוש ה־מחשבה הכנענית־אמנותית, בשנות ה־40.

צייר בעמדת־התגוננות

● חלק ניכר מההסברים שנעשו על הקשר בין עבודותי לציורי־ילדים אינו נכון או מדוייק. הציור שלי אינו ספונטאני. לא קיים ציור־ספונטאני, כמו שלא קיים ציור לא־ספונטאני. אני מעדיף לקרוא לעבודותי ציור־חופשי, השואב אומנם מציורי־ילדים. כמו שמישהו הולך וגונב את הקומפוזיציה של הנוף, כך השאיבה שלי מציורי־ילדים היא שאיבה־מודעת. ויזואלית לחלוטין, ולא הרצון להיות טהור, ספונטאני, ובלתי־אמצעי כמו הילד. אבל כאשר הצגתי את הציורים שלי בשנים הראשונות, אמרו שזה קישקוש ולא ציור. ואז, כמו אליבי־לאחר־מעשה לקחתי את עניין הספונטאניות הלקוחה מן הילד להגנתי, וזה עבד. סיבר את האוזן. אבל אלה היו בירבורים של אדם שנעמד בעמדת־התגוננות. של צייר המעוניין שהציבור יאהב את הדברים שלו. עשיתי דברים אל ציבור שלא קיבל אז את הדברים.

● היום אני מרגיש יופי מפני שיש יותר ויותר ציבור לעבודות שלי. למדתי להבחין בין סנובים שמדברים על „ציור של רפי לביא" לבין אלה שהדברים פשוט יפים להם ואשר מוצאים חן בעיניהם. כאשר אומרים לי היום „זה סתם קישקוש", או אני משיב: „נכון. אבל זה קישקוש יפה". אם לשוב לחותמת האוואנגארד שהדביקו לציורים שלי בזמנו, הציבור היה אז מודע יותר לאבסטראקט־לירי. זה היה הציור המודרני. שרייכמן, סטימצקי. גם לי היתה תקופת־ביניים של אבסטראקט־לירי. ניסיתי גם לעשות פופ־ארט מטופש. ציירתי אווירונים ואקדחים. עשיתי תערוכה שכל מה שנותר לי ממנה הושמד בידי.

דברים שאני מתחרט עליהם. כל אחד עושה זבל. בלי זבל לא מגיעים לדברים האחרים.

שעורי־ציור כאילוסטרציה ללאומנות

● לי לא בוער דבר. אני לא חושב שהאמנות היא הדבר הכי חשוב בעולם שלי. יש לי שלושה דברים שאני נותן להם תשומת־לב. הראשון: החיים עצמם: מישפחה, בית, אוכל, לראות טלוויזיה ולשחק בילארד. היצירתיות שלי מתחלקת לשניים: חינוך־לאמנות, ויצירה־אמנותית. איני יודע מי מהם חשוב יותר. אני מפריד בין שני סוגי חינוך. אחד זה חינוך אמנים־לעתיד, דבר שאני עוסק בו, ודבר שני הוא חינוך הציבור להבנת־אמנות. אין דבר קל יותר מחינוך להבנת־אמנות. אבל פה בארץ יש לנו בעייה קשה, והיא לשרש את כל האמונות הספלות והדיעות הקדומות.

בארץ מחנכים לאמנות אבל באופן גרוע ביותר. למשל, האמנות־הוויזואלית בחינוך אינה מוצגת כלל כמדיום שיש לו ערך בפני עצמו והמבטא את החיים, אלא כאילוסטראציה להיסטוריה. ללאומנות. בשעור־ציור בבית־ספר־יסודי מציירים את בר־כוכבא ואת יהודה־המכבי כמו שלמדנו בתנ"ך, או לאור מה שלמדנו בשיעורי־ההיסטוריה. הציור הוא רק אילוסטראציה. וב־המשך מוצג הציור כאילוסטראציה לחיים, כדבר שיתאים לצבע הקירות ולציפוי המיטה. אם מישהו אומר: „אני אוהב אדום!" אז אני אומר לו: „אתה אוהב אדום, אז אקנה לך שפופרת צבע אדום. תשים אותה מעל למיטה ואל תבלבל יותר את המוח." דיעה קדומה שלישית היא שהציור הוא אמצעי להעתקת הטבע. עלינו להילחם נגד הדיעות הקדומות האלה.

בלי הדיעות הקדומות לא היו נוצרות בעיות של אי־הבנת אמנות. כך אנשים לא היו מחפשים באמנות דברים שאינם בה. ולכן אנחנו, הציירים, מצויים כיום בקונפליקט של חוסר־תיקשורת עם הקהל. לכן האמנות בארץ היא טלפון, שמצד אחד מדברים בו סינית ומהצד האחר תורכית. וכל מה שצריך הוא שאנשים המרימים את השפופרת יבינו שמדברים אליהם סינית. הם צריכים לשכוח את התורכית שלהם.

● עשר שנים עבדתי בבית־ספר־תיכון. תיכון זה גיל שהצעירים בו מאד לא־פתוחים, שמרנים, ונאחזים בציפורניים בדיעות־קדומות. לתלמידים שעבדו אתי שלוש שנים ביחד לא היו יותר בעיות. כל עניין החינוך הוא לנקות את השטח מדיעות־קדומות. למשל, פעם סירבתי לקחת כיתה שחינכתי לטכס „יום־השואה." נשארנו בכיתה, והעליתי בפניהם לדיון את הנושא „ציות לפקודות" והגענו עד לכפר־קאסם. איני חבר במפלגה כלשהי. אני מתייחס לנושאים ספציפית. מוכן מחד להציג ציורים בתערוכה בימית, מפני שאני מעוניין להפיץ את עבודותי. ומאידך אני חותם על כרוז נגד הפקעת־קרקעות. מפני שאני נגד הפקעת־קרקעות. זה לא אומר שאני קומוניסט. אני לא מבין בקומוניזם.

● הבעייה המרכזית שלנו היא בראיית תפקיד האמנות במדינה כמשרתת המישטר, אידיאולוגיות, או קבוצות חברתיות. כלומר, האמנות היא משרתת, וזה אסור שיהיה. עליה להיות מבטא. מייצג. להיות מעורה בחיים. היא לא יכולה להיות אחרת. אמנות מבטאת את החיים, את התקופה, ואת הסביבה מבחינה חברתית, פוליטית, כלכלית וסוציאלוגית. היא סייסמוגראף. ראי. ואם זה לא מוצא חן בעיניך, אז אל תקלקל את הראי. הראי אינו אשם.

דאלטון שב משדה־הקרב

ספרים

לפני שבועות אחדים נפטר בלוס־אנג'לס הסופר והתסריטאי דאלטון טרמבו, שהיה אחד מקורבנות צייד־המכשפות של הסנאטור ג'ו מק־קארתי. בשנת 1947 סירב טרמבו להשיב בפני הועידה לפעילויות אנטי־אמריקאית על השאלה אם הוא משתייך לאיגוד התסריטאים הקומוניסטי. הוועדה גזרה עליו 10 חודשי מאסר על בזיונה, ובמשך 13 שנים הוחרם טרמבו על־ידי הוליווד, וחיבר עבורה כ־30 תסריטים בעילום־שם. ב־1960 הוסר החרם מעליו, ומאז הוא תיסרט את אכסודוס, הוואי, הפרפר וסרטים רבים.

בשבוע שבו פרצה מלחמת־העולם השנייה, פירסם טרמבו את סיפורו ג'וני שב משדה־הקרב המספר על חייל אמריקאי צעיר, שידיו ורגליו נקטעו, ופרצופו נתרסק באחד מקרבות מלחמת־העולם הראשונה. במשך שנים נאסר הספר להפצה בארצות־הברית. יחד עם זאת הוא משמש תעודה־סיפורתית חסרת־תקדים על המילחמה. הספר ראה אור לפני שנתיים בעברית, בתרגומם של לאה צבעוני ואהרון ברי. רצ"ב קולאז' מתוך הספר על העובר את ג'ו בנהאם:

הוא חבוש מכף־רגל ועד ראש. הוא שקע ושקע. הוא שכב והרהר. מה פתאום היית צריך לדאוג לשלום העולם ולהלחם למען הדמוקרטיה. פניו היו חבושים לגמרי. הם חתכו לו בכתף. הם חתכו את ידו השמאלית. מדוע חתכתם לי אותה? היתה לי טבעת על היד. קראין נתנה לי אותה. הוא התקשה להתרגל לדרך בה נתערכו הדברים אלה כאלה. פעמים ריחף על עננים לבנים, נפחד מקטנותו לנוכח מרחבי האינסוף של השמים.

החלק התחתון של גופו היה קל כנוצה ואילו ראשו וחזהו היו כמשקולות מעיקים. פשוט אין לו רגליים. אויר זה דבר קל. אפילו ציפורן הבוהן כבדה בהשוואה לאויר. הוא ניסה להעביר את לשונו על שיניו, ועל חיכו. אך לא היתה לו לשון ולא היו לו בכלל שיניים וחניכיים ולא חיך ולא פה.

הוא ניסה לבלוע ולא יכול כי לא היה לו בית־בליעה ולא היו לו שרירים לפעולת הבליעה. אחוז פחד נסחף תאוה פראית למות. להרוג את עצמו. הוא ניסה להאט את נשימתו. אבל הנשימה בחזהו נמשכה. עתה ידע שהוא הולך למות. הוא לא רצה למות בטרם יידע הכל על עצמו. אם אין לבן־אדם אף ופה לא חיך ואף לא לשון מכיר להניח שחסרים לו עוד כמה דברים. אדם במצב כזה מוכרח להיות מת.

זה נמשך כבר יותר מדי זמן. הנדמים נרפאו כבר. התחכושות הוסרו. זמן רב חלף. מספיק בהחלט בשביל לצאת מהמצב הזה ולהתחיל להשוב. הוא שוכב כלי יכולת לזוז והוא חסר־ישע לחלוטין. בנקודה כלשהי בכתנו תקוקה שפופרת שדרכה מאכילים אותו. הוא תמה איך נשאר בחיים במצבו. הפגז כתש לו את כל הפרצוף ו־הרופאים הגיעו אליו מהר כל כך שלא מת מאיבוד דם. חיככו בהנאה את ידיהם ואמרו, הנה מקרה מעניין. כואב נראה מה אפשר לעשות אתו. הם גמזו הרי איזה עשרת־אלפים אנשים לפני שהם למדו לעשות את זה כהלכה. הם שיפצו אותו כדבעי ודחפו אותו בחזרה לרחם. הנה לפניכם אדם בלי רגליים, בלי ידיים, בלי עיניים, בלי אף ובלי פה והוא נושם ואוכל ממש חי כמוכם וכמוני.

נשאר לו רק המוח והוא מוכרח לדעת שמוחו פועל כהלכה. אבל איך יוכל לעשות את זה? כל מי שיצא למלחמה והגיע לקו הקדמי בשביל להלחם למען החירות הוא ממש אידיוט. האנשים ששלחו אותו לשם שיקרו אותו. הבני־זונה האלה תמיד מצאו משהו להלחם בשבילו. ואם מישהו מעז להגיד, שכל המלחמות האלה, ילכו לכל־הרוחות. אז צועקים עליו שהוא מוג־לב. אתה הופך לכלי־שרת ביד אחרים. אתה הולך להלחם בעד המילים שלהם. אין שום אצילות במת. אפילו אם מתים למען כבוד.

לו היה יכול לזכור איזה ספרים בעל־פה. אלא שהוא לא זוכר ספרים. האחות עזבה את החדר והוא החל למנות. הוא מנה עד שישים. כלומר דקה שלמה. הניח שפעם ביומיים רוחצים אותו ומחליפים לו את המצעים.

נצנץ בו רעיון שיוכל לעשות שימוש בזעזועים הניפלטים ממנו. ליצור קשר. לשם נסיון הרים את ראשו והניח לו לשוב ולצנוח. אחר־כך עשה זאת בקצב מהיר. זה קו ישתי נקודות. הוא תקתק עתה אס.או.אס. על הכר. הוא המשיך לתקתק ללא הפוגה. אפשר שיעברו שנים.

הוא חש זעזועי צעדים קלילים. והנה באו זעזועים נופפים, כבדים, רגלי גבר. אצבע נשלחה מתוך החשיכה. אצבע ענקית שכמעט ניפצה את מצחו כנפץ פגז. האצבע החלה לתקתק על מצחו... מה... אתה... רוצה... ? מה הוא רוצה? תנו לי לצאת!

הזעזועים שב באו לקראתו. האצבע החלה להקיש על מצחו: מה... שאתה... מבקש... זה... בניגוד... לתקנות... מי... אתה... כרגע נורא אחר הכין הכל. הם פשוט רוצים לשכוח אותו. הוא לא יניח להם לעשות לו זאת. הוא התחיל שוב לתקתק. ואז פתאום ידע. הוא הינו המשיח החדש של שדה־הקטל. הוא ראה את שמי העתיד נמלאים מטוסים שחורים. הוא הינו העתיד. תמונתו המושלמת של העתיד. תנו רובים בידינו ואנחנו נשתמש בהם. הכינו את המלחמות והורו לנו את הדרך ואנחנו נכוון את הרובים.

זוהי תמצית סיפורו של דאלטון טראמבו ג'וני שב משדה־הקרב. בסוף הקדמה שחיבר למהדורה חדשה של סיפרו ב־1970, כתב: „היו שלום, אפסים, יברככם אלוהים. דאגו לעצמכם. עוד ניפגש."

על הצביעות

בחטף

לשחקני התיאטרון העירוני חיפה, המשתתפים בהצגת הנבחרים מאת **אריסטופאנס** בעיבוד **יעקב שבתאי**, נכונה הפתעה כאשר הגיעו להצגה בקריית־שמונה, במיסגרת תיאטרון־לעם. הצגתם שולבה בהרצאה של מנכ"ל המועצה־לתרבות־ולאמנות **לאה פורת**, שפירטה את מדיניותה התרבותית. **אורי זוהר**, כוכב ההצגה, לא טמן ידו בצלחת, והטיח בגב' פורת סידרת טענות, המועלות לאחרונה בציבור על האופן שבו היא מנהלת את המועצה. השניים הגיעו עד לידי התכתשות מילולית בטונים גבוהים ביותר. ● בתוכנית־הרדיו „ציפורי־לילה" עם אורי זוהר" בגלי־צה"ל המשיך אורי זוהר במיתקפתו התרבותית. הטיח לאמנים לוותר על הסובסידיה הממשלתית, וטען שעל התרבות שלא להיות חלק מן המימסד — אלא מראה של החברה ● בהרצאה שנשא הפרופסור **דוב סדן** בירושלים, בערב שהוקדש לספר הר עצה הרעה **מאת עמום עוז**, סיפר סדן, המכיר את עוז עוד מילדותו, שכבר בגיל 10 תלה עוז על דלת חדרו שלט שהכריז: **„עמוס קלוזנר — סו־פר"** (שם־מישפחתו הקודם של עוז היה קלוזנר) ● שדר־הטלוויזיה **רם עברון** פנה אל המשורר הלאומני **א"צ גרינברג**, בהגיעו לגבורות (העולם הזה 2042), ו־ביקש ממנו להתראיין עבור הטלוויזיה. תשובתו של המשורר הקשיש היתה: „אני מוכן, אבל בלי מצלמות." אגב, בשבוע ש־עבר החליט עברון להסיר את מעטה הצביעות האופף בארץ את השמעת יצירותיהם של המלחינים־הגרמניים **ריכארד ואגנר** ו**ריכארד שטראוס**. במשך חצי־שעה השמיע עברון בתוכניתו, אותי זה מעצבן, ששודרה בגלי צה"ל, את תולדות השמעת יצירותיהם של מלחינים אלה באמצעי־התיקשורת השונים בארץ ● בשבוע שעבר החל **עודד קוטלר** משמש בתפקידו החדש כמנהל מדור־הדראמה בטלוויזיה.

אורי זוהר
התכתשות מילולית

● בימים אל השב הסופר **בנימין תמוז** לתפקידו כעורך מוסף־הסיפרות של הארץ ● מילחמת־כיתבי־העת־הסיפרות נמשכת לה במלוא העוצמה, למרות פגישת־פיוס שערכו **גבריאל מוקד**, עורך עכשיו, ו**מנחם פרי**, כעורך ס/קריאה, בדירתו של משורר תל־אביבי ● העיתונאית **יהודית אוריין בן־הרצ** עוררה תמיהה בקרב הבקיאים בסיפרות המרכז־אירופית, כאשר קבעה במאמר, שפירסמה על הספר אינני שטיקר **מאת מכס פריש**, כי „הוא סיפרו הראשון של פריש (1954), שפתח סידרת רומנים..." סיפרו הראשון של מכס פריש עלים מן התרמיל ראה אור תריסר שנים קודם־לכן, ב־1942.

* הוצאת „תמוז הפקות", 211 עמודים.

רקטור אוניברסיטת ת"א סימונסון
עולים ויורדים

במדינה

אוניברסיטאות

בתנועה מתמדת

אוניברסיטת ת"א מפטרת מרצים, מזמינה אחרים מחו"ל, מפטרת, מזמינה — וחוזר חלילה

דורות על דורות ניסו המדענים למצוא את הנוסחה לפרפטואום־מובילה — התנועה המתמדת. באחרונה נראה כי היא נמצאה דווקא באוניברסיטת תל־אביב. שם הצליחו ליישם את הפרפטואום־מובילה, לפחות לגבי המרצים.

בשעה שבארצות־הברית מנסה אוניברסיטת תל־אביב לגייס מרצים חדשים, בעיקר מבין הישראלים היורדים — היא מפטרת, מטעמי חיסכון וקיצוצים, מרצים אחרים, ההופכים מועמדים לירידה. בעוד כמה שנים יישלחו שליחים כדי לשכנע את אלה לעלות חזרה לישראל, תחת מרצים שפוטרו וירדו — וחוזר־חלילה.

השאלה המתבקשת היא: בשביל מה כל זה טוב? הרי אפשר פשוט לא לפטר מרצים קיימים, ולא להופכם מועמדים־בכוח לירידה. אלא שאז לא יהיו סיבות לשלוח את ראשי האוניברסיטה לסיורים ברחבי העולם, כדי לגייס מרצים חדשים.

רק לפני שבועות אחדים חזר לארץ רקטור אוניברסיטת תל־אביב, פרופסור שלמה סימונסון, אחרי ביקור ממושך בארצות־הברית על חשבון האוניברסיטה. שיגורו של סימונסון לשליחות מעין זו נידאה תמוה בעיני רבים, שכן הוא עומד לסיים את תפקידו כרקטור. הנסיעה לארצות־הברית נראתה כמתן פרס לרקטור, לפני פרישתו.

אלא שהפרופסור סימונסון (53), יליד גרמניה, המשמש גם כראש החוג להיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטה, מכחיש גמרצות כל חשד מעין זה. „יש לי שם במדינה, בכל מה שנוגע לנקיון־כפיים ציבורי," הוא אומר. „אם היו משווים את טיולי בחו"ל לאלה של נושאי תפקידים דומים במדינה, היו רזרבות מטבע הזר של המדינה יוצאות נשכרות מכך."

למה יא בישראל? אולם הבעייה המעיקה נשארה בעינה: מדוע מגייסים מרצים חדשים בחו"ל, שעה שמפטרים מרצים ותיקים באוניברסיטה?

סיפר אחד המרצים, דוקטור לספרות ולקולנוע, שקיבל לא מכבר הודעה מאוניברסיטת תל־אביב על ביטול כתב־המינוי שלו כמרצה, וביקש להישאר־בעילום שם: „השתלמתי באוניברסיטאות אנגליות, תקופה מסויימת שימשתי כמרצה באנגליה. אבל יום אחד חשבתי: אני בעצם ישראלי. אז מדוע שלא אחזור לארץ? בחו"ל נחשבתי כמרצה מעולה וגם ערכתי מחקרים רבים, שחלקם זכה בפירסום גם בעיתונות הלא־מיקצועית.

„עליתי לארץ. אחרי שנה שהסתובבתי ללא עבודה, קיבלו אותי לאוניברסיטת תל־אביב בתפקיד שבחו"ל הייתי מתבייש למלא אותו. שתקתי. חשבתי שאם הוכחתי את עצמי באנגליה, אוכל לעשות זאת גם בארץ. אבל בשנתיים האחרונות לא קידמו אותי אפילו בדרגה אחת."

ימים אחדים לפני סיום שנת־הלימודים אשתקד, קיבל הדוקטור הודעה כי לא יוכל להמשיך בעבודתו באוניברסיטה, וכי המינוי שלו מבוטל. עתה הוא שוקל לעזוב את הארץ, אחרי שהוצעה לו מישרת־הוראה באוניברסיטה בריטית גדולה. לדבריו, הדרגה המוצעת לו שם גבוהה מזו שבה כיהן באוניברסיטת תל־אביב.

סיפורם של מרצים רבים דומה. רובם אלה שעבודתם באוניברסיטת תל־אביב הופסקה בשנה האחרונה נוטשים את המדינה, משתלבים בעבודה באוניברסיטאות בחו"ל, מכובדות לא פחות מאוניברסיטת תל־אביב.

אולם עיקר זעמם אינו על פיטוריהם. „מצד אחד מדברים על צימצומים וקימוצים," טען מרצה אחר שפוטר, „ובאותה שעה נוסע הרקטור למסע ארוך לארצות־הברית כדי לגייס שם מרצים חדשים, בעיקר ישראלים שכבר ירדו. אני אצטרך, ללא ספק, לעזוב את הארץ. מה הם עושים? גורמים לירידת עשרות מרצים וחוקרים, ומעלים במקומם יורדים. זה יותר מאבסורד, זה טימטום!"

מחדקים במקומות רגישים; לפרופסור סימונסון יש השקפה אחרת על הבעייה. „האוניברסיטה אינה מורכבת ממחלקה אחת," מסביר האיש נעים־ההליכות, המסיים את תפקידו אחרי שש שנות כהונה. „אנחנו, באוניברסיטה, נמצאים במצב של צימצומים חריפים. כתוצאה מכך אנחנו מהדקים את החגורה במקומות רגישים. הוצאנו מרצים, חוקרים ואקדמאים רבים. אבל לעומת זאת יש תחומים, בעיקר בבעיות חברה וכלכלה, שבהם אנחנו צריכים כוחות חדשים מעולים."

את הכוחות הללו נסע הפרופסור סימונסון לגייס מעבר־לים. לדבריו, מרוויחים ישראלים אקדמאיים בדרג גבוה בארצות־הברית יותר מכפליים ממה שיכולה להציע להם אוניברסיטת תל־אביב. „גם מבחינה אישית־כספית וגם מבחינה מיקצועית, כדאי למדען ישראלי טוב להיות בחו"ל. תפקידי הוא לנסות לשכנע את הטובים לוותר על סיר־הבשר ולחזור. סך־הכל, זאת זכותם לחיות בארץ, ואני לא מאמין לכל אלה שטוענים שלא הוראך כתב־המינוי שלהם. אף אקדמאי לא צריך לרדת מן הארץ, אם איננו רוצה בכך."

מסתבר כי אוניברסיטת תל־אביב כבר עסקה ב„עלייה" לפחות פעמיים בשנתיים האחרונות. הנוהל היה כזה: הפרופסור סימונסון נסע לארצות־הברית, הכין את הקרקע בשיחות אישיות ועקיפות (באמצעות ידידיו), והציע את הצעות האוניברסיטה.

כעבור חודשים אחדים החלו מגיעות התשובות של „העולים בפוטנציה," ואם הצטברה כמות סבירה של מרצים מחו"ל שבכוונתם לעלות לארץ מחדש, היה נוסע סימונסון פעם נוספת לארצות־הברית, ומראיין שם את האנשים. אלה שעברו את שלב הראיון הגיעו לארץ, וקיבלו מינוי באוניברסיטה שברמת־אביב.

דוגמה צורמת. לדיברי מרצה באוניברסיטה, קרה פעמים אחדות שאנשים שהגיעו מחו"ל השתכנו בדירותיהם של מרצים שבוטל כתב־המינוי שלהם ושעזבו את הארץ.

דוגמה צורמת לכך היתה הבאתו של מרצה לנושאי יהדות באוניברסיטה אמריקאית ידועה. „שוחחתי בארצות־הברית," סיפר סימונסון, „עם אדם שמומחיותו במדעי היהדות. בעבר עבד באוניברסיטה העברית בירושלים, ולא מצא שם את מקומו. הוא לא פוטר, אבל החליט להפוך מרצה וחוקר דווקא באוניברסיטה אמריקאית. שוחחתי איתו, ואני מקווה כי כבר בחודשים הקרובים הוא יוכל להגיע לארץ ולהשתלב באוניברסיטה שלנו."

בירור קצר העלה, כי רק לפני חודשיים בוטלו מינויים אחדים בפקולטה למדעי־הרוח, ביניהם של מרצים בנושאי היהדות. לדיברי מרצה בפקולטה למדעי־הרוח, אין רמתם של אחדים מן המפוטרים נופלת מרמתו של כל מרצה אחר שיובא מחו"ל. „אני משוכנע שלא תהיה למפוטרים שום בעייה למצוא עבודה באוניברסיטה אמריקאית," אמר אותו מרצה.

צייר אורן
„תילבושת אמריקאית"

דרכי־אדם

החוויה האמריקאית

איך השפיעה אמריקה על עיזרי־הצייר לשעבר של קולנוע „מוגרבי"

אברהם אורן היה כבן 18 כאשר נדמה היה לו שחלום חייו עומד להתגשם. הוא התקבל לשמש כעוזר־צייר של קולנוע מוגרבי בתל־אביב.

אז, בסוף שנות השלושים, טרם הגיעו עם הסרטים שיובאו לארץ כרוזות־הענק המפוארות שהתנוססו בחזיתות בתי־הקולנוע. ירוחם ורדימון, בעליהם של בתי־הקולנוע אלנבי ומוגרבי בתל־אביב החזיק צייר מיוחד, שמואל אשכנזי, שהגיע מצרפת עם טכניקות ציור שימושי חדשות, כדי שייצייר, בצורה טבעית ומרשימה ככל האפשר, חזיונות מצויירים מתוך הסרט שהוקרן בקולנוע. את הדמויות המצויירות היו מציבים בחזית הקולנוע, במקום הפלאקאטים.

לגבי אברהם אורן היתה זו התממשות משאת־נפש, שכל מי שגדל בתל־אביב הקטנה יכול היה לקנא בו. אורן נולד בקישטא להורים שברחו מרוסיה מאימת הפוגרומים ונתקעו בדרך בתורכיה. אביו עבד בשירות סוכנויות אניות. גם כשעלה לארץ והתיישב בתל־אביב, היתה עיקר תעסוקתו בנמל חיפה.

„אלימות בכרך" של אורן
גירויים חזותיים

במדינה

אבל בין נסיעה אחת לשניה צייר האב לבנו ציורים של אוניות ושחפים מעופפים. כאשר גדל אברהם הוא נקרע בין אהבתו לציור ואהבתו לתיאטרון. הוא השתתף בחוגים דרמתיים בבתי־ספר ובחוג הבימה לנוער ויחד עם זאת לא נטש את אהבתו לציור.

כיוון שהיה צריך לסייע בפרנסת המשפחה, מצא תחילה מישרה במחלקה להכשרה־גופנית של הסוכנות. אבל כשהזדמנה לו האפשרות לשרת כעוזרו של הצייר אשכנזי, גטש הכל והלך לקולנוע מוגרבי.

לביים את המכביה. אלא שחדוות יצירת ציורי־הסרטים לא נמשכה זמן רב. עם הסרטים החלו להגיע גם כרוזות־הענק המודפסות ושוב לא היה צורך בציירים. חוץ מציור היו לאברהם אורן כישרונות נוספים. הוא שלט, למשל, בשבע שפות. זה עשה רושם רב על ורדימון, שלא פיטר את עוזר־הצייר, הפקידו על מחלקת־החשבונות של הקולנוע.

שם נשאר אברהם אורן שלושים שנה. מחוץ לשעות־העבודה הוא המשיך, כמעט בצינעה, את שלושת תחביביו: הציור, התיאטרון והספורט. הוא הדריך חוגים דרמתיים בתנועות המכבי־הצעיר והצופים, שימש כראש חוג הבימה לנוער.

ב־1953, למשל, ביים אברהם אורן את טכס הפתיחה המרשים של המכביה הרביעית. אבל את אהבתו העיקרית, הציור, טיפח במיסתרים. רק לפני כשמונה שנים, אחרי מילחמת ששת־הימים שהכניסה אותו לטראנס של ציור, הציג את יצירותיו בתערוכה כוללת מרשימה. או גילו גם ידידיו את אברהם אורן הצייר. הביקורות הטובות בהן זיכו המבקרים את ציוריו פילסו לפניו את הדרך לעריכת תערוכות בחו"ל, ולכך שהכנסת רכשה את אחת מתמונותיו המוצגת במישכנה.

במשך שנים ארוכות צייר אורן, בעיקר בצבעי שמן, נופים דמויות בהרבה כישרון, אבל בסיגנון מקובל.

לפני כארבע שנים, בעת שפרשת מעבודתו בקולנוע מוגרבי אחרי 30 שנות עבודה, נסע, לראשונה בחייו, ליבשת האמריקאית. המיפגש עם ארצות־הברית, ומאוחר יותר גם עם מקסיקו, חולל בו תמורה, פנימית בעיקר. הקצבים החדשים, הצבעים והדינאמיקה של החיים במדינות אלה, עיצבו מחדש את תפיסתו האמנותית, בצורה שלא ניכרה כלפי חוץ.

מהפיכה במיסתרים. ארבע שנים הוא המשיך להציג את ציוריו, שכמעט ולא ניכרו בהן שינויים. אותה שעה, במיסתרים, מבלי להראות זאת לאיש, היה מצייר בקדחתנות ציורים אחרים, צורות חדשות, צבעים אחרים, בטכניקות שונות.

השבוע, בתערוכת־היחיד ה־12 במספר

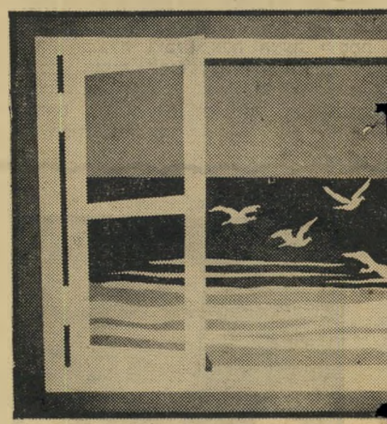

„משב־רוח רענן"

בעיקבות הפופ

שלו בארץ, שפתח במוזיאון רמת־גן, הציג אברהם אורן לראשונה את המהפיכה שחוללה בו החוויה האמריקאית. היה זה צייר שונה לחלוטין, עם פירושים חדשים לראיית העולם שלו, כפי שהוא עצמו ניסה להסביר: „הערכים האמוציונאליים שקיבלתי באים לידי ביטוי בקומפוזיציות חדשות, ובזהות הריתמית והוויזואלית של היצירה עם תוכנה וסביבתה."

בגיל 54 חידש אורן את נעוריו כצייר, כשפתיחותה של יבשת שלימה, עם סממניי הפירסומת ותרבות הפופ שלה, טבועים בציוריו.

תשבץ השולם הזה 2043

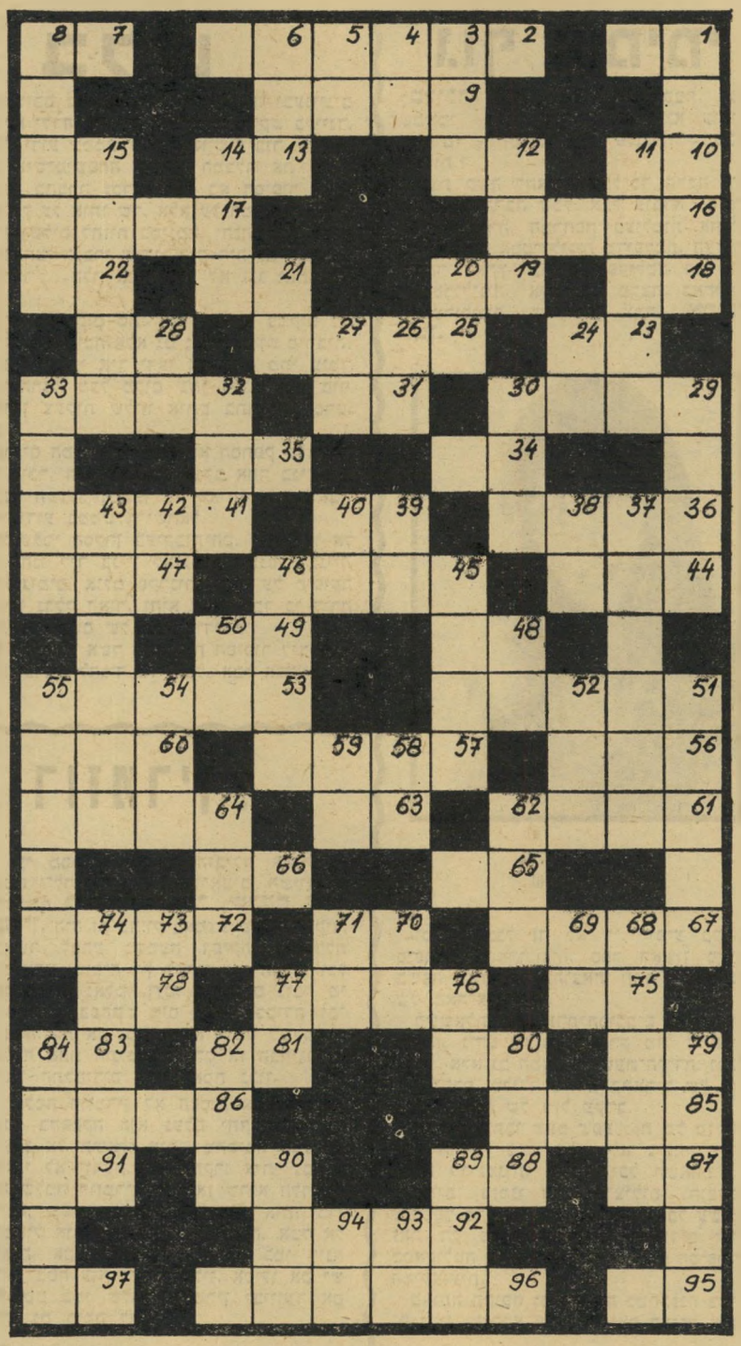

מאוזן:

1. מזמר; 2. טייפ־רקורדר; 7. ברם; 9. מרתק, מכושף; 10. שמא; 12. רוח רעה; 13. גדול בתורה; 15. מפני ש־; 16. נקבית; 17. ניתן לקבלה; 18. בשבילי; 19. מגעול פטנטי; 21. יבשה בלבים; 22. קידומת צרפתית; 23. קידומת סקוטית; 25. בניינים; 28. מחצית מישחק־ילדים; 29. חיבה עמוקה; 31. מילת־שאלה; 32. מקים; 34. כינוי; 35. שוע; 36. קיבוץ בשפלת־החוף; 39. כיסא־כבוד; 41. הקפדה על פירטי־פרטים; 34. שגב; 45. מינרל המצוי בים־המלח; 47. בהשאלה — דיכדוך עמוק; 48. קיגה; 49. הווייה; 51. דוגמנית, בלע"ז; 53. מדע מיבנה החומרים בטבע; 56. כלי־בישול; 57. ההיפך ממעשה; 60. מחבר בעץ; 61. חרק מציק; 63. ילדים קטנים; 64. פריווילגיה; 65. בגד־שרד; 66. מן ההורים; 67. פסע, שוטט; 70. תינוק שנולד קודם זמנו; 72. רחיט המשמש למישכב; 75. מילת־תנאי; 76. מעטה דקיק; 78. לוהט; 79. לא עבה; 80. בלוטת־הנקה; 81. אבר־תנועה; 83. בגי־מטריה: אחד־עשר; 85. משוררת ישראלית צעירה (ש"מ); 86. בגד; 87. גיבורו של „חלף עם הרוח" (ש"פ); 90. התכופף; 91. נביאים כתובים (ר"ת); 92. פלוגות־מחץ (ר"ת); 95. חי לילי; 96. רשת לשלייית דגים; 97. מסולם־הצלילים.

מאונך:

1. רסיס־פגז; 3. לוז; 4. מושת על כל אזרח; 5. הדרך הקצרה ביותר בין שתי נקודות; 6. שומר בלי ראש; 8. קשירה; 11. פעולת הריאות; 12. מחוטי הארג; 14. ידען; 15. רומח; 20. משאבת הגוף; 21. אילו; 24. מקל המסייע בהליכה; 26. פתי; 27. מכיגויי האלוהות; 28. חלקו השני של 28 מאוזן; 29. שחל; 30. החריב; 32. גשם קפוא; 33. העברה מכלי אל כלי; 37. תבלין; 38. ודי־בלי סוף; 39. אחו; 40. מטבע צרפתי קטן; 42. מיקווה־מים ענקי; 43. פחד־גבהים; 45. דעת; 46. מן הגביאים; 48. מילת־קריאה; 50. דורון; 51. פסי־ברזל; 52. אירעו; 54. גרר; 55. ציפייה; 58. מכשף; 59. מן הסכו"ם; 62. דג־נהרות; 64. מחסום לפי הבהמה; 68. תיק; 69. בשבילו; 70. זכר בבקר; 71. גוף; 73. בגיל זה — לחופה; 74. אוצר; 76. משתחווה; 77. קוסם; 79. קיבוץ בנגב; 80. תגמול; 82. חלק מן הפרי; 84. טכס הקבורה; 89. מזג; 90 תחילת אשמורת ראשונה; 93. היה שופט מחוזי (ש"מ); 94. קול הפרה.

קשקשת 2043

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. ההגדרות הקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע **דרייב־אין** בתל־אביב, קולנוע־המכוניות היחיד בישראל.

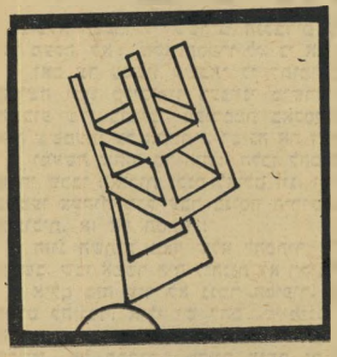

קשקשת 2041

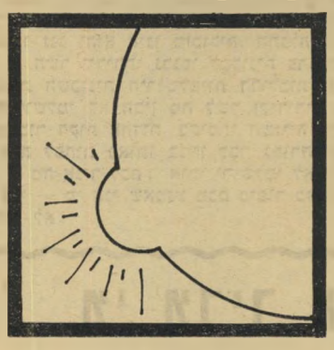

● שופט־הכדורגל הראשון שחטף בקבוק בראש בעונה זו.
מאיר מירוני,
ת.ד. 36034, תל־אביב

● אחד שקיבל יבלת מרוב ישיבה.
שוקי בן־עמי, רח' יהודה הנשיא 36, נווה־אביבים, תל־אביב

● התוצאה של נחיתה בלתי־מוצלחת על המאדים.
רפאל בן־נאים,
רח' ריינס 5, הרצליה

● זה הסוד שלה.
אריק זילברוורט,
רח' מנדלשטם 25, תל־אביב

● פטנט חדש: פיטמה זוהרת לי־הנקת־לילה.
מירון גל, קיבוץ החזותרים

השבוע בדרייב־אין
בשעה 5.45
„תעלולי האיש החזק בעולם"
בשעה 7.45
„הבית בצל העצים"
בשעה 10.00
„גשם יורד בציקלי"

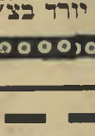

אנו מחפשים בתים חמים עבור תתלתולינו חחמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב סלמה 30, יפו, טל. 827621.

רחל מרחלת של כל העולם

סיניה בלש

שלא תספרו לי ששרינו הנכבדים עסוקים רובם ככולם בישיבות־ממשלה ובעניינים של מעלה. לא! שלא תספרו לי, כי אני כבר לא ילדה קטנה שאוכלת כל לוקש בליינד. ואם עד עכשיו חשבתי לי לתומי כי **שר** ידוע בממשלה הוא איש־ציבור למופת, העושה ימיו כלילותיו בענייני מישרדו, וגם איש־מישפחה למופת המבלה את סופי־השבוע שלו בבריכה מפורסמת באכסקלוסיביותה בחברת נכדיו, הנה בא הסיפור הקטן הזה ששמעתי על אודותיו, ושינה את דעתי לא רק על אותו שר, אלא על הממשלה כולה.

ומעשה שהיה כך היה: הלכו להם אנשי ירושלים לחזות בסינמה. והנה, כמה דקות אחרי שכבו האורות נכנס לאולם זוג, ומכיוון שהחצי הגברי שבזוג הזה היה גבוה וחסון, נשמעו צעקות מכל עבר בנוסח הירושלמי המוכר: „הלו, אבא שלך לא זגג ואתה לא מזכוכית, אז אל תסתיר!"

הזוג השתדל מאד שלא להסתיר, ולכן בחר לו מקום טוב בצד, דווקא במקום לא מיושב, שבו אפשר היה ליהנות לא רק מהצגת־קולנוע טובה אלא גם מאינטימיות מירבית.

אולם בזה עוד לא נגמר הסיפור. אל תשאלו אותי איך ידעו בני־הזוג מתי עומד הסרט להיגמר. אולי יש להם „טיימינג" מתוך הרגל. מכל מקום שתי דקות לפני סוף הסרט קמו בני־הזוג ועזבו את האולם, כשאותן צעקות שליוו אותם בתחילת הסרט, בלשון „אל תסתיר," מלוות אותם גם הפעם.

אלא שהירושלמים, כידוע, סקרנים בני־סקרנים המה. אחד מהם לא הסתפק בלצעוק, ומאחר שהיתה לו הרגשה שבן־הזוג נראה לו מוכר, הוא קם, יצא ועקב אחר בני־הזוג, ושערו לכם מה גדולה היתה תדהמתו כשנתבסס חשדו, ונסתבר לו שאותו אחד שאביו אינו זגג והוא אינו מזכוכית, התגלה לו כשר ידוע בממשלת־ישראל.

השר וידידתו נכנסו למכונית פרטית, והירושלמי הסקרן בעיקבותיהם. הם נסעו אל אחת השכונות הירושלמיות ההולכות וניבנות, חנו ליד בניין לא־גמור ונכנסו לבניין. הירושלמי לא הבין מה לשר ולידידתו בין הפיגומים, אולם סקרנותו באה על סיפוקה כעבור דקות אחדות. בקומתו השנייה של הבניין נדלק האור, והוא הסיק מכך כי דירה אחת לפחות באותו בניין כבר גמורה, ופנוייה לשימוש של השר וידידתו.

מה אגיד לכם? אותו ירושלמי לא נח ולא שקט עד אשר הביא את הסיפור לידיעתי, ואני — מי אני שאמנע מכם סיפור כזה? אתם יכולים להגיד עלי הכל, אבל אגואיסטית אני לא!

מי מכיר את רוזמרין?

היא כבר שלושה חודשים מלכת־תבל, ועדיין אין לה חבר. הכוונה, כמובן, ל־**רינה מסינגר** (מור) שלנו, שמאז זכתה בכתר היופי העולמי, נאלצה לנטוש את כל חבריה, שהיו בעבר קציני־הביטחון של אל־על. פשוט, חברת ביגדי־הים ש־ערכה את התחרות שבה זכתה רינה מסינ־

רינה מור
ביקור־פתע

גר בתוארה, והמטיסה אותה מסביב ל־עולם במסע־פירסומת בן שנה אחת, מע־דיפה להטיס אותה בחברות אחרות, כך שלרינה באמת אין זמן להיפגש עם ידי־דיה.

אבל אין מה לדאוג לרינה שלנו, היא עוד תמצא בעל. וכמו שאני מריחה, גם כסף לא יהיה חסר לו.

מה שהפליא אותי היה רק ההצהרה ש־הצהירה רינה בעת שהגיעה לארץ. זה היה משהו בנוסח: „כל מה שאני רוצה כעת זה להיות עם ההורים, עם בני־המישפחה, לנוח ולישון ולא לעשות דבר."

כי מסתבר שדרכה הובילה אותה ל־סטודיו־לריקוד בצפון תל־אביב, השייך ל־רקדנים **טוביה טישלר** ו**שימחה רוז־מרין**. היה זה בדיוק באמצע שיעור ריקוד, כאשר לפתע נשמעה דפיקה על דלת הסטודיו. טוביה רץ לפתוח את הדלת. וכל התלמידים נאלמו דום, מופתעים נוכח מי שהופיעה בפתח: מיס תבל בכבודה ובעצמה. „תראו כמה שהיא דומה לשלמה!" פלטה אחת התלמידות. רק אז הבחינו גם שאר התלמידים שזה באמת נכון.

שלמה רוזמרין לא הפסיק את השיעור. אבל בהפסקה הוא נעלם יחד עם רינה. לאן? אל תשאלו אותי, מהסיבה הפשוטה שאני לא יודעת. אל תחקרו אותי גם מי זה שלמה רוזמרין. כי מאז שהוא הלך עם רינה, פשוט אי־אפשר למצוא אותו כדי לשאול אותו את השאלות האלה. אבל אל דאגה, אם למישהו יש חברה כמו רינה מה, בטח עוד ישמעו עליו. אפילו אם יש לו שם כמו שלמה רוזמרין ובייחוד אם הוא גם דומה לה.

גוף שמימי

לטיציה סטן פנים של כוכבת, וגוף שמיימי — אז מה הפלא שהיא עוסקת בגופים שמיימיים, כמו פלנטות, כוכבים ומזלות?

קצת קשה להאמין שכל־כך הרבה יופי הולך עם הרבה שכל, אבל עובדה: היפה־פיה הצעירה, המרחפת בעולמות אחרים, היא לא רק אסטרולוגית מדופלמת, הצעירה ביותר בארץ ובוגרת הפקולטה הבריטית לאסטרולוגיה, אלא גם מרצה באקדמיה לאסטרולוגיה שהקימה אמה, **אביבה סטן**.

טיליה סטן
שעת המזל

וכאילו בכל זה לא די, יופיע בקרוב סיפרה האסטרולוגיה, ספר ראשון מסוגו בשפה העברית, בהוצאת תמוז ובהשקעה של מאה־אלף ל"י.

כשאלתי את נערת־הכוכבים באיזה מזל נולדה, נודע לי כי לא רק מזל התאריך קובע, אלא גם המזל של שעת־הלידה. ובכן, לידיעתכם, טלילה נולדה בתאריך של מזל דלי, ובשעה של מזל עקרב.

אז איך ייתכן שעם שפע כזה של מזלות, ועם הופעה כמו שלה, לא ניסו לחטוף אותה לדוגמנות, סרטים וכל השאר?

„הייתי בזמנו דוגמנית־צילום, והופעתי במיספר סרטים," היא מספרת, „אבל עשיתי זאת רק כדי לממן את הלימודים שלי בפאקולטה הבריטית, ואת רכישת הסיפרות המיקצועית."

באותה תקופה גם הופיעה כמתכננת בגד־ים נועז, שנקרא פריקיני, ואף הציגה אותו

הפילפל הכותוק

של פפר

כל החיילים בבית־הספר־לשיריון נאנחים בשבועות האחרונים בהקלה. עכשיו כבר באמת אפשר לנשום לרווחה — כי האיש שהיה הכי מפחיד בבית־הספר־לשיריון, פרש.

קוראים לו **יעקב הדר (פפר)**, ולפני ימים אחדים, כשפסע בצעד בטוח במיסד־רונות עיריית תל־אביב, יצאו העיניים לכל הפקידות.

„הי, זה **סטיב מקווין**!" קראו אחריו הפקידות, והוא בכלל לא ידע שהוא כזה. מפה־לשם, נפוצה במיסדרונות העירייה השמועה הזדונית שסטיב מקווין כבר הגיע לארץ, ושמועה זו הסתדרה טוב מאד עם הידיעות בעיתונים שמקווין עומד לככב בסרט על מיבצע אנטבה.

אבל זה לא היה סטיב מקווין. זה היה סתם פפר, מי שישירת שנים רבות בצבא־הקבע ותפקידו האחרון היה, כאמור, מפ־קד בית־הספר־לשיריון.

שם הוא היה ידוע כקצין נוקשה אבל אהוב על חייליו, אף־על־פי שהיה עורך להם מיסדרי־בוקר מוקדמים ומפרכים, ו־בכלל הוא מין גבר קשוח שכזה. לפקידות בבסיס שלו זה לא הפריע במייוחד, כמובן. הן היו ממש שרופות על הגבר המקסים, בעל החיוך המצודד קני טנקים ולב כל נערה.

אבל הפפר הזה, כך לוחשים לי מקורותי מן הדרום, הסתבך קצת בקשר לקידומי בתפקיד. הוא היה סגן־אלוף ותיק מאד, ורצה נורא־נורא להיות אלוף־מישנה, ו־כמה שיותר מהר.

אבל מה לעשות? הגדולים בצבא לא חשבו שזה מגיע לו, כרגע. ומה קורה במיקרה כזה? פפר לא חיכה עד שזה יקרה. הוא פשוט עזב את הצבא ורץ אל **צ'יצ'**. שהיה, למי שעוד זוכר, לפני ש־נבחר כראש־עירייה, אלוף בגייסות השיר־יון.

צ'יצ' מצא מייד ג'וב בשביל פפר. חברים טובים תמיד עוזרים זה לזה. הוא המציא מין תפקיד כזה שנקרא „יועץ־לענייני־פיקוח־ובקרה", ומסר אותו לידי חברו הוותיק.

אז עכשיו יש תפקיד חדש בעיריית תל־אביב, ולפפר יש מה לעשות.

אישית על גופה.

עם כל זה, תתפלאו לשמוע, הספיקה טלילה להתחתן בגיל 17 עם חייל, ללדת בן ולהתגרש מבעלה, ומאז הם ידידים בלב־ובנפש. היא והגרוש, כלומר.

לזאבים ביניכם, המקווים שעם הופעת סיפרה תתפגה טלילה לחיזורים, יש לי הפתעה: היא מתכוונת להתמסר לאהבתה הראשונה — תיכנון־אופנה.

היא קיבלה בימים אלה הצעה קוסמת לתכנן אופנה למיפעל גדול, העוסק ב־ייצוא.

האם אין בחייה זמן לרומנים? טוב, זה הסוד שלה.

מימי מחכה לדן?

ידעתי שהכותרת של הסיפור הזה תגרה אתכם. גו, ולמי אני יכולה כבר להתכוון? כן, הרי לא ייתכן אחרת. השם הגברי שבה שייך, כמובן, לתת־האלוף הצה"לי המפורסם ביותר בארץ ובחו"ל מאז מיבצע־יונתן, **דן שומרון**, שהוא גם המבוקש ביותר בין בנות כמעט כל הגלילים זה זמן רב לפני כן, אם עבור עצמן אם עבור בנותיהן.

ולעצם העניין. אחרי שבחודשים האחרו־נים הזכרתי את שמו יחד עם שמותיהן של אחדות מן הרווקות/גרושות/יפות/עשירות/מוצלחות וכו' ביותר באלה שיש לשוק שלנו להציע, ועם אחדות מהן יותר מפעם אחת, יש לי הפעם בשבילכם שם חדש. ולא סתם שם.

השמועה הטרייה ביותר בהקשר מפולפל זה קושרת את שמו של שומרון עם שמה של **מימי וויינברג** היפה, אלמנתו של המאמן **משה וויינברג**, מי שהיה חבר המישלחת האולימפית של ישראל לאולימ־פיאדת מינכן 1972 ונרצח בידי מחבלים. מימי, שהיא אם לבן קטן ונזקקה לזמן רב מאד כדי להתגבר על אבידתה הגדולה ו־אבלה, מגדירה עצמה עתה כאלמנה המש־קמת את חייה. אולי אין לי סמכות לשפוט, אבל תרשו לי, בטובכם, לתת לה צ"ש אישי קטן על כך. מגיע לה.

והשמועה הנ"ל מרחיקה־לכת עוד יותר, וטוענת די בתוקף שהשניים אפילו עומדים להינשא בקרוב. ובכן, אומנם נכון שמימי מכירה את דן שומרון כבר מזה תקופה ארוכה, אך היא מכחישה בכל־פה את כל עניין נישואיהם הקרובים.

„הלוואי שזה היה אמת," אומרת מימי בחיוך שחציו השלמה וחציו בדיחות־הדעת. „אני ודן ידידים קרובים, ואם אני אתחתן איתו, אהיה האשה הכי מאושרת בעולם. מעניין. כולם יודעים פיתאום לספר לי שאנחנו מתחתנים, אני לא מבינה למה. הנה, אפילו בשבוע שעבר באה אלי חברה מחיפה, וסיפרה לי שקציניים מכרים שלי מחיל־הים, סיפרו לה שאנחנו חיים יחד. גו, יהיה לי כבר מה לספר לו כשאני אראה אותו, ביום שישי."

מכרים משותפים של בני־הזוג יודעים לספר שדן התחיל לבוא אל מימי, כדי שהיא תנחש לו בקפה. אם היא מומחית כל־כך גדולה בזה או לא, אף אחד לא יידע בטוח, אבל יש רגליים לסיפור שכך נוצר הקשר — שנראה קצת בלתי־אפשרי, ביניינו, למי שמכיר את שניהם לחוד ו־ביחד. לעומת זאת, יש גם מי שמוכן לומר שזאת התחלה לא פחות טובה מכל התחלה אחרת.

מימי וויינברג
הלוואי עליה

אגד מפסיד ב70% מהנסיעות שלו.
ב30% הנותרים מפריעים לו להרוויח.

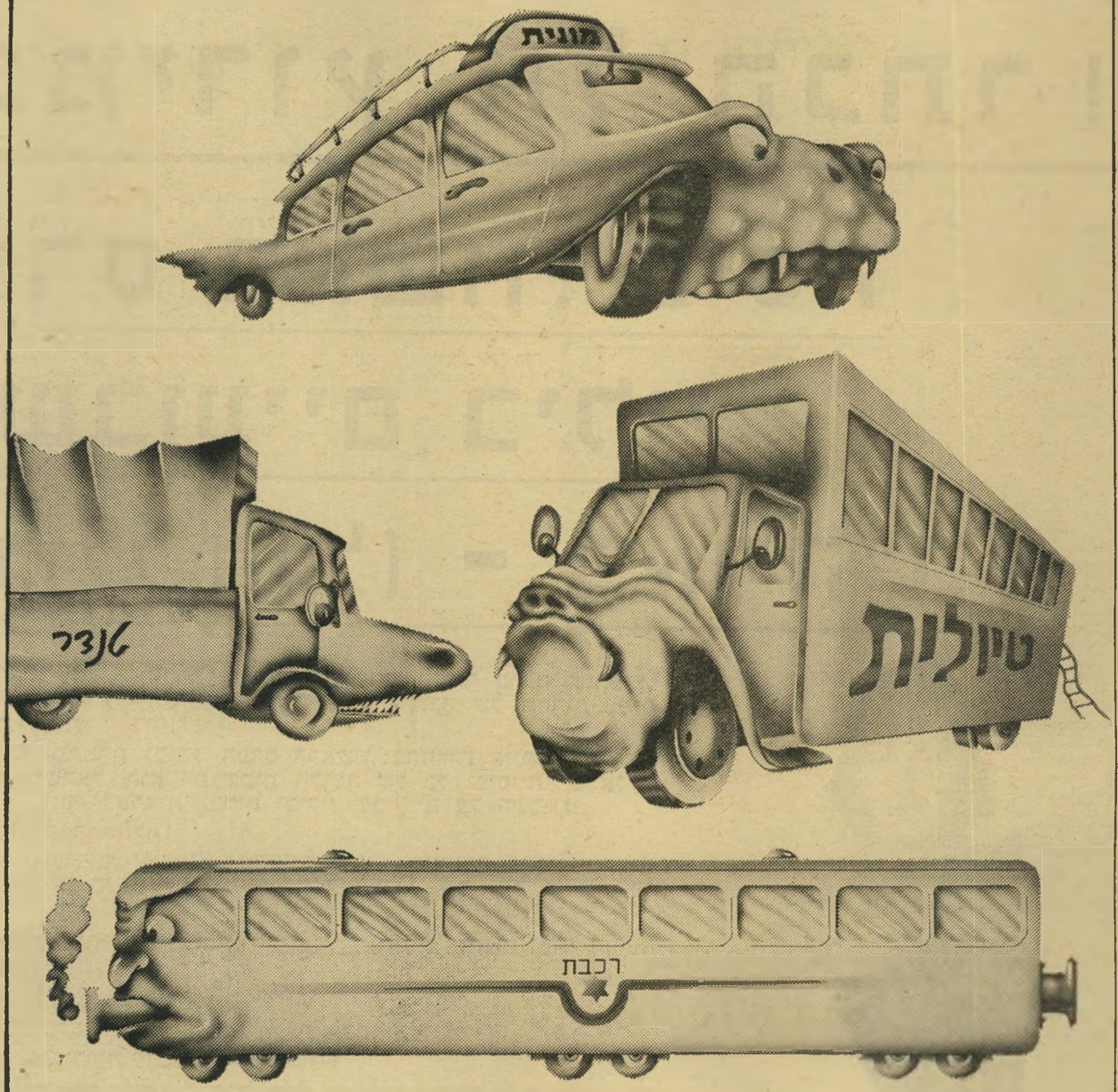

אומרים שמצבו הכספי של אגד ירוד.
האמת היא שמדיניות הממשלה יצרה מצב בלתי נסבל בו צי אדיר של מוניות, טנדרים, משאיות וטיוליות פועל במקביל לקווי אגד בערים הגדולות ובמרכז הארץ, בעוד שבקווים הבלתי רווחיים, המהווים כ-70% מכלל הקווים - נוסע אגד לבדו.

אומרים ששכרם של חברי אגד גבוה.
האמת היא שהכנסתו הריאלית של חבר אגד ירדה בכ-20% בחמש השנים האחרונות, ובנוסף לכך הוא נאלץ לתרום ממשכורתו בכל חודש 300 ל"י עקב החלטת הממשלה.

אומרים שאגד מפסיד.
האמת היא שלא נותנים לו להרוויח.

אגד

למרות הכל!
מחיר הפירסום של עמוד
ב-העולם הזה
הוא רק 2880 ל"י

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני והקלאסי — הדבקה מקצועית של פלקטים ו־תמונות.
„ויטום", ת"א, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

גיטרות * אקורדיונים
כלי־נשיפה * אורגנים
מיתרים * תופים
השאלה ◆ מכירה ◆ תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03-57773
נוסד ב־1940

הצטרפי אל ברטי -

במירוץ אל הכתר !!

פרס ראשון: טיסה

ושבועיים בילוי

(כולל הכל) - בארה"ב !

ברטי אלון, המוכרת בדיזנגוף כנערת הזוהר ברכה שוואַרץ, הצטרפה השבוע לרשימת המועמדות הראשונה של תחרות „מיס עירום ישראל — 1977"!

ברטי מהמרת גבוה! הפרס הראשון, בתחרות היופי הראשונה מסוגה בישראל, הוא התגשמות חלומה של כל יפייה ישראלית גזעית: טיסה לארצות־הברית ובילוי שבועיים על חשבוננו.

וזו רק ההתחלה!

„מיס עירום, ישראל — 1977" תהיה המועמדת שלנו לתחרות היופי הבינלאומית הגדולה ביותר בעולם: „מיס ניוד — אינטר־נשיונל".

הפרס בתחרות זו: מיליון לירות במזומנים, מתנות וחוזי הופעה יוקרתיים!

גם את יכולה לזכות!
הצטרפי אל ברטי — במירוץ על הכתר העולמי!
גם את יכולה לזכות — על בטוח!

כי ברגע שאת עולה על המסלול, כאחת המועמדות הסופיות של התחרות — את כבר זוכה בפרס כספי ומתנות יקרות־ערך.

תחרות היופי הישראלית, המאורגנת על ידי „אשתר" — המפעל הישראלי לאירועים והפקות — בשיתוף עם „מועדון קוראי בול" תתקיים בסוף השנה הנוכחית. במסגרת תחרות זו ייבחרו המלכות האיזוריות והסגניות של מלכת העירום הישראלית — כשכל בחירה ובחירה מגדילה את המלתחה האישית שלך ותורמת לך פרסים נוספים!

אם את צעירה ישראלית, מעל לגיל 18, חיננית וחטובת־גוף — זוהי ההזדמנות שלך! מלאי את התלוש הרצוף מטה, צרפי תמונת דרכון (רצוי צבעונית) ושלחי לפי הכתובת המלאה, או התקשרי טלפונית למספר טל. 261665 תל־אביב, בין 7—5 אחה"צ.

לכבוד
מועדון קוראי „בול"
הנני מבקשת להשתתף בתחרות לבחירת „מיס עירום — ישראל."
הנני מצהירה בזה כי הנני בוגרת מעל לגיל 18.

שם מלא: .....
כתובת: .....
גיל: .....
צבע עיניים: .....
צבע שיער: .....
מידות: .....
מיקצוע: .....
תחביבים: .....
חתימה: .....

רחל מרחלת על כל העולם

מלכת היופי של השוטרות

זה שהיא סינית רואים. שהיא יפהפיה אכזוטית ודקת־גיזרה גם כן רואים, וכמו שהיא נראית כזו עדינה ושבריריה — היא בחורה מסוכנת מאד.

חוץ מחגורת־צניעות יש לה עוד כמה חגורות ציבעוניות, לציון דרגותיה בלימוד והצטיינות בג'ודו וקראטה, והיא כבר הכניעה בידיה העדינות האלה פושעים מסוכנים בעיר־מולדתה בנגקוק, שם היתה שוטרת קשוחה.

חוץ מתארי הג'ודו, שבהם היא מתהדרת יש לג'ודי יאנג עוד תואר ממשי — היא נבחרה כמלכת היופי של השוטרות במסיבה שנערכה אז לכבודה, ופגשה בה איש־עסקים ישראלי שהזמין אותה לבוא לישראל.

היא באה, הציצה ונפגעה, והחליטה להישאר פה. אך למישטרה היא עדיין אינה יכולה להתקבל, לפחות עד שתדע עיברית. מה שנשאר לה זה להיצטרף למושבה הסינית בתל־אביב, הלא הם עובדי המיסעדות הסיניות.

ואומנם, היא משמשת כיום כמלצרית בכירה באחת ממסיבדות אלה, ואם יש בעיות עם ביריונים אז מייד קוראים לג'ודי להשליט סדר, ומי שניסה לצחוק למראה הקטנה שניגשת אליו, אחרי טיפול מידיה הוא כבר לא צחק.

השבוע נגרמה לג'ודי חווייה מרגשת

ג'ודי יאנג
כתר במיסעדה

שלא קשורה בביריונות דווקא. היא שירתה את מלכת־היופי **רינה מור** במיסעדה שבה היא עובדת, ואז סיפרה לרינה, בהתרגשות צרחנית, שהיא היתה נוכחת בטכס־הבחירה שלה בבנגקוק והזכירה לה עד כמה היא התרגשה ושלקח לה רבע־שעה לעכל את עניין בחירתה ועוד דברים כאלה.

אך אם אתם חושבים שמלכת היופי שלנו התרגשה ממחווה זו, אתם טועים בהחלט, היא התעלמה מהמלצרית הקטנה ב־מלכותיות ראוייה־לשבח.

כי להיות מלכת־יופי עולמית זה לא דבר פשוט וריגה, שהיתה ידועה לכל מכריה כבחורה חביבה ופשוטה, למדה מהר מאד את גינוני־המלכות עד שהיום היא אפילו מסרבת להרשות שיצלמו אותה במיקרה, ולראיונות לעיתונות היא תיעתר כשיבוא המשיח.

במיטה עם גילה אלמגור

השחקנית **גילה אלמגור** נכנסת ערב ערב למיטה עם הזמר־שחקן **יהודה גאון**, וזוהי עובדה שרבבות אנשים יכולים לאשר אותה. השניים מופיעים במיטת־זוג מאורשת, אף־על־פי שנטען בפירסומת להצגתם המשותפת שהם עושים זאת רק פעם בשנה בהצגה החדשה של תיאטרון בימות, הנקראת בשם רק פעם בשנה.

ולהיכנס עם יהורם גאון למיטה, תדעו לכן, זה לא דבר פשוט אפילו בשביל שחקנית כמו גילה אלמגור. לא שהיא מתרגשת מהעובדה, שרבות־רבות מכן בטח חולמות עליה והיו רוצות להיות במקומה, ועוד בייחוד שזה קורה בכל ערב.

הבעייה של גילה היתה, שכדי להיכנס לתפקיד האשה הבוגדת והנפגשת עם מאהבה בחשאי, היא היתה צריכה להיפטר מכמה קילוגרמים עודפים, שלא היו מעוניינים ביותר להיפרד ממנה.

לא הייתי רוצה להיות במקום התופרות שלה — הן רבו איתה על כל סנטימטר של בד. היא רצתה שיראו שיש לה מותניים צרות־צרות (מה שלא בדיוק כך) ושהבד של השמלה יהיה הדוק ומתוח, וכשהתפרים התחילו להיפרם לאחר שהתהלכה קצת, היא לא קיבלה את זה. היא כמובן לא האשימה את מותניה, ושפכה את חמתה דווקא על התופרות, שאחת מהן נזקקה לתרופות־ארגעה אחרי כל פגישה של מדידות עם גילה.

אבל סוף טוב, הכל טוב, הן למדו את הפסנטר, זאת אומרת התופרות. הן היו אומרות לגילה שיעשו לה את הבגד צר על הגוף, אך תפרו לה רחב יותר ואז היתה שימחה כללית, כי גילה היתה בטוחה שהיא מרזה כל יום.

אבל בעצם זה לא משנה — כי גילה, אפילו עם קילוגרם אחד או שניים עודפים נראית גם כן נפלא, ובמילא במיטה לא רואים אם יש לה מישקל מיותר. מה שכן רואים זה את גילה בכתונת־לילה סכסית, המתפתה בחיוך מקסים ליהורם גאון — לקינאתן של רבות מהצופות באולם שהיו מוכנות להתחלף איתה אפילו רק על הבמה.

הרחק מההמון הסוער

מיקי קם
חופה וארוחת־בוקר

כל הסיכויים הם — אם לא יקרה משהו ברגע האחרון ממש — שבשעה שאתם קוראים שורות אלה, יהיו השייבות מונחות על אצבעותיהן של שתיים מהרווקות המפורסמות ביותר. ביום השלישי השבוע, ממש־ממש כשהגיליון הזה יוצא לאור, עומדת להיערך חתונותיהם של הזחקנית־זמרת **מיקי קם** ושל הדוגמנית־צנחנית **רונית רוזנשטיין**.

שתי החתונות ייערכו הרחק מעיני ההמון הסוער. מיקי קם, שרק עתה סיימה את הופעתה בסרט סרט וארוחת־בוקר, שם היא מגלמת את התפקיד הנשי הראשי, עומדת להתנסות עתה בחיים בחוויות שאותן שיחקה כבר בסרט. שכן בסרט, היא גילמה את דמותה של אשה צעירה המתמודדת עם הבעיות המתעוררות מייד אחרי הנישואין. עכשיו היא הולכת להתנסות בהן על־אמת.

רונית רוזנשטיין
צניחה לחופה

מיקי נישאת לידידה הוותיק, הגיטריסט **יהודה אדר**, והחופה נערכת אי־שם בצפון, בכפר־הנשיא.

חתונתה של רונית רוזנשטיין תהיה אולי קצת יותר ססגונית, אבל גם כן רחוק מהעיר. בווילה של מישפחת רוזנשטיין בקיסריה, שרוחטה לאחרונה במייוחד באוסף רהיטים שייובא מאיטליה, **יארחו עוה"ד אמנון רוזנשטיין** ואשתו **מלכה**, את השמנה־וסלחה של החברה הישראלית, שתבוא לחגוג את נישואיה של רונית לגרפיקאי **ברוך אדלר**.

את ההדים של שתי החתונות האלה תשמעו בוודאי לאורך כל השבוע. אבל שלא תגידו שאני לא בעניינים, הזהרתי אתכם מראש.

פילגש בגיבעה

איזו זכות יש ל**אשתו** של **עיתונאי־צמרת** וסופר־ביוגרפיות ידוע, לעשות סצינות קינאה שכאלה לבעלה ול**ידועה־בציבור** — וועד כשהיא בעצמה עשתה בושות לא־נורמליות לבעלה, עד כדי כך שהבעל קיבל זעזוע־עצבים ולא היה מסוגל לתפקד, וכדי לשקם אותו נאלץ עורך עיתונו לשלוח אותו לשנת־מנוחה בחו"ל?

כמה הזדעזע העיתונאי, הנחשב כגבר קשוח? מסתבר שאשתו שהיא דמות ידועה בחיים החברתיים של תל־אביב, ומזכירת אירגון־צדקה יוקרתי — והיא עצמה לא צדקנית בכלל.

הסיפור שהיה, כך היה: לפני שנים לא רבות נערכה מסיבה באחת הווילות של אחד מאלופי־צה"ל בצהלה, ואל מסיבה זו הוזמנו כל המי־ומי וביניהם עיתונאי־הצמרת הנ"ל המקובל מאד בחוגים אלה.

המסיבה היתה בעיצומה כאשר ניגשה הרעייה אל הבעל, והודיעה לו שהיא סרבלת מכאב־ראש מזעזע וכי לקחה כבר ארבעה כדורי־אספירין והיא עולה למעלה לנוח, בחדר־המיטות של המארחת.

הבעל המואנג, שעלה להציץ כעבור חצי־שעה ולדרוש בשלום רעייתו, הציץ ואף נפגע, כשמצא את רעייתו במצב אינטימי ביותר עם אחת מדמויות־המפתח של צה"ל באותם הימים.

סוד גלוי הוא שהבעל רודף מאז אותה אישיות בעטו המוחץ, ולא מחמיץ שום הזדמנות לעלות בעיתונו על האישיות שעלתה על אשתו.

או אני שואלת אתכם, עם כל הסבל שהיא גרמה לבעלה, מה הזכות שלה להעז היום ולעשות לו סצינות קולניות שכאלה, כפי שעשתה השבוע בקן־האהבים של הבעל שביקש להתבודד עם פילגש הנשואה בדירה על גיבעה באחת מפרברי היוקרה של תל־אביב?

אם אנו רוצות שוויון־זכויות, זה צריך להיות שווה בשני הכיוונים, לא?

חג'גה עם החותנת

הזמר־המלחין **דני גרנות** אוהב להיות בסדר עם כולם ועובדה היא, שכאשר הוא חגג השבוע את יום־הולדתו, הוא לא חגג זאת לבד עם רעייתו אלא גם עם החותנת.

איפה שמעתם שבחור שהוא כבר בן 29 עשה דבר כזה? ובכן, דני אומר שהוא חייב את זה לאמא של אשתו על שגידלה כזו בת מושלמת.

תירצה גרנות, לשעבר קליינמן, היא בחורה מושלמת מסכימים כולם, ויש לזה אפילו אישור בינלאומי.

תירצה, שהיתה עובדת רשות השידור כמזכירה בכירה, נבחרה על־ידי **רשת** הטלוויזיה בי־בי־סי לייצג את הישראלית הטיפוסית ביופי ובמחשבה, עבור סרט דוקומנטרי שבחר צעירה טיפוסית מכל ארץ בעולם.

ואם קבל עם ועדה בחרו את תירצה להיות הישראלית הטיפוסית, אז מי הוא דני הבעל שיסתייג?

ומה־גם שמאז נישואיו הוא הולך מחיל לחיל, כי חוץ מזה שהוא מזמר, מלחין, ויופיע בקרוב בתוכנית־טלוויזיה, הוא גם פתח אולפן־הקלטות שבו הוא מפיק תקליטים שונים וגם מקליט את עצמו לשיריפירסמת המושמעים מעל גלי האתר.

דני ותירצה גרנות
אשה מושלמת

שנה 41 ג' חשון תשל"ז, 27.10.76 המחיר: 6.50 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2043

העולם הזה

האם היא נראית כבת 14 ?

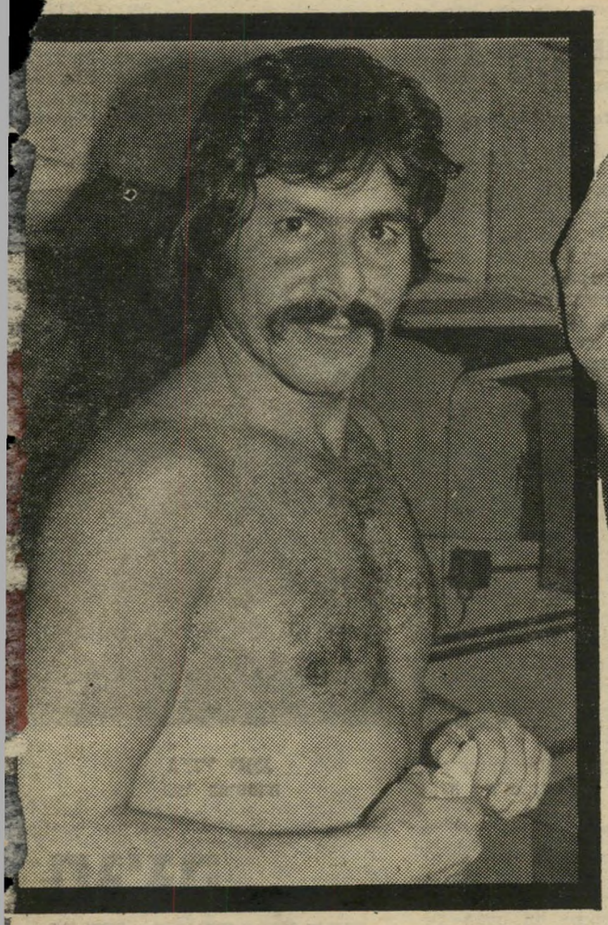

הקטינה שהאשימה את ג'וקי ארקין באונס

ג'וקי וה קטינה

סיפורו של הפנטומימאי שנעצר השבוע